

מחזור לסוכות
ולשמיני עצרת ושמחת תורה
כמנהג בני רומה
כפי הנהוג בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י
הלל משה סרמוניטה ואנג'לו מרדכי פיאטילי

מהדורה שניה

ירושלים

חברת יהודי איטליה בישראל

בשנת

להשתחוות למלך ה' צבאות ולחוג את-חג הסכות

לפ"ק

עיצוב גרפי ועימוד:

Dc.kugelschreiber@gmail.com

תוכנת תג,

הרב דניאל ווייסמאן נ"י

ירושלים

©

כל הזכויות שמורות לעורכים:

hebraica@netvision.net.il

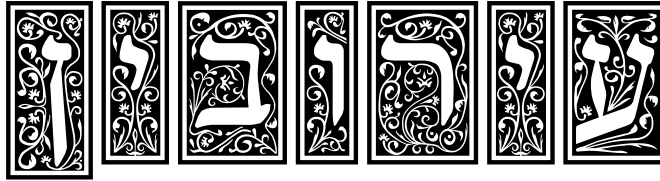
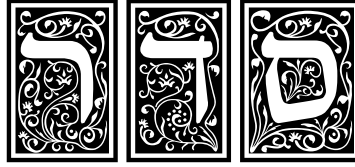
hillser@netvision.net.il

נדפס בירושלים שנת תשע"ה

תוכן העניינים

<p>114..... רשות לחתן תורה</p> <p>115..... פיוטים לחתן תורה</p> <p>116..... קריאה לחתן תורה</p> <p>פרשת מוספין של שמ"ע וש"ת 119.....</p> <p>121..... הפטרה לא' של סוכות</p> <p>123..... הפטרה לשבת חוה"מ סוכות</p> <p>126..... הפטרה לשמ"ע וש"ת</p> <p>134..... מוסף לסוכות, שמ"ע וש"ת</p> <p>134..... פיוט לגשמים לשמ"ע וש"ת</p> <p>145..... הושענות</p> <p>148..... עושה שלום לשמ"ע וש"ת</p> <p>קידוש לשחרית של סוכות, שמ"ע וש"ת..... 159</p> <p>160..... מנחה של סוכות, שמ"ע וש"ת</p> <p>166..... הוצאת ספר תורה</p> <p>קריאה לשבת סוכות, שמ"ע וש"ת 168.....</p> <p>179..... ספר קהלת</p> <p>ערבית למוצ"ש ויו"ט ולימי חוה"מ 194.....</p> <p>217..... הבדלה על הכוס</p> <p>219..... עמידה לליל שבת וחוה"מ</p> <p>224..... עמידה לשחרית שבת חוה"מ</p> <p>230..... עמידה למנחת שבת חוה"מ</p> <p>235..... הושענות ליום ערבה</p> <p>258..... ביבליוגרפיה</p> <p>260..... לוח קיצורי מקורות</p>	<p>1..... סדר עירובין</p> <p>2..... הדלקת נרות</p> <p>3..... מנחה לערב סוכות</p> <p>14..... קבלת שבת</p> <p>16..... ערבית של סוכות, שמ"ע וש"ת</p> <p>קידוש ללילי סוכות, שמ"ע וש"ת 32.....</p> <p>34..... שחרית של סוכות, שמ"ע וש"ת</p> <p>35..... ברכות השחר</p> <p>46..... זמירות</p> <p>63..... רשות לנשמת של סוכות</p> <p>רשות לנשמת של שמיני עצרת, ש"ת ולהו"ר..... 65</p> <p>רשות לקדיש לסוכות לשמ"ע וש"ת 69.....</p> <p>73..... יוצר לא' של סוכות</p> <p>74..... גאולה לא' של סוכות ולהו"ר</p> <p>75..... יוצר לשבת חוה"מ של סוכות</p> <p>77..... יוצר לשמיני עצרת וש"ת</p> <p>עמידה לשחרית של סוכות, שמ"ע וש"ת..... 86</p> <p>91..... נטילת לולב</p> <p>91..... הלל</p> <p>96..... הוצאת ספר תורה</p> <p>104..... קריאה לא' של סוכות</p> <p>108..... פרשת מוספין לא' של סוכות</p> <p>108..... קריאה לשבת חוה"מ סוכות</p> <p>111..... קריאות לשאר ימי הסוכות</p> <p>112..... קריאה לשמ"ע וש"ת</p>
--	--

בשלי שבת דף
יד, ב.

סדר עירובי בתים וחצרות

ביו"ט שחל בשבת או בשבת חוה"מ בחצר שדירים בה דיירים אחדים ואין עירוב כולל לעיר, אסור להוציא ולהכניס עד שיעשה עירוב חצרות בערב יו"ט. יזכה את העירוב ע"י אחר לכל הדיירים ויברך:

פסז"ו שמי' פ'
טו"ז סו' ה';
שצה"ל ענין
שבת סו' אט;
סת"ר סו' נו.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־מִצְוֹת עֵרוּב:**

סרע"ג
מד' שכל טוב
שמי' פ' ט"ז;
סה"ת סו' י'
סת"ר סו' ט.

ויאמר:

פסז"ו שמי' פ'
טו"ז סו' ה';
סו' ה'.

**בְּרֵן יִהְיֶה שָׂרָא לָנָא לְאַפּוּקֵי וּלְעִיּוּלֵי מְבִית פְּלוּנֵי לְבֵית
פְּלוּנֵי וּמְבִית פְּלוּנֵי לְבֵית פְּלוּנֵי מֵעֲלִית לְתַחְתִּית
וּמִתַּחְתִּית לְעֲלִית וּמִן־הַחֲצֵר לְבֵתִים וּמִן־הַבֵּתִים לְחֲצֵר
וּמִכָּל־הַבֵּתִים שְׁנַתְּנוּ בְּעֵרוּב מְזִה לָזֶה לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל:**

סרע"ג ח"ב
סו' קמנד; ע"פ
סה"ת סו' י'
סת"ר סו' ט.

סדר עירוב תחומין¹

סת"ר סו' יא.

אסור לצאת בשבת ויו"ט מחוץ לעיר יותר מאלפים אמה, ואם יצטרך לצאת עוד עד אלפים אמה נוספות יניח הערוב בע"ש או בערב יו"ט לפני חשכה ויברך "על מצות ערוב" ואח"כ יאמר:

טור חו"מ
סו' ת"ט.

**בְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מְתָר לִי לִילֶךְ מִמְּקוֹם זֶה אֶלְפִים
אָמָה לְכָל־רוּחַ בְּיוֹם טוֹב (כשחל בשבת: בְּשַׁבָּת) זֶה:**

¹ במז' רמ"ו, בולגויא והלאה סדר עירוב תחומין לא מופיע. והסדר כאן עפ"י מז' הרב מ"ע הרטום, ח"א.

סדר עירובי תבשילין

יום טוב שחל להיות בערב שבת, מביא מערב יו"ט ככר לחם ובשר או לחם ודג וביצה, בין צלויים בין מבושלין, ונותנין ביד אחר ואומר לו זכה בערוב זה, חלק מתנה לכל בני עירי ומברך "על מצות ערוב" ואומר:

סת"ר סי' נו
סה"ת סי' כו.

בְּרֵדָן (עֲרוּבָא) יְהֵא שְׂרִי לָנָא לְבִשְׂוִלֵי וְלֶאֱפוּיֵי וְלִטְמוּנֵי
וְלֵאֲדֻלוּקֵי שְׂרָגָא. וְלִמְעַבְדַּ כָּל־מַה־דְּצָרִיךְ לָנָא
מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְּתָא. לָנָא וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל דְּסָמִיכִין
עַל־עֲרוּבָא הֵדָן:

פסקי
ריקאנטי
סי' קמ"ח
בשם הגאונים.

ע"פ סרע"ג
ח"צ סי' קמ"ג;
פס"ו שני
פ' ט"ז
סי' כ"ג
סת"ר סי' נו
סה"ת סי' כו.

סדר הדלקת נרות

מבעוד יום מברכים ומדליקים:

ליום טוב:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר (ביום טוב שחל בשבת:
שֶׁל־שַׁבַּת וְ)שֶׁל־יוֹם טוֹב:

סה"ק עין
הדלקת הנר.

ראב"ה ח"ג
הל' וי"ט סי'
תש"צ בשם
הירושלמי.

בשבת חול המועד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל־שַׁבַּת:

סה"ק עין
הדלקת הנר.

תשו' רמ"ג
או"ח סי' ס"ו
ע"פ גמ' בבלי
שבת דף כג, א.

תה"פ, פד, ט"ו.

לְמִנְצַח עַל־הַגְּתִית לְבְנֵי־קֶרַח מִזְמוֹר: מֵה־יְדִידוֹת מִשְׁכְּנֹתֶיךָ
 יְהוָה צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כִּלְתָּהּוּ נַפְשֵׁי לְחַצְרוֹת
 יְהוָה לְבֵי וּבְשָׂרֵי יִרְגְּזוּ אֶל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר מְצֹאָה בַּיִת
 וּדְרוֹרוֹ קֶן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרָחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה
 צְבָאוֹת מְלָכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלִלוּךָ סֵלָה:
 אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹזְלוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּם: עֲבָרְיוֹ בְּעֵמֶק הַבְּכָא
 מֵעֵין יִשִּׁיתוּהוּ גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרָה: יִלְכוּ מַחִיל אֶל־חִיל
 יִרְאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תִפְלְתִי
 הָאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פְּנֵי
 מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצִי־יָדְךָ מֵאֶלֶף בַּחֲרָתִי הַסְּתוּפָף בְּבֵית
 אֱלֹהֵי מְדוֹר בְּאֶהֱלִי־רִשְׁעֵ: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים חֵן
 וְכִבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלְכִים בְּתַמִּים: יְהוָה צְבָאוֹת
 אֲשֶׁרֵי אָדָם בִּטַּח בְּךָ:

כ"ו אר"ח
 ס"ה הלל;
 חמדת הימים
 משמרת החדש
 פ"ה.

במ"ח, כח, ט"ח.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם אֶת־קֶרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ גִּיחְחֵי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד:
 אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבִים: וְעִשִּׂירִית הָאִיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית
 רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֶת תְּמִיד הָעֵשֶׂה בְּהַר סִינִי לְרִיחַ גִּיחְחֵי
 אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בְּקֹדֶשׁ הַסֹּד
 נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים
 כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ גִּיחְחֵי לַיהוָה:

אגרת
 התשובה
 אות ע.

¹ לפי מח' רמ"ו ובולונויא מתחילים מ"אשר"י. והנוסח כאן עפ"י מח' שד"ל. והיום יש המתחילים באשר"י.

אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך (את-קטרת הסמים-
 פטום הקטרת- הצרי והצפרן- החלבנה והלבונה-
 משקל שבעים שבעים מנה- מר וקציעה- שבילת נרד וקרפס-
 משקל ששה עשר ששה עשר מנה- הקשט שנים עשר
 וקלופה שלשה- וקנמון תשעה- בורית כרשינה תשעה קבין-
 יין קפריסין סאין תלת וקבין תלתא- ואם אין לו יין קפריסין
 מביא חמר חורין¹ עתיק- מלח סדומית רבע- מעלה עשן
 כל-שהוא- רבי נתן אומר אף כפת הירדן כל-שהיא- אם
 נתן בה דבש פסלה- אם חסר אחת מכל-סממניה חיב מיתה:

ע"פ סרע"ג
 ח"א סי' סה.
 צבלי כריתות
 97 ו. ה.

רבן שמעון בן גמליאל אומר- הצרי אינו אלא שרף הנוטף
 מעצי הקטף- בורית כרשינה ששפין בה את-הצפרן
 כדי שתהא נאה- יין קפריסין ששורין בו את-הצפרן כדי
 שתהא עזה- והלא מי רגלים יפין לה- אלא שאין מכניסין
 מי רגלים במקדש מפני הכבוד:

צבלי כריתות
 97 ו. ה.

מד' שכל טוב
 צ"ר כז, ית.

וערבה ליהוה מנחת יודוד- וירושלם כימי עולם
 וכשנים קדמנית:

מלא' ג, ה.

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה: אשרי העם
 שככה לו אשרי העם שיהוה אלהיו:

תה' פד, ה;
 סרע"ג ח"א
 סי' פא;
 תה' קמד, טו.

שצה"ל ענין
 תפילה סי' ז;
 סת"ר סי' פז.

תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך
 לעולם ועד: בכל-יום אברכה ואהללה שמך
 לעולם ועד: גדול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר:
 דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: הדר כבוד
 הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזו נוראתיך יאמרו

תה' קמה,
 ח-כא; צבלי
 צרכות ד'
 ד, ב; פסקי
 רי"ד צרכות
 ד', ב;
 שצה"ל תפילה
 סי' ז;
 סה"ת סי' ב;
 סת"ר סי' ב.

¹ במד' רמיו ובולוניא: תור יין.

וּגְדַלְתֶּךָ אֲסַפְרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקֹתֶךָ יִרְנְנוּ:
 חֲנּוּן וְרַחוּם יִהְיֶה אֲרֹךְ אַפַּיִם וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל
 יִרְחַמְיוּ עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחַסֵּיךָ
 יִבְרַכְכֶּנָּה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתֶךָ יִדְבְּרוּ: לַהֲדַרְיָעוּ
 לְבַנְיֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ
 מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ יְהוָה
 לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה נֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחַסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמְתּוֹ: רִצּוֹן
 יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאַת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה
 אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו וְאֵת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה
 יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאַנְחֲנוּ גְבֻרָךְ יְהִי מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

תה' קטו, ית.

רמ"ש ברכות פ"א, ס"ו.

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אַמֵּן:

מוכרז צמס"ו פ"א, ס"ו, תוס' ברכות 97 ג, ת.

שנה"ל תפילה ס"ו ח' צמס תש"ו הרמב"ד ס"ו קלג.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש' ברא' מע, א; ע"פ דני' 3, כ.

שנה"ל תפילה ס"ו ת.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וּנְחַמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אַמֵּן:

אוינקלוס 37 כח, מנג.

צבלי מנילה
דף ח, ב,
יה, א.

עמידה למנחה של ערב סוכות

6 תגומתא צר'
סו' ה';
ירושלמי
צרכות
פ"ד, ה"א.

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צבלי צרכות
דף ט, ב.

תה' גה, ח.

מכילתא דר"י
שמי' פ' טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

משנה צרכות
פ"ד מ"ג.
שמו' ג, ה.
דב' י, ח;
צבלי צרכות
דף לג, ב.
צר' יד, ב.

צר' רצה
פ' לג; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה סו' יח.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטֶּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקִים אַמוּנָתוֹ לִישָׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כַמוֹךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מְלַךְ מַמִּית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ישע' סג, א.
ע"פ צבלי
תענית דף
ג, א; אגדה
צר' פ' מד;
סרע"ג ח"א
סו' לה.
ש"א ב, ה.
שבה"ל תפילה
סו' יח צבס
אגדה.

בחזרה אומרים:

בְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עַם־קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלָם קָדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר. קו"ח: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יְצַבְּאוֹת מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְּתָם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קָדְשְׁךָ כְּתוּב לְאֹמַר. קו"ח: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וְדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

צבלי צרכות
דף כח, ב;
פרקי היכלות
רצתי מפ' ג'
ואליך.
תוספתא
צרכות
פ"ח, ה"ט.

סרע"ג ח"א
סו' פה; ר"ח
מנילה דף
יג, ב.
ישע' ו, ג.
יח' ג, יב.
תה' קמו, ג.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בקרוב".

סרע"ג ח"א
סי' לח.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.

ע"פ מנח"א
ל, יד.

וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.

ששה"ל תפילה
סי' יח צ"ט
אגדה.

כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

צבלי ברכות
דף י"ג, ג.
ע"פ תה"ו
ל, י.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאָנוּשׁ בִּינָה. וְחֹנֵן.

מֵאַתָּךְ דַּעַה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבָנוּ אֲבֵינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקַרְבָּנוּ

מִלְכָּנוּ לְעִבּוּדְךָ. וְהַחְזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה

לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח־לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל־לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.

ע"פ תה"ו
פ, ה.
ע"פ ישע"י
נב, ז.

כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חֲנוּן

הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

ע"פ תה"ו
קו"ע,
קנ"קגד.

רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבָנוּ. וּגְאֹלֵנוּ מִלְכָּנוּ מְהֵרָה

לְמַעַן שְׁמַךְ. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה

יְהוָה. גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

צבלי פסחים
דף קח, ג.

מד' שכל טו"ב
שמ' פ' י"ב.

רַפְּאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה. כִּי

ע"פ ירמ"ו
ח, יד.
ע"פ ירמ"ו
ל, ח.

תְּהַלֵּתֵנוּ אַתָּה. וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־

מִכּוֹתֵינוּ (וּלְכָל־תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֹאמָן

אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ע"פ ש"ס
ה, י"ג.

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה

וְאַתְּכָל־מִיָּנִי תְּבוֹאֶתָהּ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל־פְּנֵי

הָאָדָמָה וְשִׁבַע אֶת־הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרַכָּה.

ע"פ ת"כ' ג, ת.

רוּחָה וְהִצְלַחַה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבִרְךָ אֶת־שְׁנוֹתֵינוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

ע"פ יש"ט
כז, יג.
יש"ט, יא, יב.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֲרוֹתָנוּ. וְשֵׂא גַם לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ.¹
(וּמְבַצְעוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ).
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַבֵּץ גְּדַחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ע"פ יש"ט
נו, ת.

ע"פ יש"ט
א, כז.
ע"פ הוש"ע
ב, כח.
צבלי ברכות
דף יב, ב.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרְאשׁוֹנָה וְיִזְעַצְנוּ כְּבַתְּחִלָּה.
וְתַמְלֵךְ עָלֵינוּ אַתָּה (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים). בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְלַךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצונזר:

וְלַמְּלִשְׁיָנִים בְּל־תְּהִי
תְּקוּהָ. וְכָל־
הַמִּינִים כָּלָם כְּרַגַּע יֵאבְדוּ.
וְכָל־אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִפְרְתוּ.
וּמַלְכוּת זְדוּן מְהֵרָה תִּעַקֵּר
וְתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְּיַע
זְדִים:

וְלַמְּשֻׁמְדִים בְּל־תְּהִי
תְּקוּהָ. וְכָל־
הַמִּינִים כָּלָם כְּרַגַּע יֵאבְדוּ.
וְכָל־אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה
יִפְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְדוּן מְהֵרָה
תִּעַקֵּר וְתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְּיַע
זְדִים:

צבלי ברכות
דף כט, א;
ע"פ סרע"ג
ח"א סי' לט.

ע"פ מוכ"ז
ה, ת.

תוספתא
ברכות פ"ג,
הל' כה.

**עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצְּדִיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצָּדֵק וְעַל־
פְּלִיטַת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ**

¹ במד' רמ"ו ובולוניה: גְּלוּתֵינוּ, הַלְמִיד בְּחִירִיק.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְתַן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ
הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא נִבּוֹשׁ
כִּי־בָךְ בִּטַּחְנוּ מֶלֶךְ עוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁעַן
וּמְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן
עוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

תה"פ קמ"ג, ג.

אֶת־צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ בְּמַהֲרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרֵנוּ תִרּוּם
בִּישׁוּעָתְךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוִינּוּ כָל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מִצְמַיֵחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:

ע"פ ירמ' לג, טו.
ע"פ תה"פ כה, ה.
ע"פ יח"כ כט, כא.

צב"ל פסחים 77 קח, ג.

שִׁמַע קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ.
וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת־
תַּחֲנֻנֵינוּ. כִּי אָב מְלֹא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם.
וְלֹא נָשׁוּב רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן
אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

עירוד ערך עין.

תה"פ סה, ג.

ראה מנחת"י (ורש"א) צ"י פ"א וישלח ס"א ט.

רַצֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתֵם¹ שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
וְתִפְלָתֵם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

תוס' מנחות 77 ק"א, א ד"ה ומיכאל.

ע"פ מנכ"ד, יא.

שנה"ל תפילה ס"א יח צ"ס אלנה.

ע"פ מנ"ח תה"פ ט, א.

¹ במד' רמ"ז: "ובתפלתם".

פסקו ריא"ז
 זרכות פ"ג
 ה"ב אות ז'
 שבה"ל תפילה
 ס"ו כג.
 ע"פ זבלי
 סועה דף
 מ, א.
 ירמ"ג לז, כו.
 ישע"י יא, יב.
 תה" קוע, ה.
 מ"ב כ, ג.
 ע"פ ירוש'
 זרכות
 פ"א, ה"ה.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
 הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":
מודים כורעים ומשתחוים
 אנחנו לפניך אלהינו
 אלהי כל-בשר. יוצרנו יוצר
 בראשית. ברכות והודאות
 לשמך הגדול והקדוש. על
 שהחיינתנו וקיימתנו. כן תחיינו
 ותחננו ותאסוף גלותינו מארבע
 כנפות הארץ. ונשוב לשמור
 חקיך ולעשות רצונך באמת
 ובלבב שלם. על שאנו מודים
 לך. (ברוך אל ההודאות):

מודים אנחנו לך. שאתה
 הוא יהוה אלהינו
 ואלהי אבותינו. על-חיינו
 המסורים בידך ועל-
 נשמותינו הפקודות לך.
 ועל-נסיך שבכל-יום ויום
 עמנו ועל-גפלאורתיך
 וטובותיך שבכל-עת.
 ערב ובקר וצהרים. הטוב
 כי לא-כלו רחמיך.
 המרחם כי לא-תמו
 חסדיך ומעולם קוינו לך.

דה"א כט, יג.
 ע"פ ספרי
 פ' קלט.
 תה" נה, יח.
 ע"פ איכ"ו
 ג, כג.

לא-הכלמתנו יהוה אלהינו ולא-עזבתנו ולא-הסתרת
 פניך ממנו:

סרע"ג ח"א
 ס"ו לט.
 ע"פ ישע"י
 סד, ו.

על-כלם יתברך ויתרום שמך מלכנו תמיד. כל-החיים
 יודוך סלה. ויהללו לשמך הטוב באמת. ברוך
 אתה יהוה. הטוב שמך ולך נאה להודות:

שבה"ל תפילה
 ס"ו יח כגס
 אגדה.

ע"פ תה"ו
 נב, יא.

שים שלום. טובה וברכה. (חיים). חן וחסד ורחמים.
 עלינו ועל-כל-ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו
 כאחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יהוה אלהינו.
 תורת חיים. אהבה וחסד. צדקה. ברכה. ישועה ורחמים
 וחיים¹ ושלום. וטוב יהיה בעיניך (לברכנו ו) לברך
 את-כל-עמך ישראל תמיד בכל-עת ובכל-שעה

שבה"ל ענין
 תפיל' ס"ו כד.

תה" פט, טז.
 ע"פ משל'
 ד, יג.
 ע"פ דב'
 כו, טו.

¹ במד' רמ"ז: תיבת "חיים" לא מופיעה.

שצ"ל תפילה
ס"י יח צ"ס
אגדה.

בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):¹

ט"פ ת"ח
כ"ט, י"א.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. ובחזרה החזן אומר
אותו בלחש:

ת"ח, י"ט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צ"ל ברכות
ט, ט, צ.

ויש נוהגין לומר:

צ"ל ברכות
דף ח, א; רש"י
ברכות דף
כ"ט, צ ד"ה
תחנונים.

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַ
עֲצָתָם וְתִמְקַלְקַל מַחְשְׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שִׁתַּפְתַּח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִּנְיָה. שְׁעָרֵי
דַּעָה. שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה וְכִלְכְּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

ט"פ ת"ח
לד, י"ה.

ט"פ ש"צ
י"ח, ל"ב.

ט"פ סרע"ג.

ת"ח, י"ט, טו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צ"ל ברכות
דף ח, א.

צ"ל יומא דף
ג, נג.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך
לימינו ואומר:²

או"י כ"ה, צ.
ט"פ ישע"י
ס, ה.

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

ט"פ צ"ל
יומא דף נג, צ.

ט"פ משנ
אבות
פ"ה, מ"ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שִׁתַּבְּנָה³ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

רמ"א או"ח
ס"י קכ"ג ס"א.

במקום שכלו ג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע החזן לקדושה:
בחזרת הש"ץ הקהל צריך לעמוד ולכוין לכל הברכות ולענות "ברוך הוא וברוך
שמו" אחרי "ברוך אתה ה'", "ואמן" אחר כל ברכה:

¹ במח' רמ"ו ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי
לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ² במח' רמ"ו ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון
אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"י ה', ענין התפילה- ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקב"צ סעף א'-
³ בתניו ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח ס"י קכ"ג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוזכר במס'ו'
פ"ו, ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
ברא' מט, ה;
ע"פ דני' ב, ב.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תִּשְׁבַּחְתָּא
וּנְחַמְתָּא דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

הויקלוס ד'ב'
כה, נג.

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם
אָבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ תרגום
מ"א ת, מה;
תרגום ירוש'
שנ"א, ה, יט.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וַחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוי' כה, ב.
ע"פ ישע'
כו, ה.

אם יש בבה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים כאן מזמור של יום (להלן עמוד 151-155) או מזמור ס"ז (כמנהג ק"ק רומא) כדלקמן ואחריו קדיש יתום¹.

לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזִמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר
פָּנָיו אֲתָנוּ סְלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרַכְּךָ בְּכָל־גּוֹיִם
יִשׁוּעַתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּיסוּ אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ
וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֲמִים בְּאַרְץ תִּנְחֵם

תה' סז, ארת.

¹ במז' רמ"ז וּבִלְוֵיָא הַנְּחִייהּ זוּ אֵינָהּ מוֹפִיעָה. וּמוֹבָאת כּאֵן עִיפ' מַח' שְׁד"ל.

סְלֵה: יוֹדוּךָ עַמִּים | אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֶם: אֶרֶץ נְתַנָּה
 יְבוּלָה יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וַיִּרְאוּ אוֹתוֹ
 כָּל-אֶפְסַי-אֶרֶץ:

וַיִּתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מזכר צמס"ו
 פ"ו, ה"ו
 תוס' צרכות
 ט"ז, ג, ט.

תרגום ירוש'
 צרס' מע, ט;
 ט"ז דני' ג, כ.

שנה"ל תפילה
 ס"ו ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבְּרַךְ.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
 דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

לויקלוס דב'
 כח, נג.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוי' כה, ג.
 ט"ז יטע'
 כ, ה.

ביום טוב שחל בשבת אומרים:

מזמור¹ לְדָוִד הִבּוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים הִבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
הִבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת-
קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל-הַמַּיִם אֶל-הַכְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל-מַיִם
רַבִּים: קוֹל-יְהוָה בַּכַּחַּח קוֹל יְהוָה בְּהַדְרָה: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר
אֲרוֹזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת-אֲרוֹזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִדֵם כְּמוֹ-עֵגֶל
לְבָנוֹן וַיִּשְׂרֹץ כְּמוֹ בֹן-רֵאמִים: קוֹל-יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ:
קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל מִדְּבַר יַחֲלִיל יְהוָה מִדְּבַר קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה
יַחֲלִיל אֵילֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת וּבִהִיכְלוּ כָּלֹּא אָמַר כְּבוֹד: יְהוָה
לַמַּבּוּל יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן
יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תהי' כנו,
חיה.

יש מוסיפים תפילת רבי נחוניא בן הקנה:

אָנָּה • בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ • תַּתִּיר צָרוֹרְךָ: קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ • שִׁבְנוּ
טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גְבוּר • דּוֹרְשֵׁי יַחֲוֹדְךָ • כְּבַבְתָּ שְׁמַרְם:
בְּרַכְס • טַהֲרַם • רַחֲמַם • אֲדַקְתָּךְ תַּמִּיד גְּמַלְם: חֲסִין קְדוֹשׁ • בְּרַב
טוֹבְךָ נִהַל עֲדַתְךָ: יַחֲיד גְּאֹה • לְעַמְּךָ פְּנֵה • זוֹכְרֵי קִדְשְׁתָּךְ:
שׁוֹעֲתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקוֹתֵנוּ • יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת:
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ראשית חכמה
פ"ז אות פו.

לְכָה² דוּדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:
לְכָה דוּדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:

צבלי פסחים
נו, ח.

ע"פ צבלי
שבת דף
קעו, ח.

שְׁמֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוֹר אֶחָד • הַשְּׁמִיעֵנוּ אֵל הַמִּיחָד •
יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד • לְשֵׁם וּלְתַפְאֵרַת וּלְתַהֲלָה:

ע"פ צבלי
שצעות דף
כ, ב.
זכ' יד, ט.

סדה"י ד"ה
ולחר קריאת.

¹ כידוע נוסח קבלת שבת המקובל ליתא במח' רמ"ז ובולוניה אלא רק 'מזמור שיר ליום השבת'. ² פומן לר' שלמה אלקבץ הלוי. סי' שלמה הלוי.

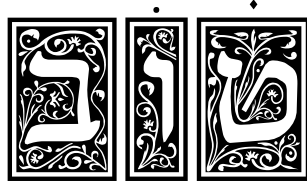
<p>ט"פ כגלי שבת דף קו"ט א. מש"ל ח, כג.</p>	<p>כִּי־הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה. סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה:</p>	<p>לְקִרְאֵת שַׁבַּת לָכוּ וְנִלְכָּה. מִרְאֵשׁ מִקְדָּם נִסּוּכָה.</p>
<p>ט"פ עמ"ז, יג.</p>	<p>קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהִפְכָּה. וְהוּא יַחְמוּל עֲלֶיךָ חֲמֵלָה:</p>	<p>מִקְדָּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה. רַב לָךְ שַׁבַּת בְּעַמְק הַבְּכָא.</p>
<p>יש"ע יג, ב. ש"ס, א.</p>	<p>לְבַשְׂיוּ בַגְדֵי תַפְאֲרֶתְךָ עִמִּי. קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי גְאֻלָּה:</p>	<p>הַתְנַעֲרִי מֵעַפְר קוּמִי. עַל־יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי.</p>
<p>יש"ע ג"א, ח. ש"ס, א.</p>	<p>כִּי בָא אֲוֶרְךָ קוּמִי אֲוִרִי. כְבוֹד יְהוָה עֲלֶיךָ נִגְלָה:</p>	<p>הַתְעוֹרְרִי הַתְעוֹרְרִי. עוּרִי עוּרִי שִׁיר דְבָרִי.</p>
<p>ט"פ שופ' ה, יב.</p>	<p>מִה־תִּשְׁתַּחֲוֶה וּמִה־תִּתְהַמְּי. וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תְּלָה:</p>	<p>לֹא תִבּוֹשִׁי וְלֹא־תִכְלָמִי. כֶּךָ יַחֲסוּ עֵנְיֵי עַמִּי.</p>
<p>ט"פ ישע' א, א.</p>	<p>וְרַחֲקוּ כָל־מְבַלְעֵיךָ. כַּמְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כְּלָה:</p>	<p>וְהָיוּ לְמִשְׁפָּה שׁוֹסְיָךְ. יִשְׂרָאֵל עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ.</p>
<p>ט"פ ש"ס, ל. ט"פ ישע' נצ"ו, יט.</p>	<p>וְאֶת־יְהוָה תַעֲרִיצִי. וְנִשְׁמַחָה וְנִגְלָה:</p>	<p>יָמִין וּשְׂמֹאל תַפְרִיצִי. עַל־יַד אִישׁ בֶּן־פְּרִיצִי.</p>
<p>ש"ס ס"ג, ה. ט"פ ש"ס. ש"ס נ"ד, ג. ט"פ ש"ס כ"ה, ט.</p>	<p>גַּם בְּשִׂמְחָה (בְּרִנָּה) וּבְצַהֲלָה. בּוֹאֵי כָלָה. בּוֹאֵי כָלָה:</p>	<p>בּוֹאֵי בְּשִׁלּוּם עֵטְרֵת בְּעֵלָה. תּוֹךְ אַמּוּנֵי עַם סְגָלָה.</p>

יש מוסיפים:

<p>ט"פ כגלי שבת דף קו"ט א. מ"א ח, יג.</p>	<p>בּוֹאֵי כָלָה שַׁבַּת מְלֻכְתָּא. פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה: בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם־שַׁבַּת קָדְשׁ:</p>	<p>תּוֹךְ אַמּוּנֵי עַם סְגָלָה. לָכֶּה דוּרֵי לְקִרְאֵת כָּלָה. בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם־שַׁבַּת קָדְשׁ:</p>
---	---	--

תה"ל כ"ג, א.

מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת:

תהי' נג, ב"טז.

לַהֲדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִדֶיךָ
 וְאִמּוֹנֹתֶיךָ בְּלִילוֹת: עֲלֵי־עֲשׂוֹר וְעֲלֵי־נֹבֵל עָלַי הַגִּינוּן בְּכַנּוֹר:
 כִּי שִׁמְחַתְּנִי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרַנֶּן: מִהֲגִדְּלוֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ: אִישׁ־בָּעַר לֹא
 יֵדַע וְכֹסִיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת: בְּפִרְחֵי רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב
 וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֱוֹן לְהַשְׁמָדֵם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם
 לְעֵלְמַם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֹיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֹיךָ יֹאבְדוּ
 וְתִפְרְדוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֱוֹן: וְתֵרֵם כְּרָאִים קִרְנֵי בְּלַתִּי בְּשִׁמְן
 רַעְעֹן: וְתִבֹּט עֵינֵי בְּשׂוֹרֵי בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה
 אֲזַנִּי: צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים
 בְּבַיִת יְהוָה בְּחֻצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִגְבוֹן בְּשׂוֹיְבָה
 דְּשָׁנִים וְרַעְעֹנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה צוּרֵי
 וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

יְהוָה מִלֶּךְ גְּאוֹת לְבָשׁוּ לְבָשׁ יְהוָה עַז הַתְּאֹזֵר אֶף־תִּפְזֹן
 תִּבְל בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כֶּסֶף מֵאֵז מַעֲוֹלִים אֶתָּה:
 נִשְׂאוּ נְהָרוֹתָ יְהוָה נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
 דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיַּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אֲדִיר
 בְּמְרוֹם יְהוָה: עֲדַתֶּיךָ נֶאֱמְנוּ מְאֹד לְבֵיתֶךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ
 יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

תהי' נג, ט"ז.

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר, בליל שבת אומרים אחד משני הפזמונים הבאים:

פזמון מאת ר' מרדכי לאטיס מרומה:

משכיל מכתם שירו רעים - לכבוד איש תם ותמים דעים:

תה' קלב, ב.

גם אמרו מה טוב ומה נעים - ילד הנמול לשמונה:

אשיר היום לבגית מילה - זמרה שגיון ותהלה:

ט"פ ויק'
ב, יד.

תודות אקריב כדמות עולה - וכמו תורים ובגייזנה:

פזמון מאת ר' טוביה:

ט"פ תה'
קכב, ז.

יהי שלום בחילנו ושלום בישראל.

בסמן טוב בן בא לנו - בימיו יבוא גואל:

שס נא, ב.

הילד יהי רענן - בצל שדי יתאונן:

ובתורה יתבונן - יאלף דת לכל-שואל: בסמן וכו'

החזן אומר:

בְּרָכוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבַרֵּךְ:

הקהל אומר ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבַרֵּךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ליו"ט:

ליו"ט שחל בשבת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב עַרְבִים
 וּבַחֲכָמָה פּוֹרֵעַ שְׁעָרִים
 וּבַתְּבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים
 וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר
 אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
 בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹמָם
 וְלַיְלָה גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ
 וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אֹר הַמַּעֲבִיר יוֹם
 וּמַבְיֵא לַיְלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין־יוֹם
 וּבֵין־לַיְלָה יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ
 וְשִׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יִמְלֹךְ
 עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה הַמַּעְרִיב עַרְבִים:

משני ברכות
פ"א, מ"ד;
סה"ת
ס' מז.

צנזי ברכות
דף יא, ב.

יש"מ, מז, ד.

אהמ"ד עמ'
127: רש"י
סה' סה, ט.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם אֲשֶׁר כָּלָה מַעֲשָׂיו
 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְרָאֵהוּ
 שַׁבַּת־קֹדֶשׁ מַעְרַב וְעַד
 עָרֵב וּנְתַנּוּ מְנוּחָה לְעַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּקֹדְשָׁתוֹ בּוֹרֵא
 יוֹמָם וְלַיְלָה גּוֹלֵל אֹר
 מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־
 אֹר הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא
 לַיְלָה הַמַּבְדִּיל בֵּין־יוֹם
 וּבֵין־לַיְלָה יְהוָה צְבָאוֹת
 שְׁמוֹ וְשִׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד
 הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֶד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 הַמַּעְרִיב עַרְבִים:

סדו' רס"ג
עמ' קי;
שנה"ל סדר
יו"כ ס' שי"ז;
ע"פ צר' ב, ג.
שמו' עז, טג.
ע"פ מ"א
ת, נו.

יש"מ, מז, ד.

ע"פ ורמ'
לא, ב.

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֲהַבְתָּ תוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתָּ עַל־כֵּן יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּשֹׁכְבֵנוּ וּבְקוֹמֵנוּ תִּן־בְּלַבְנוֹ לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ
וּנְשַׁמַּח וְנַעֲלֶז בְּדַבְּרֵי (תְּלַמּוּד) תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ

משני ברכות
פ"א, מ"ד;
פסקי רי"ד
ברכות יא, ב;
שנה"ל ענין
תפילה ס' יד.

(וְחִקּוֹתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חִיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם
נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ אֶל־תִּסֵּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצַּח
נִצְחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ט"פ מ"ח
י. ט.

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים,
ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח
בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו
שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו
בדיעבד. צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתני בויין של "תזכרו"
ושל "וזכרתם". אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

ט"ז
ט"ח
ט"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל

ט"ז
ט"ח
ט"ט
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל

המתפלל יחיד אומר: אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

מ"ח א' כ"ד
ה, יא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה יְהוָה אֵלֵהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

מנ"י כרכות
פ"א מ"ג.

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

כ"ר ב, לו.

**וְאַהֲבָתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָּם
בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתּוֹךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוֹמְךָ:
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ:**

כ"ז ה"ט

ט"ז יא, ירכ"ה

**וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ
בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּרֶם־אֲרַצְכֶם בְּעֵתוֹ
יִזְרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמְרוּ לָכֶם פֶּן
יִפְתְּרוּ לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם**

וְלֹא־יְהִיֶּה מָטָר וְהֶאֱדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֲבַדְתֶּם
 מִהֲרָה מֵעַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשִׁמְתֶם
 אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשֵׁיכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם
 לְאוֹת עַל־יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם
 אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
 וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כ"מ' טו,
ל'מנח.

וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי
 בְּגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנִתְּנוּ עַל־צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
 וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת
 יְהוָה וְעַשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
 עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעַשִׂיתֶם
 אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם
 לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוּר אֹמֵר: אָמֵת:

פסקי ר"ד
צרכות יב, ח;
סת"ר ס"ו ט.

כ"ג
דף יב, ח.

החזן חוזר ואומר: יהוה אלהיכם אמת:

יכ"ג ג ג

<p>ליו"ט שחל בשבת: וְאִמּוֹנָה¹ בְּשִׁבְעֵי קִיּוּמָת גְּזֵרַת דְּבַרְתִּי הַקְּשַׁבְנוּ וְשִׁמְעֵנוּ זְכוּר־ חֲמַדַּת טְהוּרִים יִרְשׁוּהָ</p>	<p>ליו"ט: וְאִמּוֹנָה כָּל־זֹאת וְקִיּוּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִין זֹולָתוֹ וְאִנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עִמוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים</p>
---	--

כ"מ'
פ"ח, מ"ד;
ע"פ סדו'
רס"ג עמ' כז.

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

ליו"ט:

הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְכָּנוּ מִכָּף כָּל־
 עֲרִיצִים¹. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ
 מִצָּרֵינוּ. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל־
 אוֹיְבֵי נַפְשָׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשָׁנוּ
 בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלָנוּ:
 הַמְדַרְיֵכְנוּ עַל־בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ.
 וַיִּרַם קַרְנָנוּ עַל־כָּל־שׁוֹנְאֵינוּ.
 (הָאֵל) הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה
 בַּפְּרָעָה. אוֹרְנוֹת וּמוֹפְתִים
 בְּאֲדַמַּת בְּנֵי־חָם. הַמְכֹרֶה
 בְּעֵבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם.
 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ מִתּוֹכָם
 לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמְעַבִּיר בְּנֵי
 בֵּין־גְּזֵרֵי יַם־סוּף. אֶת־רוֹדְפֵיהֶם
 וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טַבַּע.
 וְרָאוּ בָּנִים אֶת־גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְחוּ²
 וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. וּמְלָכוֹתוֹ בְּרִצּוֹן
 קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנּוּ שִׁירָה בְּשִׁמְחָה
 רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלָם. מִי־כַמְכָה
 בְּאֵלִים יְהוָה מִי כַמְכָה נְאֻדָּר
 בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה

סמ' טו, יט.

סמ' טו, יט.

ליו"ט שחל בשבת:

כְּתוּבָה דַּהֲיָא לְרֹאשׁ
 אַרְבַּעָה. מַעַת גְּתָנָה.
 שְׂמַח־בָּה לֵב יִשְׂרוּן. עֲדָה
 פְּדִיתִי. אֶצְדָּקָה קִנִּיתִי.
 רוֹמַמְתָּ שַׁבַּת תְּמִיד. בִּינָה
 וּבִינֵינוּ אוֹת הִיא לְעוֹלָם.
 כִּי־שִׁשֶּׁת יָמִים עוֹלָמָךְ
 תִּקְנֶנָּה. וּבְשִׁבְעֵי נַחְתִּי.
 לְמַעַן שִׁתְּנִיחַ לְעַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל. וְלִכְבוֹד³ שְׁמֶךָ
 שִׁבְחוּ וְזָמְרוּ בְּרוּךְ הוּא.
 מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנּוּ
 שִׁירָה בְּשִׁמְחָה רַבָּה.
 וְאָמְרוּ כָּלָם. מִי־כַמְכָה
 בְּאֵלִים יְהוָה מִי כַמְכָה
 נְאֻדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת
 עֲשֵׂה פִּלְא: שׁוֹמְרֵי שְׁבִיעֵי
 רָאוּ גְבוּרוֹתֶיךָ עַל־הַיָּם.
 יַחַד כָּלָם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ
 וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם
 וָעַד: תְּחִישׁ יְשׁוּעָה
 לְשׁוֹמְרֵי עֲנֻדָּה. תִּפְדֶּה
 לְצֹאנֶךָ. וְאֵלֵיהֶיוּ עוֹד־

ט"פ שמ'
ללא, יט.

סמ' טו, יט.

סמ' טו, יט.

¹ במח' רמ"ז: "הַעֲרִיצִים" בתוספת ה"א. ² במח' רמ"ז: תיבת "שבחו" לא מופיע. ³ במח' רמ"ז: "לכבוד" ללא וי"ו.

ליו"ט:

פלא. מלכותך ראו בניך. בוקע ים לפני משה. זה אלי ענו ואמרו. יהוהו ימלך לעולם ועד: ונאמר. כי-פדה יהוה

שמו"ט, יח.
ירמ' לז, י

ליו"ט שחל בשבת:

לבזה. כפתוב. והושעתי לצאני ולא-תהיינה עוד לבז: ברוך אתה יהוה. גאל ישראל:

יחז' לד, כג.
צבלי פסחים
דף קח, ג.

צבלי פסחים
דף קח, ג.

את-יעקב וגאלו מיד חזק ממנו. ברוך אתה יהוה. גאל ישראל:

ישראל:

השכיבנו יהוה אלהינו לשלום. והעמידנו מלכנו לחיים (טובים) ולשלום. ופרוש עלינו סכת שלומך.

משנ' ברכות
פ"א, מ"ד;
סת"ר ס"ו ט.

והגן בעדנו. ותקננו בעצה טובה מלפניך. והושיענו (מהרה) למען שמך. והסר מעלינו אויב. דבר וחרב ורעב ויגון ואנחה. ושבר (והסר) שטן מלפנינו ומאחרינו. ושמר צאתנו ובואנו מעתה ועד-עולם. ופרוש עלינו סכת שלומך. ברוך אתה יהוה. פורש¹ סכת שלום עלינו ועל-כל-עמו ישראל ועל-ירושלים. (אמן):

ע"פ יחז'
יד, כח.

ע"פ תה'
קט, כח.

שצה"ל תפילה
ס"ו נח,
וס"י סה;
סת"ר ס"ו ט;
סה"ת
ס"ו מד.

מד"ר תה'
יג, א;
ירוש' ברכות
פ"ה, ה"ה

בשבת אומרים בעמידה:

ושמרו בני-ישראל את-השבת לעשות את-השבת לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי-ששת ימים עשה יהוה את-השמים ואת-הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

שמו"ט, יח.
עזרת

סרע"ג ח"ג
ס"ו ד;
סת"ר ס"ו יג;
סה"ת
ס"ו מד.

ביו"ט אומרים בעמידה:

אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר-תקראו אתם במועדם:

ויק' כג, ד;
סה"ת
ס"ו מד.

1 היום נהוג לומר 'הפורש' בה"א, עפ"י הוזהר (בראשית דף מה ע"א, ועזר). וטוב לומר בלא ה"א, דאיתא בירושלמי ברכות, פ"ד ה"ה, במד' שוחר טוב, מוזכר ו א, בשבה"ל ענין שבת ס"י סה ובתניא רבתי ס"י ט, ללא ה"א- וכן במח"ר רמ"ו, בולוניא ושד"ל "פורש" ללא ה"א-

החזן אומר:

מוזכר במס"ו פ"ו, ה"ו; תוס' ברכות 97 ג, א.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שנה"ל תפילה ס"ו ח' צ"ט תש"ו הרמב"ם ס"ו ק"ג.

תרגום ירוש' ברא' מט, א; ע"פ דני' ב, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה ס"ו ח.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

אונקלוס ד' כח, ונג.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תפילת עמידה לשבת חוה"מ בעמ' 220.

עמידה לליל סוכות, שמ"ע וש"ת

תה" נא, ח.

אֲדִנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְאִפִּי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צבלי ברכות 97 ט, ב.

משנה ברכות פ"ד מ"ג, ו. שמו"ג, א. ד"ו, ח; צבלי ברכות 97 ל"ג, ב. צ"ו, יד, ב.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

מכילתא דר"י שמו"פ טז.

צר" רצה פ' נט; צבלי פסחים 77 קח, ב; שנה"ל תפילה ס"ו יח.

ישע' סג, א. ע"פ צבלי תענית 77 ג, א; אגדת צ"ו פ' מד; סרע"ג ח"א ס"ו לח.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדִנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מוֹרִיד הַטֶּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לְיִשְׁרָאֵל עֶפְרָי. מִיְּכַמּוֹךְ בְּעַל

ש"ס ב. ו.

גְבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מִלֶּךְ מַמְיֵת וּמַחֲיֵה וּמַצְמִיחַ לָנוּ
יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחֲיִית מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מַחֲיֵה הַמֵּתִים:

שצ"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבְחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּיֵנו לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מִלֶּךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מלח'
א. יד.
שצ"ל תפילה
ס"ו יח צ"ס
אגדה.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קִרְאתָ:

סרע"ג ח"צ
ס"ו ע"ו וס"ו
קלג: סידור
רס"ג עמ"א ק"ו
ס"ה
ס"ו מד.

צצלי צרכות
דף י"ב, ב.
ע"פ דצ"ז, ה.
ע"פ תה'
קמט, ד.
ע"פ ירמ'
יד, ט.

וּתְתַן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
(ו)מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם
(בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם)

בסוכות: חג הסוכות הזה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינִי חַג עֲצַרְתָּ הַזֶּה.
זִמְן שִׂמְחָתָנוּ. מִקְרָא קָדֵשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

ויק' כג, לה.
סח"ר ס"ו פ"ו.
ויק' כג, לה לו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יַגִּיעַ. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זִכְרוֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ. וְזִכְרוֹן
כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן
וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם)
בסוכות: חג הסוכות הזה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינִי חַג עֲצַרְתָּ הַזֶּה.

ע"פ סידור
רס"ג עמ"א ק"ו

מס' סופרים
פ"ט, ה"ה:
סרע"ג ח"צ
ס"ו ע"ז.

ויק' כג, לה.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בְּקִרְבֹּב".

זָכַרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָהּ וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָהּ וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחוּם וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

שצ"ה ל תפילה ס"ו כג.
ע"פ דה"ג כ, יב.
ע"פ נחמ' ט, לא.

וְהִשְׁיֵאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכֵנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֵלָה קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שִׂבְעֵנוּ מִטוֹבֶךָ שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתֶךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשֵׂשׂוֹן (בשבת: שְׂבֻתוֹת וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשְּׂבֻת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

מס"ו פ"ט ע, ה"ה; סרע"ג ח"ב ס"ו עז; ס"ו קלג; סידור רס"ג עמ"ק דצ"ז טז, ח.

זכר ציון צרכות פ"ט, ה"ג.

צנ"י פסחים דף קח, ג; סת"ר ס"ו נד.

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּר בֵּיתֶךָ וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירֶךָ בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן:

סרע"ג ח"ב ס"ו קלג; חוס' מנחות דף קי, א ד"ה ונוכחל; ע"פ מוכ' ד, יא; שצ"ה ל תפילה ס"ו יח צשס אגדה.

ע"פ מנ" תה" ט, ח.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל־נַשְׂמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל־נַפְשֵׁךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עָרַב וּבִקְרֹא וְצִהָרִים הַטוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ

דה"א כט, יג; ע"פ ספרי צמ" פ' קלט; תה"י יח, יח; ע"פ חז"ל ג, כב.

וּמַעוֹלָם קָוִינוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

סרע"ג ח"א
ס"ו, לטו.
ע"פ ישע'
סד, ו, ג.

עַל־כָּל־שְׂמֵי שָׁמַיִם וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִזְדְּרוּךְ סִלָּה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

שצה"ל תפילה
ס"ו יח צשס
אגדה.

ע"פ תה'
נב, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ
כְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתַּת לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
תּוֹרַת חַיִּים. אֱהָבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרְךָ
אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָרָה
בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):¹

תה' פט, טז.

ע"פ משל'
ד, יג.

ע"פ דצ'
כו, טו.

שצה"ל תפילה
ס"ו יח צשס
אגדה.

שצה"ל ענין
תפילה ס"ו כד.

ע"פ תה'
כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחרינו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה' יט, טו.

צבלי ברכות
דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה.
יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְצָתֶם
וְתִקְלַקְלַ מַחְשָׁבוֹתֶם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי
פְּרָנְסָה וְכִלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

צבלי ברכות
דף יח, א; רש"י
ברכות דף
כט, ב ד"ה
תחנונים.

ע"פ סרע"ג.

ע"פ תה'
לד, יד.

ע"פ ש"צ
יח, לב.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א.

33ב זרכות
77 ז, 78

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוֹן לְבָבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

78 ז, 79

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

33ב זרכות
77 ז, 78

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:**

78 ז, 79
77 ז, 78

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

78 ז, 79
77 ז, 78

שְׁתַּבַּחנָּה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

78 ז, 79
77 ז, 78

בשבת החזן והקהל אומרים בעמידה:

יוֹם הַשְּׁבִיעִי³

78 ז, 79

**וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-
מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל-מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה (בְּרַחֲמָיו) שָׁמַיִם וָאָרֶץ:**

78 ז, 79
77 ז, 78
79 ז, 80

78 ז, 79
77 ז, 78

החזן והקהל אומרים יחד:

**מִגֵּן אֲבוֹת בְּדַבְּרוֹ. מְחִיָּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ
שָׂאִין כְּמוֹהוּ. הַמְנִיחַ לְעַמּוֹ בַּיּוֹם שְׁבַת קְדוֹשׁ. כִּי בָּם
רָצָה לְהַנְיֵחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחָד. וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ
בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם.
מִקְדָּשׁ הַשְּׁבַת וּמִבְּרַךְ הַשְּׁבִיעִי⁴. הַמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם
מְדֻשָּׁנִי⁵ עֲנֵג. וְזָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:**

78 ז, 79
77 ז, 78
79 ז, 80

78 ז, 79
77 ז, 78

1 במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה. ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'.
2 בתנ"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח סי' ככג, סי' ג', בשם מהר"ם די לונאנו וכך מנהגנו.
3 תיבות אלו אינן במח' הקדומים.
4 במח' רמ"ז שביעי ללא ה"א.
5 במח' רמ"ז ובולוניה: "מדשנני".

החזן מסיים לכד:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רִצָּה בְּמִנוּחָתָנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ. שִׁמְחֵנוּ
 בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחֵלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שֶׁבֶת קִדְשֶׁךָ. וְיִשְׁמְחוּ כָּךְ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקִּדְּשֵׁי
 שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקִּדְּשׁ הַשַּׁבָּת:

סרע"ג ח"ב
ס"ו ו.

צבלי פסחים
97 קח, ב.

סרע"ג ח"ב
ס"ו ו.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ.
 וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוחקר צמס"ז
פ"ו, ס"ו
חוס' ברכות
97 ג, ה.

סרע"ג ח"ב
ס"ו קלג;
שבה"ל תפילה
ס"ו ח' צשס
תשר' הראב"ד
ס"ו קלג.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.
 וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

תרגום ירוש'
ברא' מט, ה;
ע"פ דני' ב, ב.

שבה"ל תפילה
ס"ו ה.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם
 אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אויקלוס ד'ב'
כה, מנ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
 כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ תרגום
מ"ח ת, מה.
תרגום ירוש'
שנ"ו ה, יט.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אוי' כה, ב.
ע"פ ישע'
כו, ה.

החזן אומר בקול רם:

לִיָּנוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
 בְּרֵאשִׁית. שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא
 שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפַּחֹת הָאָרֶצוֹת. שְׁלֵא שָׁם

תשובה"ג שער
תשובה
ס"ו מנ.
ע"פ ירמ'
י, עז.

חֲלַקְנוּ כָּהֶם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכֹל־הַמוֹנִם. שָׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל
 וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ כּוֹרְעִים ^{ישע' מוה, כ.}
 וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 (שֶׁהוּא) נוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בַּשָּׁמַיִם ^{סס נח, יג.}
 מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֵינִי עוֹד מְלַבְדּוֹ. אֶמֶת מַלְכֵנוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרָתְךָ. וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לְבַבְךָ כִּי יְהוָה הוּא ^{זכ' ד, לט.}
 הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִקְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת
 עוֹד. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן-הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת
 יִכְרֹתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי. וְכָל-בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ
 בְּשִׂמְךָ. לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵי כָל-רְשָׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ
 כָּל-יֹשְׁבֵי תֵבֶל. כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל-בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן. ^{ע"פ ישע' מוה, כג.}
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְלוּ. וְלִכְבוֹד שִׂמְךָ יִקְר
 יתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָל־סֵם עַל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
 לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא. וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
 בְּכָבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ^{שמ' טו, יח.}
 וְכִתוּב². שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: ^{זכ' ו, ד.}

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

תרגום ירוש'
 צרף' מנע, א;
 ע"פ דני' ב, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עֲלָמַיָּא יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה
 סי' ת.

¹ במד' רמ"ז: "ואין" בתוספת וי"ו. ² במד' רמ"ז: "ונאמר".

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפָּאֵר וַיְתַרְוֶמֶס וַיְתַנַּשֵּׂא וַיְתַהַדֵּר וַיְתַעֲלֶה וַיְתַהַלֵּל
 שְׁמָה דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּאֵי שִׁירְתָּאֵי תִשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
 דְאִמְרִין בְּעֵלְמָאֵי וְאִמְרוּ אַמֵּן:

לויקלוס ד' כח, מנ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאִמְרוּ אַמֵּן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אַמֵּן:

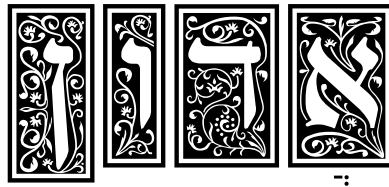
לוי' כה, ג.
 ע"פ ישע'י
 כו, ה.

יש אומרים "ברכו", ומנהגנו שלא לאמרו.

פיוט לר' דניאל בן יהודה דיין:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וַיִּשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאִין־עַת אֶל־מְצִיאֹתוֹ:
 אַחַד וְאִין יְחִיד בְּיַחְדוֹ. נְעֵלָם וְגַם אִין־סוּף לְאַחַדוֹתוֹ:
 אִין לוֹ דְמֹת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף. לֹא־נַעְרוּךְ אֱלִיו קְדָשְׁתּוֹ:
 קְדָמוֹן לְכָל־דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא. רֵאשׁוֹן וְאִין־רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
 הֵנוּ אַדּוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצָר. יוֹרָה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
 שְׁפַע נְבוֹאָתוֹ נְתָנוּ אֵל־אֲנָשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
 לֹא־קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נְבִיא וּמַבִּיט אֶת־תְּמוּנָתוֹ:
 תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל. עַל־יַד נְבִיאָו נְאֻמֵּן בֵּיתוֹ:
 לֹא־יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא־יִמִּיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
 צוּפָה וַיּוֹדַע סְתָרֵינוּ. מַבִּיט לְסוּף דְּבַר בְּקַדְמוֹתוֹ:
 גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד¹ כְּמַפְעֵלוֹ. נוֹתֵן לְרֹשֶׁע רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
 יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחָנוּ. לְפָדוֹת מְחַבֵּי קִץ יִשׁוּעָתוֹ:
 מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ. בְּרוּךְ עַד־יַעַד שֵׁם תְּהַלְתּוֹ:
 (אֵלָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וְנְבוֹאָתוֹ):

¹ נ"א: חסיד.

עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ.	בְּטָרֶם כָּל־יִצִיר נִבְרָא:
לְעֵת גַּעֲשֵׂה כְּחֶפְצוֹ ¹ כָּל־	אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כְּכֹלֹת הַכֹּל־	לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹה־	וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי־	לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה ² :
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי ³ תְּכֵלִית־	וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:
וְהוּא אֱלִי וְחֵי גּוֹאֲלִי־	וְצוֹר חֲבֵלִי בְּעֵת צָרָה:
וְהוּא נְסִי וּמְנוֹסִי־	מְנַת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי־	בְּעֵת אִישׁוֹן וְאֶעִירָה:
וְעַסְרוּחִי גּוֹיְתִי־	יִהְיֶה לִי וְלֹא אִירָא:

ע"פ ספר
קית, נ.

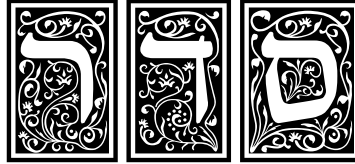
בשבת אומרים בנחת:

בְּרוּךְ⁵ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
דִּבֶּר לֹא־נִפְלָ דְבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרָיו הַטּוֹב אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עֶבְדּוֹ:

ואומרים בנחת:

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ
אֶל־יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל־יִטְשֵׁנוּ: וכו'

¹ במח' רמ"ז ובולוניה: קְעַת; כְּחֶפְצוֹ. ² במח' רמ"ז: וְלִהְבִירָה. ³ במח' רמ"ז: וְכֵלִי. ⁴ במח' רמ"ז ובולוניה: בְּיוֹם. ⁵ במח' רמ"ז ובולוניה פסוק זה מופיע לאחר קדיש יתום ולפני "גידל".

קדוש לילי סוכות, שמיני עיצרת ושי"ת

סה"ת
סי' מז.

סדו' רס"ג
עמ' קלה.

אם חל בשבת אומרים:

(יום השישי):

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שָׁבַת מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סה"ת
סי' מז.
בר' ט, לא.
שס ז, ט"ג.

כשחל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

אֱלֹהֵינוּ מוֹעֲדֵי יְהוָה מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר-תִּקְרָאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם¹:

ויק' כג, ז.

דע"ז ויק' י, ט
ע"פ ע"פ
שבת דף סז, ב;
סת"ר סי' כד.
סרע"ג ח"ב
סי' קלג.

סְבָרֵי מְרִנָּן. (הקהל עונה: לְחַיִּים).

מד' תנחומא
פקודי סי' ב.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:**

ע"פ פסחים
דף קג, ח.

סדו' רס"ג
עמ' קלה.
סה"ת
סי' מז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מְכַל-עַם וְרוּמְמָנוּ מְכַל-לְשׁוֹן. וַיְקַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שִׁבְתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. (בשבת: אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיט הַזֶּה וְאֶת-יוֹם

ע"פ מדרש
שכל טוב
שנ"י פ' יב;
סרע"ג ח"ב
סי' קלג.

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. | בשמ"ע ושי"ת: שְׁמִינֵי חַג עֲצַרְת הַזֶּה.

ויק' כג, לד;
סת"ר סי' פז.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה "פסוק זה" ו"סברי מרנן" לא מופיעים.

ויק' כג, לה לו.
צצלי פסחים
קח, ג.

זמן שמחתנו- (באהבה) מקרא קדש- זכר ליציאת
מצרים- כיבנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים (בשבת:

ושבתות ו) מועדי קדשך (בשבת: באהבה וברצון) בשמחה

צצלי פסחים
קח, ג.
סת"ר סי' נד.

ובששון הנחלתנו- ברוך אתה יהוה- מקדש (בשבת: השבת
וישראל והזמנים:

חוספתא
צרכות
פ"ו, ה"ט;
ירוש' צרכות
פ"ט, ה"ג.

בסוכות מברכים בסוכה:

סרע"ג ח"ג
סי' קלג;
סת"ר סי' פד;
סה"ת
סי' מז.

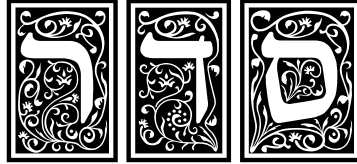
ברוך אתה יהוה- אלהינו מלך העולם- אשר קדשנו
במצותיו וצונו לישב בסוכה¹:

ט"פ מד' שחר
טוב שמו'
פ"ג, סת"ר
סי' פד.

ברוך אתה יהוה- אלהינו מלך העולם- שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:

סרע"ג ח"ג
סי' קלג;
סה"ק ענין
חינתו זמן;
סה"ת
סי' מז.

1 לפי מח' רמ"ז ובולוניה יש לומר קודם שהחיינו ואח"כ לישב בסוכה- אולם בשבלי הלקט, שבולת שמי' מובא ש"הלכתא סוכה ואחר כך זמן, וכן בתניא רבתי סימן פ"ד, ובספר התדיר סימן מ"ב, וכך פסק השו"ע או"ח סי' תרמ"ג, סעיף א'.

תפלת שחרית של סוכות, שמיני עיצרת וש"ת

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ סת"ר ס"ו א.
בְּמִצּוֹתָיו וְצִוּנוּ עַל-נְטִילַת יְדָיִם: ע"פ דב' לז, ו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר זצלו זרכות
אֶת-הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבְרָא בּוֹ נְקִבִים נְקִבִים דף ס, ב;
חַלּוּלִים חַלּוּלִים. גָּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנַי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ. שָׂא סרע"ג ח"א
יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם. אֵין כָּל-בְּרִיָּה ס"ו א.
יְכוּלָה לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ שְׁעָה אַחַת¹. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַרוּפָא לְכָל-בָּשָׂר וּמַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת: ע"פ משל
ד, כב.

אֱלֹהֵי. נִשְׁמָה שְׁנַתֶּתָ² בִּי טְהוֹרָה. אַתָּה בְּרֵאתָ³ אַתָּה ראה תוס'
נִפְחַתָּה בִּי. וְאַתָּה מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי. וְאַתָּה עֲתִיד פסחים קד, ב
ד"ה כל;
לְטַלְּהָ⁴ מִמֶּנִּי. וְאַתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָה בִּי⁵ לַעֲתִיד לְבוֹא. שצה"ל ענין
תפילה ס"ו ב.
⁶כָּל-זִמַּן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה (הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: מוֹדָה⁷) אֲנִי
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּחַזֵּר נְשָׁמוֹת לְפָגְרִים מֵתִים: ע"פ מ"ב
יט, לה.

כשנכנס לבית הכנסת יאמר:

שׁוֹיְתִי יְהוָה לְנִגְדֵי תְמִיד. כִּי מִימֵנִי בַל-אֲמוּט: תה' טז, ת.

¹ לא נמצא במח' רמ"ו. ² במח' רמ"ו ובולוניה: שְׁנַפְחַתָּ. ³ במח' רמ"ו: יִצְרַתָּה בִּי. ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה: וְאַתָּה נוֹטְלָה. ⁵ במח' רמ"ו ובולוניה: בְּקִרְבִּי. ⁶ במח' רמ"ו ובולוניה נוסף: אֱלֹהֵי. ⁷ לא נמצא במח' רמ"ו ובולוניה.

וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדֶיךָ אָבוֹא בֵּיתְךָ אֲשַׁתְּחֶנּוּהוּ אֱלֹהֵיכֶלֶקְדֶּשְׁךָ
 בִּירְאֶתְךָ: מֵה־טָבוֹ אֲהַלִּיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
 אָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. אֲשַׁתְּחֶנּוּהוּ לְהוֹדוֹם רַגְלֶיךָ: וְאֲנִי
 תְּפַלְתִּי־לָךְ יְהוָה עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חֲסִדֶיךָ עֲנֵנִי
 בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ:

כשנכנס לבית הכנסת, לאחר שאמר 'שויתי' וכו', מתעטף בטלית ומברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:

יש נוהגים לומר קודם הברכות "אדון עולם", לעיל עמוד 31.

ברכות השחר

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַנּוֹתֵן לְשִׁכּוֹי
 בֵּינָה לְהִבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:

נוסח מחזור בולוניה:

נוסח מחזור רמ"ו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁלֵא עֲשֵׂנִי
 עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד. הַנְּשִׂים אוֹמְרוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁלֵא עֲשֵׂנִי
 גוֹי:¹

שְׁפָחָה):

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁעֲשֵׂנִי
 יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁלֵא עֲשֵׂנִי
 עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד. הַנְּשִׂים אוֹמְרוֹת:
 שְׁפָחָה):

¹ במח' רמ"ו הנוסח הוא: "שלא עשני גוי", ובמח' בולוניה: "שעשתי ישראל", אולם הנוסח המקורי לפי מנהג בני רומה כמנהג א"י היה: "שעשתי ישראל ולא גוי" (עי' למשל סי' כמנהג בני רומה משנת כ"ה 1265, כתביד פריס הספריה הלאומית מס' 599, ועוד). ובמח' רמ"ו ברכת "שלא עשני גוי" קודמת לברכת "שלא עשני עבד" וכן בתוספתא ברכות ו, יח. במח' בולוניה הסדר הפוך וכן כתב בפי' קמחא דאבישונא (עבד, גוי, אשה), אולם בשו"ע או"ח מו, ד כתב כמח' רמ"ו וכן צ"ל.

סרע"ג ח"א סי' א' עור אר"ח סי' מ"ו	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁלֵא עֲשִׂנִי אִשָּׁה (הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: שְׁעֲשִׂנִי כְּרִצּוֹנוֹ):	תוספתא ברכות פ"ו ה"ח.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • פּוֹקֵחַ עֲוֹנוֹת:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְתִיר אֲסוּרוֹת:	33 ברכות דף ס, ב.
שצה"ל סי' א'	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְגַבִּיחַ שְׁפָלִים ¹ :	ה"ג גדולות סי' א' פ"ט ד"ה כד.
ט"פ מדרש תהלים כה, ב.	(בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַנּוֹתֵן לִיעָף כֹּחַ):	מח' ויערי סי' פט.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • מְלַבֵּשׁ עֲרֻמִּים:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • זוֹקֵף כְּפוּפִים:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • רוֹמֵעַ הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַמְכִּין מַצְעָדֵי- גְּבַר:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֲרָה:	33 ברכות דף ס, ב.
	בְּרוּךְ ² אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁעֲשִׂיתָ לִּי כָל-צָרָכֵי ³ :	33 ברכות דף ס, ב.
סרע"ג ח"א סי' א'	בְּרוּךְ ⁴ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַמְעַבִּיר חֻבְלֵי שָׁנָה מֵעֵינֵי וְתַנוּמָה מֵעַפְעָפִי:	33 ברכות דף ס, ב.

¹ במח' רמ"ז ברכת מתיר אסורים ומגביח שפלים. באות לאחר ברכת זוקף כפופים. ² במח' רמ"ז ברכת שעשית לי כל צרכי. באה לאחר ברכת המכין מצעדי גבר. ³ במח' רמ"ז ובולוניה צרכי. ⁴ במח' רמ"ז, ברכת המעביר חבלי שנה עד הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, באה לאחר "אלהי נשמה" ובראש ברכות השחר.

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁתַּרְגְּלֵנִי
 לְדַבֵּר מִצְוָה. וְאֶל־תַּרְגְּלֵנִי לְדַבֵּר עֲבָרָה וְעוֹן.
 וְהַשְׁלֵט בִּי יֵצֵר טוֹב. וְאֶל־תְּשַׁלֵּט בִּי יֵצֵר רָע. וְחִזְקֵנִי
 בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתְךָ. וְאֶל־תְּבִיאֵנִי לְיַדִּי חֲטָא
 וְלֹא־לְיַדִּי גְסוּן וְלֹא־לְיַדִּי בְּזִיוֹן. וְכוּף יֵצְרִי לְהִשְׁתַּעֲבֹד
 לָךְ. וְהִכְנַע עָרְפִי לְשׁוֹב אֵלֶיךָ. וְחַדֵּשׁ כְּלִיּוֹתַי לְשִׁמּוֹר
 פְּקוּדֶיךָ. וּמַל אֶת־לִבִּי וְאֶת־לִבְבִי זְרַעֵי לְאֶהְבֶּה¹ וְלִירְאֶה
 אֶת־שִׁמְךָ. וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ. וְקָרְבֵנִי לְכָל־
 מַה־שָּׁאֵהְבֵת. וְרַחֲמֵנִי מִכָּל־מַה־שִּׁשְׁנָאת². וְקִיִּם עָלַי וְעַל־
 זְרַעִי וְעַל־זְרַע זְרַעִי מִקְרָא שְׁכָתוֹב. וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶת־לִבְבְּךָ וְאֶת־לִבְבִי זְרַעֵךְ לְאֶהְבֶּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי
 אוֹתָם אֶמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי
 בְּפִיךָ לֹא־יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זְרַעֵךְ וּמִפִּי זְרַע זְרַעֵךְ אֶמַר
 יְהוָה מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם. וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זְרַעִים וְצִאֲצָאִיהֶם
 בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל־רְאִיֵּיהֶם יִכְירוּם כִּי הֵם זְרַע בְּרַךְ יְהוָה:
 לֹא יִיגְעוּ לְרִיק וְלֹא יִלְדוּ לְבִהְלָה כִּי זְרַע בְּרוּכֵי יְהוָה
 הִמָּה וְצִאֲצָאִיהֶם אֲתָם: וְהִיא טָרֶם־יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד
 הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעֵם: כִּי אֶצְקֵם־מִים עַל־צִמָּא וְנִזְלִים
 עַל־יְבֹשֶׁה אֶצְקֵם רוּחִי עַל־זְרַעֵךְ וּבְרַכְתִּי עַל־צִאֲצָאִיךָ:
 וְצִמְחוּ בְּבִין חֲצִיר כְּעֵרְבִים עַל־יְבֵלֵי־מִים: זֶה יֹאמַר לִיהוָה
 אֲנִי זֶה יִקְרָא בְּשֵׁם־יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדוֹ לִיהוָה וּבְשֵׁם
 יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה: וְהִיא כַחֲזוֹל זְרַעֵךְ וְצִאֲצָאִי מַעֲיָךְ כַּמַּעֲתִיו

¹ "לאהבה" תיבה זו לא נמצאת במח' רמ"ו. ² הקטע מתיבת "וקרבני" עד "ששנאת", לא נמצא במח' רמ"ו.

ע"פ 33ג
 37
 ס, 3;
 סרע"ג ח"א
 ס"א

ע"פ 37, ל. ו.

ע"פ 37
 יב, כח.

37, ל. ו.

ישע"י נט, כח.

ישע"י סח, ט.

ישע"י סה, כג.

ישע"י סה, כד.

ישע"י מז, גר.ה.

ישע"י נח, יט.

לֹא־יִכָּרֵת וְלֹא־יִשְׁמַד שְׁמוֹ מִלְּפָנַי: וְתִהְיֶה לִי לְמִשְׁגָּב
 וּמִבְּטָח וּמִגְּדֹל־עֵז וּבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי. וְלִהְצִיל נַפְשִׁי
 מִשַּׁחַת וּמִכָּל־צָרָה וּתְגַנֵּי (הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם). לְחַן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינַיִךָ וּבְעֵינַי כָּל־רְוָאֵי. וְגַמְלָנִי חֲסָדִים טוֹבִים.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ע"פ תה"ו
 נד, כג.
 ע"פ תה"ו
 לא, ג.
 בבלי ברכות
 דף ס, ב.

יְהִי¹ רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. שְׂתַצְלִנִּי
 הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם מֵעַזֵי פָּנִים וּמַעֲזוֹת פָּנִים. וּמִיַּצָּר
 הָרַע וּמֵאָדָם רָע.² וּמִחֶבֶר רָע. וּמִשָּׁכֵן רָע. וּמִלְּשׁוֹן הָרַע
 וּמִשְׁטָן הַמְּשַׁחֵת. וּמִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה. בֵּין
 שְׁהוּא בֶן־בְּרִית וּבֵין שְׂאִינוֹ בֶן־בְּרִית וּמְדִינָה שְׁלִי־גִיהֶנָּם:

ע"פ בבלי
 ברכות דף
 טז, ב.
 נוס' דרך ארץ
 פ"ז ה"ב.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל דְּבָרֶיךָ³ תוֹרָה: (ו)הָעֶרֶב⁴ נָא
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ. וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ. (ו)צִאֲצֵאֵינוּ⁵
 וְצִאֲצֵאֵינוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כְּלָנוּ יְרָאֵי שְׁמֶךָ. וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ
 לְשִׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּלַמֵּד תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בבלי ברכות
 דף יא, ב;
 סרע"ג ח"א
 ס"ג ב;
 סדו' רס"ג
 עמ' שנה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל־הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בבלי ברכות
 דף יא, ב;
 סרע"ג ח"א
 ס"ג ב.

שנה"ל ענין
 תפילה ס"א ח
 וס"א ה;
 סת"ר ס"א ח.

1 במח' רמ"ו לא נמצא כל קטע זה. 2 במח' בולוניה נוסף: "מעין הרע ומדינה שליגיהנם". 3 על דברי תורה" כן היא הגירסה הנכונה, וכך מנהגנו. וכן איתא בגאונים ובחלק מהראשונים. 4 במח' רמ"ו ובולוניה הערב ללא וי"ו. בפירוש קמחא דאבישונא על אתר כתב שזהו מחלוקת הראשונים: לר"ת בוי"ו (על פי תוס' ברכות מ"ו) ואילו הרמב"ם מנאה ברכה בפני עצמה. וכן עיקר. מכיון שהלשון משתנה ומדבר להבא וכן נוהגין לומר ללא וי"ו. וראה בספר שבלי הלקט, ענין תפילה, שבולת א, ובספר תניא רבת, ס"א א. ענין מאה ברכות, דכתבו בפירוש שברכת התורה הרי הם ג' ברכות. אולם עיין שו"ע (או"ח ס"ו מ"ז ס"ו) וברמ"א ובמשנ"ב מה שכתבו שם. 5 עיין שו"ע או"ח סימן מ"ז ס"ו ובמשנ"ב סי"ק ט' בשם המ"א שאין צריך לומר תיבות אלו.

תוס' ע"ז
דף יט, ב
ד"ה ישלש.

במ' כת,
ל"ח;
סרע"ג ח"א
ס"ו ב;
שזה"ל ענין
תפילה ס"ו ה;
סת"ר סוף
ס"ו א.

וידבר יהוה אל-משה לאמר: **צו** את-בני ישראל
ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח
ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו: ואמרת להם זה
האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני-שנה תמימם
שנים ליום עלה תמיד: את-הכבש אחד תעשה בבקר
ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: ועשירית האיפה
סלת למנחה בלולה בשמן כתית רביעת ההין: עלת
תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה ליהוה: ונסכו
רביעת ההין לכבש האחד בקדש הסף נסך שכר ליהוה:
ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר
וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח ליהוה:

בשבת מוסיפים:

במ' כת,
כ"ד.

סרע"ג ח"א
ס"ו ב, וח"ב
ס"ו ב.

וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשרונים
סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו
על-עלת התמיד ונסכה:

תורה

במ' ו,
כ"ד.

תוס' ברכות
יא, ב ד"ה
שכנה;
פסקי רש"י
ברכות פ"א
ה"א אות ית.

וידבר יהוה אל-משה לאמר: **דבר** אל-אהרן ואל-בניו
לאמר כה תברכו את-בני ישראל. אמור להם:
יברכה יהוה וישמרד: יאר יהוה פניו אליך ויחנך: ישא
יהוה פניו אליך וישם לך שלום: ושמו את-שמי על-בני
ישראל. ואני אברכם:

כ"ד כט, ת.

ושמרתם את-דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען
תשכילו את כל-אשר תעשו:

נביאים

לֹא-יִמּוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וּלְיָלֵה
 לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל-הַכְּתוּב בּוֹ כִּי-אִז תִּצְלִיחַ
 אֶת-דְּרָכְךָ וְאִז תִּשְׁכִּיל: הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וְאַמֵּץ אֶל-
 תַּעֲרִץ וְאֶל-תַּחַת כִּי עִמָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדֶּה:
 גְּאֻלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

יס"ו, ה', הדטג;
 שבה"ל ענן
 תפילה ס"ה.

יפט' מז, ד.

כתובים

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁרוֹ לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ
 חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵאצִּים לֹא יָשָׁב: כִּי
 אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חִפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה: וְהָיָה
 כְּעֵץ שָׁתוּל עַל-פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ
 לֹא-יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:

תה"ו, ה', ט"ג.

משנה

מַאי־מְתִי קוֹרִין אֶת-שְׁמַע בְּעֶרְבִית? ¹ מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים
 נִכְנְסִים לֶאֱכֹל בְּתְרוּמָתָן. עַד סוֹף הָאֲשִׁמּוֹרֶת
 הָרֵאשׁוֹנָה. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחַכְמֵי אֹמְרִים עַד
 חֲצוֹת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַד שִׁיעֻלָּה עִמּוּד הַשַּׁחַר:

משנ' ברכות
 פ"א, מ"א;
 שבה"ל ענן
 תפילה ס"ה;
 סה"ר סוף
 ס"ה.

תלמוד

תָּנָא. הֵיכָא קָאִי דְקַתְנִי מַאי־מְתִי? וְתוּ. מַאי שְׁנָא דְקַתְנִי
 בְּעֶרְבִית בְּרִישָׁא? לְתַנִּי דְשַׁחְרִית? ² בְּרִישָׁא! תָּנָא
 אֶקְרָא קָאִי. דְכָתִיב וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוֹמְךָ. וְהָכִי קַתְנִי. אִי־מְתִי
 וְזִמְן קָרִית שְׁמַע דְשֹׁכְבִיבָה? מִשְׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנְסִים לֶאֱכֹל
 בְּתְרוּמָתָן. וְאִי בְעֵית אִימָא. יְלִיף מִבְּרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם. דְכָתִיב

בבב' ברכות
 דף ב', ה'.

דב' ג'.

¹ במח' רמ"ז: בְּעֶרְבִי. וכן בכולם. ² במח' רמ"ז וּבִלְוֵינָא: דְשַׁחְרִין. וכן בכולם.

וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: אֵי הָכִי־ סִיפָא דְקַתְנֵי בְשַׁחַר
מְבָרַךְ בְּרִישָׁא־ לַתְנֵי בְעֶרֶב מְבָרַךְ בְּרִישָׁא! תְנָא עֲרַבִית
תְנָא בְרִישָׁא־ וְהָדָר תְנָא בְשַׁחֲרִית־ וְאֲדִקְאֵי בְשַׁחֲרִית־
מְפָרֵשׁ מְלֵי דְשַׁחֲרִית־ וְהָדָר מְפָרֵשׁ מְלֵי דְעֲרַבִית:

משנ' זכחים
פ"ה, מ"א.

אֵיזָהוּ מְקוֹמָן שְׁל־זְבָחִים? קְדָשֵׁי קְדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן־
פֶּר וְשְׁעִיר שְׁל־יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן־
וְקַבּוּל דְמָן בְּכָלֵי שָׁרְת בְּצַפּוֹן־ וְדָמָן טְעוֹן הִזְיָה עַל־בֵּין
הַבְּדִים־ וְעַל הַפְּרָכֶת־ וְעַל־מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב־ מִתְנַה אַחַת מֵהֶן
מְעַכְבֵּת־ שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי
שְׁל־מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן־ וְאִם־לֹא נָתַן־ לֹא עֵכָב:

סרע"ג ח"א
ס"י ב'
תוס' ע"ז
דף יט, ב'
ד"ה ושלש:
שצה"ל ענין
תפילה ס"י ה'
סת"ר סוף
ס"י ה'.

משנ' זכחים
פ"ה, מ"ב.

פָּרִים הַנְּשָׂרְפִים וְשְׁעִירֵים הַנְּשָׂרְפִים שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן־
וְקַבּוּל דְמָן בְּכָלֵי שָׁרְת בְּצַפּוֹן־ וְדָמָן טְעוֹן הִזְיָה
עַל־הַפְּרָכֶת וְעַל־מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב־ מִתְנַה אַחַת מֵהֶן מְעַכְבֵּת־
שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שְׁל־מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן־
וְאִם־לֹא נָתַן־ לֹא עֵכָב־ אֵלּוּ וְאֵלּוּ נְשָׂרְפִין בְּבֵית הַדָּשָׁן:

משנ' זכחים
פ"ה, מ"ג.

חֲטָאֵת הַצְּבוּר וְהַיְחִיד־ אֵלּוּ הֵן חֲטָאֵת הַצְּבוּר־ שְׁעִירֵי
רֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשְׁל־מוֹעֲדוֹת־ שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן־
וְקַבּוּל דְמָן בְּכָלֵי שָׁרְת בְּצַפּוֹן־ וְדָמָן טְעוֹן אַרְבַּע מִתְנּוֹת
עַל אַרְבַּע קָרְנוֹת־ כִּי־צַד? עָלָה בְּכַבֵּשׁ־ וּפְנָה לְסוּבָב־
וּבֵאלוּ לְקָרְן דְרוּמִית מְזַרְחִית־ מְזַרְחִית צְפוֹנִית־ צְפוֹנִית
מְעַרְבִית־ מְעַרְבִית דְרוּמִית־ שִׁירֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל
יְסוּד דְרוּמִי־ וְנֶאֱכָלִין לְפָנִים מִן־הַקְּלָעִים־ לְזִכְרֵי כְהֻנָּה־
בְּכָל־מֵאֵכָל לְיוֹם וְלַיְלָה־ עַד־חֲצוֹת:

הַעוֹלָה קָדַשׁ קָדָשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בַּצֶּפֶן. וְקָבֹל דָּמָה
 בְּכָלִי שָׁרֵת בַּצֶּפֶן. וְדָמָה טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת
 שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְטָעוֹנָה הַפֶּשֶׁט. וְנִתְּנוּחַ. וְכָלִיל לְאֲשִׁים:

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

זְבָחִי שְׁלָמֵי צְבוֹר וְאַשְׁמוֹת. אֵלֹהֵי הֵן אַשְׁמוֹת. אֲשֶׁם
 גְּזֻלוֹת. אֲשֶׁם מְעִילוֹת. אֲשֶׁם שְׁפָחָה חֲרוּפָה אֲשֶׁם
 נְזִיר. אֲשֶׁם מְצוֹרֵעַ. אֲשֶׁם תְּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצֶּפֶן. וְקָבֹל
 דָּמָן בְּכָלִי שָׁרֵת בַּצֶּפֶן. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן
 אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לַפְּנִים מִן־הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה. בְּכָל־
 מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְיֵלֶה. עַד חֲצוֹת:

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

הַתּוֹדָה וְאֵיל נְזִיר קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם
 בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
 וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְיֵלֶה.
 עַד חֲצוֹת. הַמּוֹרֵם מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֵלֶּא שֶׁהַמּוֹרֵם
 נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. לְנִשְׂיָהֶם וּלְבָנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם:

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם בְּעֶזְרָה.
 וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין
 בְּכָל־הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה
 אֶחָד. הַמּוֹרֵם מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֵלֶּא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל
 לַכֹּהֲנִים. לְנִשְׂיָהֶם וּלְבָנֵיהֶם וְלַעֲבָדֵיהֶם:

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן
 בְּכָל־מְקוֹם בְּעֶזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן מִתְּנָה אַחַת.
 וּבִלְבַד שְׁתֵּי כְּנֶגֶד הַיְסוּד. שְׁנָה בְּאֲכִילָתָן. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל
 לַכֹּהֲנִים. וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. בְּכָל־
 מֵאֲכָל. לְשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֵלֶּא

משני זבחים
 פ"ה, מ"ה.

בְּלִילָהּ. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא עַד-חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא
לְמִנּוּיוֹ. וְאֵינוֹ נֹאכֵל אֶלָּא צְלִי:

ברייתא דרבי ישמעאל¹

רבי ישמעאל אומר. בשלש עשרה מדות התורה סרע'ג ח"א
נדרשת. ^א מקל וחמר. ^ב מגזרה שוה. ^ג מבגין אב ס"ב
מכתוב אחד. ומבגין אב משני כתובים. ^ד מקלל ופרט. תוס' ע"ז
^ה ומפרט וכלל. ^ו מקלל ופרט וכלל. אי אתה דן אלא דף י"ג, ב
כעין הפרט. ^ז מקלל שהוא צריך לפרט. ומפרט שהוא ד"ה ישלם
צריך לכלל. ^ח וכל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל
ללמד. לא ללמד על-עצמו יצא. אלא ללמד על-הכלל
כלו יצא. ^ט וכל דבר שהיה בכלל. ויצא לטעון טעון
אחר שהוא כענינו. יצא להקל ולא להחמיר. ^י וכל דבר
שהיה בכלל ויצא לטעון טעון אחר שלא כענינו. יצא
להקל ולהחמיר. ^{יא} וכל דבר שהיה בכלל ויצא לדון
בדבר החדש. אי אתה יכול להחזירו לכללו. עד
שיחזירו הכתוב לכללו בפרוש. ^{יב} ודבר הלמד מענינו.
ודבר הלמד מסופו. ^{יג} וכן שני כתובים המכחישים זה
את זה. עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם:

אלו דברים שאין להם שעור. הפאה והבכורים והראיון סדו' רס"ג
וגמילות חסדים ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם עמי' שנת
אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. תוס' ברכות
כבוד אב ואם. וגמילות חסדים. והבאת שלום בין אדם י"א, ב ד"ה
לחברו. ותלמוד תורה כנגד כלם: שכנר

משנ' פאה
פ"א מ"א.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה מופיע בשינויים קלים.

בבלי ברכות
דף לא, ה.

אָמַר רַבִּי זִירָא. בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן הֶחֱמִירוּ עַל עֲצָמָן. שְׂאֵפְלוּ רוּאוֹת טַפַּת דָּם כְּחֶרֶדֶל. יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שְׁבָעָה נְקִיִּים:

ט"פ בבלי
מגילה דף
כח, ג.
תבקי' ג, ו.

תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ כָּל־הָאוֹמֵר הֶלְכָה וְשׁוֹנָה בָּהּ מִבְּטָח לֹא שֶׁהוּא בֶן־הָעוֹלָם הֵבֵא שְׁנַאֲמַר. הִלִּיכוֹת עוֹלָם לֹא. אֵל תִּקְרִי הִלִּיכוֹת אֱלָא הֶלְכוֹת:

משנ' ברכות
פ"ח מ"ה.

מִזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלִילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה. הֲרִי אֲנִי כְּבֶן־שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלִילוֹת. עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶּן־זוֹמָא שְׁנַאֲמַר. לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיְמִיִּים. כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הִלִּילוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהֵבִיא לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ:

ד' ע"ג.

ירושלמי
ברכות סוף
פ"ט; בבלי
ברכות דף
סד, ה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי חֲנִינְא. תִּלְמִידֵי חֻכְמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֱלָא בְּנֵיךָ. יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:¹

חז"ג סוף
פ' מנח.
ישע' נד, יג.

תה' קכג, ז.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. (וְנָתַן לָנוּ תוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת. הוּא יִפְתַּח לָבְנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִשִּׂים בְּלָבְנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבִּי שְׁלֵם). לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא

ט"פ סרט"ג
ח"א ס' סה.

ט"פ ישע'
סה, כג.

¹ פסוק זה לא נמצא במח' רמ"ו, וכן איננו באד"ג, סוף פ' מנח, ובירושלמי ברכות, סוף פ"ט. אבל בבבלי ברכות, סוף דף סד ע"א, מובא פסוק זה.

גִּלְדַּר לְבַהֲלָהּ. וְנִירַשׁ חֲקִיךָ. וְנִזְכָּה לְתַלְמוּד תּוֹרָה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:¹

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מְלֻכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחבר צמס"ו
פ"ו, ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

מחבר צצבלי
סוטה דף
מט, א.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש'
ברא' מט, א;
ע"פ דני' ג, ב.

שנה"ל תפילה
סי' ת.

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

אוניקלוס ד'
כת, נג.

לְעֵלְאָ לְעֵלְאָ מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא
דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן. וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל (כָּל-)תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן (דִּי-תַבִּין) דְעֶסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי
בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-אַתְרֵי וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא ו)לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא
וְחַנּוּא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי אַרְיִבֵי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְשֵׁי מְרָה
שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ ת' ירוש'
שמי' כ, כה.
ע"פ דני'
ג, יח.
ע"פ עזר'
ה, יא.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

איו' כה, ג.
ע"פ ישעי'
כו, ה.

¹ במד' רמ"ז ובלוניה מופיע שאומרים כאן קטע "או"א תבא" וכי. וכהיום לא נוהגים לאמרו.

סת"ר סי' פז;
סה"ת
סי' מד.

עומדים ונוהגים לומר פעמיים¹:

יְהוָה מְלֹךְ. יְהוָה מְלֹךְ. יְהוָה מְלֹךְ לְעַלְמֵי עוֹד:

מס' סופרים
פי"ד, ה"ד.

תה"י, טז;
תה"ל, טז, ח;
שמ"ט, יח;
תה"ק, לח;
שם קמט, ב;
שם קמו, י.

מס' סופרים
פי"ח, ה"ח.

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו בְּנֵי-צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְכָם: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ לְדָר וָדָר. הִלְלוּ-יָהּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

שם עב,
יח"ט.

בשבת, ביו"ט ובהושענא רבה אומרים את שני המזמורים הבאים:

מְזִמּוֹר לְתוֹדָה הִרְיעוּ לַיהוָה כָּל-הָאָרֶץ: עֲבַדוּ אֶת-יְהוָה בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה: דַּעוּ כִּי-יְהוָה הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אֱלֹהֵינוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עֲמֹ וְצֹאן מְרַעִיתוֹ: הוּא אֱלֹהֵינוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה הוֹדוּ-לוֹ בְּרִכּוֹ שְׂמוֹ: כִּי-טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְעַד-דָּר וָדָר אָמוֹנְתוֹ:

שם ק, ח"ב;
שבת"ל ענין
שבת סי' עו;
סת"ר סי' עו.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב הוֹדוּ לַאלֹהֵינוּ הוּא אֱלֹהֵינוּ הוֹדוּ לַאֲדֹנֵינוּ הוּא אֱלֹהֵינוּ לְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ לְעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:

תה"ק, קלח;
ל"ט.

¹ המנהג לכפול פסוק זה אינו מופיע במח' הקדומים.

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְעַשׂוֹת אוֹרִים גְּדֹלִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	אֶת-הַשָּׁמַשׁ לְמַמְשָׁלֶת בַּיּוֹם
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	אֶת-הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשָׁלוֹת בַּלַּיְלָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְמַכּוּהַ מִצָּרִים בְּבְכוּרֵיהֶם
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכֶם
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְגִזֵּר יַם-סוּף לְגִזְרִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וַנְּעַר פְּרַעֲוִה וְחִילוֹ בַּיַם-סוּף
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְמוֹלִיךְ עָמּוֹ בַּמִּדְבָּר
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְמַכּוּהַ מְלָכִים גְּדֹלִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וַיַּהַרְגַּ מְלָכִים אֲדִירִים
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וַנִּתֵּן אֶרְצָם לְנַחֲלָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	שֶׁבִשְׁפָלָנוּ זָכַר לָנוּ
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	וַיַּפְרִקֵנוּ מִצָּרֵינוּ
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	נָתַן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:	הוֹדּוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם

ע"כ מוסיפין בשבת, ביו"ט ובהושענא רבה:

הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתוֹ:
שִׁיחוּ בְּכָל-נַפְלְאוֹתָיו:

הוֹדּוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ
שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוֹ-לוֹ

מס' סופרים
פ"ח, ה"ח.

הַתְּהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ	יִשְׁמַח לֵב מִבְּקָשֵׁי יְהוָה:
דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ	בִּקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד:
זְכְּרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה	מִפְתִּיּוֹ וּמִשְׁפָּטֵי־פִיהוֹ:
זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ	בְּגִי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
זְכְּרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ	דְּבַר צְוָה לְאַלְף דָּוָר:
אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹרָהֶם	וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק:
וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֵק	לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ־כְּנָעַן	חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר	כַּמַּעֲט וְגָרִים בָּהֶ:
וַיִּתְּהִלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי	וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר:
לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקֶם	וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אֶל־תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי	וּבְנִבְיָאֵי אֶל־תִּרְעוּ:
שִׁירוֹ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ	בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יִשׁוּעָתוֹ:
סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ	בְּכָל־הָעַמִּים נַפְלְאוֹתָיו:
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד	וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים	וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:
הוֹד וְהִדְרָ לְפָנָיו	עִזּוּ וַחֲדוּהָ בְּמִקְמוֹ:
הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים	הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעִזּוּ:
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שָׁמוֹ	שִׂאוּ מִנְחָהּ וּבְאוּ לְפָנָיו
הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת־קְדֹשׁ:	חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ
אַף־תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל־תִּמּוֹט:	יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ:	יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ
יַעֲלֶץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ:	אֲזוּ יִרְנְנוּ עֵצֵי הַיַּעַר
מִלְּפָנָי יְהוָה כִּי־בָא לְשִׁפּוֹט	אֶת־הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוָה

כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:   וְאָמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 וּמְבַצְּנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם   לְהַדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ
 לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלִתֶךָ:   בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם   וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן
 וְהִלֵּל לַיהוָה:

לְמַנְצִיחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֱלֹהֵי
 וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: יוֹם לַיּוֹם יִבְיַע
 אָמַר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחוּה־דַעַת: אֵין־אָמַר וְאֵין דְּבָרִים
 בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִּבְל
 מְלִיָּהֶם לְשֹׁמֵשׁ שֵׁם־אֱהֵל בָּהֶם: וְהוּא כֹחֲתָן יֵצֵא מִחֻפְתּוֹ
 יִשִּׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח: מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאֵו וּתְקוּפְתּוֹ
 עַל־קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מִחֻפְתּוֹ: תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נְאֻמָּה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי
 יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֹׁחֵי־לֵב מַצּוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינָיִם:
 יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד מְשֹׁפְטֵי־יְהוָה אֲמַת
 צָדְקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפָז רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ
 וְנִפְתַּת צוּפִים: גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהַר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב:
 שְׂגִיאוֹת מִי־בֵין מְנַסְתְּרוֹת נִקְנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשׂוֹךְ עַבְדְּךָ
 אֶל־יִמְשְׁלוּ־בִי אֲזֵ אֵיתָם וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב: יְהִי לְרִצּוֹן
 אִמְרֵי־פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ביו"ט ובהושענא רבה אומרים מזמור זה:

יְהוָה מֶלֶךְ תִּגְלַת הָאָרֶץ יִשְׁמְחוּ אֵיִם רַבִּים: עֲנֵן וְעַרְפֵּל   סה"ת
 סביביו צָדֵק וּמְשֹׁפֵט מְבוֹן כְּסֹאֵ: אֵשׁ לְפָנָיו   ס"ה מ"ז
 תִּלְךָ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרִיו: הָאֵירוּ בְּרַקִּיו תִּבְל רְאֵתָה

וּתְחַל הָאָרֶץ: הָרִים כְּדוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי
 אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צְדָקוֹ וְרָאוּ כָּל־הָעַמִּים
 כְּבוֹדוֹ: יִבְשׂוּ כָּל־עֲבָדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְּלִים בְּאֵלִילִים
 הַשִּׁתְחוּוֹלוֹ כָּל־אֱלֹהִים: שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַחוּ צִיּוֹן וַתִּגְלַנָּה
 בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲלִיּוֹן
 עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד נִעְלִיתָ עַל־כָּל־אֱלֹהִים: אֲהַבִּי יְהוָה
 שְׁנָאוֹ רַע שָׁמַר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים יִצְיָלִם:
 אֹרֶז וְרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי־לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים
 בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קֹדְשׁוֹ: ע"כ.

יְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֵשֵׁב כְּרוֹבִים תְּנוּט הָאָרֶץ: יְהוָה
 בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרֵם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ
 גָּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא: וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהַב אֶתָּה
 כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בִּיעֲקֹבוּ אֶתָּה עֲשִׂיתָ:
 רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַשִּׁתְחוּוּ לְהַדָּם רִגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
 מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשִׁמְאוֹל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ קִרְאִים
 אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנַן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שִׁמְרוּ
 עֲדוֹתָיו וְחַק נִתֵּן־לָמוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתָּה עֲנִיתָם אֵל גִּשְׁא
 הַיִּיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל־עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְהַשִּׁתְחוּוּ לְהַר קֹדְשׁוֹ כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אִפּוֹ
 וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמָּתוֹ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחִסְדֶּיךָ
 כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה: אֶתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי
 חִסְדֶּךָ וְאַמְתָּךְ תִּמְיֵד יִצְרוּנִי: תִּנּוּ עֵז לְאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל
 גְּאוֹתוֹ וְעֵזוֹ בְּשִׁחְקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל

שם עה, לת.

שם כה, ו.

תה' מ, יב.

שם סח,
נה"ג.

הוא נתנו עז ותעצמות לעם ברוך אלהים: יהוה אדנינו
 מהאדיר שמך בכל הארץ. יהוה צבאות עמנו משגב
 לנו אלהי יעקב סלה: יהוה צבאות אשרי אדם בטח
 בך: יהוה הפיר עצת־גוים הניא מחשבות עמים: עצת
 יהוה לעולם תעמד מחשבות לבו לדר ודר: קוה
 אל־יהוה חזק ויאמץ לבך וקוה אל־יהוה: אל־נקמות
 יהוה אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול
 על־גאים: עזרנו אלהי ישענו על־דבר כבוד־שמך
 והצילנו וכפר על־חטאתינו למען שמך: וירם קרן לעמו
 תהלה לכל־חסידיו לבני ישראל עם קרבו. הללו־יהוה:
 מגדל־עז שם יהוה בו־ירוץ צדיק ונשגב: עשה־עמי
 אות לטובה ויראו שנאי ויבשו כ־אתה יהוה עזרתני
 ונחמתני וירא בצר להם בשמעו את־רנתם: ויזכר להם
 בריתו וינחם כרב חסדו: ויתן אותם לרחמים לפני
 כל־שוביהם: הושיענו יהוה אלהינו ומבצענו מן־הגוים
 להדות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: אתה תקום
 תרחם ציון כיעת לחננה כי־בא מועד: וחפרה הלבנה
 ובושה החמה כי־מלך יהוה צבאות בהר ציון ובירושלם
 ונגד זקניו כבוד: ואמר ביום ההוא אלהינו זה
 קנינו לו ויושיענו זה יהוה קנינו לו נגילה ונשמחה
 בישועתו: ברוך יהוה לעולם אמן ואמן: ברוך אדני
 יוסו יום יעמס־לנו האל ישועתנו סלה: ברוך יהוה
 אלהי ישראל מן־העולם ועד העולם ואמר כל־העם
 אמן. הללו־יהוה:

ירושלמי
 זכרות
 פ"ה, ה"ח.

בימי חול המועד החלים בחול פרט להושענא רבה, אומרים כאן קדיש יתום:

בשבת, ביו"ט ובהושענא רבה אומרים מזמור זה:

הַלְלוּ יְהוָה

תהי' קלה,
חרכה.

הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה	הַלְלוּ עֲבָדֵי יְהוָה:
שְׁעֵמֲדִים בְּבֵית יְהוָה	בְּחֻצֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ:
הַלְלוּ־יְהוָה כִּי־טוֹב יְהוָה	זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נָעִים:
כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה	יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ:
כִּי אָנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה	וְאֲדַנִּינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים:
כָּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה	בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ
בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהוֹמוֹת:	מִעֵלָה נְשֹׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ
בְּרָקִים לְמַטֵּר עָשָׂה	מוֹצֵא־רוּחַ מְאוּצְרוֹתָיו:
שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם	מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה:
שָׁלַח אוֹתוֹת וּמִפְתִּים	בְּתוֹכְכֵי מִצְרַיִם
בְּפִרְעֹה וּבְכָל־עַבְדָּיו:	שֶׁהִכָּה גֹיִם רַבִּים
וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים:	לְסִיחֹזֶן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי
וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן	וְלִכְלֹל מִמְּלָכוֹת כְּנָעַן:
וְנָתַן אֶרֶצַם נַחֲלָה	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ:
יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם	יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶךְ־זֶדֶד:
כִּי־יִדִין יְהוָה עַמּוֹ	וְעַל־עַבְדָּיו יִתְנַחֵם:
עַצְבֵי הַגֹּיִם כֶּסֶף וְזָהָב	מִעֲשֵׂה יָדַי אָדָם:
פֶּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ	עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:
אָזְנִים לָהֶם וְלֹא יִאֲזִינוּ	אֵף אִין־יִשְׁרֹחַ בְּפִיהֶם:
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם	כָּל אֲשֶׁר־בִּטַח בָּהֶם:
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוֹ אֶת־יְהוָה	בֵּית אֱהֲרֹן בְּרַכּוֹ אֶת־יְהוָה:

בֵּית הַלְלוּ בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה:
 בְּרוּךְ יְהוָה מְצִיּוֹן שָׁכֵן יְרוּשָׁלַם.
 הַלְלוּ־יְהוָה:

עומדים ואומרים:

טור א"ח
 ס"ו נא, צ"ט
 ספר היכלות;
 סרע"ג ח"א
 ס"ו ע;
 סד"ו רס"ג
 עמ"ק קב.

בְּרוּךְ שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בְּרוּךְ
 גּוֹזֵר וּמְקַיֵם. בְּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וְקַיֵם לְנֶצַח. בְּרוּךְ
 עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית. בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ מְרַחֵם
 עַל הַבְּרִיּוֹת. בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שְׂכָר טוֹב לִירְאָיו. בְּרוּךְ פּוֹדֶה
 וּמַצִּיל. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְּהַלֵּל. הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר
 בְּפִי עַמּוֹ וּבִלְשׁוֹן כָּל־חַסִּידָיו וְעַבְדָּיו. וּבְשִׁירֵי יְדוּד עַבְדְּךָ
 נְהַלֵּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִרְוֹמְמְךָ וְנִגְדֶלְךָ וְנִמְלִיכְךָ.
 וְנִזְכִּיר אֶת־שִׁמְךָ מִלְּכֵנוּ אֱלֹהֵינוּ יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ
 מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד־יְעַד שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 מֶלֶךְ מְהַלֵּל בְּתַשְׁבְּחוֹת (נ"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת): ע"כ עומדים:

מוזכר בתד"א
 חלוטו זוטא
 פ"ד; שבה"ל
 עין חפילה
 ס"א, וס"ב ה;
 סת"ר ס"א ה,
 ס"ב.

ע"פ סד"ו
 רס"ג עמ"ק צב.

בחול המועד פרט להושענא רבה, אין אומרים מזמור זה:

רק בשבת אומרים: **מְזֻמֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת:**

סד"ו רס"ג
 עמ"ק קב.
 תה" צב, א.
 תה" צב, ב'עט.

טוֹב לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
 חֲסִדְךָ וְאַמּוֹנַתְךָ בְּלֵילוֹת: עֲלֵי־עֲשׂוֹר וְעֲלֵי־נֶבֶל עָלַי
 הַגִּיזוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׁמְחַתְנִי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ
 אֲרַנֵּן: מִה־גְּדֻלּוֹ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עִמָּקוֹ מַחְשַׁבְתֶּיךָ:
 אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת: בְּפִרְחֵ
 רְשָׁעִים כִּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֵלֵי אָוֶן לְהַשְׁמִדֵם

סד"ו רס"ג
 עמ"ק קב;
 אור"ח ח"א
 דין מלח
 ברכות
 אות טו;
 סה"ת
 ס"א מה.

עֲדֵי-עֵד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה
 כִּי-הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ יִתְפָּרְדּוּ כָּל-פְּעֵלֵי אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים
 קִרְנֵי לְבַלְתִּי בְּשֶׁמֶן רַעְנָן: וְתַבַּט עֵינַי בְּשׂוּרֵי בְּקָמִים עָלַי
 מִרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי: צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן
 יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד
 יִנּוּבֹן בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי-יִשְׂרָאֵל יְהוָה
 צוּרֵי וְלֹא-עוֹלָתָה בּוֹ:

ע"כ אין אומרים בחול המועד:

תה"ג, ח"ה. **יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבַשׁ לָבַשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאֹזֵר. אֶף-תִּכּוֹן**
 פ"ח, ה"ח. וס' סופרים

תִּבְלַל בַּל-תְּמוּט: נִכּוֹן כְּסֶאֱף מֵאֶז. מַעֲלָם אֶתְהָ:
 נִשְׂאוּ נְהָרוֹתוֹ יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
 דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיַּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי-יָם. אֲדִיר
 בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדִתִּיךָ נֶאֱמָנוּ מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה-קֹדֶשׁ.
 יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

תה"ג קד, לה. **יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם**
 פ"ח, ט"ז. סרע"ג ח"ה

יְהוָה מְבָרַךְ מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם: מִמְזֹרַח-שֶׁמֶשׁ עַד-

מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה: רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם יְהוָה עַל

הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה שֶׁמֶךְ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדֹר־וָדָר:

יְהוָה בְּשָׁמַיִם הַכִּיָּן כְּסֵאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה: יִשְׁמַחוּ

הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יְהוָה

מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד: יְהוָה מֶלֶךְ

עוֹלָם וָעַד אֲבָדוּ גּוֹיִם מֵאֶרֶץ: יְהוָה הַפִּיר עֲצַת-גּוֹיִם

הַנִּיָּא מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֲצָה וְתִפְרַר דְּבָרוֹ דְּבָר וְלֹא

יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֲצַת יְהוָה

ווס' סופרים
 פ"ד, ה"ד.

תה"ג, ט"ז.
 שמו"ט, י"ח.
 תה"ג, ט"ז.
 שם, ט"ז.
 ישע"ה, י"ז.

תה"ג קלה, יג.

שם קג, יט.
 דה"ה טז, לה.

תה"ג, י"ז.

תה"ג, ט"ז.
 שמו"ט, י"ח.

תה"ג, י"ז.
 שם, ט"ז.

ישע"ה, י"ז.

משלי, יט, כ"ה.

היא תקום: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחֲשָׁבוֹת לְבֹז לְדָר וְדָר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשָׁב לּוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לּוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלוֹתוֹ: כִּי־בּוֹ יִשְׁמַח לְבַנּוֹ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחֲנוּ: כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יַכְפֹּר עֵוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיֵב אֶפְסוֹ וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: (יהוה הושיעה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאָנוּ): אֲשֶׁר־י תְּמַיִמִי דָרָךְ הַהֲלָכִים בְּתוֹרַת יְהוָה:

תה' לג, יא.
שס, ט.
שס קלג, יג.
שס קלה, ד.
שס לג, כה.
שס לד, יד.
שס עח, לח.
שס כז, י.
שס קיע, ח.

אֲשֶׁר־י יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שָׂכַכָּה לּוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו:

שצ"ל ענין תפילה ס"ז ז' סרע"ג ח"א ס"ז י'

תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְוַמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכַל־יוֹם אַבְרָכָךָ וְאַהֲלִילָה שְׁמוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוָה וּמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדֹלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הַיּוֹדֶךָ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וַעֲזוּזוֹ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וַיִּגְדְּלוּךָ אֶסְפְּרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבָךָ יִבְיַעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרָךְ אַפִּים וַיִּגְדַּל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל יֹרְחָמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחַסִּידֶיךָ יִבְרָכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנֵּי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עַלְמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוִד וְדָר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹכֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתָּה: הוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חֵי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו

תה' קמה, ח-כח; צג
צרכות 97
ד, 3; פסקו
ר"ד צרכות 97, 7, 3;
שצ"ל תפילה ס"ז ז';
ס"ז י';
ס"ז י'.

וְחִסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר
 יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רְצוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֲהָבָיו וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים
 יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קֹדְשׁוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד:

וּאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ:

תהי' קטו, ית.

סרע"ג ח"א
 ס"ו יא;
 שצה"ל תפילה
 ס"ו ז'
 צצלי שבת דף
 קית, ב, סת"ר
 ס"ו צ'
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יג'

הַלְלוּ־יָהּ הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיֵּי
 אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְּעוֹדֵי: אֶל־תִּבְטְחוּ בְּגִדֵיבַיִם
 בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: תִּצַּא רוּחוֹ יֹשֵׁב לְאֲדָמְתוֹ
 בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ עֲשִׂתְנָתָיו: אֲשֶׁר־י שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ
 שִׁבְרוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו: עֲשֶׂהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם
 וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשֹּׁמֵר אֵמֶת לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּטוֹ
 לְעֹשׂוֹקִים נִתֵּן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה
 פִּקַּח עוֹרִים יְהוָה זָקַף כַּפּוֹפִים יְהוָה אֲהַב צַדִּיקִים: יְהוָה
 שֹׁמֵר אֶת־גְּדִילֵי יְתוֹם וְאֶלְמָנָה יַעֲזֹדֵד וְדָרֵךְ רְשָׁעִים יַעֲוֶת:
 יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר הַלְלוּ־יָהּ:

שם קטו, ט"ו

הַלְלוּ יְיָ כִּי־טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נַעֲמִים נֶאֱוָה תְּהַלֵּלָהּ:
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס:
 הֲרַפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתָם: מוֹנֵה מִסְפָּר
 לְכּוֹכְבִים לְכָל־שְׁמֹת יִקְרָא: גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ
 לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנוּיִם יְהוָה מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים
 עַד־יֶאֱרָץ: עֲנֵנו לַיהוָה בְּתוֹדָה זְמִירוֹ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר:
 הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעֵבִים הַמְכִּין לְאָרֶץ מִטֵּר הַמְצַמִּיחַ הָרִים
 חֲצִיר: נוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה לְבָנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא

תהי' קטו, ט"ו

צצלי שבת דף
 קית, ב, סת"ר
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יג'

בְּגִבּוֹרַת הַסּוּם יִחַפֵּץ לֹא-בְשׁוּקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוּצֶה יִהְיֶה
 אֶת-יִרְאָיו אֶת-הַמִּיַּחֲלִים לְחִסְדּוֹ: שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת-יְהוָה
 הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: כִּי-חֹזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֶךְ בְּנֶיךָ
 בְּקַרְבֶּךָ: הַשֶּׁם-גְּבוּלֶךָ שָׁלוֹם חֶלֶב חֲטִיִּם יִשְׁבִּיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד-מְהֵרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ: הִנֵּתָן שֶׁלֶג כַּצֶּמֶר
 כְּפֹר כַּאֲפֹר יִפּוֹר: מִשְׁלֵיךְ קָרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרְתּוֹ מִי
 יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶס יִשָּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ-מַיִם: מִגִּיד
 דְּבָרוֹ לִיעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן
 לְכָל-גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִידְעוֹם. הַלְלוּ-יְהוָה:

תהי' קמט,
 לרי"ד.

הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ אֶת-יְהוָה מִן-הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים:
 הַלְלוּהוּ כָל-מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָל-צְבָאוֹ:
 הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וַיְרַח הַלְלוּהוּ כָל-כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שָׁמַי
 הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה
 כִּי הוּא צִנָּה וְנִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֲקִנְתָּן וְלֹא
 יַעֲבוּר: הַלְלוּ אֶת-יְהוָה מִן-הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל-תְּהוֹמוֹת:
 אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִטּוֹר רוּחַ סְעָרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים
 וְכָל-גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל-אֲרָזִים: הַחֲיָה וְכָל-בְּהֵמָה רֹמֵשׁ
 וְצִפּוֹר כָּנָף: מְלֶכֶי-אֲרֶץ וְכָל-לְאָמִים שָׂרִים וְכָל-שְׁפָטֵי
 אֲרֶץ: בַּחֲוָרִים וְגַם-בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עַם-נְעָרִים: יְהַלְלוּ
 אֶת-שֵׁם יְהוָה כִּי-נִשְׁגַּב שָׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוֹ עַל-אֲרֶץ וּשְׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קָרְנוֹ לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל-חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם
 קָרְבוֹ. הַלְלוּ-יְהוָה:

בבלי שבת דף
 קי"ח, ב'
 סרע"ג ח"א
 ס' יג.

תהי' קמט,
 לרי"ט.

הַלְלוּ יְהוָה שִׁירוֹ לִיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהַלְתָּנוּ בְּקִהְלָה
 חֲסִידִים: יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ בְּנֵי-צִיּוֹן

בבלי שבת דף
 קי"ח, ב'
 סרע"ג ח"א
 ס' יג.

יגִּילוּ בְּמַלְכֵם: יִהְיֶה לָּךְ שִׁמּוֹ בְּמַחֹל בְּתַף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ לָּךְ:
 כִּי־רוּצָה יִהְיֶה בְּעַמּוֹ יִפְאֵר עֲנֻיִם בִּישׁוּעָה: יַעֲלֶזוּ
 חֲסִידֶיךָ בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל־מִשְׁכַּבֹּתֵם: רוּמְמוֹת אֵל
 בְּגָרוֹנֶם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בִּידֶם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בַּגּוֹיִם
 תּוֹכַחֹת בְּלֹא־מִים: לֹא־סָר מַלְכֵיהֶם בְּזַקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם
 בְּכַבְּלֵי בְרוֹל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא
 לְכָל־חֲסִידָיו. הַלְלוּ־יְיָ:

צבלי שבת 77
 קי"ח, ב'
 סרע"ג ח"א
 ס"ו יג'

תה"ק קג, א"ה

הַלְלוּ יְיָ הַלְלוּ־אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ:
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדֹלוֹ:
 הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בַּנְּבִל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתַף
 וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְבִּי: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ. הַלְלוּ־
 יְיָ: כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ. הַלְלוּ־יְיָ:¹
 בְּרוּךְ יְיָ הַלְלוּ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם.
 אָמֵן וְאָמֵן:

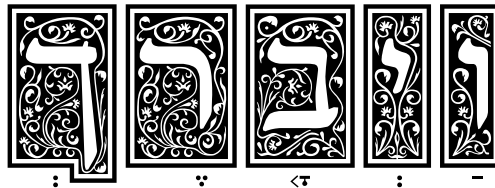
טור אר"ח
 סוף ס"ו נ"א.
 ראש תשצ"ז
 קטן ס"ו נ"ד.

ראש שבת"ל
 ר"ח ס"ו קטב.
 מח' ויטרי
 ס"ו ח.

תה"ק פט, נג.
 שם קמ"ו י.

עומדים (עד סוף שירת הים) ואומרים:

סרע"ג ח"א
 ס"ו יג' טור
 אר"ח ס"ו נ"א
 בשם הגאונים.

דס"א כטג
 י"ג.

דויד אַתְּ־יְהוָה לְעֵינַי כָּל־הַקְּהָל וַיֹּאמֶר דּוֹיֵד בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְהוָה
 הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד כִּי־כָל

¹ במח' רמ"ו ובולוניה המנהג לכפול פסוק זה לא מופיע, ומקור המנהג ע"פ מח' ויטרי ס"ו א'.

בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנַּשֵּׂא לְכֹל
 לְרֹאשׁ: וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשִׁיל בְּכֹל
 וּבִידְךָ כַּח וּגְבוּרָה וּבִידְךָ לְגִדְל וּלְחֹזֶק לְכֹל: וְעַתָּה
 אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ וּמְהִלִּים לְשֵׁם תַּפְאֲרֶתְךָ:
 וּבִירְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמֶם עַל-כָּל-בְּרָכָה וּתְהִלָּה:
 אַתָּה-הוּא יְהוָה לְבִדְךָ אַתְּ עֹשֵׂת אֶת-הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי
 הַשָּׁמַיִם וְכָל-צְבָאֵם הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים
 וְכָל-אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת-כֻּלָּם וְצָבֵא הַשָּׁמַיִם
 לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

סרע"ג ח"א
סי' יג

נחמ' ט, ה'ר"ג
טור אר"ח
סוף סי' נא
בשם הגאונים.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה
 מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיֹּשַׁע יְהוָה בֵּינָם הֵיחֹא אֶת-
 יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרֶא יִשְׂרָאֵל אֶת-מִצְרַיִם מֵת
 עַל-שִׁפְתַי הַיָּם: וַיֵּרֶא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת-יְהוָה וַיֹּאמְרֵנוּ בִּיהוָה
 וּבַמַּשָּׂה עֲבָדָיו:

שמי' יד,
כטר"לח.

אֲזַי יִשְׂרָאֵל מִשָּׂה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ:
 לְאָמֵר אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי-גָאָה גָאָה סוֹס
 וְרָכְבוּ רָמָה בַיָּם: עֲזִי וְזַמְרַתִּי וַיְהִי-לִי
 לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאֲנוּ-זֶה אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאֶרְמְנוּ-זֶה: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
 שְׁמוֹ: מִרְכַּבַת פְּרָעָה וַחֲיִלוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
 שְׁלִשׁוֹ טָבְעוּ בַיָּם-סוּף: תְּהַמֵּת יְכַסִּימוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ-
 אָבִן: יְמִינְךָ יְהוָה גְּאֻדְרֵי בְּכַח יְמִינְךָ
 יְהוָה תִּרְעֵץ אוֹיֵב: וּבְרַב גְּאֻנְךָ תִּהְרַם

טור אר"ח
סי' נא
בשם הגאונים.

שם טו, אר"ח.

קמִיךָ תִשְׁלַח חֲרֹנְךָ וְאֶכְלָמוּ פִקְשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִיךָ נִעְרָמוּ מֵיָם נִצְבּוּ כְמוֹ-נֹו
 נְזֻלִים קִפְאוּ תְדַמְרַת בְּלָבִיָּם: אָמַר
 אוֹיֵב אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל תִּמְלָאֲמוּ
 נִפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבִי תֹורִישְׁמוּ יָדַי: נִשְׁפַּת
 בְּרוּיַחַד כִּסְמוּ יָם צָלְלוּ כְעוֹפֹרֶת בְּמֵיָם
 אֲדִירִים: מִי־כִמְכָרָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כְּמִכָּה נֶאֱדָר בִּמְקֹדֶשׁ נוֹרָא תִהְלֵת עֲשֵׂה
 פְּלֵא: נְטִית יְמִינְךָ תִבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית
 בְּחִסְדְּךָ עִסְזוּ גְאֻלַּת נִהְלֵת בְּעֵזְךָ אֶל-גְּנוּה
 קִדְשֶׁךָ: שְׁמְעוּ עַמִּים יִרְגִזוּן חֵיל
 אַחֲזוּ יִשְׁבֵי פְּלִשְׁתִּין: אֲזוּ נִבְהֲלוּ אֱלֹופֵי
 אֲדוּם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֹזְמוּ רַעַד נִמְגּוּ
 כָּל-יִשְׁבֵי כְנַעַן: תִּפְּלֵ עֲלֵיהֶם אִימַתָּה
 וּפְחַד בְּגִדְלֵ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן עֵד-
 יַעֲבֹר עִמָּךָ יְהוָה עוֹרֵי-יַעֲבֹר עִסְזוּ
 קִנִּיתִ: תִּבְאֲמוּ וְתִשְׁלַעְמוּ בְּהַר גִּחְלֹתְךָ מְכוֹן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת יְהוָה מִקְּדֹשׁ אֲדִנִי כּוֹנְנִי
 יִדְיָה: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעֶד:

יְהוָה מִלְּךָ • יְהוָה מִלְּךָ • יְהוָה מִלְּךָ לְעֵלָם וָעֶד:

כִּי לִיהוָה הַמְּלוּכָה וּמִשְׁלַל בְּגוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר
 צִיּוֹן לְשִׁפְטֵ אֶת-הַר עֲשׂוּ וְהִיתָה לִיהוָה הַמְּלוּכָה:
 וְהִיָּה יְהוָה לְמִלְּךָ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה
 אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

מס' סופרים
פ"ד, ה"ד.

תה"י טז.
 תה"ל נג, ט.
 שמו"ע, יח.
 תה"ל כג, כט.
 עז"ה, ט, כח.

זכר"ה, ט.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה נוסף תיבת "וכתיב".

כָּל-בְּרוּאֵי מַעְלָה וּמַטָּה¹.

- יעידון יגידון כָּלם כְּאַחַד. יהוה אַחַד וּשְׁמוֹ אַחַד: זכר' יד, ט.
- שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילָךְ. וְכָל-מִבִּין² יְסוּדִים יְסֻפְרוּ
 אֶת-גְּדֻלָּךְ³. וּמֵהֶם יִכִּירוּ כִּי הַכֹּל שֶׁלְךָ. וְאַתָּה הָאֵל
 (הַמֶּלֶךְ) הַמְּיַחֵד: יעידון וכו'
- לְבָבוֹת בְּחֻשְׁבֵּם עוֹלָם בְּנוֹי. יִמְצְאוּ כָל-יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוֹי.
 בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל הַכֹּל מְנוֹי. כָּלם נִתְּנוּ מִרְוּעָה
 אַחַד: יעידון וכו'
- מִרְאֵשׁ וְעַד-סוֹף יִשְׁלַךְ סֶמֶן. מִזְרַח וּמַעֲרָב צָפוֹן
 וְתִימָן. שִׁחַק וְתַבַּל לְךָ עַד נֶאֱמָן. מִזָּה אַחַד וּמִזָּה
 אַחַד: יעידון וכו' ע"פ תה' קז, ג. ע"פ תה' פט, לט. שמו' ח, יב.
- הַכֹּל מִמֶּךָ נִזְבַּד וְזוּד. אַתָּה תַעֲמִד וְהֵם יֵאבְדוּ אַבּוּד.
 לָכֵן כָּל-יִצּוֹר⁴ לְךָ יִתֵּן כְּבוֹד. כִּי מִרְאֵשׁ וְעַד-סוֹף הֵלֹא
 אֵב אַחַד: יעידון וכו'
- וּבְתוֹרֶתְךָ כְּתוּב לְאִמְרֵי. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יְהוָה אַחַד:
- יְהִי-חֲסִדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לְךָ: מַלְכוּתְךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים. וּמִמְשַׁלְתְּךָ מַלְכָּנוּ בְּכָל-
 דּוֹר וָדָר. שְׁאַתָּה הוּא אֲדִיר בְּקִדְשָׁהּ וּלְךָ נֶאֱדָה הַמְּלוּכָה.
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ:

¹ מחברו רבי שלמה אבן גבירול. וחתם שמו 'שלמה' בראשי הבתים. במח' רמ"ו ובולוניה פתיחה זו נשמטה והפיוט מתחיל בתיבת "יעידון". ² במח' רמ"ו ובולוניה: "לְכָל-מִבִּין". ³ במח' רמ"ו ובולוניה: ללא תיבת "את". ⁴ במח' רמ"ו ובולוניה: "יציר".

בשבת, ביו"ט ובהושענא רבה אומרים מזמור זה. ובשאר ימי חוה"מ ממשיכים ב'ישתבח' (עמוד 69).

תרי"ג, ט"כ.

לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתָו אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבְיִמֶלֶךְ וַיִּגְרְשׁוּהוּ וַיֵּלֶךְ:
 אַבְרָכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תְּמִיד תְּהַלְתּוּ בְּפִי:
 בְּיְהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׂמְחוּ: גִּדְלוּ לַיהוָה
 אֹתִי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דְּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעֲנֵנִי
 וּמְכַל־מְגֹרֹתַי הַצִּילֵנִי: הַבִּיטוּ אֵלָיו וְנִהְרוּ וּפְנִיחֶם אֶל־
 יַחְפְּרוּ: זֶה עֲנִי קָרָא וַיְהוֶה שָׁמַע וּמְכַל־צְרוּתִיו הוֹשִׁיעוּ:
 חֲנָה מִלְּאֲד־יְהוָה סָבִיב לִירְאִיו וַיַּחְלֹצֶם: טַעְמוֹ וַרְאוּ
 כִּי־טוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַגִּבֹּר יַחְסֶה־בוֹ: יִרְאוּ אֶת־יְהוָה
 קִדְּשׁוּ כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וּדְרָשׁוּ
 יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב: לְכוּ־בָנִים שְׁמְעוּ־לִי יִרְאֵת יְהוָה
 אֲלֹמֶדְכֶם: מִי־הָאִישׁ הַחֲפִיץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לַרְאוֹת טוֹב:
 נִצֵּר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר מְרָמָה: סוֹר מֵרַע
 וְעָשֵׂה־טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהוּ: עֵינֵי יְהוָה אֶל־צַדִּיקִים
 וְאֲזִינוּ אֶל־שׁוֹעֲתָם: פְּנֵי יְהוָה בְּעֵשִׂי רַע לְהַכְרִית מֵאָרֶץ
 זָכָרִם: צַעֲקוּ וַיְהוֶה שָׁמַע וּמְכַל־צְרוּתָם הַצִּילָם: קָרוֹב
 יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב וְאֶת־דְּכַא־רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רַעוֹת
 צַדִּיק וּמְכַלֵּם יַצִּילֵנוּ יְהוָה: שִׁמְרֵ כָל־עֲצָמוֹתַי אַחַת מֵהֵנָּה
 לֹא נִשְׁבְּרָה: תְּמוֹתֶת רָשָׁע רַעַה וְשִׁנְאֵי צַדִּיק יֶאֱשָׁמוּ:
 פְּדָה יְהוָה נַפְשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ כָל־הַחֹסִים בּוֹ:

בשבת חוה"מ ממשיכים בעמוד 66, בהושענא רבה ממשיכים בעמוד 65 (לאומרים "צמאה נפשי"), או 66.

לְנִשְׁמַת שֶׁל סוּכּוֹת¹

עומד החזן, ואומר בקול ובנעימה את הבית הראשון והאחרון, והקהל יאמרו
שאר הבתים:

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. הַנְּקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמּוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבֵּבָה:

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. הַנְּקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמּוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבֵּבָה:

מִי לֹא יוֹדֵה שְׁמֵךְ אֱלֹהֵי. מִלֶּךְ עֲלִיוֹן אֲדִיר נִעְלָה.
נִגְלָה בְּכַבּוֹדוֹ גַּם הַפְּלִיא. עֲמֹ בַּחַר לוֹ לְסִגְלָה.
כֶּתֶר תּוֹרָה הַכְּתִיר גּוֹאֲלֵי. מֵאֵז לְבַנְיָיֶעֱקֵב סָלָה.
פָּרַשׁ עֲנַן מִסֶּדֶךְ לָמוֹ. אִשׁ מֵאִיר לִילָה לֹא־כָבָה.
בְּסֻכָּה חוֹפֶפֶס מְמַרְוֵמוֹ. לְסוּף עֲמֹ מֵרֵב חֲבָה:

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. הַנְּקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמּוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבֵּבָה:

תִּכַּן שָׁמַיִם בְּזֶרֶת. אֵל בָּם לְעַד הַכִּין כְּסָאוֹ.
הֲרַכִּין אוֹתָם אֵז בַּחֲרֵת. כָּפֶס עַל־הֶהָר עֵת בּוֹאוֹ.
וּכְבוֹדוֹ צִץ עַל־כַּפְרֵת. בֵּין־הַסּוּכָּכִים שֶׁת מוֹרָאוֹ.
נוֹעַד שֵׁם לְיִשְׂרָאֵל עֲמֹ. וּנְבִיאוֹ בֶן־עֲמֶרֶם נְבֵאוֹ.
צֹם מִצּוֹת יַעֲשׂוּ לְשִׁמּוֹ. בָּם יִשְׁבִּיעַם שִׁפְעַ טוֹבָה:

¹ לרבי מתתיה בן יצחק מבולוניא. ס"י מתתיה.

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמוֹ. הַנְּקַדְשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבְּבָה:

תּוֹלָה תִּבֵּל בְּיָמִין עֲזוֹ. תֵּאָר בְּנִיּוֹ גְּסֵה־כְתִירִם.
מְלָכוֹת בְּשָׂכִינֹת עֲזוֹ. עַל־כֵּן צָנֹם גְּסֵה־יִשִּׁירִם.
לְעִשׂוֹת סִפָּה בְּמִשִּׁיכָהּ זֹ. שְׁבַעַה כִּי דָר שְׁבַעַה אֵל רָם.
וּבַעֲשָׂרָה נִקְדִּישׁ לְשִׁמוֹ. עַל־כֵּן שָׁם יוֹד אֲוִיר גּוֹבָה.
עַל כֵּן לֹא נִתְפָּרַשׁ עֲלוֹמוֹ. אֶל־אֲרָכָה אֵין־קִץ וּלְרַחֲבָה:

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמוֹ. הַנְּקַדְשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבְּבָה:

יְהִי הַקָּס סִפְתָּ בְּנִי־שִׁי. וְשִׁכֵּן תּוֹדֵה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל.
בָּעֵת הַהִיא יוֹבֵל שִׁי. עִם נוֹרָא אֵל יִשְׁעָדֵךְ יוֹאֵל.
אֲזַ הַצְּדִיק יִהְיֶה רִשָּׁאֵי. הָרִים יִסֵּב יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל.
בְּיָמִין נִצַּח תּוֹדֵה אוֹלָמוֹ. כְּהַנְּדִיּוֹס יוֹצֵא וּבָא.
לְרֵאוֹת כִּי נִצְחוֹן עֲמוֹ². נוֹטֵל לוֹלֵב רִץ בְּמִסְבָּה:

כ"פ עמ"ט,
ט, יא.

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמוֹ. הַנְּקַדְשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבְּבָה:

הִלֵּל אֲשָׁא עִם־קוֹל תּוֹדָה. בְּפָרִי עֵץ הַדָּר וּתְמָרִים.
וּבְעֶרְבֵי גַחַל תּוֹדֵה עֲדָה. עִם־הַדְּסִים אָרִים שִׁירִים.
כִּי־נוֹדַע הָאֵל בִּיהוּדָה. גְּדוֹל הוּא בְּיִשְׂרָאֵל בָּרִים.
חֲזָקוּ בְּנֵי־שִׁישׁוֹ עֲמוֹ³. הוּא יִשְׁבִּיעֲכֶם רַב־טוֹב הַבָּא.
נִשְׁמַת כָּל־חַי תּוֹדָה לְשִׁמוֹ. גּוֹאֲלָנוּ הוּא אוֹת בְּצַבָּא:

שִׁירוּ לְאֵל הוֹדוּ לְשִׁמוֹ. הַנְּקַדְשׁ בְּקִדְשָׁהּ רַבָּה.
בְּרַכּוּ לְשִׁמוֹ מִמְּקוֹמוֹ. כִּי הוּא אֵל דָּגוּל מְרַבְּבָה:

1 במח' רמ"ו: "במשיכה". 2 במח' רמ"ו: "עמו". 3 במח' רמ"ו: "עמו".

לנשמת של שמיני עיצרת, שי"ת זלהו"ר¹

עומד החזן, ואומר בקול ובנעימה את הבית הראשון והאחרון, והקהל יאמרו
שאר הבתים:

סה' מז, ג.

**צְמָאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי
לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל־חַי:**

ע"פ סה'
פד, ג.

**אֵל אֶחָד בְּרָאֲנִי וְאָמַר חַי אָנֹכִי כִּי לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם
וְחַי:**

**בְּרָא כָל בְּחֻמָּהּ בְּעֵצָה וּבְמִזְמָהּ מְאֹד וְנִעְלָמָה מֵעֵינַי
כָּל־חַי:**

**רַם עַל־כָּל כְּבוֹדוֹ כָּל־פָּה יָחוּ הוֹדוֹ בְּרוּךְ אֲשֶׁר בִּידוֹ
נִפְשׁ כָּל־חַי:**

**הַבְּדִיל גֵּינֵי תַם חֻקִּים לְהוֹרוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתָם
הָאָדָם וְחַי:**

**מִי זֶה יִצְטַדֵּק נִמְשָׁל לְאֶבֶק דָּק אֶמֶת כִּי לֹא־יִצְדָּק
לְפָנָיו כָּל־חַי:**

**בְּלֵב יִצָּר חָשׁוּב כְּדָמוֹת חֶמֶת עֵכָשׁוּב וְאִיכָכָה יִשׁוּב
הַבֶּשֶׂר הַחַי:**

¹ לרבי אברהם אבן עזרא ושמו חתום בראשי הבתים- במח' בולוניה נוסף הבית דלהלן לפני הבית האחרון:
"הלא חלקך מראש- חלק דמו תדרוש- שפך אף על ראש השעיר החי" כנראה הושמש מחמת הצנזורה-
בהושענא רבה יש נוהגים לומר את הבית הראשון והאחרון בלבד ע"פ מח' שד"ל ח"ב דף קע"ח ע"ב, ויש
המדרגין על הרשות לגמרי ע"פ מח' רמ"ו ובולוניה ולפי הנחיית הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג.

נְסוּגִים אִם-אָבוּ-וּמְדַרְכֵּם שָׁבוּ-טָרֵם יִשְׁכְּבוּ-בֵית-מוֹעֵד
 לְכָל-חַי: לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל-חַי:

תה"ק קמ"ה, טז.

עַל-כָּל אֲהוּדָךְ-כָּל-פֶּה תִיחַדְךָ-פּוֹתַח אֶת-יְדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל-חַי: לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל-חַי:

ש"ס ב, לא.

זָכַר אֲהַבְתָּ קְדוּמִים-וְהַחִיָּה נְרַדְמִים-וְקָרַב הַיָּמִים-אֲשֶׁר
 בֵּן-יִשְׂרָאֵל חַי: לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל-חַי:

מ"א ג, כג.

רָאָה לְגִבְרַת אֱמֶת-שִׁפְחָה נּוֹאֲמֶת-לֹא כִי בְּגֹד הַמֶּת
 וּבְנֵי הַחַי: לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל-חַי:

אֶקַּד עַל-אִפִּי-וְאֶפְרַשׁ לְךָ כַּפִּי-בְּעֵתִי כִי-אֶפְתַּח פִּי-
 בְּנִשְׁמַת כָּל-חַי: לְבִי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ לְאֵל-חַי:

החזן אומר בקול ובנעימה:

מוחבר צמנשני
 פסחים פ"ו,
 מ"ז: סרע"ג
 ח"ב סי' כ"א;
 סת"ר סי' פז;
 סה"ת
 סי' נ"ד.

ט"פ תה"ק
 קג, ה.

כָּל-חַי תִּבְרַךְ אֶת-שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ-וְרוּחַ כָּל-בֶּשֶׂר
 תִּפְאַר וּתְרוּמָם זְכָרְךָ מְלַבְּנוּ-מִן-הָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם
 אֲתָה הוּא אֵל-וּמִבְלָעֲדֶיךָ אֵין-לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר
 וּמוֹשִׁיעַ-פּוֹדֵה וּמַצִּיל מִפְּרָגִם וּמְרַחֵם בְּכָל-עֵת צָרָה
 וְצוּקָה-אֵין-לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אַתָּה:

ט"פ תה"ק
 קג, ה.
 ט"פ תה"ק
 יב, ה.

1 במד' בולוניה: "עת".

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה, אך לא בהושענא רבה:

אֱלֹהֵי הָרְאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלֹהֵי כָּל-בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן
 כָּל-תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א):
 הַתְּשַׁבְּחוֹת. הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְהוֹה
 לֹא-יָנוּם וְלֹא-יִישָׁן. הַמְעוֹרָר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ גְּרֹדְמִים¹.
 סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים:
 וְלֵךְ (לְבִדְךָ) אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

ע"פ ישעי
מז, ו.

ע"פ תהי
קו, ט.

ע"פ תהי
קמח, יד.

ע"פ דה"ט
כט, יג.

ע"פ צבג
סוכה קז
מה, ג.

אֱלֹהֵינוּ מִלֵּא שִׁירָה כִּיָּם. וְלִשְׁנוֹנוּ רְנָה כְּהַמּוֹן גְּלִיּוֹ.
 וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמֶרְחָבֵי רְקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
 כְּשֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ (נ"א: וְכִירָח). וַיְדִינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם.
 וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאֵילוֹת. אֵינן אָנוּ מְסַפִּיקִין לַהֲדוֹת לְךָ.
 יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וְלִבְרַךְ אֶת-שִׁמְךָ עַל-אַחַת
 מֵאֵלֶיךָ אֱלֹהִים וְרַבֵּי רַבּוֹת (פְּעֻמִּים) הַטּוֹבוֹת (נְסִים
 וְנִפְלְאוֹת) שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם-אֲבוֹתֵינוּ. מִמְּצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ
 וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרַעַב זָנַתָּנוּ. וּבִשְׂבַע כָּל־כִּלְתָּנוּ.
 מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדְּבַר מַלְטָתָנוּ. וּמִחֲלָאִים רָעִים וְרַבִּים
 דִּלִּיתָנוּ: וְעַד-הֵנָּה² עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא-עֲזָבוֹנוּ. אֵל-
 יַעֲזֹבוֹנוּ רַחֲמֶיךָ וַחֲסֶדֶיךָ יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ. לֵכֵן אֲבָרִים שֶׁפִּלְגַת
 בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ. וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּתָּ
 בְּפִינוּ. הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת-שִׁמְךָ יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ.
 כִּי כָל-פֶּה לְךָ³ יוֹדֶה. וְכָל-לִשׁוֹן בְּךָ⁴ תִּשְׁבַּע. וְכָל-בֶּרֶךְ
 לְךָ⁵ תִּכְרַע. וְכָל-קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל-הַלְּבָבוֹת

ע"פ משל
ל, יט.

ע"פ מגד
היכלות רצתי
פ"ח כח ס"ו ג.

ע"פ שמו
כ, ג.

ע"פ נחמני
י, ט.

ע"פ דב
כה, נט.

ע"פ תהי
כה, ו.

ע"פ צר' ג, ז.

¹ במח' רמ"ז: רדומים. ² במח' רמ"ז: "עד-הנה" ללא וי"ו. ³ במח' רמ"ז ובלוניא: לך. ⁴ במח' רמ"ז ובלוניא: בך. ⁵ במח' רמ"ז ובלוניא: לך.

יִרְאוּךָ. וְכָל-קָרֵב וְכָל-לֵוִי תִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר.
כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֵנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ:

תהי' להי' י.

בשבת חוה"מ מדלגים על קטע זה, אך לא בהושענא רבה:

מִי יִדְמֶה-לָךְ וּמִי יִשׁוּה-לָךְ. וּמִי יַעֲרֹךְ-לָךְ וּמִי יַעֲשֶׂה
כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכַגְּבוּרֹתֶיךָ. הָאֵל הַגָּדוֹל. הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ. הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֶזְךָ. הַגָּדוֹל
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ הַגָּבוֹר לְנִצְחַת נוֹרְאוֹתֶיךָ. נְהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחֶךָ
וְנִבְרַךְ אֶת-שֵׁם קְדוֹשְׁךָ. וְדוֹד עֲבֹדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ. בְּרַכֵּי
נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה וְכָל-קָרְבִי אֶת-שֵׁם קְדוֹשׁוֹ:

כ' יד, כ.

ס"ג ק"ג, ה.

מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ. וְעֲנִי וְאַבְיּוֹן מִגְּזוּלוֹ. וְכַתּוּב. רַנְּנוּ
צְדִיקִים בַּיהוָה לְיִשְׂרָאֵל נְאוּה תְהִלָּה:

ס"ג ל"ג, ה.

בְּפִי (כָּל)	יִשְׂרָאֵל	תְּתַרְוֶמֶם.
וּבְדַבְרֵי	צְדִיקִים	תְּתַבְרַךְ.
וּבְלִשׁוֹן	חֲסִידִים	תְּתַקְדָּשׁ.
וּבְקָרֵב	קְדוֹשִׁים	תְּתַהַלֵּל.

וּבַמְּקֵה־לֹת (נ"א: וּבַמְּקֵה־לֹת) רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
יִתְפָּאֵר שִׁמְךָ וְזִכְרֶךָ מִלְּפָנֶיךָ בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר.
שָׁפֵן חוֹבֵת כָּל-הַיְצוּרִים מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבַּח. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדָּר
וּלְקַדְּשׁ. עַל כָּל-דַּבְרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת (ו"א: וְתַשְׁבְּחוֹת)
שֶׁאָמַר דָּוִד בֶּן-יִשִׁי עֲבֹדְךָ מְשִׁיחֶךָ. (וּבְכֵן):

ס"ג ש"ז
ס"ז י"א;
ש"ס י"ל ע"ג
תפילה ס"ז ת.

¹ במז' רמ"ז, בולוניא ושד"ל נוסף תיבת: "קל".

עומדים ואומרים:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלַכְנוּ. הָאֵל הַמְּלֹךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נִאֲהָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. שִׁיר וּשְׁבַחָה. הִלֵּל וְזַמְרָה. עֹז וּמְשֻׁלָּה. נִצַּח.
גְּדֻלָּה¹ וּגְבוּרָה. תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת. קְדוּשָׁה וּמְלֻכוּת. בְּרֻכּוֹת
וְהוֹדָאוֹת² מְעַתָּה וְעַד-עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְלֹךְ
גָּדוֹל³ וּמְהֻלָּל⁴ בְּתַשְׁבּוּחוֹת (ו"א: בְּתַשְׁבּוּחוֹת). אֵל
הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זַמְרָה. מְלֹךְ.
אֵל. חֵי הָעוֹלָמִים. אָמֵן:

טור א"ח
סי' נ"ח בשם
הירושלמי:
ששה"ל ענין
תפילה סי' ז.

סרטיג ח"ג
סי' כ"ה:
סת"ר סי' א,
סי' ב.

מה' ויטרי
סי' ק"ה בשם
נשיאי ישראל.

תה' ק"ג, ב.

ע"פ תה'
קלה, ג"ד.
סת"ר סי' כז.

בשבת וחווה"מ מדלגין על ה'רשות', וממשיכים בחצי קדיש להלן (עמוד 72).

לְקַדֵּשׁ לְסוּכוֹת לְשִׁמְעָע וְשִׁי"ת⁵

יְהִי מְלַכֵּי מְנַעַה מְבַכֵּי. עֲנִיָּה סְעָרָה לֹא נִחְמָה: וְדַבֵּר
עַל-לִבָּהּ וּגְעַל. אֲנָשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה: אֲשֶׁר גְּדַפוּ וְגַם
חָרְפוּ. עֲקָבוֹת מְשִׁיחַ שׁוֹכֵן רוּמָה: בְּרַב אוֹנָם וּבְגֹאוֹנָם.
יֹאמְרוּ יִדְנּוּ רָמָה:
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

ישע"ג ג"ד, י"א.

ע"פ תה'
פט', נ"ג.

¹ במח' רמ"ו וּבִלְוֵיָא: "וְגִדְוֵהָ". ² במח' רמ"ו וּבִלְוֵיָא: "בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת" לְאַחַר "הִלֵּל וְזַמְרָה". ³ במח' רמ"ו: תִּיבַת "גְּדוֹל" לֹא מוֹפִיעָה. ⁴ במח' רמ"ו: "מְהֻלָּל" לֹא וְיִי. ⁵ לְרַבֵּי יוֹאב ב"ר בְּנִימִין מְרוּמָה-מִיֹּסֵד עַל שֵׁם הַמַּחְבֵּר ר' יוֹאב חֹזֵק אָמֵן סְלֵה". יש אומרים במקומו הרשות "יה שמך" דלהלן לפני הנחיינו של הרב מ"ע הרשום בחוברת המנהג, והחזן יבחר בפיז כרצונו.

וְהוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָהּ. וּבְנֵה אֶת־הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר שָׁמַם: כִּי
 עַל־זֶה בְּשָׂרֵי רֹזָה. וְלִבִּי דָוָה וְדוֹמָם: וְאִז אֹדְדָךְ
 וְלִכְבוֹדְךָ. אֶל־בֵּית־אֵל גְּרוֹמָם: הֵשֵׁב שְׁבוּתִי וּמַחְלָתִי.
 רָפָא נָא לִי וְאוֹתִי קוֹמָם: אַחְלִי אָבִי אֵל יִמְשְׁלוּ בִי יָדַיִם
 וְדוֹבְרִים בְּמִזְמָה:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

אֲשֶׁר אַתָּה מְעַט קָצַפְתָּ. וְלָרַעָה הֵם עָזְרוּ: טָמְנוּ לִי
 רֶשֶׁת לְרַגְלֵי. חָנָם שַׁחַת לְרַגְלֵי חִפְרוּ: הִבֵּט שִׁבְתֶּם
 וְקִימְתֶם. כִּי אֶת־רוּחַ קִדְשְׁךָ מְרוּ: זְכַר אִים לָהֶם אֶת־יוֹם.
 הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ: כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם. עַל־הַגְּלוּתָם
 גְּלוּת שְׁלֵמָה:

ספ"ו קמ"ג
 ספ"ו כמ"ה

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

בְּחֶרְתָּנִי בְּחֶנְתָּנִי. בְּכוֹר עֲנִי בְּיַד הַגְּרִים: כְּהוֹדַעְתָּ
 וְהִשְׁמַעְתָּ. לְאֲבִינוּ בֵּין הַבְּתָרִים: וּבְחִזְיוֹנֵינוּ נִגְזַר
 לְבָנֵינוּ. זְמַן בּוֹא שְׁעָרֵינוּ נְכָרִים: וְלַהַגְּלוּתָם מֵאֲדַמְתָּם
 עַל־הַמְּרוּתָם. בְּיוֹצֵר מְאִירִים: בְּמִרְאֵה אֲשֶׁר הִרְאָה.
 חִשְׁכָה גְדוּלָה נוֹפֶלֶת וְאִימָה:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

חִזְק עִמָּךְ וִיְהִי נְעֻמָּךְ. עָלִי וְחִסְדְּךָ יִקְדַּמְנִי: הַחִישׁ קֶצֶם
 רֵאֵה לְחֶצֶם. פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי: זְרַעַם יִכּוֹן וִיְהִי נִכּוֹן.
 לְפָנֶיךָ וְתַצִּיבֵנִי: זְכַר דְּבָר כְּמִדְבָּר. עַל־אֲשֶׁר יַחְלִתָּנִי:
 יִשְׁעֶךָ תִּמְהַר עִמָּךְ תִּטְהַר. מִכָּל־טְמֵאָה כְּהִבְטַחְתָּנִי:
 קוֹמָה וְהַעִיר אֶת־שֵׁם הָעִיר. מִיּוֹם הַיּוֹת יְהוָה שְׁמָה:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

71 רשות לקדיש אחר לסוכות, לשמ"ע וש"ת והו"ר עא

אָמֵן יְהוָה יֵאֱמָן לְעֵינַי. דְּבָרַי נְבִיאִי וְכָל-חֲזוֹנָיו: מְלָכִים
יֵרָאוּ וַיָּבֹאוּ. לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמַלְכָּנוּ: רַב נִפְלְאוֹת גַּם
נִרְאוֹת. תַּחֲזִינָה עֵינֵינוּ: בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן יוֹדַע בְּחֲזִיוֹן. כִּי
בְרוּכֵי יְהוָה הֵמָּה:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

סֵלָה תִשְׁכַּן בְּתוֹכֵנוּ וְתִכּוֹן. בֵּית קְדֻשָּׁנוּ וְתִפְאַרְתָּנוּ: לְעַד
תְּקוּמָם וְגַם תְּרוּמָם. קֶרֶן לְדָוִד מְשִׁיחֵנוּ: הָעַם
אֲשֶׁר בְּחֵרְתָּ תְאֵשֶׁר. לְעֵין הַכֹּל כְּבִשְׂרֵתָנוּ: אֵל אֱלֹהֵי יְהוָה
חִילֵי. וְשָׂמוּ לְמִשְׁגָּב לִי וְחֹמָה:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא:

רשות לקדיש אחר לסוכות, לשמ"ע וש"ת והו"ר ד

יְהִי שִׁמְךָ אֲרוּמֶךָ. וְצִדְקָתְךָ לֹא אֲכַסֶּה: הָאֲזַנְתִּי וְהֵאֱמַנְתִּי.
לֹא אֲשָׂאֵל וְלֹא אֲנַסֶּה: וְאִיךְ אֹמַר כְּלֵי חוֹמֶר. אֱלֹהֵי
יִצְרוּ מֵה־תַּעֲשֶׂה: דְּרִשְׁתִּיהוּ פְּגִשְׁתִּיהוּ. לְמַגְדֵּל עֵז וְצוּר
מַחֲסֶה: הַבְּהִיר כְּאוֹר מְזִהִיר. בְּאֵין מָסוֹךְ וְלֹא מַכְסֶה.
יִשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוּמֶם וַיִּתְנַשֵּׂא:

הַדְרַת כְּבוֹדְךָ וְעֵז יְדְךָ. מְסַפְּרִים הַשָּׁמַיִם: בְּעֵת עֲלוֹתָם
וּבְעֵת פְּגוּתָם. וּבְעֵת שְׂחוּתָם אֲפִים: וּמְלֹאכִים

נְהַלְכִים. בְּתוֹךְ אֲבֵנֵי אֵשׁ וּמָיִם: יַעֲדוּךָ וַיּוֹדוּךָ. בּוֹרָא
נִיב שְׁפָתַיִם: כִּי תִסְבַּל וְלֹא תִבַּל. בְּלֵי זְרַע וַיְדִים: תַּחֲתִיּוֹת
וְעֲלִיּוֹת. וְהַחֲיִית וְהִכְסֵא.

יִשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוּמֶם וַיִּתְנַשֵּׂא:

1 לרבי יהודה הלוי. סימן יהודה. יש אומרים רשות זה במקום הקודם והרשות בידי החזן. בהושענא רבה יש נהגים לומר רק הבית האחרון של רשות זו (מנהג רומא כהיום). ויש המשמיטין הרשות לגמרי, ע"פ

ומי ימלל כבוד מחולל. השחקים באמונתו: חי עולם
אשר נעלם. בגבהי רום מעונתו: וברצותו בכן ביתו.
באהלו שות שכנתו: ושם¹ מראות לגבואות. להביט אל
גדלתו: ואין תבנית ואין תכנית. ואין קץ לתבונתו: רק
מראיו בעין נביאיו. כמלך רם ומתנשא.
ישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:

דבר גבורות בלי ספורות. ומי יספר תהלותיו: אשרי
איש אשר יחיש. להזכיר עז גדלותיו: ויסמך באל
תומך. עולם על-גבולותיו: ויעריצו שוב ורצוא. להצדיק
דין עלילותיו: ויודה על אשר פעל. כי למענו פעלותיו:
כי יש יום לאל איום. ודין על-כל-המעשה.
ישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:

השתונן והכונן². והתבונן בסודך: והבטת מה אתה.
ומאין יסודך: ומי הכינה ומי הבינה. וכח מי
ינידך: והבט אל-גבורות אל. והעירה כבודך: חקר
פעליו. רק אליו. אל-תשלח ידך: כי תדרש. בסוף
ובראש. במפלא ובמקסה.
ישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

סרע"ג:
שנה"ל תפילה
סי' ח' צ"ס
תשו' הראב"ד
סי' קל"ג.

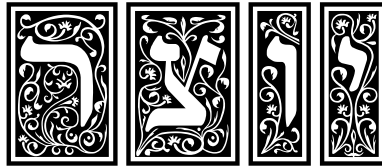
מוכר בנס"ו
פ"ו, ה"ו
תוס' ברכות
דף ג', ט.

המח' הקדומים וע"פ הנחיית הרב מ"ע הרטום בחוברת המנהג. ¹ בקמחא דאבישונא: "ושם". ² בכ"י המאה הטיי: "והתבונן. והכונן".

שנה"ל תפילה ס' ת. יהא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ שְׁמֵיהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 תרגום ירוש' ברא' מט, א; ע"פ דני' 3, כ.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:
 אוינקלוס 37' כח, נג.

בחוה"מ ממשיכים 'ברכו' בעמוד 78. בשבת וחוה"מ עוברים לעמוד 75.

לא' של סוכות¹

אֲכַתִּיר זֶר תְּהִלָּה. לְנוֹרָא עֲלִילָה. לְמִי זֹאת עוֹלָה: בְּאֶדְרַר רְנָנִים אֶעְלֶסָה. כְּנָף רְנָנִים נְעֵלְסָה. לְמִלְךָ רֵם וְנִשְׂא: גְּדַתִּי אַרְבַּע. לְמִסְפַּר רְבַע². לְחֵן עַל־אַרְבַּע: אֶסְלַד בְּשַׁבַּח וְתוֹדָה. לְפָנַי קָהַל וְעֵדָה. בְּלִקְחֵי לוּלָב וְאֶגְדָּה. קְדוּשׁ:

דְּרֵשׁ בְּמוֹ אֶדְרַק. לְשַׁפְּטֵם בְּאֶדְרַק. דִּינָם לְהוֹצִיא בְּאֶדְרַק: הִלֵּל בְּסֵם אֶפְצָה. וּמְלִיצֵי יִרְצָה. וּכְזָהָב אֵיצָא: וְרוֹבֵץ בְּפִתַח יְבוּשׁ. וְחֻטָּא בְּצוּל תְּכַבֵּשׁ. קְרֵאתִיךָ אֶל־אֲבוּשׁ: זְכַר סְכוּךְ לְדוֹרוֹת. לְהֵם לְהוֹרוֹת. לְסַכְךָ וּלְקֵרוֹת:

¹ מיוסד ע"פ א"ב, פרט לחרוז הרביעי. וכנראה מחברו רבי אלעזר הקליר. ² בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ז ובולוניה: "רובע".

חֲסוֹת בְּצֵל סֶפֶה. כְּחֹק נְסוּכָה. שְׂבָעָה לְהִסְתַּוְּכָה: טָלוּל
עֲנָנִים אֲזַכְּרָה. בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר אֲזַכְּרָה. חֲסִדֵי דָוִד
זָכְרָה: יְהִי הַקֶּסֶס סֶפֶתוֹ. וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ. וְתִרְבַּ גְּדֻלָּתוֹ: כִּי־מִי
עוֹלָם. מַלְכוּתוֹ עַד־הָעוֹלָם. לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד־עוֹלָם:

ע"פ עני'
ט, יא.
ע"פ תה'
עא, כא.
תה' יא, נה.

לְדָוִד וְדוֹר תְּמִלֶּךְ. וְהוּא עַד־יַעַד יִמְלֹךְ. מִלֶּךְ מִמְּלִיךְ
מְלוֹךְ¹: מְהֵרָה לְהַצְמִיחַ יִשְׁעוֹ. עַל־עַם מְשׁוּעוֹ. וְלַעֲבֹר
עַל־פְּשָׁעוֹ: גִּחְזָה בְּעֵזְךָ. בְּשׁוֹבְךָ לְגַן־אֶדְנָי. עֵינַי בְּעֵינַי
נִחְזָךְ: סִכְתְּךָ עָלֵיהֶם תִּמְתַּח. וּבְצֵל לְקוֹחֶיךָ יִמְתַּח.
וְלֹא־יִכַּס מִרְתַּח:

עֲצִים בְּנִטְלָם אֲרַבְּעָה. לְמִזְוֹת רְבוּעָה. לְזוֹכֵר שְׁבוּעָה:
פְּרִיעַץ הַדֶּרֶךְ. אֶקַּח לְנֶאֱדָר. כִּי־כְבוֹדוֹ הוּד וְהַדֶּרֶךְ: צֶמַח
תִּמְרֵי אִשָּׁא לְהֶאֱמֵר. לְכֹלֹ כְבוֹד אוֹמֵר:

קִיַּחַת עֲנַף עֵץ עֲבוֹת. אֶאֱסֹר בְּעֲבוֹת. לְמַבִּיט בְּרִית
אָבוֹת: רְנַנִּי עֲרָבָה. וְצִמְחֵי רְבֵבָה. לְדָגוּל מְרַבְּבָה:
שְׁתוּלִים בַּחֲצֵרוֹת. בָּם יִפְדּוּ² מִצָּרוֹת. לְזָכֹר חֲצוּצָרוֹת:
תְּכַוְנִים לְכַפָּרָה. לְסוֹרְרָה כְּפָרָה. בְּלִי צֵאת חַפּוּרָה.
מִפִּי קְדוֹשׁ:

גאולה לא' של סוכות ולהו"ר³

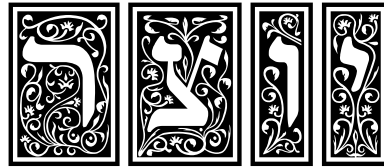
אָנָּה הוֹשִׁיעָה נָּא.   בְּנִי־עֶפְרַיִם מִי־מְנָה.
גּוֹאֵל הַצְּלִיחֵהוּ נָּא.   הוֹרְשִׁיךָ בְּכָל־עוֹנָה:

¹ במח' רמ"ו ובולוניה: "מלך". ² בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ו: "יפדו". ³ מוסד ע"פ סדר א"ב, ומיוחס לרבי אלעזר הקליר. הרב מ"ע הרטום כתב שאין לומר פיוט זה, אך בשנים האחרונות נהגו לאמרו. יש אומרים אותו גם בהושענא רבה ע"פ מח' שד"ל ח"ב דף קע"ח עמ' ב'. במח' רמ"ו ובולוניה מופיע לפני פיוט זה הפיוט "אמיר אותך סלע" ושהיום לא נהגו לאמרו עפ"י חוברת המנהג של הרב מ"ע הרטום.

ט"פ עמ'
ט, יא.

וְאֵל־תְּהֵא מְשַׁפֵּל־תּ:	הַקֶּס סִכַּת הַנּוֹפֵל־תּ:
חֹפֶפֶה כִּי־בִסְכָּה נֶאֱהָלֶת:	זְכֹר אֵימָה הַנִּמְקֵה־לֶת:
יְהֵ כִפֵּר אֲשַׁמְתֶּם:	טוֹב הַצִּמַּח שְׂמֻחָתֶם:
לְמַעַנְךָ חַיֵּש פְּדוּתֶם:	כִּלְה עֵתָה אֲנַחֲוֹתֶם:
נִהַג שְׂמֻחָתֶם:	מִלֵּא מְשַׁאֲלוֹתֶם:
עוֹרֵר פְּדוּתֶם:	שִׂמַּח עֵדְתֶם:
צִמַּת מְעַנֶּם:	פְּנִיָּה לְחֻנָּנֶם:
רוֹמֵם הַמוֹנֶם:	קִבַּל מְעַנֶּם:
שִׁבַּח אֲרוּרִים:	שְׁמֵר הַדּוּרִים:
כְּקָרִיעַת יָם סוּף לְגִזְרִים:	תְּקוּמֵם עֵדְרִים:

וממשיכים ב'קדושי אל וברכו', לקמן עמוד 78.

לשבת חול המועד של סוכות¹

אֶת־עַמֵּי טוֹבוֹת אֲבִשׁוּר־וּמְהֵם בְּרֻכּוֹת לֹא־אֶחָסֵר־הֵבִיאוּ מִלֵּא ב. י.
 אֶת־כָּל־הַמַּעֲשָׂוֹת: בְּתַקְוָה וּבְגִדּוֹל אֶפְצָר־וְהוֹבִילוּ
 מִעֲשָׂוֹתֵיכֶם מִלְּבָצֵר־אֶל־בַּיִת הָאוֹצֵר: גּוֹשׁוּ לְפָנַי ס.
 דִּירְתִי־וּתְנוּ־לִי מִבְּרֻכָּתִי־וַיְהִי טָרֶף בְּבֵיתִי: אִם תְּעֲשָׂוּ ס.
 תְּתַעֲשָׂוּ־וְטוֹבוֹת תְּבַשְׂרוּ־וּכְאִישׁוֹן עֵינַי תִּנְצְרוּ־בְדָבָר
 מָרוֹם וְקָדוֹשׁ:

¹ מיוחס לקליר ומיוסד ע"פ א"ב, פרט לחרוז הרביעי.

דְּפָקוּ¹ שְׁעָרֵי מְזוּזוֹתַי. וּבִרְכוֹת אֲטִיף לָכֶם לַחֲזוֹתַי. וּבְחַנּוּנַי
 נָא בְּזָאת: הַשְּׁלִישׁוֹ פְּעֻמֵיכֶם לְהִרְאוֹתַי. עֵינֵיכֶם
 בְּטוֹב לְרְאוֹתַי. אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: וְאִיטִיבָה מִשְׁאֲרוֹתֵיכֶם.
 וְטַעְמוֹ וּרְאוֹ כְּלָכֶם. אִם-לֹא אֶפְתַּח לָכֶם: זֵילַת חֲשֵׁרֶת
 מִיָּם. וְאַרְץ נִחְלֵי מַיִם. אֶת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם:

מנל' ג. י.
 מנל' ג. י.
 מנל' ג. י.
 מנל' ג. י.

חֲלַקְתָּ עֵינֵיהָ בִּרְכָה. אֶצְמִיחַ לָכֶם מִרְפָּא וְאַרוּכָה.
 וְהִרְיַקְתִּי לָכֶם בְּרָכָה: טוֹב אֶל שְׂדֵי. יְרִיק וְיִרְבֶּה
 לִידֵידֵי. בְּרָכָה עַד-בְּלִי-דֵי: יְהִי חֶמַל עַל-קֹהֶלֶךָ. וְיִתְקַף
 וּיְבָרֵךְ עַמְּלֶךָ. יִפְתַּח יְהוָהוּ לָךְ: כְּבֹד² חֲסִדוֹ הַטּוֹב. יִיטִיב
 לָךְ עֵינַי הַטּוֹב. אֶת-אֲוָצְרוֹ הַטּוֹב:

מנל' ג. י.
 מנל' ג. י.
 דבר' כה, יב.
 דבר' כה, יב.

לְעַמּוּסֵי מַעִים. יִדְגַם כְּנַחְלֵי מַיִם. אֶת-הַשָּׁמַיִם: מִיטִיב
 לְכָל אַחֲרֵיתוֹ. לְבַל-תִּכְרַת תִּקְוֹתוֹ. לְתַת מְטֵר-
 אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ: נָא זְכֹר חֲסִדֶיךָ. לְרוֹמֵם שְׁנֵי שְׂדֵיךָ. וּלְבָרֵךְ
 אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה יָדְךָ: סְפִיקַת רַבּוּי רַבִּיבִים. אֶעֱרֹךְ מִמֵּי
 שְׁבִיבִים. וְהִלּוֹיתִי גּוֹיִם רַבִּים:

דבר' כה, יב.
 דבר' כה, יב.
 דבר' כה, יב.
 דבר' כה, יב.

עִיר וּבֵית נֹוה³. תַּחֲזֶה וְתִשְׁמַח וְתִתְנַוֶּה. וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה:
 פּוֹדֶה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר אַתָּם אֱלֹהִים. וְיִתֵּן-לָךְ
 הָאֱלֹהִים: צוּעֲקֵי פְּנֵי שָׁמַיִם. יַחֲיוּ מִיּוֹמִים. מִטַּל הַשָּׁמַיִם:

דבר' כה, יב.
 כהל' סו, כה.
 כהל' סו, כה.

קָדוֹשׁ הַשּׁוֹכֵן בְּעָרְצֵךָ. יִשְׁבִּיעֵנוּ מִפְּרֵי הָאָרֶץ. וּמִשְׁמַנֵּי
 הָאָרֶץ: רְצוּצִים בְּצִרָה לַחֲפָשׁ. וְעַמּוֹ בְּטוֹב לְדַרְשׁוֹ.
 וְרַב דָּגָן וְתִירָשׁ: שֵׁם וּשְׂאֲרֵית יִתֵּן. לְעֵדְתוֹ בְּלִי-יִתְמָתוֹ.
 יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן: תּוֹפִיעַ אֲדָרַת לְקַח טוֹב וַיִּגְלַם.

כהל' סו, כה.
 כהל' סו, כה.
 כה' כט, יא.

¹ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ז: "דפקו". ² בכ"י המאה ט"ו: "כבוד" ובמח' רמ"ז "כבוד". ³ בכ"י המאה ט"ו ובמח' רמ"ז "נאוה".

ובבית־הקִנְדָּשִׁים לִתֵּן שָׁלוֹם. יְהוָהוּ יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם. ^{תה' כט, יא.}
קְדוֹשׁ:

וממשיכים ב'ברכו', לקמן עמוד 78.

יוצר לשמיני עצרת ושמחת תורה¹

ס כְּאִישׁוֹן נִנְצָרֶת. חֲשֵׁךְ אֹתָהּ מִבְּצָרֶת. בַּיּוֹם
הַשְּׁמִינִי עֲצָרֶת: בָּאת בְּתַחַן לְפָנֶיךָ. לְחִלּוֹת ^{כמד' כט, לה.}
אֶת־פָּנֶיךָ. בִּיטָה וּפְקֹחַ עֵינֶיךָ: גִּלְיָה לָהּ יוֹמֶךָ. ^{ע"פ זכר' ז, ג.}
וְחַמַּל עַל־עַמְּךָ. שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגּוּ מֵעַמְּךָ: בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי.
שְׂמֵחוֹת הַזְּמִינִי. וְסִכּוֹת־נָא מֵעַנִּי. קְדוֹשׁ:

דוֹרְשִׁים בְּתַכְלִית מוֹעֵדֶם. גְּשָׁמֵי נְדָבוֹת בְּמַעֲמָדֶם.
צְפֵה־נָא עֲמָדֶם: הַשְׁקִיפָה עֲלֵיהֶם מִמְרוֹמֵם.
וְזָכַר שְׁלֹשֶׁת קְדוּמֵם. וְהִמְלֵא עַל־צִאֲצָאֵימוֹ רַחֲמֵם:
וְאִם־עָקְלוּ בְּרָשָׁע. חוֹסֶה וְעֹבֵר עַל־פְּשָׁע. נִשְׂא עֵוֹן וְעֹבֵר ^{מייכ' ז, ית.}
עַל־פְּשָׁע: זוֹעֲקִים אֵלֶיךָ בְּכָל־לֵב. הֲרַפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב. ^{תה' קמג, ג.}
כּוֹנֵן מְקוֹם עֵינַי וְלֵב:

חֲטָאִים תִּנְאֵם לְכַפֵּר. בְּרִיתְךָ לְבַל־תִּפְרֹ. בְּזִכּוֹת אֲמָרֵי
שְׁפָר: טוֹב שׁוֹכֵן רוּמָה. חֵישׁ קֶזֶן נְחֻמָּה. וְעוֹרֵר
יִשְׁנֵי אֲדָמָה: יְהִי שׁוֹכֵן עַל־יֹת. וְרַב־עַל־לֵיֹת. עֵתָה כִּנְס
גְּלִיֹת: כָּל־שׁוֹנְאִים לְהֶאֱבִיד. וְאֶהוּבֶיךָ שְׂמֵחוֹת לְהֶרְבִּיד.
בְּמַלְכוֹת מְשִׁיחַ בְּנִדְוֹד:

לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה לְרוּמֵם. בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַם. צָרִים
מִנּוּ לְהִדָּמֵם: מִהֲלָלִים לְךָ בַּחֲגִיגָתֶם. שׁוֹר קֹהֵל

¹ מיוסד ע"פ א"ב, פרט לחרוץ הרביעי.

עֲדַתְּם. וּשְׁמַע קוֹל צְעָקְתֶּם: נִגְדָה בְּחִין עוֹמְדִים.
וְעַל־דִּלְתוֹתֶיךָ שׁוֹקְדִים. וְאוֹתְךָ בְּהַתְמַד מִיַּחֲדִים: שִׁיחַם
לְפָנֶיךָ יַעֲרֹב. וְחֲשִׁכֶם מִיּוֹם קָרֵב. וּמִמְחֻתָּה כִּי לֹא־תִקְרַב: ישעי נה, יח.

עֲטֹרֶם רֹב בְּרָכוֹת. וְחַיִּים אֲרָכוֹת. עַד מְאֹרֵיכוֹת:
פְּתַח לָמוֹ אוֹצְרֶךָ. וּמַיִם עֲלִימוֹ אֶמְרֶךָ. וְאַל־יִבוֹשׁוּ
מִסְבְּרֶךָ: צָקוֹן לַחֲשֵׁם תִּשְׁמַע. קוֹל מְבִשֵּׁר לְהִשְׁמַע.
טוֹבוֹת וְנִחְמוֹת בְּמִשְׁמַע:

קוֹלוֹת אַרְבָּעָה לְהַחֲיִשָּׁה. וְלַעֲזֹרְתָנוּ חוֹשָׁה. וְצוֹרְרֵינוּ
תִּכְחַשָּׁה: רָם עַל־רַמִּים. שֹׁמַח עֲגוּמִים. בְּבִנוּי
כְּמוֹ רַמִּים: שִׁבְחֶךָ בְּפִימוֹ מְתַנִּים. וְגִדְלֶךָ בְּלֶבֶם מְשַׁנְּנִים.
וְיַחֲוֶדְךָ בְּכָל־יוֹם עוֹנִים: תּוֹקְפִים וְהוֹדִיָּה רוֹחֲשִׁים.
רוֹעֲשִׁים וְלוֹחֲשִׁים. וְאוֹתְךָ מְעַרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים. קְדוֹשׁ:

ביו"ט אומרים:

אֵל תִּגְדָּל וְתוֹדָה¹ וּבִרְכוּ וּכו':

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

הקהל אומר והחזן אחריו:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

סרע"ג ח"ב
ס"ו כ"א.
משני ברכות
פ"ז מ"ג.

ספרי
פיסקה שו
ד"ה כ"ו ש"ס.

¹ חרוז האחרון של הפיוט "יעידון כל עבדיך לגדלך", ויש המשמיטים אותו.

שצ"ל ענין
תפילה ס"י יג.

ואומר החזן והצבור לוחשין עמו:

צצלי סוטה
ל, צ ורש"י
ד"ה כסופה.

יום טוב החל בשבת אומרים:

יו"ט החל בחול ובחזה"מ אומרים:

צצלי ברכות
דף י"ח, ח
וע"כ: סרע"ג
ח"ה ס"י כג
רס"ג ענ"י יג.
ישע' מנה, ז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא
חֹשֶׁךְ עֲשֵׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל.
אוֹר עוֹלָם אוֹצֵר חַיִּים אִוְרוֹת
מְאֹפְלֵי אֱמֶר וַיְהִי הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל
יִשְׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין־קְדוֹשׁ
כִּיהְנֶהּ הַכֹּל יִרְוּמָמוּךָ סֵלָה יוֹצֵר
הַכֹּל הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל־יּוֹם דְּלִתּוֹת
שַׁעֲרֵי מִזְרַח וּבּוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי רְקִיעַ.
וּמוֹצִיא חֶמֶה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבַנְּהָ מִמְּכוֹן
שַׁבְּתָהּ וּמְאִיר לְעוֹלָם כָּלוּ.
וּלְיוֹשְׁבֵי שְׁבָרָא בְּמִדַּת רַחֲמִים.
הַמְּאִיר לְאָרֶץ וְלַדְרִים עָלֶיהָ.
הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ² בְּכָל־יּוֹם תְּמִיד.
מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית מְהֻרְבוֹ מַעֲשֵׂיךָ
יְהוָה בָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית מְלֵאָה
הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ: הַמְּרוֹמֵם לְבָדוֹ
מְאֹז הַמְּהַלֵּל הַמְּשַׁבַּח
וְהַמְּתַנְשֵׂא וְהַמִּמְתַּנְשֵׂא
מִימּוֹת עוֹלָם אֱלֹהֵי
עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֲזוֹנוּ
צוֹר מְשׁוֹבְבֵנוּ מְגֹן
יִשְׁעֵנוּ מְשׁוֹבֵב בְּעַדְנוּ
אֵל¹ בְּרוּךְ גְּדוֹל דַּעַה
הַכִּין וּפָעַל זְהָרֵי חֶמֶה.

סרע"ג ח"כ
ס"י ככ.
ישע' מנה, ז.

סרע"ג ח"כ
ס"י ככ.

ס"ה ק"ה כ"ד.

ס"ה ק"ה כ"ד.

1 מיוסד ע"ס א"ב. 2 במח' רמ"ז ובלוגיא: נטובו קתדש. 3 במח' רמ"ז: אֱלֵיך.

המשך ליו"ט החל בחול ובחזו"מ:
 טוב יצר כבוד לשמו.
 מאורות נתן סביבות
 עזו. פנורת צבאות
 קדושים רוממי שדי
 תמיד יספרו כבוד אל
 וקדשותו:

יתברך יהוה אל הינו
 בשמים ממעל
 ועל הארץ מתחת ועל
 כל שבח מעשי ידיך.
 והמאורות אשר יצרת
 המה יפארוך סלה:

וממשיכים "תתברך" וכו'

המשך ליום טוב החל בשבת:
 הוה ואין זולתך מלכנו לחיי העולם
 הבא אפס בלתיך גואלנו לימות
 המשיח ואין דומה לך מושיענו
 לתחית המתים:

סרע"ג ח"ג
 ס"ו כ"ג

אל¹ ארון על כל המעשים ברוך
 הוא ומברך בפי כל נשמה.
 גדלו וטובו מלא עולם. דעת
 ותבונה סבבים אותו: המתנאה על
 חיות הקדש. ונהדר בכבוד על
 המרכבה. זכות ומישור לפני כסאו.
 חסד ורחמים מלא כבודו: טובים
 מאורות שברא² אלהינו יצרם
 בדעה בבינה ובהשכל. כח וגבורה
 נתן בהם. להיות מושלים בקרב
 תבל: מלאים זיו ומפיקים נגה. נאה
 זיום בכל העולם. שמחים בצאתם
 ששים בבואם. עשים באימה רצון
 קוניהם: פאר וכבוד נותנים לשמו.
 צהלה ורנה לזכר מלכותו.
 קרא לשמש ויזרח אור. ראה והתקין צורת
 הלבנה: שבח נותנים לו כל צבא מרום.
 תפארת וגדלה. שרפים ואופנים
 וחיות הקדש³:

ע"פ חס"ג
 יט, ו.

(ל) אל אשר שבת מכל המעשים. וביום⁴ השביעי נתעלה וישב
 על כסא כבודו. תפארת עטה ליום המנוחה. ענג קרא
 ליום השבת. זה שיר ושבח ליום השביעי. שבו שבת אל
 מכל מלאכתו. ויום השביעי משבח ואומר. מזמור שיר ליום

סרע"ג ח"ג
 ס"ו כ"ג
 סד"ו ח"ג
 עמ"ק

ח"ג כ"ג, ה.

1 מוסד ע"ס א"ב. 2 נ"א: שבראם. 3 במח' רמ"ז: שרפים וחיות ואופני הקדש. 4 במח' רמ"ז
 ובולגוניא: "ביום" ללא וי"ו.

יום טוב החל בשבת ממושיכים:

השַׁבֵּת: לְפִיכֶךָ יִפְּאֲרוּ לְאֵל כָּל־יִצְוֵרָיו. וְשַׁבַּח (יְקַר) וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ
לְמַלְכְךָ שָׁנַתָּן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שַׁבַּת קִדְשׁ:

שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ. וְזַכְרְךָ מִלִּפְנֵינוּ יִתְפָּאֵר. בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת. וְעַל־כָּל־שַׁבַּח מַעֲשֵׂי יְדִיךָ.
וְהַמְּאֹרוֹת אֲשֶׁר יֵצְרְתָּ. הִמָּה יִפְּאֲרוּךְ סֵלָה:

בין בחול ובין בשבת ממושיכים "תתברך" וכו':

תִּתְבָרֵךְ (לְנִצָּח) צוּרֵנוּ מִלִּפְנֵינוּ וּגְאֻלָּנוּ. בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים.
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ (לְעַד) מִלִּפְנֵינוּ. יוֹצֵר
מְשָׁרְתִים. וְאֲשֶׁר מְשָׁרְתֵינוּ כָּלֶם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם
וּמְשֻׁמְעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל. דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶךְ
עוֹלָם. כָּלֶם אֱהוּבִים. כָּלֶם בְּרוּרִים. כָּלֶם גְּבוּרִים. כָּלֶם
עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנִיָּהֶם. וְכָלֶם פּוֹתְחִים
אֶת־פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה. (בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה) וּמְבָרְכִים
וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְקַדְּשִׁים (וּמַעֲרִיצִים וּמְמַלְיָכִים)
אֶת־שֵׁם הָאֵל. הַמְּלֶךְ הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. קְדוֹשׁ הוּא.
וְכָלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מְזֵה. וְנוֹתְנִים
בְּאַהֲבָה רְשׁוֹת זֶה לְזֶה. לְהַקְדִישׁ לְיוֹצְרֵם בְּנַחַת רוּחַ.
בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה בְּנִעִימָה וּבְקִדְשָׁה. כָּלֶם כְּאַחַד עוֹנִים
בְּאֵימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה¹. קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ. קְדוּשׁוֹ יְהוָה
צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהַאֲוִפְנִים וְחַיִּית הַקִּדְשׁ
כָּלֶם בְּרַעַשׁ גָּדוֹל. מִתְנַשְּׂאִים לְעַמְתָּם. מְשַׁבְּחִים
וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

סרע"ג ח"א
ס"ו כ"ג וח"ב
ס"ו כ"ג
תוס' חגיגה
יג, ב ד"ה
מזיעתן.
ירמ' כג, לו.
ירמ' י, י.

ע"פ תה'
כט, ג.
תוס' חגיגה
יג, ב ד"ה
מזיעתן ע"פ
מד' חז"ל ג. ת.
סת"ר ס"ו ד.
יפ"ו ה ג.
הזכר צמס"ו
פט"ו, ה"ע.
יחז' ג, יב.

שם"ל ענין
תפילה ס"ו יג.

¹ במד' רמ"ז ובולוניה: עונים בְּיִרְאָה וְאוֹמְרִים.

לֵאל בְרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ- לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם לְעַד
 זְמִירוֹת יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת (נ"א: וְתִשְׁבְּחוּת) יִשְׁמְעוּ-
 כִּי הוּא לְבָדוּ (מְרוֹם וְקְדוּשׁ). פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מְלַחְמוֹת. זֹרַע צְדָקוֹת. נוֹרָא תְהִלַּת. בּוֹרָא
 רְפוּאוֹת. מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת. אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ טוֹבוֹ
 בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. כְּאֹמֵר. לְעֹשֶׂה אוֹרִים
 גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: וּבְחֲסִדוֹ נִתְּנָם לְהַאֲרִי עַל-הָאָרֶץ.
 בְרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

ע"פ ישעי' 63, יג.
 שמו" טו, יא.
 ע"פ שמו" ג, כ.
 תה" קלו, ז.
 ברה" א, טו.

אהמ"ד עמ'
 127; רש"י
 תה" סה, ט.
 פסקי רי"ד
 צרכות יא, ג;
 שצה"ל ענין
 תפילה סו' יד.

אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֵלָה גְדוּלָה
 וַיִּתְּרָה חֲמֵלַת עֲלֵינוּ. אָבִינוּ מְלַכְנוּ. בְּעֵבֹר
 אָבוֹתֵינוּ שִׁבְטָחוּ בָךְ. וְתִלְמָדְם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֻקֵי חַיִּים.
 כֵּן תְּחַנְּנֵנוּ וְתִלְמָדְנוּ. אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵן. הַמְּרַחֵם. רַחֵם
 נָא עֲלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ (בִּינָה) לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל וּלְשַׂמּוֹעַ.
 לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד. לְשַׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת-כָּל-דְּבָרֵי
 תִּלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהַאֲרִיחַ עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ¹. וְדַבֵּק
 לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ². וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת-שְׁמֶךָ.
 כִּי-שֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגְּדוֹל בְּאֵמֶת נִקְרָא עֲלֵינוּ. עֹשֶׂה עֲמֻנוּ
 (חֲסִד) בְּעֵבֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הָאֵל הַגְּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא.
 מְהִרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים³ קַרְנֵנוּ וְתִמְלֹךְ עֲלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי-בָךְ בְּטַחְנוּ לֹא גִבוּשׁ. וּבְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל
 חֲסִינוּ. לֹא-נִכְלָם וְלֹא-נִכְשַׁל לְעַד וּלְעוֹלָמִי עַד. כִּי-אָבִינוּ
 וְאֱלֹהֵינוּ אַתָּה. וְרַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ הַרְבִּים אֵל יַעֲזֹבוּנוּ נִצַּח
 סָלָה וְעַד. וְנִגְיִלָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתְךָ. (מֵהָר) וְהִבָּא עֲלֵינוּ

צנזי צרכות
 דף יא, א'
 וע"כ; מנחם
 צמשי' תמיד
 פ"ה, מ"א;
 סדו' רס"ג
 עמ' יג.
 ע"פ תה" 57, יא.
 ע"פ תה" 57, יא.
 קט, כה.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה: "בְּמִצְוֹתֶיךָ". ² במח' רמ"ז: "לְיִרְאָתְךָ". ובמח' בולוניה "לְתוֹרַתְךָ". ³ הנוסח הוא "בוֹיָד, וְאֵעִיף שׁוֹהוּ הַכְּתִיב שְׁבַתְהוּלִים, וְכֵן אֵימָת בְּסִדְרוֹ רִס"ג עמ' יד.

בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ
 מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ. כִּי־אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אֶתְהַ-
 וּבְנֵנוּ בְּחֵרֶת מְכַל־עַם וְלִשׁוֹן. וְקִרְבָּתֵנוּ (מִלְכָּנוּ) לְשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל סֵלָה בְּאַמַּת. לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַחְדְּךָ בְּאַמַּת וּבְאַהֲבָה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה: צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לכבד, על לכבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד: צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתיז בזיין של "תזכרו" ושל "וזכרתם": אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה:

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

המתפלל יחיד אומר: אל מְלֶךְ נְאֻמָּן:

מד"א 37
 ה, יא.

שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

משנ' ברכות
 פ"א, מ"ג:
 סרע"ג ח"ב
 ס"י 33: סד'
 רס"ג עמ' יג.
 דב"ר 3, לו.

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

**וְאַהֲבַתְּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַיְדֹבְרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ וְדַבַּרְתָּ בָּם
 בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:
 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
 עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ:**

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

33לי 33כ
 97טו, 3:
 סרע"ג.

**וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדוֹ
 בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּרֶ־אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ
 יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי
 עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכְלֹת וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן**

סד' רס"ג
 עמ' יג.

יִפְתְּרוּ לְבַבְכֶם וְסוּרְתֶם וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם
וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהִיאַדְמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאָבַדְתֶם
מִהָרָה מֵעַל־הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶם
אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשֵׁיכֶם וְקִשְׁרֹתֶם אַתֶּם
לְאוֹת עַל־יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדֹתֶם אַתֶּם
אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתּוֹךָ בְּדֶרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

סדר רס"ג
עמ' יג.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְפֵי
בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת:
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת
יְהוָה וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעִשִּׂיתֶם
אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם
לְאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוֹר אוֹמֵר: אֶמֶת:

צמ"ט
לדמ"א.

פסקי רי"ד
צרכות יב, א;
סת"ר ס"ו ט.

החזן חוזר ואומר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶמֶת:

צנ"ג צרכות
ק"ב יב, א.

יכ"ג ג, ג.

מח' ויערי
ס"ו ק"א צ"ב
נשיאי ישראל.

וַיְצִיב וְנִכְוֶן וְקִיָּם וַיִּשָּׂר וְנֶאֱמָן וְאַהוּב וְחַבִּיב וְנַחֲמַד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתַקֵּן וּמְקַבֵּל וְטוֹב וְיָפָה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד אֶמֶת הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעָנוּ לְדוֹר וָדוֹר הוּא

החזן צמ"ט
צרכות
פ"ב, מ"ג;
סדר רס"ג
עמ' טו.

קַיִם. וּשְׂמוֹ קַיִם. וְכִסְאוֹ נָכוֹן. וּמְלֻכוֹתוֹ וְאַמּוֹנָתוֹ לְעַד
 קַיִמַת (נ"א: קַיִמַת). וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיִמִים וְנֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים
 לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל־אֲבוֹתֵינוּ וְעַל־ינוּ. עַל־בְּנֵינוּ
 וְעַל־דּוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל־כָּל־דּוֹרוֹת זְרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ.
 עַל־הָרָאשׁוֹנִים וְעַל־הָאַחֲרוֹנִים. דְּבַר טוֹב וְקַיִם. אִמַּת
 וְאַמוֹנָה. חֶקֶתְנָתָן וְלֹא יַעֲבֹר: אִמַּת שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ. מְלַכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֶת־אֲבוֹתֵינוּ.
 צוֹרֵנוּ צוֹר יְשׁוּעָתָנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׂמֶךְ.
 וְאִין אֱלֹהִים עוֹד זוֹלָתְךָ:

ע"פ ירוש' צרכות פ"ח, ה"ו.
 ע"פ דה"א ע"ג, יג.
 תה" קמט, ו.

רס"ה ש"ת
 תשנ"ז ח"א
 סי' קעז.

עֲזָרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ (לָהֶם
 וּלְבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם
 מוֹשֶׁבֶךָ. וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצַדִּיקְתְּךָ עַד־אֲפִסֵי־אָרֶץ: (אִמַּת)
 אֲשֶׁר־י אִישׁ שִׁישְׁמַע אֶל־מִצְוֹתֶיךָ. וְתוֹרַתְךָ וּדְבָרֶיךָ יִשִּׁים
 עַל־לְבוֹ. אִמַּת אַתָּה הוּא אֲדוֹן לְעַמֶּךָ. וּמֶלֶךְ גְּדוֹל וְגִבּוֹר
 לָרִיב אֶת־רִיבֶם. אִמַּת אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא
 אַחֲרוֹן. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אִין־לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ.
 (אִמַּת) בְּמִצְרַיִם נִגְלִיתָ. כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגַּתָּ. בְּכוֹרְךָ
 (יִשְׂרָאֵל) גָּאֵלְתָּ. יִסְסוּף בְּקַעַתָּה. זָדִים טַבַּעַתָּה. יָם לִיבִשְׁתָּה
 שְׂמַתָּה. וַיִּדְיִדִים עָבְרוּ. וַיִּכְסּוּ־מִים צָרִייהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא
 נוֹתַר: וְעַל־זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוֹבִים לְאֵל. וְנִתְּנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת
 שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת (נ"א: וְתִשְׁבָּחוֹת). בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת.
 לְמֶלֶךְ אֵל רֵם וְנִשְׂאֵה. חַי וְקַיִם. גְּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל גְּאִים.
 מִגְּבִיָּה שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים. וּפּוֹדֵה עֲנּוּיִם. וְעוֹזֵר
 דָּלִים. וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַת שׁוּעָם אֱלֹיוּ. תְּהִלָּה

סדר רס"ג עמ"ג, טז.
 ע"פ ירוש' צרכות פ"ח, ה"ו.
 ע"פ דה"א ע"ג, יג.
 ס"ו, ו.
 ע"פ קו, יא.

(נ"א: תְּהַלֹּת) לָאֵל עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ הוּא. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לָךְ עָנּוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ם. מִי־כַמְכָּה
 בְּאֵלִם יְהוָה מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִּים לְשִׁמְךָ (הַגְדוֹל)
 עַל־שִׁפְתַי הַיָּם. יַחַד כָּל־ם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ
 יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: בְּגִלְגַּל אָבוֹת תּוֹשִׁיעַ בָּנִים. וְתָבִיא גְאוּלָּה
 לְבָנֵי בְנֵיהֶם. כִּי־מַעֲוֹלָם אַתָּה גּוֹאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 גְּאוּל יִשְׂרָאֵל:

שמ"ע טו, יא.

מכילתא דר"י
מס' השורה.
שמ"ע טו, ית.

תוס' פסחים
קטז, ב ד"ה
והאמר;
שנה"ל ס"ו טז
ענין תפילה;
סח"ר ס"ו ד
ענין ק"ש;
סה"ת ס"ו ד.

צבלי פסחים
דף קח, ג;
מדרש אגדה
ויק' פ"א
ס"ו ה'.

בשבת חוה"מ עוברים לעמ' 225. ובשאר ימי חוה"מ עוברים לעמוד 202.

עמידה לשחרית של סוכות, שמ"ע וש"ת

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

תה"ג טז, ח.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם
לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלֹךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

צבלי ברכות
דף טו, ג.

מכילתא דר"י
שמ"ע פ' טז.

משנה ברכות
פ"ד מ"ג.
שמ"ע ג, ה.
דב' י, ח;
צבלי ברכות
דף לג, ג.
בר' יד, ב.

בר' רצה
פ' לט; צבלי
פסחים דף
קח, ג; שנה"ל
תפילה ס"ו ית.

ישע"י סג, ה.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מוֹרִיד הַטֶּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מֵתִיר
אֲסוּרִים. וּמְקִים אַמוּנָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל עֶפְרַי. מִי־כַמְכָּה בְּעַל
גְבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מְלֹךְ מִמִּית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ

ע"פ צבלי
תענית דף
ג, ה; אגדה
בר' פ' מד;
סרע"ג ח"א
ס"ו לת.
ש"א ב, ה.

ישועה¹. וּנְאָמְנָן אֶתְּהָ לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחִיָּה הַמֵּתִים:

שצה"ל תפילה
ס"ו יח צשס
אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כֶּתֶר יִתְּנֵנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מֵעֵלָה עִם־קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלָם
קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וּמָרָא
זֶה אֱלֹהֵיךָ וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ יְהוָה יְצַבְּאוֹת
מְלֶאכֶת כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ
כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבִדְבָרֵי קִדְּשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח:
יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הַלְלוּ־יָהּ:

צבלי ברכות
דף כ"א, ב'
פרקי היובלות
רצחיו מפ' ג'
והילך.
תוספתא
ברכות
פ"א, ה"ט.

סרע"ג: ר"ח
מגילה דף
יג, ב'
ישע"ו, ג'
יח"ג, ג'
תה"קמג, ג'

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוּשׁ.
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מְלֶאכֶת גְּדוֹל וְקְדוּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

סרע"ג.
ע"פ מלא'
א, יד.
שצה"ל תפילה
ס"ו יח צשס
אגדה.
צבלי ברכות
דף יג, ב'
ע"פ דצ' ז, ת.
ע"פ תה"
קמט, ד.
ע"פ ירמ'
יד, ט.

סרע"ג ח"ב
ס"ו עז:
ס"ו קלג:
סידור רס"ג
עמ"ק סת"ר
ס"ו פז.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְּשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וּמִקְרָבָתָנוּ מִלִּפְנֵי לְעַבְדוֹתֶיךָ. וְשִׁמְךָ² הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
(ו)מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם
(בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם)

ויק' כג, לד:
סת"ר ס"ו פז.
ויק' כג, לה לז.

סרע"ג ח"ב
ס"ו קמא.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינֵי חַג עֲצֵרַת הַזֶּה.
זְמַן שִׂמְחָתָנוּ. מִקְרָא קִדְּשׁ זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

1 במד' רמ"ז נוסף: "בקרוב". 2 במד' רמ"ז ובולגריא: איתא "ושמך".

מס' סופרים פ"ט, ה"ה; סרע"ג ח"ב ס"ו ע"ז.

ע"פ סידור רס"ג עמ' קן.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיָּבֵא יַגִּיעַ יִרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר זְכוֹרֵנוּ וְזָכוֹרֵי אֲבוֹתֵינוּ וְזָכוֹרֵי יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזָכוֹרֵי מְשִׁיחַ בְּנֵי דָוִד עַבְדְּךָ וְזָכוֹרֵי כָל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם)

ויק' כג, לה.

בסוכות: חג הסוכות הזה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

שנה"ל תפילה ס"ו כג.

ע"פ דה"צ כ, יב. ע"פ נחמ" ט, לא.

מזכר ציוש' צרכות פ"ט, ה"ב.

וְהַשִּׂיאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכְתְּךָ מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וְלִשְׁמֹחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ לְבָרְכֵנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֶה קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֲלֻקָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שִׁבְעֵנוּ מִטוֹבָךְ שִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמְתֵּי וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבֻתוֹת וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים:

מס"ו פ"ט, ה"ה; סרע"ג ח"ב ס"ו ע"ז; ס"ו קלג; סידור רס"ג עמ' קן דב' עז, ה.

צבלי פסחים דף קח, ג; סת"ר ס"ו נה.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלָתֶם שְׁעָה וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתֶךָ וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

תוס' מנחות דף קה, א ד"ה ומיכלל.

ע"פ מוכ' ד, יא. שנה"ל תפילה ס"ו יח צ"ס אגדה.

ע"פ מד' תה' ט, א.

פסקי רי"ז
זרכות פ"ג
ה"ז אות ז'
שנה"ל תפילה
ס"ו כ"ג
ט"פ זצ"ל
כזטה דף
מ, א.
ירמ' ל"ג, כז.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ
הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-
נְשֻׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
וְעַל-נְסִיךְ שְׂבָכְלִיּוֹם וַיּוֹם
עַמָּנוּ וְעַל-נַפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבָכְלִיעַת.
עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב
כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ
חַסְדֶיךָ וּמַעֲוָלָם קִוִּינוּ לָךְ.

ישע' י"ה, י"ב.
תה' קי"ט, ה.
מ"ז כ, ג.
ט"פ ירו"ש
זרכות
פ"א, ה"ה.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל-בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל
שְׂהַחַיֵּיתָנוּ וּקְיַמְתָּנוּ. כֵּן תַּחֲיֵינוּ
וּתְחַנְּנוּ וְתַאֲסוּף גְּלוּתֵינוּ מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר
חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת
וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל שְׂאֵנוּ מוֹדִים
לָךְ. (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

ט"פ ספרו
זמ' פ' קלט.

תה' י"ה, י"ח.

ט"פ ח"כ
ג, כ"ג.

לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ
פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

סרע"ג ח"א
ס"ו ל"ט.
ט"פ ישע'
ד, ו.

עַל-כָּלֵם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכַנוּ תָּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִדְוֶךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
ס"ו י"ח זצ"ס
אגדה.

ט"פ תה'
ז, י"א.

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה
אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֱמוּרָה מִפִּי אֲהָרֹן
וּבִגְוִי כַהֲנָיִם עִם קְדוּשָׁיֶךָ. כְּאֱמֹרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְדֶּךָ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם:

סרע"ג.

זמ"ד ו'
כד"כ.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
כְּאֶחָד בְּאֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאֹר פְּנִיךָ נָתַתְּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּ) לְבָרְךָ
אֶת-כָּל-עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה
בְּשְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):¹

שצ"ל ענין
תפילי סי' כד.

תה' פט, טז.

ע"פ משל
ד, יג.

ע"פ דב'
כו, טו.

ע"פ תה'
כט, יא.

שצ"ל תפילה
סי' יח צ"ס
אגדה.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחרי. ובחזרה החזן אומר אותו בלחש:
יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צצלי ברכות
ד, ט, ג.

תה' יט, טו.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
תְּדוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה.
יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַע עֲצָתָם
וְתִקְלַקֵּל מַחְשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֶכְמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעָה. שַׁעֲרֵי
פְּרָנְסָה וּכְלָפְלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

ע"פ תה'
ד, יד.

ע"פ ש"צ
יח, לג.

צצלי ברכות
דף ח, א; רש"י

ברכות דף
כט, ז ד"ה

תחנונים.

ע"פ סרע"ג.

צצלי ברכות
ד, יח, א.

תה' יט, טו.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:²

צצלי יומא דף
נג, ג.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

ע"פ צצלי
יומא דף נג, ג.

או"י כה, ג.

ע"פ ישע'
כו, ה.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה³ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

רמ"א או"י
סי' קכג ס"א.

ע"פ משג'
חצות

פ"ה, מ"ב.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ² במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תנאי רבתי, סי' ה; ענין התפילה- ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'. ³ בתנ"י ולא ביו"ד- שערי תשובה או"ח סי' קכג, ס"ק ג; בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

סדר נטילת לולב

צא סה"ת
סי' מד.

בימי הסוכות שלא חלים בשבת לפני נטילת הלולב מברכים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל־נְטִילַת לֹולֵב:**

סה"ת ק ענין
לולב וענין
לוימתו זמן;
סה"ת סי'
פה, וסי' פז;
סה"ת
סי' מג.
סדו' רס"ג
עמי' רלו.

ירושלמי סוכה
פ"ג, ה"ד;
סרע"ג ח"ב
סי' קלד;
סדו' רס"ג
עמי' רלו.

בפעם הראשונה שנוטל הלולב, מוסיף ברכת שהחיינו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחֵיְנוּ וְקִיְמָנוּ
וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:**

סה"ת ק ענין
לוימתו זמן;
סה"ת סי' פז.
ירושלמי סוכה
פ"ג, ה"ד;
סה"ת
סי' מג.

סדר הלל

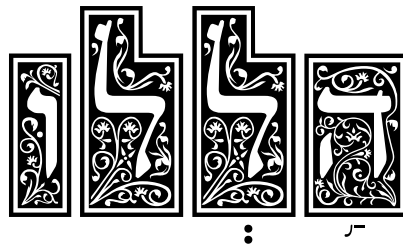
סה"ת
סי' מד.

סה"ת סי' פז.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְגַמּוֹר אֶת־הַהֵלֵל:**

סרע"ג ח"ב
סי' קלד.

צצו סוכה דף
לג, ה.

טה' קוב,
ח"ט.

צצו הענין
דף כח, ב.

יְהוָה הֵלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הֵלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבָרָךְ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵז מְהֵלֵל
שֵׁם יְהוָה: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי
כִּי־הוֹנָה אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיֵּה לְשָׁבֶת: הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאזוֹת
בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ: מְקִימֵי מַעַרְךָ דָּל מְאַשְׁפֹּת יָרִים אֲבִיוֹן:
לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת
הַבַּיִת אִם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הֵלְלוּ־יְהוָה:

טה' קוב,
ח"ט.

**בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזוֹ: הֵיטָה
יְהוּדָה לְקִדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו: הֵיטָה רָאָה**

וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יִסָּב לְאַחֹר: הַהַרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת
 כְּבְנֵי־צֶאֱן: מִהַלְךְ הַיָּם כִּי תִנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר:
 הַהַרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֶאֱן: מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
 חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַהֶפְכִי הַצֹּר אֲגַם־מִים
 חֲלַמִּישׁ לְמַעֲיֵנו־מִים:

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ תָּן כְּבוֹד עַל־חֲסִדְךָ ספי קטני
ספית.
 עַל־אֲמַתְךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הֵנָּה אֱלֹהֵיהֶם:

וְאֱלֹהֵינוּ בַשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה: עֲצִבְיָהֶם כֶּסֶף
 וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פָּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לָהֶם
 וְלֹא יֵרְאוּ: אֲזִנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְחוּן:
 יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא־יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם:
 כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בִּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח
 בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגֹּנָם הוּא: בֵּית אֱהָרֹן בְּטַחוּ בִיהוָה עֲזָרָם
 וּמִגֹּנָם הוּא: יִרְאֵי יְהוָה בְּטַחוּ בִיהוָה עֲזָרָם וּמִגֹּנָם הוּא:

יְהוָה זְכַרְנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ אֶת־בֵּית ספי קטני
ספית.
 אֱהָרֹן: יְבָרְךָ יִרְאֵי יְהוָה הַקְּטָנִים עַם־הַגְּדֹלִים: יִסֹּף
 יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לִיהוָה
 עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן
 לְבְנֵי־אָדָם: לֹא הִמְתִּים יְהוָה לֹא כָל־יִרְדֵי דוּמָה:
 וְאַנְחָנוּ נְבָרְךָ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

אֶהְבֶּתִּי כִּי־יִשְׁמְעוּ יְהוָה אֶת־קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי־הִטָּה אָזְנוֹ ספי קטני
ספית.
 לִי וּבִימִי אֶקְרָא: אֶפְפוּנֵי חִבְלֵי־מוֹת וּמְצָרֵי
 שְׂאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וַיְגֹן אֶמְצָא: וּבִשְׁם־יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה
 יְהוָה מִלְטָה נַפְשִׁי: חֲנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם:

שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוּה דְּלִתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי
 לְמִנוּחֶיכִי כִּי־יְהוּה גָּמַל עָלַיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמּוֹת
 אֶת־עֵינִי מִן־דְּמֻעָה אֶת־רַגְלִי מִדָּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוּה
 בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי
 אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב:

מִה־אֲשִׁיב לִיהוּה כָּל־תַּגְּמוֹלוֹהִי עָלַי: כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא
 וּבִשְׁם יְהוּה אֶקְרָא: נְדָרֵי לִיהוּה אֲשַׁלֵּם נְגִדָה־נָּא
 לְכָל־עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי יְהוּה הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוּה
 כִּי־אֲנִי עֲבַדְךָ אֲנִי־עֲבַדְךָ בְּן־אֲמִתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי:
 לְךָ־אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְהוּה אֶקְרָא: נְדָרֵי לִיהוּה
 אֲשַׁלֵּם נְגִדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחֻצְרוֹתוֹ בֵּית יְהוּה בְּתוֹכְכִי
 יְרוֹשָׁלַם־הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ אֶת־יְהוּה כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל־הָאֱמִים: כִּי גָבַר
 עָלֵינוּ חֶסֶדּוֹ וְאֶמֶת־יְהוּה לְעוֹלָם־הַלְלוּ־יָהּ:

הוֹדוּ לִיהוּה כִּי־טוֹב   כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:
 יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל   כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:
 יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהָרֹן   כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:
 יֹאמְרוּ־נָא יְרֵאֵי יְהוּה   כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:

מִן־הַמַּצָּר קִרְאתִי יְהוּה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוּה: יְהוּה לִי לֹא
 אִירָא מִה־יַעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוּה לִי בְּעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה
 בְּשִׁנְאֵי: טוֹב לַחֲסוֹת בִּיהוּה מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת
 בִּיהוּה מִבְּטַח בְּגִדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוּה כִּי
 אֲמִילָם: סִבּוּנִי גַם־סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוּה כִּי אֲמִילָם: סִבּוּנִי
 כַּדְּבוּרִים דַּעְכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוּה כִּי אֲמִילָם: דַּחַה

דְּחִיתָנִי לְנֶפֶל וַיְהוּהַ עֲזָרָנִי: עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לְיִשׁוּעָה:
 קוּלוּ רְנָה וַיִּשְׁוַעַה בְּאֱהֲלֵי צְדִיקִים יְמִין יְהוָה עָשָׂה חֵיל:
 יְמִין יְהוָה רֹמְמָה יְמִין יְהוָה עָשָׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיהָ
 וְאִסְפָּר מִעֲשֵׂי יְהוָה: יִסֹּר יִסְרָנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי:
 פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צַדִּיק אֲבֹא־בָכֶם אֲוֹדֶה יְהוָה: זֶה־הַשַּׁעַר
 לַיהוָה צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ:

אֲוֹדֶה כִּי עָנִיתָנִי וַתְּהִי־לִי לְיִשׁוּעָה: (אודך): צבלי סוכה 97
לע, ה.

אֲבֹן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הֵיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: (אבן):
 מֵאֵת יְהוָה הֵיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: (מאת):
 זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגְלָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ: (זה):

אֲנֵי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא אֲנֵי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא:
 אֲנֵי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא אֲנֵי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:

בְּרוּךְ הַבּוֹא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: (ברוך):
 אֵלֹהֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ אֲסֵרוּ־חַג בְּעֵבְתֵים
 עַד־קַרְנֹת רֶהֱמוּבַח: (אל):
 אֵלֵי אַתָּה וְאֲוֹדֶךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: (אלי):
 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: (הודו):

יְהִלְלוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ. משנ' סוכה
פ"ג מו"ה;
צבלי פסחוס
97 קית, ה.
 כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וְנַעֲמִים לְשִׁמְךָ לְזַמְרָה כִּי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְלֹךְ
 מְהֻלָּל בַּתְּשׁוּבָחוֹת (נ"א: בַּתְּשׁוּבָחוֹת) אָמֵן:

כוּשַׁעְנָא רַבָּה יֵשׁ נוֹהֲגִים לומר "אבינו מלכנו" כמנהג ק"ק רומא:
אָבִינוּ¹ מְלַכְנוּ חֲטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָא אַתָּה:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ עָשָׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ בְּטַל מִמֶּנּוּ (כָּל-) גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת (וְרַעוֹת):
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ בְּטַל מַחְשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ הִפְרַ עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלָמָה לְחוּלֵי עַמְךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ עֲצוֹר (נ"א: מְנַע) מַגְפָּה מִנַּחֲלֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ כֹּלָה דְבָר וְחָרַב וְרָעַב וְשָׂבִי וּמִשְׁחִית וּמַגְפָּה
 מִבְּנֵי בְרִיתְךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ זְכוֹר כִּי־עָפַר אֲנַחְנוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ קָרַע רוּעַ גָּזַר דִּינְנוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ מַחֲזִיק שְׁטֵר חוֹבוֹתֵינוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ סָלַח וּמַחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ מַחֲה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנְּגַד עֵינֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ הַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ אֶל־תְּשִׁיבְנוּ רִיקָם מְלַפְנֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ זְכַרְנוּ בְּזַכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲתַמְנוּ בְּסִפְרֵי הַחַיִּים:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲתַמְנוּ בְּסִפְרֵי זְכוֹת:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲתַמְנוּ בְּסִפְרֵי יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲתַמְנוּ בְּסִפְרֵי פְרִנְסָה וְכִלְכָּלָה:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲתַמְנוּ בְּסִפְרֵי סְלִיחָה וּמַחֲלָה וְכַפָּרָה:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ הִצַּמַּח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ שָׁמַע קוֹלְנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ עָשָׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא־לְמַעַנְנוּ:
 אָבִינוּ מְלַכְנוּ עָשָׂה לְמַעַן שְׂמֹךְ הַגְּדוֹל־הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא:

צבלי חענית
 דף כה, ב;
 סרע"ג.
 ע"פ תה'
 קט, כא.

ע"פ יח'
 יד, כא.

תה' קג, יד.

ראש מדה"ג
 (ורשא) ברי'
 פרי' וישלח
 סי' ט.
 ע"פ תה'
 קט, כא.

1 במח' רמ"ז בולוניה לא מופיע לומר "אבינו מלכנו" וכך כתב הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, שלא
 לאמרו. יש נוהגים לאמרו ע"פ מנהג ק"ק רומא כמובא במח' שד"ל ח"ב, דף קע"ח ע"ב. אמנם שם כתוב
 להתחיל מ"אין לנו מלך, לכאורה בשעות.

אָבינו מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְחַסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

ע"פ מכיל
דר"י מס'
שירה פ"ה.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיָמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
סי' ת' צ"ט
תשרי הראשון
סי' קל"ג;
סת"ר סי' פז.

מחבר צמ"ח
פ"י, ס"ו;
תוס' ברכות
דף ג', ה'.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

שצה"ל תפילה
סי' ת'.

תרגום ירוש'
ברא' מט', ה';
ע"פ דני"ב, ב.

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירָתָא. תְּשֻׁבָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אונקלוס ד'
כה, נג.

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל-בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קְדָם
אֲבוּהוֹן דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ תרגום
מ"א ת, מה.
תרגום ירוש'
שמ' ה, יט.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-
כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

א"ו' כה, ג.
ע"פ ישעי'
כו, ה.

בימי חג הסוכות כאשר מניחים הלולב מידם אומרים:

ראה סדו'
רס"ג
עמ' רלח.

תה' כה, ט.

אֶת-עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת-נַחֲלָתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד-הָעוֹלָם:

צו
שצ"ה ל ענין
שצ"ה ס"י עז
צשס אציו
רצ"ה ע"פ
מס"ו פי"ד,
ה"ד.

בשמיני עצרת ושמחת תורה אומרים לפני פתיחת ארון הקודש¹:

**יְפוּצוּ אֵיבֵיךָ בְּנִסְעֵי הַיָּאֲרוֹן.
וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמֹּר יְרוֹן:**

וְכִהְיֶינִי עִמָּךְ יִלְבָּשׁוּ רִקְמָה. יֹאמְרוּ חֲסִידֶיךָ שִׁירָה בְּנִעִימָה:
גֹּי עַל-כָּל-אָמָה שָׁבַח וַיִּתְרוֹן. וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמֹּר
יְרוֹן:
יְפוּצוּ וְכוּ

אֲוִירִים וְתַמִּים כְּבָרָא שׁוֹנָה. קִטְרֵת סַמִּים שְׁחֵלֶת וְחִלְבָּנָה.
וְהָיָה לוֹ לְמָנָה לְזֶרַע אֶהְרֹן. וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמֹּר
יְרוֹן:
יְפוּצוּ וְכוּ

בְּעָבוֹר עֲבָדְךָ דָּוִד בְּזִי-שִׁי. שְׁלַח מְשִׁיחֶךָ וְלֶךָ יוֹבִילוּ שִׁי.
לְהַקְרִיב אֲשִׁי מִנְחַת זָכָרוֹן. וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמֹּר
יְרוֹן:
יְפוּצוּ וְכוּ

אֵינֶיךָ כְּמוֹךְ בְּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל-עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל-דָּוָר וְדָר: יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה
מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה
יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
אֶחָד: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ. גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ.
רְחוּם אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: אַב הַרְחָמִים הִיטִיבָה
בְּרָצוֹנְךָ אֶת-צִיּוֹן תִּבְנֶה חֲזֻמוֹת יְרוּשָׁלַם: כִּי בָךְ בְּטַחְנוּ מֶלֶךְ

תה"פ פ"ה ת.
ס"ס קמ"ה יג.
תה"י ע"ז.
תה"ל ג"ה א.
שמו"ע ע"ה ית.
תה"כ כ"ה יא.
דצ"ה ג"ה ד.
מס"ו י"ה ה.
תה"ל ג"ה כ.

סח"ר ס"ו פת.
מס" סופרים
פי"ד, ה"ה.

¹ במד' רמ"ו ובלוניה פסוקים אלו מופיעים רק ביום השמיני של פסח ובשחרית של שבת.

עוֹלָמִים: וְעַתָּה קוּמָה יְהוָה אֱלֹהִים לְנוֹחֶךָ אַתָּה וְאַרְזוֹן עֲנֶךָ.
 כַּהֲנִיף יְהוָה אֱלֹהִים יִלְבָּשׁוּ תְּשׁוּעָה וְחִסְדֶּיךָ יִשְׁמְחוּ בְּטוֹב:
 בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדְּךָ אֶל־תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יְהוָה אֱלֹהִים
 אֶל־תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זְכָרָה לְחִסְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ:

דס"ג ה, מל.

תס" קלג, י.
דס"ג ה, מל.

בראשון של סוכות מתחילים מכאן:

**אֶפְתַּח¹ נָא שְׁפָרְתִּי וְאַעֲנֶה בְּרוֹן.
 לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:**

מִהֶלַל אֶקְרָא אֵל. עַת יִשְׁעֵנוּ יוֹאֵל. וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל.
 נִקְרָא אֲזוּ בְּגֵרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

תִּפְתַּח אֶרֶץ יִשְׁע. לְתַפְלַת דָּךְ תִּשְׁע. וְיִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁע.
 וּלְשׁוֹן אֵלִם תֵּרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

תִּשְׁיֵב שְׁבוּתֵנוּ. אֵל חַי גּוֹאֲלֵנוּ. וּנְשָׁלֵם נְדָרֵינוּ. וְכֹפֵר
 אֶהְרֵן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

יִפּוּצוּ אֵל אוֹיְבֶיךָ. יִרְנוּ תְּאֲבִיךָ. יוֹם תִּרְיֵב אֶת־רִיבֶךָ.
 יִשׁוּבוּ לְבַצְרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

הֵן נַעֲבוּר גְּאוּלִּים. וְלָנוּ אֵל אֱלִים. מְעוֹז וְחִילִים. יִגְבֵּר
 וַיִּתְרוֹן: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

חִזְקִי נָא אֵל תְּהִי. וְנָס יִגּוֹן וְהִי נִשְׁיֵר כְּנֶאֱס² וַיְהִי בְּנִסְעֵ
 הָאָרֶץ: לְאֵל חַי אֲשִׁיר בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ:

¹ לרבי מתתיה ב"ר יצחק מבולוניה. מיוסד על שם המחבר ר' "מתתיה חזק". יש הנוהגים לומר פיוט זה גם בהושענא רבה ע"פ מח' שד"ל ח"ב דף קע"ח ע"ב. ² במח' רמ"ו ובולוניה: איתא "כְּנֶס".

בכל ימי חג הסוכות (אך לא בשמיני עצרת ושמחת תורה) אומרים:

וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָהּ יְהוָה וַיִּפְצוּ אֲבִיבֶיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֵיךָ:

ספר המכתובים
ד"ה ושני
כלבו סי' לו.

<p>ו"א כנוסח ק"ק רומה: קומה יהוה למנוחתך אלה וארון עוד: כהניך ילבושו צדק וחסדיך ירננו: בעבור דוד עבדך אל- תשב פני משיחך: ומוציאין ספר התורה ואומרים: ברוך המקום שנתן תורה לעמו ישראל ברוך הוא: אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהוה אלהיו: אברכה את יהוה בכל-עת תמיד תהלתו בפי: ביהוה תתהלל נפשי ישמעו עננים וישמחו: גדלו ליהוה אתי ונרוממה שמו יחדו:</p>	<p>קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך: כי מציון תצא תורה ודברי יהוה מירושלם: יהוה שמך לעולם יהוה זכרך לדר- ודר: יהוה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:</p>	<p>טה' מד, כו. ישע' ב, ג. טה' קלה, יג. ישע' מז, כה.</p>
--	---	---

בשמיני עצרת ושמחת תורה פותחים את ארון הקודש ואומרים:

<p>במד' י, לה. טה' מד, כו. שם פב, ח. שם עז, כג. שם ח, יג. שם ג, ת. שם י, יב. שם ט, כ. שם קלז, ח"ט. ד"ב' ג, מז.</p>	<p>וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָהּ יְהוָה וַיִּפְצוּ אֲבִיבֶיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֵיךָ: קומה אלהים שפטה הארץ כי-אתה תנחל בכל-הגוים: קומה אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך מני-נבל כל-היום: קומה יהוה קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך: קומה יהוה הושיעני אלהי כי-הכית את-כל-אֲבִי לְחֵי שְׁנֵי רְשָׁעִים שברת: קומה יהוה אל נשא ידך אל-תשכח עננים: קומה יהוה אל-יעז אנוש ישפטו גוים על-פניך: קומה יהוה למנוחתך אלה וארון עוד: כהניך ילבושו צדק וחסדיך ירננו: בעבור דוד עבדך אל-תשב פני משיחך: יהוה אלהים</p>	<p>ספר המכתובים ד"ה ושני כלבו סי' לו.</p>
--	--	---

1 במד' רמ"ז ובולוניה: נוסח שונה ומורחב של פסוקים.

אֶל־תֵּשֶׁב פְּנֵי מְשִׁיחָךָ זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָוִד עֲבֹדְךָ: הַכֹּל הָבֹו
 גְּדֹל לְאֱלֹהֵינוּ וְתִנּוּ כְבוֹד לְתוֹרָה: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
 וְדַבְרֵי־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדַרְ-
 וֹדֶר: יְהוָה חַפֵּץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

ישע' ב. ג.
 תה' קלה. יג.
 ישע' נב, כה.

בסוכות ובשבת חול המועד אומרים:

לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמּוֹר לְאַסְף שִׁיר: נוֹדַע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים
 בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׁמוֹ: וַיְהִי בְשָׁלֵם סוּכּוֹ וּמַעֲוֹנָתוֹ
 בְּצִיּוֹן: שָׁמָּה שִׁבַּר רַשְׁפֵּי־קִשֶׁת מִגֵּן וַחֲרַב וּמִלַּחְמָה סָלָה: נֶאֱזַר
 אֶתָּה אֲדִיר מִהַרְרֵי־טָרֶף: אֲשַׁתּוֹלְלוּ אֲבִירֵי לֵב נִמּוֹ שְׁנַתֶּם
 וְלֹא־מִצְאוּ כָל־אֲנָשֵׁי־חֵיל יְדִיָּהִם: מִזְעַרְתֶּךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם
 וַיִּרְכַּב וְסוּם: אֶתָּה נוֹרָא אֶתָּה וּמִי־עֵמֶד לְפָנֶיךָ מֵאֵז אַפְּךָ:
 מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יִרְאָה וְשִׁקְטָה: בְּקוּם־לְמִשְׁפַּט
 אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל־עַנְוֵי־אֶרֶץ סָלָה: כִּי־חַמַּת אָדָם תוֹדֶךָ
 שְׂאֵרִית חַמַּת תַּחֲגֹר: נִדְרָו וְשָׁלְמוּ לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־סִבְיָיו
 יִבְלִיו שְׂטֵי לְמוֹרָא: יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי־אֶרֶץ:

בהושענא רבה אומרים:

מְזֻמּוֹר לְדָוִד הָבֹו לִיהוָה בְּנֵי אֱלִים הָבֹו לִיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
 הָבֹו לִיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוּוּ לִיהוָה בְּהַדְרַת־
 קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל־הַמַּיִם אֶל־הַכְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל־מַיִם
 רַבִּים: קוֹל־יְהוָה בְּפֶחַח קוֹל יְהוָה בְּהַדְרָה: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר
 אֲרָזִים וַיִּשְׁבַּר יְהוָה אֶת־אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֶם כְּמוֹ־עֵגֶל
 לְבָנוֹן וַיִּשְׂרִיץ כְּמוֹ בּוֹר־אֲמִים: קוֹל־יְהוָה חָצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ:
 קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל מִדְּבַר יַחֲלִיל יְהוָה מִדְּבַר קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה
 יַחֲלִיל אֵילוֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרוֹת וּבִהִיכְלוֹ כָּלוּ אֲמַר כְּבוֹד: יְהוָה
 לְמַבּוֹל יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מִלֶּךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן
 יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תה' כט.
 ת"ת.

מס' סופרים
 פ"ח, ה"א.

בשמיני עצרת ובשמחת תורה אומרים:

תה"י, יב, ט"ז.

לְמִנְצַח עַל־הַשְּׁמִינִית מְזֻמָּר לְדוֹד: הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי־גִמַּר
חֶסֶד כִּי־פָסוּ אַמּוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: שׂוֹאוֹ יִדְבְּרוּ אִישׁ
אֶת־רֵעֵהוּ שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת בְּלֵב וּלֵב יִדְבְּרוּ: יִכְרַת יְהוָה
כָּל־שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַר־תְּהִלָּה: אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנָנוּ
נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתֵנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ: מִשָּׁד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֲבִיּוֹנִים
עֲתָה אֲקוּם יֹאמֶר יְהוָה אֲשִׁית בְּיַשְׁעִי יַפִּיחַ לוֹ: אֲמַרְוֹת יְהוָה
אֲמַרְוֹת טְהָרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לְאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתַיִם:
אֲתָה־יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן־הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם: סְבִיב רְשָׁעִים
יִתְהַלְכוּ כָּרֶם זֵלוֹת לְבַנֵּי אָדָם:

מס' סופרים
פ"ח, ה"ח.

מוצאים שני ספרי תורה ואומרים:

תה"ז, ז, ד.

גְּדִלוֹ לַיהוָה אֶתִּי וְנִרְוַמְהָ שְׁמוֹ יַחְדָּו:

מס"ו י"ז, ה.

שס, ט"ז, ה.

רִוְמָמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוִו לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:

שס, ט.

רִוְמָמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוִו לַהֲרַקְדָּשׁוֹ כִּי־

ש"ס ב, ב.

קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְדוֹשׁ כִּי־יְהוָה כִּי אֵין בְּלִתְדָּ וְאֵין

תה"י, יח, ל.

צוֹר כְּאֱלֹהֵינוּ: (כִּי מִי אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוֹר זִוְלָתִי

מס"ו י"ז, ה.

אֱלֹהֵינוּ): אַחַד אֱלֹהֵינוּ־גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ־קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

בשמיני עצרת ושמחת תורה מעלים את ספרי התורה על התיבה ואומרים:

אֲב הֶרְחַמִּים אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם הוּא יְחוּס וְיִגַּן וְיַחְמַל וְיִרְחַם

עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם

וְאָמְרוּ אָמֵן. וְעַל־מְרֵי רַבּוֹתֵינוּ וּמְנַהֲיָי דוֹרְנוּ. אוֹרֶם יֹאִיר

כְּאוֹר שִׁבְעָתַיִם. בְּנֵיהֶם יִרְבוּ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. גַּם תִּלְמִידֵיהֶם

כְּזֹהַר הָרְקִיעַ. דָּתָם תִּעֲמֹד וְלֹא־תִמוּט. הֵם מְתוּקִים מְדַבְּשׁ

וְלֹא יִמְעָטוּ. וְגַם חֻכְמַתֶּם לֹא תִשְׁכַּח. זְכָרֶם לְנִצָּח לֹא יִמְנַע.
 וְנִרְאֶה יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְבֶּה מִלְּפָנָיו לְעוֹלָם וְעַד וְאָמְרוּ כָל־הָעַם
 אָמֵן. אֲהַבְתוּ¹ יוֹדִיעַ לָכֶם. בְּרַכְתוּ יְשִׁים עֲלֵיכֶם. גּוֹאֵל יַחֲיֵשׁ
 לָכֶם. דָּגוּל יִגְדֵל אֶתְכֶם. הַדּוֹר בְּלָבוֹשׁ יֵאָדָר מִכֶּם. וּמֹת
 אֵל־יִמְשׁוּל בְּכֶם. זַעַף הַשָּׁטָן יִסִּיר מֵעֲלֵיכֶם. חֲמֵלְתוּ יַחְמוּל
 עֲלֵיכֶם. טוֹב עֵין יִיטִיב לָכֶם. יֵצֵר הָרַע יִסִּיר מֵעֲלֵיכֶם.
 כָּל־הַבְּרִכוֹת יִסּוּבְבוּ אֶתְכֶם. לְוִית חֵן יַחֲזוּ עֲלֵיכֶם.
 מִשְׁאֵלוֹתֵיכֶם יִמְלֵא לָכֶם. גּוֹעַם נוֹצְרֶכֶם יִתֵּן לָכֶם. שִׁיחַ
 שְׂפָתוֹתֵיכֶם יִשְׁעָה מִכֶּם. עֵז וַיִּשׁוּעָה יִצְמִיחַ לָכֶם. פְּדוּת וּגְאֻלָּה
 יִשְׁלַח לָכֶם. צְדָקָה תִרְוַמֶם אֶתְכֶם. קוֹמְמִיּוֹת יוֹלִיכְכֶם. רֵאשִׁית
 חֻכְמָה יִלְוֶה לָכֶם. שְׂאֵן וּבִטָּח יוֹשִׁיבְכֶם. תּוֹרָה תְּמַיְמָה
 יַחֲיִיכֶם וַיִּשְׁעֵכֶם. וְאָמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן:

ביו"ט מוסיפים:

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבּו גְדֹל לֵאלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְהוָה
 מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזִרְח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ
 מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה: מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִיבֵי אוֹשְׁעֵ:
 וַיֵּאמֶר מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ.
 וּמְלִכּוֹתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה:
 דכ' לב, ג.
 חס' קיג, צ"ג.
 ט"ז כב, ה.
 חס' קג, יט.

הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וְעַד. וְאָמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן.
 הַכֹּל הָבּו גְדֹל לֵאלֹהֵינוּ. וּתְנֹו כְבוֹד לַתּוֹרָה:
 דכ' לב, ג.

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

בשבת וחול המועד אומרים:

וְתִגְּלָה (וְתִרְאֶה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מִהֲרָה. וַיַּחֲזֶן וַיִּרְחַס¹
פְּלִיטָתָנוּ וּפְלִיטַת כָּל־עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְּנֵנוּ
(תְּמִיד) לַחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן וְאָמְרוּ כָּל־הָעַם
אָמֵן. הַכֹּל הָבֹהּ גָּדֹל לֵאלֹהֵינוּ. וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

שפ"ל
ס"ו ע"ה.

מגביהים ספר התורה ואומרים²:

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
צְוֵה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם³
הַדְּבָקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

כִּהְיֶן קָרְבֵי יַעֲמֹד הַכֹּהֵן (א: אֵין כַּאֲן כִּהְיֶן יַעֲמֹד הַלֹּוֹי א:ו:
יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שְׁנַתַּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ³.
תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נְאֻמָּה
מַחְכִּימַת פְּתִי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשִׁיחֵי־לֵב מִצּוֹת יְהוָה
בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד
מְשַׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דְּרָכּוֹ אֲמַרְת־
יְהוָה צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרָכֶיָה דְרָכֵי־נְעָם
וְכֹל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: עֵץ־חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ
וְתִמְכֶיָה מְאֹשֶׁר: כִּי־בֵי יִרְבּוּ יִמְיָד וַיִּסְיִפוּ לְךָ שְׁנֹת חַיִּים:
יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

תס"ו יט, תדי.

תס"ו ית, לא.

משל"ג, חדיית.

משל"ט, יא.

תס"כט, יא.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "וירחס" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה הגבהת התורה והפסוקים שאומרים אח"כ עד "בְּכֹלְכֶם הַיּוֹם" לא מופיעים. עד מח' שד"ל הגבהת התורה מופיעה לאחר קריאת התורה. ואח"כ בכל הסידורים מופיעה לפני קריאת התורה וכן נהוג היום. ³ במח' רמ"ז ובולוניה "ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו" לא מופיע. וכן הפסוקים מספר משלי אינם מופיעים. הנוסח כאן הינו עפ"י המנהג האיטלקי בירושלים, שערך הרב מ"ע הרטום, עמ' 13, ג.

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם. (הקהל עונה: יְבָרְכֶךָ יְהוָה):¹

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: **בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ

תּוֹרַת אֱמֶת. וַחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה

יְהוָה. נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בְּרַכַּת הַגּוֹמֵל²:

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים

טוֹבוֹת. שְׂגַמְלָנִי כָּל־טוֹב:

הקהל עונה:

מִי שְׂגַמְלָךְ כָּל־טוֹב. הוּא יְגַמְלָךְ כָּל־טוֹב לְעַד סְלָה.

יִרְדּוּ לִי־יְהוָה חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:

סת"ר
נספחים
סי' ג.

רות ב, ד.

מס"ו פי"ג,
ה"ו.

ספרי פיסקא
שו"ד ה'
כי שס.

מוזכר במש"י
מגילה ד, ב;
צנזר צרכות
יא, ב.

מוזכר במש"י
מגילה ד, ב;
מס"ו פי"ג,
ה"ו.

סד"ו רס"ג
עמ' שנט;
סה"א"ק סדר
קה"ת.

סד"ו רס"ג
עמ' שנט;
רל"ש צרכות
פי"ז סי' כו.

רלצ"ה ח"א
שו"ת סי'
קס"ה; שבה"ל
ענין תפילה
סי' נ"א;
סת"ר סי' ו'.

סה"ת סוף
סי' נ"א.

ע"פ צנזר
צרכות ד'
נד, ב.

סת"ר קו, ט.

¹ במד' רמ"ז ובולגניא לא מופיע. ² במד' רמ"ז ובולגניא לא מופיע.

משני מגילה
ג. ה; סרע"ג
ח"ב סי קלה;
סדו' רס"ג
עמ' שטג;
פסקו ריא"ז
מגילה פ"ד
ה"ד חות ו';
סת"ר סי פז;
סה"ת
סי מה.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שׁוּר אוֹכֵשֶׁב אוֹעֵז כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבֵּן אִשָּׁה לַיהוָה: וְשׁוּר אוֹשֶׁה אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו לֹא תִשְׁחַטּוּ בַיּוֹם אֶחָד: וְכִי־תִזְבְּחוּ וּזְבַח־תּוֹדָה לַיהוָה לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ: בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לְאֻתּוֹתֵינוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר אֲנִי יְהוָה: וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה: וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שֵׁם קֹדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם: הַמוֹצֵיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לְכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: פ בַּשַּׁבַּת לוי

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ: שַׁבַּת הוּא לַיהוָה בְּכֹל מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם: פ לוי ובשבת שלישי
אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם: בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבִים פֶּסַח לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לַיהוָה שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לְכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה שְׁבַעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: פ בַּשַּׁבַּת רביעי
וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְכֶם וְקִצְרַתֶּם אֶת־קִצְרֶיהָ וְהִבֵּאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְרֵיכֶם

אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְהִנִּיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן׃ וַעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְתָּם אֶת־הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תָּמִים בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֹלָה לַיהוָה׃ וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשָּׁה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יַיִן רְבִיעֵת הַהֵיזֵן׃ וְלֶחֶם וְקֹלִי וְכֹרֶמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד־לְעֹצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבִּיאְכֶם אֶת־קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם׃ ^ס שְׁלִישִׁי וּבִשְׁבַת חֲמִישִׁי וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הִבִּיאְכֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת תְּמִימַת תְּהִינָה׃ עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם׃ וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה׃ מִמּוֹשְׁבֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תְּהִינָה חֲמֵץ תֹּאפִינָה בַּכּוֹרִים לַיהוָה׃ וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כֶּבֶשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן־בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֹלָה לַיהוָה וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיָּהֶם אִשָּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וַעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר־עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנֵי כֶבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֹבַח שְׁלָמִים׃ וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוֹרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁנֵי כֶבֶשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לֶכֶהֵן׃ וּקְרַאתֶם בְּעֶצְמוֹ הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרַא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל־מִשְׁבְּתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרָצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פָּאת שִׂדְרָךְ בְּקִצְרְךָ וְלִקַּט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגְרֵךְ תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ ^פ רְבִיעִי וּבִשְׁבַת שְׁשִׁי

ח' דגשה ע"פ המסורה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זְכוֹרוֹן

תְּרוּעָה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ: כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
 וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: ס
 וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: אַךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
 הַכִּפָּרִים הוּא מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־
 נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: וְכָל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
 בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפָּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲנֶה בְּעֶצֶם הַיּוֹם
 הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ: וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה כָל־
 מְלֹאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
 מִקְרַב עַמִּיהָ: כָּל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
 בְּכָל מַשְׁבְּתֵיכֶם: שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן הוּא לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־
 נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב מֵעָרֵב עַד־עָרֵב
 תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְּתֹכֶם: פ חמישי ובשבת שביעי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג
 הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה: בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
 כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרִיבוּ
 אִשָּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
 וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה עֲצֻרַת הוּא כָל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ: אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי
 קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אִשָּׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וְנִסְכִּים
 דְּבַר־יוֹם בַּיּוֹם: מִלֶּבֶד שַׁבָּתַת יְהוָה וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם
 וּמִלֶּבֶד כָּל־גְּדֻרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל־גְּדֻבְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
 לַיהוָה: אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם
 אֶת־תְּבוּאֹת הָאָרֶץ תַּחֲנוּ אֶת־חַג־יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים

בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן שִׁבְתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁבְתוֹן: וּלְקַחְתֶּם
 לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף
 עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי-נַחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת
 יָמִים: וְחִגַּתֶם אֹתוֹ חֵג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תִּחְגְּוּ אֹתוֹ: בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבוּ
 שִׁבְעַת יָמִים כָּל-הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת: לְמַעַן
 יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר
 מֹשֶׁה אֶת-מַעֲדֵי יְהוָה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

סה"ת
סי' מ"ח.

מניחים ספר תורה שני על התיבה והקורא או העולה האחרון אומר:

שנה"ל תפילה
סי' ח' צ"ט
תשרי ה'רל"ג
סי' קנ"ג
סת"ר סי' ע"ח.

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבַיּוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבַזְּמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוכר צנ"ו
פ"ו, ה"ו
תוס' זרכות
דף ג' ט.

שנה"ל תפילה
סי' ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש'
ברא' מט', ט'
ט"פ דני' ב, ב.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁיר-תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

לויקלוס ד'ג'
כח, מ"ג.

ואחר כך אומרים:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים
צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:

תה"פ, ד'
ט"ט, ת'
ט"ט, כ'

כמד' כט,
יב"ט.

וּבַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
 כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגְתֶּם חֹג לַיהוָה
 שִׁבְעַת יָמִים: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים
 בְּנֵי-בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה
 עֶשֶׂר תְּמִימִם יִהְיוּ: וּמִנְחַתְם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
 עֶשְׂרִינָיִם לֶפֶר הָאֶחָד לְשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי פָרִים שְׁנֵי עֶשְׂרִינָיִם לְאֵיל
 הָאֶחָד לְשְׁנֵי אֵילִים: וְעֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׂ הָאֶחָד לְאַרְבַּעַה
 עֶשֶׂר כִּבְשִׂים: וְשַׁעֲרֵי-עֵינַיִם אֶחָד חֲטָאת מִלְּבַד עֲלֵת הַתָּמִיד
 מִנְחַתָּהּ וְנִסְכָּהּ: ואומרים "אב הרחמן" לקמן עמוד 122.

סרע"ג ח"ב
 ס' קלה:
 סדו' רס"ג
 עמ' שעג;
 סח"ר ס' פז;
 סה"ת
 ס' מה.

קריאה לשבת וחזה"מ של סוכות

שמור' לג,
יב"ט.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה רְאֵה אֶתָּה אָמַר אֵלַי הֲעַל
 אֶת-הָעַם הַזֶּה וְאֶתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֵת אֲשֶׁר-
 תִּשְׁלַח עִמִּי וְאֶתָּה אֲמַרְתָּ יָדַעְתִּיךָ בְּשֵׁם וְגַם-מִצְאָתָּ חֵן
 בְּעֵינָי: וְעַתָּה אֲסַנֵּא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְנִי נָא אֶת-
 דְּרָכְךָ וְאֲדַעְךָ לְמַעַן אֲמַצְא-חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי עִמָּךְ הִגְוִי
 הַזֶּה: וַיֹּאמֶר פָּנֵי יִלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲסַנֵּא
 פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל-תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וּבִמְהוּ יוֹדַע אֲפֹא כִי-מִצְאָתִי
 חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמָּךְ הֲלוֹא בְּלִכְתְּךָ עִמָּנוּ וְנִפְּלִינוּ אֲנִי וְעִמָּךְ
 מִכָּל-הָעַם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה: פ לוי
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה גַם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
 אֶעֱשֶׂה כִּי-מִצְאָתָּ חֵן בְּעֵינָי וְאֲדַעְךָ בְּשֵׁם: וַיֹּאמֶר הֲרֵאֵנִי
 נָא אֶת-כְּבוֹדְךָ: וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל-טוֹבִי עַל-פְּנֶיךָ
 וְקִרְאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחִנַּתִּי אֶת-אֲשֶׁר אַחֲזֵן וְרַחַמְתִּי
 אֶת-אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לִרְאֹת אֶת-פְּנֵי כִּי

ככלי מניחה
 דף לח, טו;
 סרע"ג ח"ב
 ס' קלו;
 סדו' רס"ג
 עמ' שעג;
 פסקו ריא"ז
 מניחה פ"ד
 ה"ד אות ח';
 סח"ר ס' פז;
 סה"ת
 ס' מה.

לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי: וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ
עַל־הַצּוּר: וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבִדִי וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר
וְשַׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד־עֲבָרֶי: וְהִסְרֹתִי אֶת־כְּפִי וְרָאִיתָ
אֶת־אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יִרְאוּ: פ שלישי

שמו' לך.
ח"טו.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לְךָ שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי
וְכַתְּבֵתִי עַל־הַלַּחַת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלַּחַת
הַרְּאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וְהָיָה נֶכּוֹן לְבַקֵּר וְעֹלִית בְּבַקֵּר
אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל־רֹאשׁ הַהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה
עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יִירָא בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבַּקָּר אֶל־
יָרְעוּ אֶל־מֹול הַהָר הַהוּא: רביעי וּפֶסֶל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים
כְּרֹאשֵׁימִים וַיִּשְׁפֹּס מֹשֶׁה בְּבַקֵּר וַיַּעֲלֶה אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: וַיֵּרֶד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְּיָצֵב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה
עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפַּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע
וְחַטָּאָה וְנִקְהָה לֹא יִנְקָה פִקְדוֹ עֵוֹן אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי
בָנִים עַל־שְׁלִשִׁים וְעַל־רִבְעִים: וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקַּד אֶרְצָה
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר אִם־נָא מְצֹאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְיָ־נָא
אֲדֹנָי בְּקַרְבְּנוּ כִּי עַם־קָשָׁה־עֲרָף הוּא וְסָלַחְתָּ לְעֹנְוֵנוּ
וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כֹרֶת בְּרִית נֶגֶד
כָּל־עַמָּךְ אַעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־הָאָרֶץ
וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אָתָּה בְּקַרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה
יְהוָה כִּי־נִזְרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: חמישי שְׁמַר־לְךָ
אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶךְ הַיּוֹם הַנֶּנִּי גִרְשׁ מִפְּנֶיךָ אֶת־הָאֲמָרִי
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי וְהַחֲוִי וְהַיְבוּסִי: הַשְּׁמַר לְךָ פֶּן־

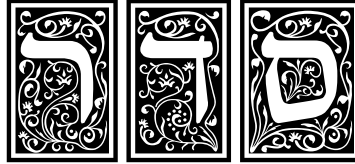
תְּכַרְתַּ בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה בָּא עָלֶיָּה פְּנֵי־יְהוָה
 לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבּוֹ: כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתֶם תִּתְצוּן וְאֶת־מִצְבֹּתֶם
 תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תְּכַרְתוּן: כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר
 כִּי יְהוָה קִנְאָה שְׁמוֹ אֵל קִנְאָה הוּא: פְּנֵי־תְכַרְתַּ בְּרִית לְיוֹשֵׁב
 הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וּמְרָא לָךְ
 וְאָכַלְתָּ מִזְבְּחוֹ: וְלָקַחְתָּ מִבְּנֵיךָ וְזָנוּ בְּנֵיךָ אַחֲרֵי
 אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן: אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא
 תַעֲשֶׂה־לָּךְ: שִׁשִּׁי אֶת־חֵג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
 מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב
 יֵצֵאת מִמִּצְרָיִם: כָּל־פֶּטֶר רָחֵם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פֶּטֶר
 שׁוֹר וְשֵׂה: וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה
 וְעֵרְפָתוֹ כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם: שְׁבִיעֵי
 שָׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר
 תִּשְׁבֹּת: וְחֵג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּכוֹרֵי קִצִּיר חֲטָיִם וְחֵג
 הָאֶסֶף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־
 זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאֲדֹנָי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי־אֹרִישׁ גּוֹיִם
 מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־זְבֻלְךָ וְלֹא־יִחְמַד אִישׁ אֶת־אֲרָצְךָ
 בְּעֵלְתְּךָ לְרֹאוֹת אֶת־פְּנֵי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
 לֹא־תִשְׁחַט עַל־חֲמִץ דָּם־זָבְחִי וְלֹא־יִלִּין לְבַקֵּר זָבַח חֵג
 הַפֶּסַח: רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לֹא־תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ: פ

יניח ס"ת שני בתיבה ואומ' קדיש ואח"כ:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבְנוּ וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הַשִּׁיבְנוּ וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים
צְבָאוֹת הַשִּׁיבְנוּ הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:

וקוראים למפטיר בספר שני את קרבן היום, ואח"כ אומרים "אב הרחמן" וכו' עמ' 120.

פסקי ריא"ז
 מגילה פ"ד
 ה"ד אות ט'
 סה"ת
 סי' מד.
 תה"פ, ד.
 ת.
 סס, כ.

סת"ר ס"ו פז;
סה"ת
ס"ו מד.

קריאות לשאר ימי הסוכות

משנ' מנילה
פ"ג, מ"ה;
סדו' רס"ג
עמ' עטב.

בימי חוה"מ שאינם חלים בשבת, חוזרים על קרבן היום ארבע פעמים.

קריאה ליום שני של סוכות

וּבַיּוֹם הַשְּׁנַיִם פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים
בְּנֵי־שֵׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם
לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים
אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם:

במד' כט,
ד"טו.

קריאה ליום שלישי של סוכות

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּרִים עֶשְׂתֵי־עֶשְׂרֵי אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים
בְּנֵי־שֵׁנָה אַרְבַּע־וָאֶחָד עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
וּשְׂעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

במד' כט,
כ"ב.

קריאה ליום רביעי של סוכות

וּבַיּוֹם הַרְּבִיעִי פְּרִים עֶשְׂרֵה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שֵׁנָה
אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים
לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
חֲטָאת מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

במד' כט,
כ"ד.

קריאה ליום חמישי של סוכות

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פְּרִים תְּשַׁעַה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים
בְּנֵי־שֵׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם

במד' כט,
כ"ח.

וְנִסְכֵיהֶם לַפָּרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
וְשֹׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

קריאה ליום שישי של סוכות

וּבַיּוֹם הַשְּׂשִׁי פָּרִים שְׁמֹנֶה אֵילִם שְׁנַיִם כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
אֲרֵבֶּעָה עֶשְׂרֵת תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לַפָּרִים
לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשֹׁעִיר חֲטָאת אֶחָד
מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּיהָ:

קריאה ליום שביעי של סוכות הוא יום הערבה

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנַיִם כְּבָשִׁים
בְּנֵי־שָׁנָה אֲרֵבֶּעָה עֶשְׂרֵת תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵיהֶם לַפָּרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:
וְשֹׁעִיר חֲטָאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

בימי חוה"מ חוץ משבת, עוברים לעמ' 173 ואח"כ אומרים "אשרי" בעמ' 133.

קריאה לשמיני עזרת ושמחת תורה

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינַי בְּאֵרֶץ
מִדְבַּר סִינַי הַזֶּה הוֹפִיעַ מִיָּד יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִיַּד יְהוָה לְמֹתוֹ: אֵף חֲבַב עַמִּים כָּל־קִדְשֵׁי בְּיָדְךָ
וְהֵם תָּכֹן לְרַגְלְךָ יִשְׂרָאֵל מִדְּבַר־תִּיבָה: בַּשַּׁבָּת לֹא תִּזְכָּר
מִשְׁחֵה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וַיְהִי בִישְׂרוֹן מִלֶּךְ בְּהַתְּאַסֵּף
רֵאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: יַחֲוֶה רְאוּבֵן וְאַלְמַת וַיְהִי
מִתֵּיב מִסְפָּר: ׀

סרע"ג ח"ב
ס"ו קמנ;
סד"ו רס"ג
עמ' שטג;
פסקו רס"ז
מגילה פ"ד
ה"ד אות ו'
סח"ר ס"ו פת;
סה"ח
ס"ו מה.

דבר' לג,
ל"כ.

¹ זהו הקרי, והכתיב "אשרת".

שָׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל-עַמּוֹ תְּבַיְאֵנוּ יְדֵיו רַב לֹא וְעוֹר
 מִצָּרָיו תִּהְיֶה: פ לוי ובשבת שלישי
 וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָךְ וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נָסִיתוּ
 בְּמִסָּה תִרְיָבָהוּ עַל-מִי מְרִיבָה: הָאָמַר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא
 רָאִיתִי וְאֶת-אָחִיו לֹא הִפִּיר וְאֶת-בָּנָו לֹא יָדַע כִּי שָׁמְרוּ
 אִמְרֹתֶיךָ וּבְרִיתֶךָ יִנְצְרוּ: יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרֹתֶיךָ
 לְיִשְׂרָאֵל יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאֶפְרָיִם וְכִלְיִל עַל-מִזְבְּחֶךָ: בְּרַךְ
 יְהוָה חִילוֹ וּפְעַל יְדָיו תִּרְצֶה מִחֵץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו
 מִן-יְקוּמוֹן: ׀ לְבַנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה
 יִשְׁכֵּן לְבֶטֶח עָלָיו חֲפָף עָלָיו כָּל-דַּוָּיִם וּבֵין כְּתָפָיו
 שָׁכֵן: ׀ שלישי ובשבת רביעי
 וְלִיוֹסֵף אָמַר מְבֹרַכַת
 יְהוָה אֶרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מְטֹל וּמִתְהוֹם רִבְצַת תַּחַת:
 וּמִמֶּגֶד תְּבוֹאֵת שֶׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גְּרֵשׁ יְרַחֵם: וּמִרְאֵשׁ
 הַרְרֵי־קָדִם וּמִמֶּגֶד גְּבְעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמִלְאָה
 וּרְצוֹן שָׁכְנֵי סִנֵּה תְּבוֹאֵתָהּ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקַדְקֹד נְזִיר
 אָחִיו: בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הִדְרָ לֹא וְקַרְנֵי רֹאשׁ קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים
 יִנְגַח יַחֲדוּ אֶפְסֵי־אֶרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרָיִם וְהֵם אֶלְפֵי
 מְנַשֶּׁה: ׀ רביעי ובשבת חמישי
 שְׂמַח זְבוּלֹן בְּצִאתֶךָ וּישְׁשֹׁכֶר בְּאֵהֲלֶיךָ: עַמִּים הִרְיָקְרָאוּ
 שָׁם יִזְבְּחוּ זְבַח־צֶדֶק כִּי שִׁפְעוּ יַמִּים יִינָקוּ וּשְׁפָנֵי טְמוּנֵי
 חוֹל: ׀ וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מְרַחֵב גַּד כְּלָבִיא שָׁכֵן
 וְטָרֵף זְרוּעַ אֶף־קַדְקֹד: וַיֵּרָא רֵאשִׁית לֹא כִּי־שָׁם חִלְקַת
 מַחֲקַק סָפוֹן וַיִּתֵּן רֵאשִׁי עִם צִדְקַת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטֵי
 עַם־יִשְׂרָאֵל: ׀ בשבת ששי
 יִזְנַק מִן־הַבֶּשֶׂן: וּלְנִפְתָּלִי אָמַר נִפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן וּמִלֵּא

בְּרַכַּת יְהוָה יִם וְדָרוֹם יִרְשָׁה: ם וּלְאֲשֶׁר אָמַר
 בְּרוּךְ מְבַנֵּים אֲשֶׁר יְהִי רְצוֹן אֲחִיו וְטַבֵּל בְּשֵׁמֶן רִגְלוֹ:
 בְּרִזָּל וּנְחֹשֶׁת מְנַעֲלָךְ וּכְיִמְיָךְ דְּבִאֲדָה: אִין כְּאֵל יִשְׂרוּן
 רַכַּב שָׁמַיִם בְּעֶזְרָךְ וּבְגִאֲוֹתוֹ שְׁחַקִּים:

העולה לתורה "סמוך" נקרא עם כל הנערים ואחר שברך ברכות התורה מברך את הנערים בפסוק "המלאך הגואל" וכו':¹

הַמְּלֵאךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֶךְ אֶת־הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא
 בְּהֵם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אֲבֹתָם וַיִּצְחַק וַיִּדְגּוּ לְרַב
 בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

ברא' מה, טז.

רשות לחתן תורה

ספר סי' פת.

ע"פ מנח"ו
 סימן תע"ו.

מְרֻשּׁוֹת הָאֵל הַגָּדֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. וּמְרֻשּׁוֹת מְפַנְיָנִים
 וּמְפֹזֵי יְקָרָה. וּמְרֻשּׁוֹת רְאִשֵׁי סְנֵה־דְרִין
 הַקְּדוּשָׁה וְהַבְּחוּרָה. וּמְרֻשּׁוֹת רְאִשֵׁי יְשִׁיבוֹת וְאֵלּוּפֵי
 תוֹרָה. וּמְרֻשּׁוֹת זְקֵנֵי יָפָה וּבְרָה. וּמְרֻשּׁוֹת זְקֵנִים וּנְעָרִים
 יוֹשְׁבֵי שׁוּרָה. אֶפְתַּח פִּי בְּשִׁיר וּבְזִמְרָה. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל
 לְדָר בְּנֵהוֹרָא. שְׁחַחֲנוּ וּקְיָמְנוּ לִירְאָתוֹ הַטְּהוֹרָה. וְהַגִּיעֵנוּ
 לְשִׂמְחַת בְּשִׂמְחַת תוֹרָה. הַמְּשַׂמְחַת לֵב וְעֵינַיִם מְאִירָה.
 הַנוֹתֵנֶת חַיִּים עֶשֶׂר וְתִפְאָרָה. הַמְּאַשְׁרֶת הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ
 הַטּוֹבָה וְהַיִּשְׁרָה. הַמְּאַרְכֶּת יָמִים וּמוֹסְפֶת גְּבוּרָה.
 לְאוֹהֲבֵיהָ לְשׂוֹמְרֵיהָ בְּצוּוֵי וְאִזְהָרָה. לְעוֹסְקֵיהָ לְנוֹצְרֵיהָ
 בְּאַהֲבָה וּמוֹרָא. שְׂכָן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֵי הַגְּבוּרָה. לְתֵת חַיִּים
 חַן וְחֶסֶד וְעֶטְרָה. לְרַבֵּי כַּבֵּ"פ הַנִּבְחָר לְהַשְׁלִים הַתוֹרָה.
 לְאַמְצוֹ לְבָרְכוֹ לְגִדְלוֹ בְּתִלְמוּד תוֹרָה. לְדַרְשׁוֹ לְחַיִּים

ד' י. ת.

¹ ע"פ הנתיית הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, ע"פ דברי הרמ"א באו"ח סי' תרס"ט. ² מוסד ע"ס א"ב.

לְהִדְרוּ לְעֵדוֹ בְּחִבּוּרָהּ. לְזַכּוֹתוֹ לְחִיּוּתוֹ לְטַכְסוֹ בְּטַכְסֵי
 אוֹרָה. לְיִשְׁרוֹ לְכַלְלוֹ לְלַמְדוֹ לְקַח וּסְבָרָה. לְמַלְטוֹ
 לְנִשְׂאוֹ לְסֵעְדוֹ בְּסֵעֵד יְקָרָה. לְעֵדְנוֹ לְפָרְנָסוֹ לְצַדִּיקוֹ
 בְּעַם גְּבֵרָא. לְקָרְבוֹ לְרַחֲמוֹ לְשִׁמְרוֹ מְכַל-צָרָה. לְתַמְכוֹ
 לְתַקְפוֹ לְתַמְמוֹ בְּרוּחַ גְּשֵׁפָרָה. וּבְשִׁכְרֵזָה יִזְכֶּה מֵאֵל
 נוֹרָא. לְרֵאוֹת בְּבָנִים וּבְבָנֵי בָנִים עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. וּמְקִימֵי
 מִצְוֹת בְּתוֹךְ אִם שְׁחוּרָה. וְיִזְכֶּה לְשִׁמְחַ בְּשִׁמְחַת
 בֵּית-הַבְּחִירָה. כְּנִבּוּאֹת יִשְׁעִיָּה מְלֵא רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה.
 שְׂמַחוּ אֶת-יְרוּשָׁלַם וּגְיָלוּ בָּהּ מְהֵרָה. שִׁישׂוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ
 תְּמִוֵר אֲבָל וְצָרָה. עֲמוּד עֲמוּד עֲמוּד רַבִּי פְּבִיפְ חַתָּן
 תּוֹרָה. (עֲמוּד אֶתְהָ וְשׁוֹשְׁבֵינֶיהָ. יְבָרְכֵךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֵךָ:
 בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֵאֵךְ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ). מְרִשׁוֹת
 כָּל-הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וְהַשָּׁלֵם הַתּוֹרָה:

ישעי' י"א, ג.

ישעי' ס"ג, ה.
ישעי' ס"ג, ה.במד"ב, ה.
כד"ב, ה.
דבר' כ"ה, ה.

פיוטים לחתן תורה¹

סת"ר ס"ו פת.

בַּת בְּרוּרָה. נְאוּהָ וּשְׁחוּרָה. הַאֲזִינִי וְשִׁמְעֵי תוֹרָה.
 עוֹרָה נוֹרָא. הַתְּעוֹרְרָה מְהֵרָה:
 אֲדוֹן יִרְד. בְּיּוֹם הַמּוֹרֵד. כָּל-הָעוֹלָם הִחְרַד. עוֹרָה:
 לְדַבֵּר לְעֵנּוּ. מִמְּעוֹנָיו. אֲזִי הִקְרַן עוֹר פָּנָיו. עוֹרָה:
 עָלָה אֶל-הָאֱלֹהִים. בְּעֵד כְּמַהִים. בְּמִקוֹם גְּבַהִים. עוֹרָה:
 יֵר הַנְּזִירִים. לְהַכְתִּירֵם. בְּיַד-מֹשֶׁה בֶן-עַמְרָם. עוֹרָה:
 רָעַם לְהִרְעִים. בְּקוֹל הַנְּעִים. לְעוֹשִׂים וְשׁוֹמְעִים. עוֹרָה:

¹ בראשי התיבות: 'אלעזר', 'אליהו'. הרב מ"ע הרטום כתב בחוברת המנהג שאין לומר פיוטים אלו, אך בשנים האחרונות נהגו לאמרום.

אַתְּכֶם אֲזַבִּיד • גִּזְר וְרִבִּיד • בְּיַד־מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד •

עורה נזרא • התעוררה מהרה:

לְחֵדֶשׁ תּוֹרָה • וּבְרִית הַד־וֹרָה •

בְּבִנְיָן בֵּית־הַבְּחִירָה • עורה:

יּוֹם יוֹם בְּעוֹמְסֵי • אָעֵמוֹס לְעוֹמְסֵי •

כָּל־טוֹבוֹת מְשׁוֹשֵׁי • עורה:

הַיּוֹת שְׂמֵחִים • בְּלֵב מְשִׁמְחִים •

תּוֹרַת מֹשֶׁה שׁוֹחֲחִים • עורה:

קריאה לחתן תורה

ס"ח
ס"ו מה.

חתן התורה מברך וקורא¹:

מֵעַנָּה אֱלֹהֵי קָדֶם וּמִתַּחַת זֶרְעַת עוֹלָם וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיךָ ^{דברי לג, ס"כט.}

אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשָּׁמַיִם: וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד

עַיִן יַעֲקֹב אֶל־אֶרֶץ דְּגָן וְתִירוֹשׁ אֶף־שָׁמִי יַעֲרְפוּ טָל:

אֲשֶׁר־יִךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשֵׁעַ בִּיהוָה מִגֵּן עוֹרֶךָ

וְאֲשֶׁר־חָרַב גְּאוֹתֶךָ וַיִּכְחָשׁוּ אֵיבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בְּמוֹתֵימוֹ

תִּדְרֹךְ: ^{דברי לה, ח"יב.} וַיַּעַל מֹשֶׁה מִמֶּרְבֵּת מוֹאָב

אֶל־הַר נָבוֹ רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ

יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֶת־הַגְּלָעַד עַד־דָּן: וְאֵת כָּל־נַפְתָּלִי

וְאֶת־אֶרֶץ אֲפֵרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיַּם

הָאֲחֵרֹן: וְאֶת־הַנְּגֹב וְאֶת־הַכְּכָר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים

עַד־צָעֵר: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשַׁבְעֵתִי

לְאַבְרָהָם לֵאמֹר וְלֵיעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרְעֶךָ אֶתְנַנֶּה הָרְאִיתִיךָ

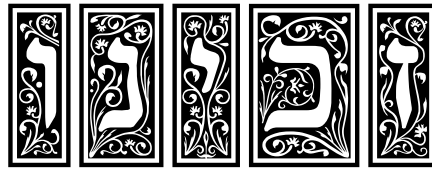
¹ במח' רמ"ו בלזניא: מופיע כשחתן התורה מגיע לתיבות "אשריך ישראל" מומרים לו ואומרים פויטי אלפביטיין, ובמח' שד"ל נאמר לומר את פויטי אלפביטיין בסיום הקריאה, אולם היום לא נהוג לאמרם כלל.

בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תֵעָבֶר: וַיָּמַת שָׁם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה
 בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִל בְּאֶרֶץ מוֹאָב
 מוֹל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קַבְרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 וּמֹשֶׁה בְּנִמְאָה וְעֹשָׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא־כָהָתָה עֵינָיו
 וְלֹא־נָס לַחֵה: וַיִּבְכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב
 שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבָל מֹשֶׁה: וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן־נוּן
 מְלֹא רוּחַ חֲכָמָה כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ
 אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
 וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה
 פָּנִים אֶל־פָּנִים: לְכֹל־הָאֲתָת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחוּ יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכֹל־עַבְדָּיו וּלְכֹל־אֲרָצוֹ:
 וּלְכֹל־הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל־הַמוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה
 לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל:

סרע"ג ח"ב
ס"ו קמ"ג

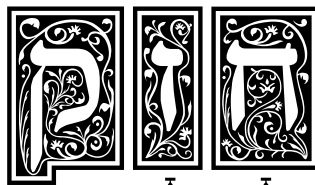
סת"ר ס"ו פת:
סה"ת
ס"ו מ"ה.

אחרי הקריאה יאמר החזן:

שצ"ו הלקט
ס"ו שצ"ב:
סת"ר ס"ו פת.

לְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם וְנִזְכָּה לְהִתְחִיל וּלְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם:
 זְכִינוּ לְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם וְנִזְכָּה לְהִתְחִיל וּלְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם:

סת"ר ס"ו פת.

זְכִינוּ לְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם וְנִזְכָּה לְהִתְחִיל וּלְהַשְׁלִים לְשָׁלוֹם:

קריאה לחתן תורה

קיט

ואומרים לחתן הראשית:

חֲזוֹר אֶתְּהָ וְשׁוֹשְׁבֵינֶיךָ יְבָרְכֶךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ בְּרוּךְ
 אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ:

ראה סת"ר
 ס"ו פת.

החתן מתחיל וקורא מתוך ספר מודפס:

ברא"ה, א, א"ה.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ
 הַיְתֵה תְהוֹ וְבָהוּ וְחָשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ
 אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר
 וַיְהי-אֹר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאֹר כִּי-טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים
 בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחָשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחָשֶׁךְ
 קֶרָא לַיְלָה וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

סת"ר ס"ו פת;
 סת"ת
 ס"ו מה.

סת"ת
 ס"ו מה.

סת"ר סוף
 ס"ו פת.

ומברך חתן התורה ברכת התורה "אשר נתן לנו" וכו':

מניחים ספר תורה שני על התיבה והקורא או העולה האחרון אומר:

מוכר במס"ו
 פ"ו, ס"ו;
 חוס' ברכות
 ג, א.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתְהָ
 וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתְהָ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
 בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וַאֲמְרוּ אַמֵּן:

סת"ת
 ס"ו מה.

תרגום ירוש'
 ברא' מע, א;
 ע"פ דני' ב, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵי יִתְבָּרַךְ
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
 וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

שנה"ל תפילה
 ס"ו ת.

אונקלוס
 כח, נג.

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא שִׁיר-תָּא תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא וַאֲמְרוּ אַמֵּן:

ואחר כך אומרים:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים
 צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:

תה"פ, ד.
 שס, ת.

שס, כ.

סרע"ג ח"ב
סי' קמב;
סדו' רס"ג
עמ' שעג;
סח"ר סי' פח;
סה"ת
סי' מה.

במד' כט,
להל"ט.

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לֶפֶר לְאֵיל וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִגְדְּרֵיכֶם וְגִדְּתֵיכֶם לְעֹלְתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵיכֶם וְלִשְׁלֹמֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: פ

מי שברך לעולה לתורה¹:

מִי שִׁבְרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ אֶת-כָּבוֹד רַבִּי... שְׂמֵתֵנוּב... לְמִנּוּחַת נַפְשׁ... וְלְמִנּוּחַת נַפְשׁ כָּל-קְרוֹבֵינוּ שְׂמֵתוֹ וְכָל-שְׂאֵר שְׂכָבֵי עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְחַיֵּי... וְלְחַיֵּי כָל-בְּנֵי בֵיתוֹ וְלְחַיֵּי כָל-קְרוֹבֵינוּ וְאוֹהֲבֵינוּ וְלְחַיֵּי כָל-הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבְשֹׁכֵר זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וַיִּצְלֵלְהוּ מִכָּל-צָרָה וְצוּקָה. וַיִּשְׁלַח בְּרַכָּה רוּחָהּ וְהִצְלִיחָהּ בְּכָל-מַעֲשֵׂי יָדָיו. וַיְבָרְכֵהוּ וַיַּצְלֵחֵהוּ לְעֹלֹת לְרַגְלֵ עַם-כָּל-יִשְׂרָאֵל אֲחֵיו. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן וְנֹאמֶר אָמֵן:

ט"פ דצ"ר
סוף פס' יא.

מי שברך להולדת הבת

יִזְנֶתִי בְּחַגֵּי הַפֶּלַע בְּסֵתֵר הַמְּדֻרְגָה הַרְאִינִי אֶת-מְרֹאֲיָהּ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת-קוֹלָהּ כִּי-קוֹלָהּ עָרַב וּמְרֹאֲיָהּ נֹאֲוָה: (לבת ראשונה מוסיפים: אַחַת הִיא יִזְנֶתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה בְּרָה הִיא לְיִזְלֻדְתָּהּ רְאוּהָ בְנוֹת וַיִּאֲשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילֹגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ): וַיְבָרְכוּ אֶת-רַבִּקָּה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתֵנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה וַיִּירַשׁ זֶרְעֵךְ אֶת שְׁעַר שְׁנָאִיו: יְבָרְכֵךְ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֵךְ: יֵאָר יְהוָה פְּגִי אֱלִיךָ וַיַּחַנְדֵּךְ: יִשְׂאֵל יְהוָה פְּגִי אֱלִיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

סה"ש 3, יד.
טו ו, ט.
צ"ו כד, ט.
צמ"ו, ג, כד-כז.

¹ במד' רמ"ו ובולוניה: ליתא מכאן עד "אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור".

מי שברך אמותינו שרה ורבקה רחל ולאה ומרים הנביאה
ואביגיל ואסתר המלכה בתאביחיל. הוא יברך את הילדה
הנעימה הזאת ויקרא שמה בישראל... במזל טוב ובשעת ברכה.
ויגדלה בבריאות שלום ומנוחה. ויזכה לאביה ולאמה לראות
בשמחתה ובחפתה. בבנים זכרים. עשר וכבוד. דשנים ורעננים
ינובן בשיבה. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

ט"פ ד"ר
סוף פ"א יא.

מי שברך לבנים ערב גיוסם (בנוסח הקבוץ הדתי)

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את הבחור...
היוצא להגן על-ארצנו וערי אלהינו בעבור שעלה לכבוד
המקום. לכבוד התורה ולכבוד השבת. הקדוש ברוך הוא יחזקהו
ויאמצהו וישמרהו מכל-רע. מכל-צרה וצוקה. יוציאהו לשלום
וישיבהו לשלום וישלח ברכה והצלחה בכל-מעשה ידיו. עם
כל-אחיו חילי צבא ההגנה לישראל ונאמר אמן:

ט"פ ט"ז
י, י"ג.

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר, אומרים בשבת אחד משני הפזמונים הבאים:

פזמון מאת ר' מרדכי לאטיס מרומה:

משכיל מכתם שירו רעים. לכבוד איש תם ותמים דעים:
גם אמרו מה-טוב ומה-נעים. ילד הנמול לשמונה:
אשיר היום לברית מילה. זמרה שגיון ותהלה:
תודות אקריב בדרמות עולה. וכמו תורים ובני-יונה:

ת"ס קלג, א.

ט"פ ויק'
א, י"ד.

פזמון מאת ר' טוביה:

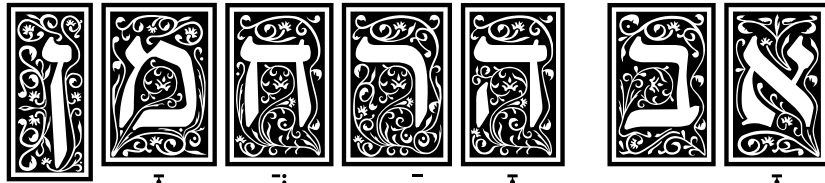
יהי-שלום בחילנו ושלום בישראל.

בסמן טוב בן בא לנו
הילד יהי רענן.
בימיו יבוא גואל:
בצל שדי יתלונן:
אלף דת לכל-שואל:
בסמן וכו'

ט"פ ת"ס
קכג, ז.

ט"ס ט"א, א.

לפני קריאת המפטיר, בזמן שמלבישים את ספר התורה אומרים:

יָשִׁיב אֶת־שְׁבוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וַיִּצְיָאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ
 וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה בְּקִרְוֹב. וְנֹאמַר אָמֵן: אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם
 תִּשָּׁב כְּסֹאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לְנִצְחַל תִּשְׁפַּחְנוּ תַעֲזֹבְנוּ
 לְאַרְצְךָ יָמִים: הִשְׁיִבְנוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ
 כְּקִדְמָה: הוֹשִׁיעֵנו מוֹשִׁיעֵנו. כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעַתָּנוּ:
 הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמְּךָ וּבִרְךָ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם
 עַד־הָעוֹלָם:

אי"ה,
יערכה.

סה"כ, ט.

הפטרה ליו"ט ראשון של סוכות

המפטיר, לאחר שיגמור הגולל לגלול את סה"ת, קודם קריאת ההפטרה יברך:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר
 בַּבְּנֵי־אִיִּם טוֹבִים. וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם. הַנְּאֻמְרִים
 בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה. בְּמִשְׁהַ עֲבָדוֹ
 וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבַבְּנֵי־אִי הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק:

סה"כ סי' טו.

מס' סופרים
פ"ג, ה"ז;
סרע"ג ח"ג
סי' ל"ג;
סדו' רס"ג
עמ' שסז.

הִנֵּה יוֹסֵף לִיהוָה וְחָלַק שְׁלֵלְךָ בְּקִרְבְּךָ: וְאִסְפַּתִּי
 אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וְנִלְכְּדָה
 הָעִיר וְנִשְׁסוּ הַבָּתִּים וְהַנְּשִׂים תִּשְׁכַּבְנָה¹ וַיֵּצֵא חֲצֵי הָעִיר
 בְּגוֹלָה וַיִּתֵּר הָעָם לֹא יִכָּרֵת מִן־הָעִיר: וַיֵּצֵא יְהוָה וְנִלְחַם
 בְּגוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הַלְּחָמוֹ כְּיוֹם קָרָב: וְעַמְּדוּ רַגְלֵי

זכר' יה.
ל"כ.

סרע"ג ח"ג
סי' קל"ה;
סדו' רס"ג
עמ' שט"ז;
פסקו ריא"ז
ונוילה פ"ד
ה"ד לוח' ו';
סה"כ סי' פז;
ובנספחוס
סי' ה'; סה"ת
סי' מד.

¹ זהו הקרי, והכתיב "תשגלנה".

בַּיּוֹם־הַהוּא עַל־הַר הַזֵּיתִים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלַם מִקֶּדֶם
 וְנִבְקַע הַר הַזֵּיתִים מִחֲצִי מִזְרָחָה וְיָמָה גַּיָא גְדוּלָה מְאֹד
 וּמִשׁ חֲצֵי הַהָר צְפוֹנָה וְחֲצִי־נִגְבָּה: וְנִסְתָּם גַּי־הָרִי כִּי־יִגִיעַ
 גַּי־הָרִים אֶל־אֶצֶל וְנִסְתָּם כַּאֲשֶׁר נִסְתָּם מִפְּנֵי הַרְעַשׁ בַּיּוֹם
 עֲזִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבֹא יְהוָה אֱלֹהֵי כָל־קְדָשִׁים עִמָּךְ: וְהָיָה
 בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יְהִיָה אֹר יִקְרוּת וְקַפְאוֹן¹: וְהָיָה יוֹם־אֶחָד
 הוּא יוֹדַע לִיהוָה לֹא־יוֹם וְלֹא־לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת־עָרֵב
 יְהִי־הָאֹר: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִי־חַיִּים מִירוּשָׁלַם
 חֲצִים אֶל־הַיַם הַקָּדְמוֹנִי וְחֲצִים אֶל־הַיַם הָאֲחֵרוֹן בְּקוֹץ
 וּבְחֶרֶף יְהִיָה: וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
 יְהִיָה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יִסּוּב כָּל־הָאָרֶץ כְּעַרְבָה
 מִגְבֵּעַ לְרִמּוֹן נֶגֶב יְרוּשָׁלַם וְרֵאמָה וְיִשְׁבָּה תַחְתֶּיהָ לְמִשְׁעַר
 בְּנִימָן עַד־מְקוֹם שַׁעַר הַרְאִשׁוֹן עַד־שַׁעַר הַפְּנִים וּמִגְדַל
 חֲנַנְיָאֵל עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ: וְיִשְׁבוּ בָּהּ וְחָרַם לֹא יְהִי־הָעוֹד
 וְיִשְׁבָּה יְרוּשָׁלַם לְבִטָח: ם וְזֹאתוּ

תְּהִיָה הַמַּגְפָּה אֲשֶׁר יִגַף יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ
 עַל־יְרוּשָׁלַם הַמֶּקוֹן בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֹמֵד עַל־רִגְלָיו וְעֵינָיו
 תִּמְקֶנָה בְּחַרְיָהֶן וְלִשׁוֹנָם תִּמְקַ בְּפִיהֶם: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
 תְּהִיָה מְהוּמַת־יְהוָה רַבָּה בָּהֶם וְהַחֲזִיקוּ אִישׁ יָד רֵעֵהוּ
 וְעָלְתָה יָדוֹ עַל־יַד רֵעֵהוּ: וְגַם־יְהוּדָה תִּלְחַס בִּירוּשָׁלַם
 וְאֶסְפָּ חֵיל כָּל־הַגּוֹיִם סָבִיב זָהָב וְכֶסֶף וּבְגָדִים לָרֵב מְאֹד:
 וְכֵן תְּהִיָה מַגְפַת הַסּוּם הַפְּרֹדֵד הַגָּמֵל וְהַחֲמוֹר וְכָל־הַבְּהֵמָה
 אֲשֶׁר יְהִיָה בַּמַּחְנוֹת הַהֵמָּה כַּמַּגְפָּה הַזֹּאת: וְהָיָה כָּל־הַנוֹתֵר

¹ זהו הקרי, והכתיב "יקפאון".

מְכַל־הַגּוֹזִים הַבָּאִים עַל־יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלַחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת: וְהָיָה
 אֲשֶׁר לֹא־יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחַת הָאָרֶץ אֶל־יְרוּשָׁלַם
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלֹא עֲלִיהֶם יְהִיֶה הַגָּשָׁם:
 וְאִם־מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא־תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְלֹא עֲלִיהֶם
 תִּהְיֶה הַמִּגְפָּה אֲשֶׁר יִגַּף יְהוָה אֶת־הַגּוֹזִים אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ
 לַחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת: זֹאת תִּהְיֶה חֻטְאֵת מִצְרַיִם וְחֻטְאֵת
 כָּל־הַגּוֹזִים אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לַחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת: בַּיּוֹם הַהוּא
 יְהִיֶה עַל־מַצְלוֹת הַסּוּם קִדְשׁ לַיהוָה וְהָיָה הַסִּירוֹת בְּבֵית
 יְהוָה כַּמִּזְרְקִים לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וְהָיָה כָּל־סִיר בְּיְרוּשָׁלַם
 וּבִיהוּדָה קִדְשׁ לַיהוָה צְבָאוֹת וּבָאוּ כָּל־הַזְּבָחִים וְלִקְחוּ
 מֵהֶם וּבִשְׁלוּ בָהֶם וְלֹא־יְהִיֶה כְּנַעֲנִי עוֹד בְּבֵית־יְהוָה צְבָאוֹת
 בַּיּוֹם הַהוּא:

סת"ר סי' פז,
 ובנספחים
 סי' ה.

וממשיכים גואלנו וכו' (עמוד 128).

הפטרה לשבת וחזה"מ של סוכות¹

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן־אָדָם שִׁים פְּנִיךָ אֶל־גּוֹג אֶרֶץ
 הַמְּגוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מִשָּׁדָד וְתַבֵּל וְהַנְּבֵא עֲלָיו: וְאָמַרְתָּ
 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מִשָּׁדָד וְתַבֵּל:
 וְשׁוֹבְבִתִּיךָ וְנָתַתִּי חַחִים בְּלַחֲיִיךָ וְהוֹצֵאתִי אוֹתְךָ וְאֶת־כָּל־חֵילְךָ
 סוּסִים וּפָרָשִׁים לְבָשִׂי מְכַלּוֹל כָּלָם קָהֵל רַב צָנָה וּמִגֵּן תַּפְשִׁי
 חֲרָבוֹת כָּלָם: פָּרַס כּוֹשׁ וּפּוֹט אֶתְּם כָּלָם מִגֵּן וְכוּבְעָ: גָּמַר
 וְכָל־אֲנָפִיָּה בַּיִת תּוֹגְרָמָה יִרְכָּתִי צָפוֹן וְאֶת־כָּל־אֲנָפִיו עִמִּים

סרע"ג ח"ב
 סי' קלג;
 פסקי רי"ז
 מנילה פ"ד
 ה"ד לוח ח';
 סת"ר
 נספחים
 סי' ה; סה"ת
 סי' מד.

יחז' לת,
 ס"ח.

¹ המנהג המקורי הוא להפטיר ביחזקאל לח, יחכבג, לט אי, ויש נוהגין להפטיר ביחזקאל לח איכג, ע"פ רשימת ההפטרות שמופיעה בסוף מח' בולונויא, ואיש הישר בעיניו יעשה.

רבים אתה: הכן והכן לך אתה וכל־קהלך הנקהלים עליך
והיית להם למשמר: מימים רבים תפקד באחרית השנים
תבואו אל־ארץ משובבת מחרב מקבצת מעמים רבים על
הרי ישראל אשר־היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה
וישבו לבטח כלם: ועלית פשאה תבוא כענן לכסות הארץ
תהיה אתה וכל־אנפיה ועמים רבים אותך: כה
אמר אדני יהוה והיה ביום ההוא יעלו דברים על־לבבך
וחשבת מחשבת רעה: ואמרת אעלה על־ארץ פרוזת
אבוא השקטים ישבי לבטח כלם ישיבים באין חומה ובריח
ודלתים אין להם: לשלל שלל ולבו בו להשיב ידך
על־חרבות נושבות ואל־עם מאסף מגוים עשה מקנה וקנין
ישבי על־טבור הארץ: שבא ודרן וסחרי תרשיש וכל־
כפיריה יאמרו לך הלשלל שלל אתה בא הלבז בו הקהלת
קהלך לשאתו כסף וזהב לקחת מקנה וקנין לשלל שלל
גדול: כה אמר אדני יהוה הלווא ביום ההוא בשבת
עמי ישראל לבטח תדע: ובאת ממקומך מירכתי צפון אתה
ועמים רבים אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול וחיל רב:
ועלית על־עמי ישראל כענן לכסות הארץ באחרית הימים
תהיה והבאותיך על־ארצי למען דעת הגוים אתי בהקדשי
כה־אמר אדני יהוה כה לעיניהם גוג: כה־אמר אדני יהוה
האתה־הוא אשר־דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי
ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אתך עליהם:

יחז' לת.
ידיכג.

והיה ביום ההוא ביום בוא גוג על־אדמת ישראל נאם
אדני יהוה תעלה חמתי באפי: ובקנאתי באש־
עברתי דברתי אס־לאו ביום ההוא יהיה רעש גדול על

צלו מנילה
דף לא. ה.
סדו רס"ג
עמ' שעג.
סח"ר ס' פז.

אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל: וְרַעְשׂוּ מִפְּנֵי דַגֵּי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיֵּת
הַשָּׂדֶה וְכָל-הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַל-הָאָדָמָה וְכָל-הָאָדָם אֲשֶׁר
עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה וְנִהְרְסוּ הַהָרִים וְנִפְּלוּ הַמְּדַרְגּוֹת וְכָל-
חוֹמָה לְאַרְץ תְּפוֹל: וְקִרְאתִי עָלָיו לְכָל-הָרִי חָרֵב נָא
אֲדַנִּי יְהוָה חָרֵב אִישׁ בְּאָחִיו תִּהְיֶה: וְנִשְׁפַּטְתִּי אֹתוֹ בְּדַבָּר
וּבַדָּם וּגְשָׁם שׁוֹטֵף וְאֲבָנֵי אֶלְגָבִישׁ אֵשׁ וְגַפְרִית אֲמַטִּיר
עָלָיו וְעַל-אֲגָפָיו וְעַל-עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֹתוֹ: וְהִתְגַּדַּלְתִּי
וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנִוְדַעְתִּי לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה:
עַל-גּוֹג וְאַמְרֶת כֹּה אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא
רֹאשׁ מִשָּׁד וְתַבַּל: וְשַׁבְתִּיךָ וְשִׁשַׁאתִּיךָ וְהִעֲלִיתִיךָ
מִיִּרְכַּתִּי צָפוֹן וְהִבְאוֹתִיךָ עַל-הָרִי יִשְׂרָאֵל: וְהִכִּיתִי קִשְׁתְּךָ
מִיַּד שִׁמְאוֹלֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינֶךָ אֲפִיל: עַל-הָרִי יִשְׂרָאֵל
תְּפוֹל אֹתָהּ וְכָל-אֲגָפֶיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אֹתָךְ לְעֵיט צָפוֹר
כָּל-כְּנָף וְחַיֵּת הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ לְאֹכְלָהּ: עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה
תְּפוֹל כִּי אֲנִי דְבַרְתִּי נָא אֲדַנִּי יְהוָה: וְשַׁלַּחְתִּי-אֵשׁ בְּמִגּוֹג
וּבִישְׁבֵי הָאֵיִם לְבַטַח וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה: וְאֶת-שֵׁם קְדָשִׁי
אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא-אֲחַל אֶת-שֵׁם-קְדָשִׁי עוֹד
וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי-אֲנִי יְהוָה קְדוֹשׁ בְּיִשְׂרָאֵל: הִנֵּה בָאָה
וְנִהְיֶתָה נָא אֲדַנִּי יְהוָה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דְבַרְתִּי: וַיִּצְאוּ
יִשְׁבֵי עַרְי יִשְׂרָאֵל וּבִעֲרוּ וְהִשְׁיִקוּ בְנֶשֶׁק וּמָגֵן וְצִנְהָ בְקִשְׁת
וּבַחֲצִים וּבַמִּקֶּל יָד וּבַרְמַח וּבִעֲרוּ בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים:
וְלֹא-יִשְׂאוּ עֲצִים מִן-הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחֲטִבוּ מִן-הַיַּעְרִים כִּי
בְנֶשֶׁק יִבְעֲרוּ-אֵשׁ וְשָׁלְלוּ אֶת-שִׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת-בְּזוּזֵיהֶם
נָא אֲדַנִּי יְהוָה:

סתי"ר
נספחים
ס"ה

יח' לט' ט"ו

וממשיכים גואלנו וכו' (עמוד 128)¹.

הפטרה לשמיני עצרת ושמחת תורה

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן־נוּן מִשְׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר: מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת וְעַתָּה
קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אֹתָהּ וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ
כַּף־רַגְלֶכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה:
מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְבִּנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנְּהַר הַגָּדוֹל נְהַר־פָּרָת כָּל־
אָרֶץ הַחֲתִים וְעַד־הַיַּם הַגָּדוֹל מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְבוּלְכֶם:
לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי
עִם־מֹשֶׁה אֲהִיָּה עִמָּךְ לֹא אֶרְפֶּךָ וְלֹא אֶעֱזָבְךָ: חֹזֵק וְאַמֵּץ
כִּי אַתָּה תִּנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי
לְאַבוֹתֶם לָתֵת לָהֶם: רַק חֹזֵק וְאַמֵּץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיךָ מֹשֶׁה עֲבָדִי אֶל־תִּסּוֹר מִמֶּנּוּ יְמִין
וּשְׂמֹאל לְמַעַן תִּשְׁכַּל בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ: לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר
הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר
לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכְּתוּב בּוֹ כִּי־אֲזוֹ תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֲזוֹ
תִּשְׁכַּל: הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֹזֵק וְאַמֵּץ אֶל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תַּחַת
כִּי עִמָּךְ יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ: פ
וַיְצִו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר: עֲבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה
וַיְצִו אֶת־הָעָם לֵאמֹר הִכִּינוּ לָכֶם צִידָה כִּי בְּעוֹדוֹ שְׁלֹשֶׁת

סרע"ג ח"ב
ס"י קמ"ג
כ"ס ר"ח:
סד"ו רס"ג
עמ"י ש"ג:
פסק"י רס"ז
מגילה פ"ד
ס"ד חות ר'
ס"ח ס"י פת
ובנספחים
סוף ס"י ה'
ס"ה'
ס"י מנה.

י"ח פ, א"י.

¹ בברכות של ההפטרה של שבת חוה"מ מזכירין חג הסוכות וחזתמין "מקדש השבת ישראל והזמנים", כך משמע במח' רמ"ז ובולוניה וכן כתוב במח' שד"ל ח"ב דף קע"ח ע"ב וכך כתב המשגיב או"ח ס"י ת"ץ ס"ק

יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְבוֹא לְרִשְׁתׁ אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ: ^פ
וְלֹרְאוּבְנֵי וְלַגְדֵי וְלַחֲצֵי שַׁבָּט הַמְּנִשָּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:
זְכוֹר אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לֵאמֹר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מְנִיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת:
נְשִׁיכֶם טַפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה
בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעֲבְרוּ חֲמִשִּׁים לִפְנֵי אַחֵיכֶם כָּל־
גְּבוּרֵי הַחֵיל וְעֹזְרֵתֶם אוֹתָם: עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה לְאַחֵיכֶם
כַּכֶּם וַיִּרְשׁוּ גַם־הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן
לָהֶם וְשַׁבְתֶּם לְאָרֶץ יְרֻשַׁתְכֶם וִירֻשַׁתֶּם אוֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן
לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן מִזֶּרֶח הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּעֲנוּ
אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֵל־כָּל־אֲשֶׁר
תִּשְׁלַחֵנוּ נִלְדָּ: כָּכָל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה בֶּן נִשְׁמַע
אֵלָיֶךָ רַק יְהִי־הִיא יְהוָה אֱלֹהֵיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־מֹשֶׁה:
כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִמְרָה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכָל־
אֲשֶׁר־תִּצְוֶנוּ יוֹמֵת רַק חֹזֵק וְאַמֵּץ: ^פ

סרע"ג ח"ב
ס"ו קמ"ב

סר"ר ס"ו פת;
סר"ת
ס"ו מה.

אחרי קריאת ההפטרה המפטיר אומר:

גְּאֵלֵנוּ יְהוָה יְצַבְּאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

ישע"מ, ד.

**בְּרוּךְ¹ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוּר כָּל־
הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל־הַדְּרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמָּן
הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל־דְּבָרָיו אֱמֶת וְצַדִּיק.
נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנְאֻמָּנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר
אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲזוּר לֹא־יֵשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נְאֻמָּן
אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל־דְּבָרָיו:**

מס' סופרים
פי"ג, ה"ת;
ט"פ סרע"ג
ח"ב ס"ו לב.

בסדו' רס"ג
עמ' שסז
מובא בקינור.

מס' סופרים
פי"ג, ה"י.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה: נוסח ברכות ההפטרה שונה במקצת.

ע"פ מס"ו
פי"ג, ה"א;
ע"פ סרע"ג
ח"ב ס"א לב;
סדו' רס"ג
עמ' שסו.

רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בַּיִת חַיֵּינוּ. וְלַעֲלוּבַת נַפְשׁ
תוֹשִׁיעַ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְשַׁמַּח² צִיּוֹן בְּבִגְיָה:

ע"פ מס"ו
פי"ג, ה"א.

שִׁמְחֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְיָהוּ הַנְּבִיא עֲבָדְךָ וּבְמַלְכוּת
בַּיִת דָּוִד מְשִׁיחְךָ. בְּמַהֲרָה יָבוֹא וַיַּגֵּל לְבָנוּ.
עַל־כִּסְאוֹ לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא־יִנְחֲלוּ עוֹד אַחֲרֵים אֶת־כְּבוֹדוֹ.
כִּי בְשֵׁם קִדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ. שְׁלֵא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִגֵּן דָּוִד:

צבלי פסחים
קח, ב.

סרע"ג ח"ב
ס"א לב;
סדו' רס"ג
עמ' שסו.

עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הַעֲבוּדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יּוֹם (בשבת):
הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְעַל־יּוֹם)

ע"פ מס"ו
פי"ג, ה"א;
ה"ד;
צבלי רס"ג
עמ' שסח
מוצא עוסח
שונה ודוונטה
צמקלית.
ויק' כג, נד.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה. | בשמ"ע ושי"ת: שְׁמִינֵי חַג עֲצַרְת הַזֶּה.
שְׁנַתָּת לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת): לְקַדְּשָׁה וְלִמְנוּחָה) לְשִׁשּׁוֹן
וְלִשְׁמֹחָה לְחַיִּים וְלְכָבוֹד וְלִתְפָּאֲרַת. עַל־הַכֹּל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ³. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ
בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדְּשׁ
(בשבת: הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים):

ראה צבלי
פסחים קח, ב;
סח"ר ס"א נד.

תפילה לשלום המדינה⁴

ע"פ משינ
אבות פי"ג,
מ"ב; צבלי
ע"ז קד ד
ע"ח.

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים. צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ. בְּרַךְ אֶת־מְדִינַת
יִשְׂרָאֵל. רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלָּתֵנוּ. הִגֵּן עָלֶיךָ
בְּאַבְרַת חֲסִדְךָ וּפְרוּשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ. וּשְׁלַח אוֹרְךָ
וְאַמְתָּךְ לְרֵאשִׁיָּה שְׂרִיָּה וַיִּזְעַצֶּיָּה וְתִקְנֶנָּם בְּעֶצֶה טוֹבָה

¹ כאן שינוי הצנזור. ובמסכת סופרים, ברמב"ם ובמח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: "תִּנְקוּם נְקָם", וכך גם בסרע"ג ובסדו' רס"ג עמ' שסו. ² במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: "מְנַחֵם". ³ במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל במקום "אוֹתְךָ יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד", הנוסח הוא: "אֶת שְׁמֶךָ, תָּמִיד אֱלֹהֵי יִשְׂעֵנוּ". ⁴ כמובן תפילה זו ו"מי שברך לחיילי צה"ל אינם במח' העתיקים, וחוברו ע"י הרבנות הראשית לישראל.

מִלְפָּנֶיךָ. חֲזַק אֶת־יְדֵי מְגַנֵּי אֶרֶץ קְדֻשָּׁנוּ. וְהִנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ
 יְשׁוּעָה וְעֹטָרַת נִצְחוֹן תְּעַטְרֵם. וְנָתַתְּ שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת
 עוֹלָם לְיוֹשְׁבֶיהָ. וְאֶת־אֲחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. פִּקְד־נָא
 בְּכָל־אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם. וְתוֹלִיכֶם מִהָרָה קוֹמְמוֹת לְצִיּוֹן
 עֵירָךְ וְלִירוּשָׁלַיִם מְשָׁכֵן שִׁמְךָ. כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
 עֲבָדְךָ. אִם־יְהִיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהֵבִיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאֶרֶץ
 אֲשֶׁר־יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ וְהִיטְבֶךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ:
 וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת־שִׁמְךָ וְלִשְׁמוֹר אֶת־כָּל־
 דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ. הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גָּאוֹן עוֹדֶךָ עַל־כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל
 אֶרֶצְךָ. וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 מֶלֶךְ (נ"א: מֶלֶךְ) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. אָמֵן סְלָה:

דב' ל, ד.כ.

ט"ז ט' כ.

מי שברך לחיילי צה"ל:

מִי שִׁבְרָךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרְךָ
 אֶת־חֵילֵי צֶבָא הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל. הָעוֹמְדִים עַל־מִשְׁמַר
 אֶרְצֵנוּ וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ. מְגִבּוֹל הַלְּבָנוֹן וְעַד־מִדְבַּר מִצְרַיִם
 וּמִן־הַיָּם הַגְּדוֹל עַד־לְבַא הָעֵרְבָה. בִּיבֹשָׁה בְּאוֹר וּבַיָּם.
 יִתֵּן יְהוָה אֶת־אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגְפִים לְפָנֵיהֶם.
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה
 וּמִכָּל־נִגְעַת וּמַחֲלָה. וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה
 יְדֵיהֶם. יְדַבֵּר שׁוֹנְאֵינוּ תַחֲתֵיהֶם וַיַּעֲטֵרֵם בְּכֹתֵר יְשׁוּעָה
 וּבַעֲטָרַת נִצְחוֹן. וַיִּקְּם בָּהֶם הַכְּתוּב. כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 הִהֲלֶךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם.
 וְנֹאמַר אָמֵן:

ט"ז ט' כ.

דב' כ, ד.

מי שברך לקהל:

ראה סת"ר
סי' ע"א.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך
את כל הקהל הקדוש הזה. ואת כל קהלות
הקדוש. הם ונשיהם ובניהם (ובנותיהם) וכל אשר להם.
ומי שתקנו בתי כנסיות לתפלה והבאים בתוכם
להתפלל. והנותנים שמן למאור ויין לקדוש ולהבדלה
ומזונות לאורחים וצדקה לעניים. והעוסקים בתורה
(ובמצות). והעוסקים בצרכי צבור לשם שמים
ובאמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם. וישלח
לכל עונם וירפא לכל גופותם וישלח ברכה. רוחה
והצלחה בכל מעשה ידיהם. עם כל ישראל אחיהם.
ונאמר אמן:

מי שברך (אמותינו) שרה רבקה רחל ולאה. הוא יברך
את כל בית ישראל שעושה מעיל או מטפחת לכבוד
התורה. והמתקנת נר לכבוד התורה. הקדוש ברוך
הוא ישלם שכרה. ויתן לה גמולה הטוב. ונאמר אמן:

תפילה לחולה נוסח מילאנו (חברה ע"י הרב צבי בן רפאל פרידנטל ז"ל):

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך וירפא
את החולה... בעבור (שהצבור מתפלל לרפואתו השלמה)
ונדר... בשכר זה הקדוש ברוך הוא ירחם עליו. ויברכהו.
וירפאהו. ויחזקהו. ויחיהו ויצילהו מכל צרה וצוקה. וישלח
רפואה שלמה לכל אבריו וגידיו. ולכל גופו ונפשו. ויגוחו עליו
כל הברכות. ויבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות. וימלא
כל משאלות לבו לטובה. ויצמיח לו ולכל ישראל ישועה בקרוב.
וכן יהי רצון ונאמר אמן:

ע"פ דצ"ר
סוף פרי יא.

ראה שנה"ל
ענין שנה
ס' פה.

יזכור¹ אלהים לטובה את-נפש...

סת"ר ס' עז.

לאיש (לאנשים)

לאשה (לנשים)

שְׁהַלֵּךְ (שְׁהִלְכוּ) לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא. עַם־נַפְשׁ
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֲשֶׁר
הֵם חַיִּים בְּגֵן־עֵדֶן. הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִכִּין לוֹ (לָהֶם)
מְנוּחָה אֲשֶׁר יִיטֵב לוֹ
(לָהֶם). וְתַהֲיֶיהָ נַפְשׁוֹ
צְרוּרָה (וְתַהֲיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם
צְרוּרוֹת) בְּצִרּוֹר הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵית הַמַּתִּים יִקְיִין
וִירְגִין (יִקְיִצּוּ וִירְגִנוּ)

שְׁהַלֵּכָה (שְׁהִלְכוּ) לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא. עַם־נַפְשׁ שְׂרָה
רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה. אֲשֶׁר
הֵן חַיִּוֹת בְּגֵן־עֵדֶן. הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִכִּין לָהּ (לָהֶן)
מְנוּחָה אֲשֶׁר יִיטֵב לָהּ
(לָהֶן). וְתַהֲיֶיהָ נַפְשָׁהּ
צְרוּרָה (וְתַהֲיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶן
צְרוּרוֹת) בְּצִרּוֹר הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵית הַמַּתִּים תִּקְיִין
וְתִרְגִּין (תִּקְיִצְנָה וְתִרְגִּנָּה)

ישע"י כו' יט.

עַם־יִתֵּר שְׂכָנַי עֲפָר. בְּדַכְתִּיב יַחֲיוּ מִתִּיךְ נְבִלְתִי יִקְוּמוּן
הַקְיִצּוּ וְרַגְנוּ שְׂכָנַי עֲפָר. וְלִכְלָנוּ יִתֵּן יְהוָה שְׂכָר טוֹב
וְחַיִּים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וַיִּמְלֵא מְשָׁלוֹת
לְבַנּוּ לְטוֹבָה. וַיִּצְמִיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב וְכֵן יְהִי רָצוֹן
וְנֹאמַר אָמֵן:

ע"פ דב"ר
סוף פר' יא.

יזכור אלהים לטובה את-נפש כל-שכבי עמו ישראל.
עם נפש אברהם יצחק ויעקב אבותינו. (ועם-נפש

ע"פ סת"ר
סוף ס' עז.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה מופיע רק הנוסח הכללי. בשמיני עצרת ושמות תורה החזן אומר בקול רם "יזכור אלהים לטובה את-נפש" וכל אחד מזכיר בלחש את נשמות קרוביו שנפטרו, ולאחר מכן החזן ממשיך בקול רם: "אשר הלכו לחיי העולם הבא" וכי.

שָׁרָה רַבָּקָה רַחֵל וְלֵאָה וְאִשֶּׁר הִנִּיחוּ לְנַפְשׁוֹתֵם זְכִירָה
בְּהַקְדָּשׁ יְנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתֵם בְּגוֹן־עֵדֶן וְנֹאמַר אָמֵן:

אֲחֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאֲנוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאִסְרֵי יִשְׂרָאֵל) הַנְּתוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָהּ הַמְּקוֹם (בְּרַחֲמָיו) יִרְחַמֵם וְיַחֲוֹן
אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ) בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְיִוָּשִׁיעֵם וְיִוָּשִׁיעֵנוּ
וְיִוָּצִיאֵם וְיִוָּצִיאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב)
וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי־יְחִסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאִשֶּׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה
הִזְחַלְתִּי אֶתְּךָ תַעֲנֶנּוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ
יְדִידֶיךָ הַוְשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֵי: (מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט
פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיָּה וְאִסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה
הַוְשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאָנוּ:

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם
שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵיו: סרע"ג ח"ב
ס"ו קלה:
שצה"ל ענן
תפילה ס"ז

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמְּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלְתּוֹ אֵין חֶקֶר:
דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרַתֶיךָ יַגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד
הַוָּדָךְ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעוֹזוֹ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ
וְגִדְלוֹתֶיךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכַר רַב־טוֹבְךָ יִבִּיעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ:
חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרַךְ אַפָּיִם וְגִדְל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל
יִרְחַמְיוּ עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ

תה"ק קמה,
חרכ"ה; צבלי
צרכות ד'
ד, ב; פסקו
ר"ד צרכות
ד, ז, ב;
שצה"ל תפילה
ס"ז;
סה"ת ס"ב;
סת"ר ס"ב

¹ במז' רמ"ז מופיע רק שלשה פסוקים הראשונים.

יְבָרְכֶנְכָה: כְּבוֹד מְלֻכּוֹתֶיךָ יֵאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ
 לְבַנְיָהָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מְלֻכּוֹתוֹ: מְלֻכּוֹתֶיךָ
 מְלֻכּוֹת כָּל־עֲלָמִים וּמְשַׁלְּתֶיךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוּמָה יְהוָה
 לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גִּוַתְּ לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֵיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קָרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמַּת: רִצּוֹן
 יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאַת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה
 אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו וְאֶת־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה
 יִדְבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאַנְחֵנוּ נְבָרֵךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

סה' קטו, יט.

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

בַּחֲזוּרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת זְמָנִים עַם־נְעָרִים¹: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי־נִשְׁגַב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ
 וְשָׁמַיִם: וַיִּרְם קָרְוֹ לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חֹסֵידָיו לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קָרְבּוֹ הַלְלוּ־יְהוָה: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמְאִיְבֵי אוֹשַׁע:
 וּבִנְחָה יֵאמֶר שׁוֹבָה יְהוָה רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבֹר
 דְּוַד עֲבַדְךָ אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נַתַּתִּי
 לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל־תַּעֲזוּבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ
 וְתִמְכִּיָּה מְאֹשֶׁר: דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי־נֶעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:
 הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יִמֵּינוּ כְּקִדְּם: תּוֹרָה
 הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנוּ חַיִּים. כִּי־עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים:

שם קמח,
יב"ד.

ש"ס כב, ד.

צמ"י י, לה.
סה' קלז, י.
משל"י ד, ב.

שם ג, יח.

שם, ח.

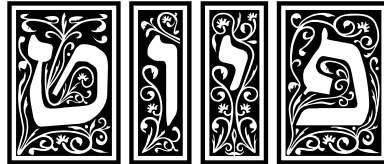
אי"י ה, כה.

סה' לו, י.

בימי חוה"מ חוץ משבת אומרים "ובא לציון" עמ' 165 ואח"כ מוסף עמ' 137.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה הפסוק הראשון לא מופיע. וכן מ"בעבור דוד עבדך" וכו'. והנוסח כאן הוא לפי הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, עמ' 13 וראה שם בהערה (1) שבשעת הדחק אפשר לקצר.

ביו"ט ראשון של חג הסוכות ובשבת חוה"מ עוברים לקמן עמוד 137.

לְגַשְׁמִים לְשִׁמְעַי וְשִׁית¹

- אל חי יפתח השמים. ישב רוחו יזלומים: ^{תס"ו קמ"ו ית.}
- בעבור טוב מעט עשה רב נמרץ. בצדקת נביא מאהל
 רץ. ואמר יקחנא מעטמים (אברהם): ישב רוחו ^{ברס"ו ית. ד.}
 יזלומים:
- רוה תרוה פני אדמה. בצדקת נביא לאביו דמה. ויחפרו ^{ס"ט כ"ו ית.}
 אתבארת המים (יצחק): ישב רוחו יזלומים:
- הורד גשם בתתך קולות. בצדקת נביא הציג² מקלות.
 ברהטים בשקתות המים (יעקב): ישב רוחו יזלומים: ^{ס"ט ל"ג ית.}
- מים שאלו בנים בקראם. בצדקת נביא ובניו בבאם.
 אל-אהל מועד ירחצו-מים (אהרן): ישב רוחו יזלומים: ^{שמ"ו ל"ב.}
- ברך דגן ותירוש וזית. בצדקת נביא נאמן-בית. הכה- ^{תס"ו ע"ח. כ.}
 צורו ויזובו מים (משה): ישב רוחו יזלומים:
- מלא שחוק פי בבכי ענגים. בצדקת נביא שם גבעונים.
 חטבי עצים ושאי מים (יהושע): ישב רוחו יזלומים: ^{יה"ו ט"ז.}

¹ שם המחבר רבי אברהם בן משה בצלאל, ושמו חתום בראשי החרוזים. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל מופיע כפיוט "עושה שלום" לשמיני עצרת ונאמר כאן ע"פ הנהגתו של הרב מ"ע מרטום ז"ל בחוברת המנהג, כאשר ארון הקדש פתוח. ² במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: "הציב", וכאן הנוסח ע"פ כתבי יד כלשון הפסוק בבראשית הנ"ל.

הַרְבֵּה לָחֶם לְבָבִי יִסְעֵד. בְּצַדִּיקַת נְבִיא הַתְּפִלָּל בְּעֵד.
עַם נִקְבְּצוּ וַיִּשְׁאַבוּ מַיִם (שמואל): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: ט"פ ש"א ז.ה.

דוֹרֵשׁ גָּשֶׁם הַיּוֹם יִרְחֶם. בְּצַדִּיקַת נְבִיא בְּאוֹיְבָיו נִלְחֶם.
וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֵנֵי מַיִם (דוד): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: ט"ז כג. טו.

יֵצֵו אֵל לְהַשְׁקוֹת עַמּוֹ בְּחִירוֹ. בְּצַדִּיקַת נְבִיא צְוֶה בְּסִפְרוֹ.
שִׁלַּח לַחֲמֶךָ עַל-פְּנֵי הַמַּיִם (שלמה): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: קס' יא. ט.

הַטֵּב לְאִשְׁתֵּי אֶרֶצֶת לָךְ. בְּצַדִּיקַת נְבִיא לְאִשְׁתֵּי הַלָּךְ.
וַיֹּאמֶר לָהּ קַח־נָא לִי מִעֵט־מַיִם (אליהו): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: מ"א ת. ה.

גָּשֶׁם נְדָבוֹת תִּנְיָף לַנְּלֹאֵה. בְּצַדִּיקַת נְבִיא פְּלֹאִים הִרְאֵה.
אַף-הוּא וַיִּכֶּה אֶת-הַמַּיִם (אלישע): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: מ"ב ב. יד.

בְּצַדִּיקַתְךָ לְבִדְךָ מַעֲלָה נְשִׂיאִים. נִהַל עִמָּךָ בְּצַדִּיקַת נְבִיאִים.
וְהִזָּה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל-פְּלָגֵי מַיִם (הקב"ה): יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: טס' ט. ג.

אֵל חַי יִפְתַּח הַשָּׁמַיִם. יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם:

כְּתוּב:

וְהִזָּה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל-פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ טס.
וְעֲלֶהוּ לְאִיבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: וְנֹאמַר: מְגִדּוֹל ט"ז כג. נח.
יִשׁוּעוֹת מַלְכוֹ וְעֲשׂוֹת-חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹר וּלְזֵרְעוֹ

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרָא כְרַעוּתָהּ. סה"ת
 ס"א מנה.
 וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 מנחם צמס"ו
 פ"ו, ה"ו;
 תוס' צרכות
 דף ג, א.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ. שצה"ל תפילה
 ס"א ת.
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיְתַרְוֶמַס וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא. אונקלוס דב'
 כח, מנ.
 וּנְחַמְתָּא דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למוסף של סוכות, שמ"ע וש"ת

סרע"ג ח"ב
ס"א קלה.

בשמיני עצרת ושמחת תורה החזן מכריז: "משיב הרוח ומוריד הגשם".

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדָנִי שֹׁפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ: סה"ל נה, ת.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי מנשה צרכות
 פ"ד מ"ג.
 שמו"ג, ו.
 דב' י, ח;
 צצלי צרכות
 דף לג, ב.
 צר' יד, ב.
 אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
 הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
 אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם
 לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רב להושיע:
 פ' נט; צצלי
 פסחים דף
 קח, ב; שצה"ל
 תפילה ס"א יח.
 ע"פ צצלי
 תענית דף
 ג, א; אגדת
 צר' פ' מז;
 סרע"ג ח"א
 ס"א לת.

בסוכות: מוריד הטל | בשמיני עצרת ושמחת תורה: משיב הרוח ומוריד הגשם

ישע' סג, א.
משנ' תענית
פ"ח, מ"א;
פסקי רי"ד
צרכות דף
לג, א.

בחזרה של שמיני עצרת ושמחת תורה אומרים:
**שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד
הַגֶּשֶׁם. לְבָרָכָה וְלֹא לְקָלָלָהּ. לְשִׁבְעַ
וְלֹא לְרַעֲב. לְרִצּוֹן וְלֹא לְרִזּוֹן. לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת:**¹

סת"ר ס' פת.
שנה"ל סוכות
ס' ש"ע;
סה"ת
ס' מה.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ
לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ
מִמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמַן אֵתָהּ לְהַחְיִית
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ש"ל ב, ו.
שנה"ל תפילה
ס' יח גכס
לגדה.

בהושענא רבה לפי מנהג ק"ק רומא נוהגים שהחזן בחזרה אומר פיוט זה:²
**וּנְתַנְּהָ³ תְּקַף קְדֻשַׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאִי־וֹם. וְבוֹ תִּנְשֵׂא מַלְכוּתְךָ. וַיִּפּוֹן
בְּחֶסֶד כְּסֻאָךְ. וְתִשָּׁב עָלָיו בְּאַמַּת: אָמַת כִּי אַתָּה דִּין. וּמוֹכִיחַ וַיִּוֹדַע
וְעַד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם. וְסוֹפֵר וּמוֹנֵה. וְזוֹכֵר בְּלִי־הַנְּשִׁכָּחוֹת. וּפּוֹתֵחַ סֵפֶר הַזְּכוֹרוֹנוֹת.
וּמְאֲלִיו יִקְרָא. וְחוֹתֵם יָד כְּל־אֲדָם בּוֹ. וְשׂוֹפֵר גְּדוֹל יִתְקַע. וְקוֹל דְּמָמָה יִשְׁמַע.
וּמְלֵאכִים יַחְפְּזוּן. וְחֵיל וְרַעְדָה יֵאָחֲזוּן. וַיֵּאֱמְרוּ הִנֵּה יוֹם דִּין. לְפָקֵד כְּל־צָבָא
מְרוֹם לְדִין. כִּי לֹא יִזְכּוּ⁴ לְפָנֶיךָ בְּדִין: וְכִלְבֵּאֵי הָעוֹלָם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תַּעֲבִיר
לְפָנֶיךָ כְּבִנֵי מְרוֹן. כְּבִקְרַת רוּעָה עֲדָרוּ. וּמַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שְׂבָטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר
וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כְּל־חַי. וְתַחֲתֶךָ קֶצֶבָה לְכָל־הַבְּרִיּוֹת. וְתִכְתֹּב
אֶת־זִכְרוֹן דֵּינָם: וּבַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן. וּבַיּוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּא⁵ יִחְתַּמּוּן. כְּמָה
יַעֲבִירוּן וְכְמָה יִבְרֹאוּן. מִי יַחְיֶה וּמִי יָמוּת. מִי בְּקִצּוֹ וּמִי לֹא בְּקִצּוֹ. מִי בְּאֵשׁ וּמִי
בְּמַיִם. מִי בְּחַרְבַּי וּמִי בְּרַעֲב. מִי בְּרַעֲשׁ וּמִי בְּמַגְפָּה. מִי יִגּוּחַ וּמִי יִגּוּעַ. מִי יִשְׁקַט
וּמִי יִטְרַף. מִי יִשְׁלֹוּ וּמִי יִתִּיּוּר. מִי יִרִים וּמִי יִשְׁפִּיל. מִי יַעֲשִׂיר וּמִי יַעֲנִי.**

ר"ה יוש'
ר"ה פ"ד
ה"ת ז'
תקיעה
וערצה'
וינפרשוס:
מח"ו ס'
שפנ: סת"ר
סוף ס' פו.

**וְתִשׁוּבָה וְתַפְּלָה וְצַדִּיקָה. מַעֲבִירִין אֶת־רַע הַגְּזֵרָה:
כִּי כְּשֶׁמֶךְ כֵּן תְּהִלָּתְךָ. קִשָּׁה לְכַעֲוִס וְגוּחַ לְרִצּוֹת. כִּי לֹא תַחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת.
כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מְדַרְכָּיו וְחַיָּה: וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תַּחֲכֶה־לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיָּד**

מדרש זוטא
קהלת פ"ה ה'
ס' ו'
ע"פ תה'
מח, יא.
ע"פ יחז'
יח, לב.
ע"פ שס, כג.

ריקאלטיי צמ'
יה, ט.

¹ במח' רמ"ו: מדלג הקטע "מכלכל חיים" וכו', וחזתם "ממית ומחיה ומצמיח ישועה ואין דומה לך. בא"י
מחיה המתים". ² במח' רמ"ו בולוניא לא מופיע לומר צנתנה תוקף וכך כתב הרב מ"ע הרטום בחוברת
המנהג שלא לאמרו, המנהג לאמרו הוא ע"פ מנהג ק"ק רומא שמופיע במח' שד"ל ח"ב דף קע"ח ע"ב.
³ המחבר הוא כנראה יינאי (המאה הששית). ⁴ במח' רמ"ו: "יזכו" בפתח, וכ"ה ע"פ אוי' טו, טו. ⁵ ברומא
הותאם נוסח הפיוט ליום ערבה וכאשר תוקן למעלה, וכן כתב בריקאלטיי עה"ת במ' יד, ט, דיש אומרים
"יחתמון". במילאנו אומרים: "צום" כפור" כבמקור.

תִּקְבְּלוּ- וְאַתֶּם יוֹצְרִים וְיוֹדְעֵי יצְרֵם- כִּי הֵם בְּשָׂר וְדָם: אָדָם יְסוּדוֹ מֵעֵפֶר- וְסוּפוֹ לְעֵפֶר- בְּנִפְשׁוֹ יָבִיא לְחִמּוֹ- מִשׁוֹל כְּהָרֶם הַנִּשְׁבֵּר- כַּחֲצִיר יֵבֵשׁ וְכִצְל עוֹבֵר- כְּצִיץ נוֹבֵל וְכַעֲנַן כְּלֵה- וְכִאֲבֵק פּוֹרַח וְכִרְיֹחַ נוֹשָׁבֶת וְכַחֲלוֹם יְעוּף:

ע"פ חוב
כ. ה.

וְאַתֶּם הוּא מִלֶּךְ חַי וְקַיִם:

אֵין קִיץ לְשִׁנוּתֶיךָ- וְאֵין קִצְבָה לְאַרְדֶּךָ יְמִיךָ- וְאֵין שְׁעוֹר לְמִרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ- וְאֵין לְפָרֶשׁ עֲלוֹם שְׁמֶךָ: שְׁמֶךָ נֶאֱמָר לְךָ- וְנֶאֱמָר אַתָּה לְשְׁמֶךָ- וְשִׁמְנוּ קִרְאתְךָ בְּשְׁמֶךָ- עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ- וְקִדַּשׁ אֶת-שְׁמֶךָ עַל-מִקְדָּשֵׁי שְׁמֶךָ- בְּעִבּוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ- הַנֶּעֱרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ בְּסוּד שִׁיחַ שְׂרָפֵי קִדְשֵׁי- הַמִּשְׁלֵטִים לְךָ קִדְשֵׁי מִשְׁלֵטֶת- דְּרִי¹ מֵעֵלָה עִסְדְּרֵי מִטָּה:

ע"פ חוב
קטו. כה.

בחוה"מ אומרים בחזרה:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ הַמּוֹנֵי
מֵעֵלָה עִסְקֵבּוּצֵי
מִטָּה- יַחַד כָּלֶם קִדְשָׁה
לְךָ יִשְׁלְשׁוּ- בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר
עַל-יַד נְבִיאֶךָ- וְקָרָא זֶה
אֶל-זֶה וְאָמַר- קו"ח:
קִדּוּשׁוֹ קִדּוּשׁ יְהוָה
צְבָאוֹת מְלֹא כָל-הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: חזון: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ
יֵאמְרוּ- קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-
יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזון:
וּבְדַבְרֵי קִדְשֶׁךָ כְּתוּב
יֵאמְרוּ- קו"ח: יְמִלְךָ
יְהוָה לְעוֹלָם- אֱלֹהֵיךָ
צִיּוֹן לְדָר וָדָר- הַלְלוּ-יְהוָה:

פדר"ח סוף
פ' ד'; צצג
צרכות דף
כה, ג; פקקי
היכלות רצתי
מפ' ג' ואלך;
סרע"ג.
ישע"ו ג. ג.
תוספתא
צרכות
פ"ח, ה"ע.
יש"ו ג. יב.
סדר רס"ג
עמ' קכא.
צבר' ג. ז.

ביו"ט, בשבת חוה"מ ובהו"ר, אומרים בחזרה:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ (יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִלְּאֲכִים) הַמּוֹנֵי מֵעֵלָה
עִסְ (עִמְךָ יִשְׂרָאֵל) קְבוּצֵי מִטָּה-
יַחַד כָּלֶם קִדְשָׁה לְךָ יִשְׁלְשׁוּ- בְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר עַל-יַד נְבִיאֶךָ- וְקָרָא זֶה
אֶל-זֶה וְאָמַר- קו"ח: קִדּוּשׁוֹ קִדּוּשׁ
קִדּוּשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל-
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזון: כְּבוֹדוֹ מְלֹא
עוֹלָם- מִשְׁרָתֵי שׁוֹאֲלִים זֶה לְזֶה
אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ- לְעַמְתָּם בְּרוּךְ
יֵאמְרוּ- קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה
מִמְּקוֹמוֹ: חזון: מִמְּקוֹמוֹ (הוּא) יִפֹּן
(בְּרַחֲמָיו) לְעַמּוֹ- הַמִּיַּחֲדִים אֶת-
שְׁמוֹ עָרֵב וּבָקֵר תָּמִיד בְּכָל-יּוֹם-
פְּעָמִים בְּאַהֲבָה וְאוֹמְרִים- שְׁמַע

צצג צרכות
דף כה, ג;
פקקי היכלות
רצתי מפ' ג'
ואלך;
סרע"ג.
ישע"ו ג. ג.
יש"ו ג. יב.
סה' קמ"ו י.

¹ מכאן עד סוף הקטע לא נמצא במח' רמ"ו.

המשך ליו"ט, לשבת חוה"מ והו"ר בחזרה:

יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ.
 הוּא אָבִינוּ. הוּא מִלְכֵנוּ. הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. הוּא יִשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו
 שְׁנִית לְעֵינֵי כָל־חַי. לְהַיִּית לָכֶם לֵאלֹהִים: קו"ח: אָנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: (ביו"ט יש מוסיפים: אֱלֹהִים אֵל עֲלִיּוֹן הַשּׁוֹכֵן בְּרוֹם
 חֲבִיזוֹן. הַשֵּׁב שְׂכִינְתְּךָ בְּמַהֲרָה לְצִיּוֹן): חו"ן: וּבְדַבְרֵי קִדְשְׁךָ
 כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֹר
 וָדֹר. הִלְלוּ־יָהּ:

תשרי ר"ג
או"ח ס"ו לנ;
שצה"ל ענין
תפי" ס"ו מנה.

במד' טו, מנה.

ע"פ חזקוני
ג, 7.

תה" קמ"ו י.

לְדֹר וָדֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
 וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי־אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

סרע"ג.

ע"פ מנח"א
א, יד.
שצה"ל חפילה
ס"ו יח עכס
אגדה.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכֵנוּ לְעַבֹדְתְּךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
 עָלֵינוּ קִרְאתָ:

סרע"ג ח"ג
ס"ו קלה;
ס"ו קלה.

עצמי צרכות
דף י"ב, ג.
ע"פ דב' ז, ת.
ע"פ תה"ו
קמט, ד.
ע"פ ירמ'י
יד, ט.

וְתַתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה
 וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן. אֶת־יוֹם
 (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם)

סרע"ג ח"ג
ס"ו קלה.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה. | בשמ"ע וש"ת: שְׂמִינֵי חַג עֲצֵרַת הַזֶּה.
 זְמַן שִׂמְחָתָנוּ. מִקְרָא קִדְשׁ זִכָּר לְיִצְיָאֵת מִצְרַיִם:

ויק' כג, לה;
סת"ר ס"ו פז.
ויק' כג, לה לו.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ.
 וְאִין אָנוּ יְכוּלִים לְעֵלּוֹת וְלִרְאוֹת וְלַהֲשִׁיחֹת בְּבֵית

סרע"ג ח"ג
ס"ו קלה
ס"ו קלה;
סדר' רס"ג
עמ' קלה.

ע"פ יח"ו
לנ, כג.
ע"פ שמו'
לה, כה.
ע"פ ש"א
א, ג.

בְּחִירְתָּךְ • בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו •
מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ:

וּבִכֵּן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֵב הַרְחֵמֵן • מִלֶּךְ יַעֲקֹב: שֶׁתָּשׁוּב עָלֵינוּ • וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים •

וְתִבְנֶהוּ מְהֵרָה וְתִגְדֹּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ • אָבִינוּ מִלְכָנוּ •

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • גִּלְגָּל כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ וּמִלְךְ עָלֵינוּ •

מְהֵרָה • וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֹׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי • וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ •

מִבֵּין הַגּוֹיִם • וְנַפְּוֹצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִירְכַתֵי אֶרֶץ • וְהִבִּיאֵנוּ יְהוָה •

אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה • וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ •

בְּשִׂמְחַת עוֹלָם • וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ •

תְּמִידִין כְּסֹדֶרֶן וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתְךָ • (בשבת: ומוסף יום השַׁבָּת

הַזֶּה) וּמוֹסֵף יוֹם

סרע"ג ח"ב
ס' קלז.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה • | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינֵי חַג עֲצֵרַת הַזֶּה •

נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנָךְ כְּמָה

שֶׁתִּתְּבַת עָלֵינוּ בְּתוֹרְתְךָ • עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ • מִפִּי

כְּבוֹדְךָ כְּאִמּוֹר:

בשבת:

וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כַבָּשִׁים בְּגִי־שֹׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת

מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ עַל־עֹלֹת

הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

צמד' כת, טרי:
סרע"ג ח"ב
ס' קלז;
סד' רס"ג
עמ' קנב
ועמ' רנד.

ששה"ל שבת
ס' פנב;
סח"ר ס' ת.

ביום א' של סוכות:

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהִיָּה
לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגַּתֶּם

שם כע, יצ"ג.

סרע"ג ח"ב
ס' קלז;
סד' רס"ג
עמ' קנב
ועמ' רנג;
סח"ר ס' פז.

חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רֵיחַ גִּיחַח לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי אֵילִם שָׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם יְהִיוּ: וּמִנַּחְתָּם וכו'

בחול המועד סוכות אומרים קרבן היום:

א' דחווה"מ (ט"ז תשרי)	ב' דחווה"מ (י"ז תשרי)	ג' דחווה"מ (י"ח תשרי)	ד' דחווה"מ (י"ט תשרי)	ה' דחווה"מ (כ' תשרי)
וּבַיּוֹם הַשְּׁנִי	וּבַיּוֹם	וּבַיּוֹם	וּבַיּוֹם	וּבַיּוֹם
פְּרִים בְּנֵי-	הַשְּׁלִישִׁי	הַרְּבִיעִי	הַחֲמִישִׁי	הַשְּׁשִׁי
בָּקָר שָׁנִים	פְּרִים	פְּרִים	פְּרִים	פְּרִים
עֶשְׂרֵי	עֶשְׂרֵי-עֶשְׂרֵי	עֶשְׂרֵי	תְּשַׁעַה	שְׁמֹנֶה

סרע"ג ח"ג
סי קלח:
ט"פ סה"ת
סי' מנד.

צמד' כט
חדכט.

ע"פ סדו'
רס"ג
עמ' רנג:
סת"ר סי' פז.

אֵילִם שָׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: וּמִנַּחְתָּם וכו'

הושענא רבה - יום הערבה
(כ"ח תשרי)

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פְּרִים שְׁבַעַה אֵילִם שָׁנִים כְּבָשִׂים
בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵי תְּמִימִם: וּמִנַּחְתָּם וכו'

צמד' כט, ל.

בשמיני עצרת ושמחת תורה:

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְּהִיָּה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רֵיחַ גִּיחַח לַיהוָה
פֶּרֶ אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַעַה תְּמִימִם:

שס, לה"ג.

וּמִנַּחְתָּם וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר. וּשְׁנֵי
עֶשְׂרִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרֵן לְכֶבֶשׂ. וַיֵּזֶן כְּנֹסְכוֹ.
וְשַׁעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְּמִידִין כֹּהֵלְכָתָן:

סדו' רס"ג
עמ' קנב.

בשבת:

יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנִי. עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי.
כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִשׁוּבְךָ. וּבְשְׁבִיעֵי רְצִיַת בּוֹ וְקִדְּשׁוּ-תוֹ.
חֲמֻדַּת יָמִים אוֹתוֹ קִרְאָתוֹ. זְכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

ע"פ ת"כ
קוט, סח.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מִלֶּךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב
 וּמִיָּטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה עָלֵינוּ בְּהִמּוֹן רַחֲמֶיךָ
 בְּגִלְגַּל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבִתְחִלָּה. וְכוּנֵן
 בֵּית מִקְדָּשְׁךָ עַל־מְכוּנֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנֵנוּ.
 וְהִשָּׁב שְׂכִינָה לְתוֹכֵנוּ. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וְהִשָּׁב כְּהֵנִים
 לְעַבּוֹדָתָם וְלוֹיִם לְשִׁירָה וְלִזְמֶרָה. וְשֵׁם נִעְלָה וְנִגְרָאָה
 וְנִשְׁתַּחֲוּהָ לְפָנֶיךָ בְּשֵׁלֶשׁ פְּעָמֵי רְגְלֵינוּ. כְּכַתּוּב בְּתוֹרָתְךָ.
 שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשִּׁבְעוֹת
 וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יִרְאֶה אֶת־פְּנֵי יְהוָה רִיקִים: אִישׁ כְּמִתְנַת
 יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ:

סרע"ג ח"ב
ס"ו קלה.
ע"פ סדו'
רס"ג
עמ' קנב.

ע"פ ירמ'
כג, ג.

ע"פ שמו'
כג, ח.

דבר' טו,
עזרת.

מכר ציוני'
ברכות
פ"ט, ה"ב.

וְהִשְׂיֵאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים
 וְלִשְׂמֵחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ
 לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֵה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ
 בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ. שִׁמְחָנוּ בִישׁוּעֶתְךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ
 לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה
 וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן (בשבת: שְׂבִתוֹת ו) מוֹעֲדֵי קִדְשְׁךָ.
 וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ אֶת־תְּפִלַּת עַמּוּסִיךָ. כְּתַמִּידֵי יוֹם וּכְקָרְבַן
 מוֹסֵף (בשבת: וּכְקָרְבָנוֹת מוֹסְפִין). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדְּשׁ
 (בשבת: הַשְּׂבִת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים:

מס"ו פ"ט,
ה"ה; סרע"ג
ח"ב ס"ו קלה;
סדו' רס"ג
עמ' קנב.
ד' טח, ט.

צנלי פסחים
ק"ח, ג;
סח"ר ס"ו נד.

סרע"ג ח"ב
ס"ו קלו.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתָם שְׂעֵה.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל
 וְתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תְּמִיד
 עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן

סרע"ג ח"ב
ס"ו קלה.
תוס' מנחות
ק"ו, א ד"ה
ומיכאל.

ע"פ מו"כ'
ד, יא.

שצה"ל תפילה
סו' יח צשס
אגדה.

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְחִזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן:

ע"פ מנ"ד תה'
טז, ח.

דה"א כטו, יג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה
הוא יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו. על-חינו
המסורים בידך ועל-
נשמותינו הפקודות לך.
ועל-נסיך שבכל-יום ויום
עמנו ועל-נפלאותיך
וטובותיך שבכל-עת.
ערב ובקר וצהריים. הטוב
כי לא-כלו רחמיך.
המרחם כי לא-תמו
חסדיך ומעולם קוינו לך.

ע"פ ספרי
צטו פ' קלטו.

תה' נה, יח.

ע"פ חז"ל
ג, כג.

סרע"ג ח"א
סו' לטו.
ע"פ ישע'
סד, ה.

לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ
פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

ישע' יח, יב.

תה' קעו, ה.

מ"ב כג, ג.

ע"פ ירוש'
צרכות
פ"א, ה"ה.

עַל-כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִזְדוּךָ סֶלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתֵּךְ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךָ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

ע"פ תה'
נב, יח.

שצה"ל תפילה
סו' יח צשס
אגדה.

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה
אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

סרע"ג.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
הַפְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֱמוּרָה מִפִּי אֱהָרֹן
וּבְגִיזוֹ כַּהֲנָיִם עִם קְדוּשֵׁיךָ. כְּאֱמֹרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יֵאָר
יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וַיְחַנֶּךָ: יִשָּׂא יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם:

צמ"ד ג.
כד-כז.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלִינוּ

תה"פ טז.

ששה"ל ענין תפיל' סו' כד.

וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֹךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר

ט"פ משל
ד, יג.

פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.

אֲהַבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.

ט"פ דב'
כו, טו.

וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּ)לְבָרְךָ אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל

ששה"ל תפילה
סו' יח כשס

תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוּמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):¹

ט"פ תה'
כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריהו. ובחזרה החזן אומר אותו בלחש:

תה"י יט, טו.

צבלי ברכות
דף ט, ב.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגין לומר:

צבלי ברכות
דף ח, א; רש"י

ט"פ תה'
לד, יד.

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מִרְעָ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי

צבלי ברכות
דף ט, ב.

נַפְשֵׁי תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר

ט"פ ש"צ
יח, לב.

לְכָל תַּהֲיֶה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי

ט"פ סרע"ג.

לְרַעָה. תִּפְרַע עֲצָתְךָ וּתְקַלְקַל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ

יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי

בִּינָה. שְׁעָרֵי דַעָה. שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה וְכִלְכֻלָּה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן

וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

תה"י יט, טו.

צבלי ברכות
דף ח, א.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צבלי יומא
דף ג, ב.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:²

או"י כה, ב.
ט"פ ישע'
ס, ה.

ט"פ צבלי
יומא דף ג, ב.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ

וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

ט"פ משמ'
אבות

רמ"א או"ח
סו' קכג ס"א.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שְׁתַּבְּנָה³ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

בהושענא רבה עוברים לעמוד 231, בשמיני עצרת ושמחת תורה עוברים לעמוד 149.

1 במח' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א. ² במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה: ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקב"ג סעיף א'. ³ בתמ"ז ולא ביו"ד. שער תשובה או"ח סי' קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

לפני אמירת ההושענות מוציאים ספר תורה (לא בשבת). בזמן אמירת ההושענות, כל מי שיש בידו לולב מקיף את התיבה שעליה נמצא ס"ת.

ביו"ט ראשון של סוכות שלא חל בשבת אומרים¹:

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא² אֶזֶן חֵין תְּאַבִּי יִשְׁעֶךָ • בְּעַרְבֵי־נַחַל לְשַׁעֲשַׁעֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא גְּאֵל כַּנַּת נְטַעֲךָ • דְּוַמְרָה בְּטַאֲטַאֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא הַבֵּט לְבָרִית טְבַעֲךָ • וּמַחְשַׁבֵי־אָרֶץ בְּהַטְבִּיעֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא זְכַר־לָנוּ אָב יְדַעֲךָ • חֶסֶדְךָ לֹו בְּרוֹדִיעֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא טְהוּרֵי לֵב בְּהַפְּלִיאֲךָ • יוֹדַע כִּי רַחוּם פְּלֹאֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא כַּבִּיר כַּחַ תֵּן יִשְׁעֶךָ • לְאַבּוֹתֵינוּ כְּהַשְׁבַּעֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא מִלֵּא מְשַׁאלוֹת עִם מְשׁוּעֲךָ • נְעַקֵּד כְּמוֹ בְּהַר
מֵר שׁוּעֲךָ • וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא שׁוּב אֲשַׁאֲלֵי נְעַנוּעֲךָ • עַרְיָצִים בְּהַנִּיעֲךָ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

¹ במח' רמ"ו ובולוניה אין הברל בין שבת ליו"ט שחל בחול באמירת ההושענות וכאן המנהג ע"פ הנתיית הרב מ"ע הרשום בחוברת המנהג. ² מוסד ע"ס א"ב. וראה סדו' רס"ג עמ' רלח.

אָנָּא פֿתַח־לָנוּ אוֹצְרוֹת רְבוּעָךְ • צִיָּה מֵהֶם בְּהַרְבִּיעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא קוֹרְאִיךְ בְּרוּעָךְ • רַעַם בְּטוֹב מֵרֶעַךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא שְׁעָרֶיךָ תַעֲלֵ מִמִּשְׁוֹאֵךְ • תַל תְּלַפְיוֹת בְּהוֹשִׁיעָךְ¹ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

בשעת החזרת ספר תורה אומרים:

הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמֶּךָ וּבִרְךָ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם:

ביו"ט ראשון של סוכות שחל בשבת ובשבת חול המועד אומרים:

בשבת אין אומרים אָנָּי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: עד כאן

כְּהוֹשִׁעַת אֱלִים² בְּלוֹד עַמֶּךָ • בְּצֵאתְךָ לַיִשֵׁעַ עַמֶּךָ •
בֶּן הוֹשִׁעָנָא:

כְּהוֹשִׁעַת גּוֹי וְאֱלֹהִים • דְּרוּשִׁים לַיִשֵׁעַ אֱלֹהִים •
בֶּן הוֹשִׁעָנָא: סת"ר סי' פו.

כְּהוֹשִׁעַת הַמֶּזֶן צְבָאוֹת • וְעַמָּם מְלֹאכֵי צְבָאוֹת •
בֶּן הוֹשִׁעָנָא:

כְּהוֹשִׁעַת זְכִים מִבֵּית עֲבָדִים • חֲנוּן בְּיָדָם מֵעֲבָדִים •
בֶּן הוֹשִׁעָנָא:

כְּהוֹשִׁעַת טְבוּעִים בְּצוּל גְּזָרִים • יִקְרָךְ עַמָּם מֵעֲבָרִים •
בֶּן הוֹשִׁעָנָא:

¹ במז' רמ"ז הנוסח: "בְּהוֹשִׁיעָךְ". ² מיוסד ע"ס א"ב. וראה סדו' רס"ג עמ' רלח.

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ כִּנְהַ מְשׁוֹרְרֶת וַיֹּשֶׁעַ לְגֹזְחָהּ מִצִּיּוֹנָהּ וַיֹּשַׁע־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ מֵאֲמַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם נִקְוֵב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ סוּבְבֵי מִזְבֵּחַ עוֹמְסֵי עֶרְבָה לְהַקִּיף מִזְבֵּחַ־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ פְּלֵאֵי אָרוֹן כְּהַפְּשֵׁעַ אֶעֱרַר פְּלִשְׁתַּי בְּחֶרֶן וְנוֹשַׁע־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ קְהֵלוֹת בְּבִלְהַ כְּשִׁלְחַתְךָ רַחֲמוֹס לְמַעַנְסֵי שְׁלַחַתְךָ־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

**כְּהוֹשַׁעַתְךָ שְׁבֻטֵי יַעֲקֹב תָּשׁוּב וְתָשׁוּב שְׁבוֹת אֶהְיֶה יַעֲקֹב־
בֶּן הוֹשַׁעְנָא:**

בשבת אין אומרים אָנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָא: עד כאן.

בשעת החזרת ספר תורה אומרים:

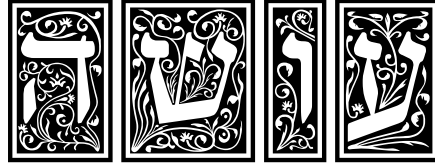
**הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמּוֹךְ וּבִרְךְךָ אֶת־נַחֲלַתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם:** ס"ה' כ"ח, ט.

בימי חול המועד שלא חלים בשבת אומרים את ההושענות לפי חלות של יום א' של סוכות: אם חל ביום ב' אומרים "אנא אזון" בימים ב' וד' של חול המועד ו"כהושעת אלים" בימים א' ג' וה' של חול המועד. אם הוא חל ביום ג' אומרים "אנא אזון" בימים ב' וה' של חול המועד ו"כהושעת אלים" בימים א' ג' וד' של חול המועד. אם חל ביום ה' אומרים "אנא אזון" בימים ג' וה' של חול המועד ו"כהושעת אלים" בימים א' ב' וד' של חול המועד. אם חל בשבת אומרים "אנא אזון" בימים א' ג' וה' של חול המועד ו"כהושעת אלים" בימים ב' וד' של חול המועד¹.

בימי חג הסוכות עוברים לעמוד 148.

¹ סדר זה הוא ע"פ הנחיית הרב מ"ע הרשום בחוברת המנהג.

שְׁלוֹם לְשִׁמְיֵי עֵצֶרֶת וְשִׁמְחַת תּוֹרָה

וְכָתוּב כִּי־בִי יִרְבּוּ יְמֵיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: וְכָתוּב
וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

הַיּוֹם תֵּאֱמָצְנוּ.¹ הַיּוֹם תְּבָרַכְנוּ. הַיּוֹם תִּגְדְּלוּ. הַיּוֹם
תִּדְרְשְׁנוּ לְטוֹבָה. הַיּוֹם תִּהְדָּרְנוּ. הַיּוֹם תִּוַעֲדְנוּ.
הַיּוֹם תִּזְכְּרוּ בְּרַחֲמֵיךָ. הַיּוֹם תִּחְסְנוּ. הַיּוֹם תִּשְׂכְּסְנוּ.
הַיּוֹם תִּישָׂרוּ לְפָנֶיךָ. הַיּוֹם תִּכְבְּדְנוּ. הַיּוֹם תִּלְבַּבְנוּ.
הַיּוֹם תִּמְלִטְנוּ מִכָּל־רָע. הַיּוֹם תִּנְצְרוּ. הַיּוֹם תִּשְׂמַחְנוּ.
הַיּוֹם תִּעֲטְרוּ. הַיּוֹם תִּפְאַרְנוּ. הַיּוֹם תִּצְהַלְנוּ. הַיּוֹם
תִּקוּמְנוּ. הַיּוֹם תִּרוּמְנוּ. הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ.
הַיּוֹם תִּתְמַכְנוּ:

כִּהְיִים הַזֶּה תִּבְיָאֵנוּ שְׂשִׁים וְשִׁמְחִים בְּבִגְדֵי שָׁלוֹם כְּכָתוּב
עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְהִבִּיאֹתֶיךָ אֶל־הָרַקְדָּשִׁי
וְשִׂמְחֹתֶיךָ בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלָתֶיךָ וְזִבְחֶיךָ לְרָצוֹן
עַל־מִזְבְּחֵי כִּי בֵיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים: וְכָתוּב
וַיִּצְנְנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַחֲקִים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל־הַיָּמִים לְחִיתָנוּ כִּהְיִים הַזֶּה:
וַצְדָּקָה וּבְרָכָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ:

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ.
וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוזכר במס"ו פ"ו, ה"ו תוס' ברכות דף ג, ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה ס"ו ת

תרגום ירוש' ברא' מט, ח; ט"פ דנ"י ב, כ.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וּנְחַמְתָּא דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אונקלוס ד' כה, מג.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קְדָם
אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ט"פ תרגום מ"א ח, מה. תרגום ירוש' שמי"א, יט.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

א"ו, כה, ב. ט"פ ישע"י כו, ה.

אֵין בְּאֱלֹהֵינוּ. אֵין בְּאֲדוֹנֵינוּ. אֵין כְּמִלְכָּנוּ. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ:
מִי בְּאֱלֹהֵינוּ. מִי בְּאֲדוֹנֵינוּ. מִי כְּמִלְכָּנוּ. מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ:
נֹדֶה לְאֱלֹהֵינוּ. נֹדֶה לְאֲדוֹנֵינוּ. נֹדֶה לְמִלְכָּנוּ. נֹדֶה
לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בְּרוּךְ מִלְכָּנוּ.
בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ.
אַתָּה הוּא מִלְכָּנוּ. אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: (אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ.
אַתָּה תִּקּוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן. כִּי־עַת לְחַנּוּנָה כִּי־בָא מוֹעֵד):

סרע"ג ד"ה ולאחר שסיים.

אַתָּה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אַתְּ)־קִטְרַת
הַסַּמִּים. פְּטוּם הַקִּטְרַת. הַצְרִי וְהַצְפְּרִן. הַחֲלִבָּנָה

ט"פ סרע"ג ח"א ס"ו סה. צנני כריתות דף ג, ת.

וְהִלְבֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה.
 שְׁבֵלֶת גֶּרֶד וְכַרְכֶּם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר
 מָנֶה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר וְקְלוֹפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תְּשִׁיעָה.
 בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תְּשִׁיעָה קִבִּין. יֵין קִפְרִיסִין סָאִין תְּלַת
 וְקִבִּין תְּלַת־א. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבִּיא חֲמַר חוֹרִין
 עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעְלָה עָשׂוֹן כָּל־שְׁהוּא. רַבִּי
 גֵּתָן אֹמֵר אֵף כֶּפֶת הַיֶּרֶדן כָּל־שְׁהוּא. אִם גֵּתָן בְּהַ דְּבִשׁ
 פְּסָלָה. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חַיֵּב מִיתָה:

33ב
97 ו. ט.

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף
 הַנּוֹטֵף מֵעֵצֵי הַקֶּטֶף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׁשָׁפִין בְּהַ
 אֶת־הַצָּפָרָן כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נְאֵה. יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוֹרִין בּוֹ
 אֶת־הַצָּפָרָן כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה עֵזָה. וְהֵלֵא מִי רִגְלִים יִפִּין לָהּ.
 אֶלָּא שְׁאִין מִכְּנִיסִין מִי רִגְלִים בְּמִקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

מד' שכל טוב
צ"ו כ"ג, יח.

משנ' תמיד
פ"ז מ"ד.

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְלוֹים אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ²:

33ב
98 ו. ט.

בְּרֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

תס' כד, ט"ו.

לְדָוִד מְזֻמָּר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְּל וְיֹשְׁבֵי בָהּ:
 כִּי־הוּא עַל־יָמַי יְסֻדָּה וְעַל־נְהָרוֹת יִכּוֹנְנֶנָּה:
 מִי־עֲלָה בְּהַר־יְהוָה וּמִי־יָקוּם בְּמִקְוֹם קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם
 וּבֶרֶךְ לִבִּי אֲשֶׁרוֹ לֹא־נִשְׂא לְשׁוֹא נִפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
 לְמַרְמָה: יִשְׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יְהוָה וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
 זֶה דָּוִד דִּרְשׁוֹ מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סָלָה: שְׁאוֹ שְׁעָרִים
 רֵאשִׁיכֶם וְהַנְּשָׂאוּ פֶתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי

¹ במח' רמ"ז וכולוניא: חור יין. ² במח' רמ"ז וכולוניא: מובא רק תחילת המזמור ולא כולו. ובמח' שד"ל מובא כל המזמור של אותו היום וכך נהוג היום.

זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִהְיֶה עֵזוֹ וְגִבּוֹר יִהְיֶה גְבוֹר מִלְחָמָה:
 שָׂאוּ שְׁעָרֵיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִהְיֶה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד סְלָה:

בְּשֵׁנִי בְּשַׁבַּת הַיּוֹם אוֹמְרִים:

שִׁיר מְזֻמָּר לְבְנֵי־קָרַח: גָּדוֹל יִהְיֶה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
 אֱלֹהֵינוּ הֶרְקַדְשׁוּ: יָפֵה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל־הָאָרֶץ
 הֶרְצִיּוֹן יִרְכַּתִּי צָפוֹן קָרִית מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ
 נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה
 רָאוּ בֵּן תָּמָהוּ נִבְהָלוּ נִחְפְּזוּ: רָעַדָה אַחֲזַתֶם שֶׁם חֵיל
 כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר
 שָׁמַעְנוּ בֵּן רֵאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם סְלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדָּךְ
 בְּקָרֵב הִיכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים בֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל־קְצוֹי־אָרֶץ
 אֲצַדֵּק מִלְּאָה יְמִינֶךָ: יִשְׁמַחוּ הֶרְצִיּוֹן תִּגְלֶנָּה בְּנֹת יְהוּדָה
 לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מַגְדְּלֶיהָ: שִׁיתוּ
 לְבַבְכֶם לְחִילָה פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר
 אַחֲרוֹן: כִּי זֶהוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהַגְנוּ
 עַל־מוֹת:

משנ' תמיד
 פ"ז מ"ד.

תהי' ממת
 לרעו.

בבלי ר"ה
 ל"א, ט.

בְּשִׁלִּישִׁי בְּשַׁבַּת הַיּוֹם אוֹמְרִים:

מְזֻמָּר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֶצֶב בְּעַד־תְּאֵל בְּקָרֵב אֱלֹהִים
 יִשְׁפֹּט: עַד־מָתִי תִשְׁפֹּטוּ־עוֹל וּפְנֵי רְשָׁעִים
 תִּשְׂאוּ־סְלָה: שְׁפֹטוּ־דָל וַיִּתּוֹם עֵנִי וְרֵשׁ הַצְּדִיקוֹ: פְּלִטוּ־דָל
 וְאַבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ בַּחֲשֻׁכָה

משנ' תמיד
 פ"ז מ"ד.

תהי' פ"ז, לר"ה.

בבלי ר"ה
 ל"א, ט.

יִתְהַלְכוּ יְמוּטוֹ כָּל־מוֹסְדֵי אֶרֶץ: אֲנִי־אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אֲתֶם
וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם: אֲכֹן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וּכְאֶחָד הַשָּׁרִים
תִּפְלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אֲתָה תִנְחַל
בְּכָל־הַגּוֹיִם:

בְּרִבִיעֵי בְשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

בבלי כ"ה
לח, ט.

משנ' תמיד
פי"ז מ"ד.
תה"ז נד, א"כג.

אֶל־נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא שִׁפְטָה הָאָרֶץ
הַשֵּׁב גָּמוּל עַל־גָּאִים: עַד־מָתִי רְשָׁעִים יְהוָה עַד־
מָתִי רְשָׁעִים יַעֲלוּזוּ: יַבִּיעוּ יַדְבְּרוּ עִתְק יִתְאַמְרוּ כָּל־פְּעֻלֵי
אוֹן: עַמְךָ יְהוָה יִדְכָּאוּ וּנְחַלְתְּךָ יַעֲנוּ: אֶל־מְנַה וְגַר יִהְרְגוּ
וּיִתּוּמִים יִרְצְחוּ: וַיֵּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יְיָ וְלֹא־יִבִּין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: בִּינוּ בְּעֵרִים בָּעַם וּכְסִילִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנְּטַע
אֶזֶן הֲלֹא יִשְׁמַע אִם־יִצַּר עֵינַי הֲלֹא יִבִּיט: הַיִּסֵּר גּוֹיִם הֲלֹא
יִזְכִּיחַ הַמְּלֶמֶד אָדָם דַּעַת: יְהוָה יִדַּע מַחְשְׁבוֹת אָדָם
כִּי־הִמָּה הַבֵּל: אֲשֶׁר־יִוּ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר־תִּיִּסְרְנוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ
תִּלְמַדְנוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִיְמֵי רַע עַד יִכְרַה לְרַשָּׁע שַׁחַת:
כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי־עַד־צָדֵק
יִשׁוּב מִשִּׁפְטֵי וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׂרָאֵלִיב: מִי־יִקוּם לִי עַם־מְרַעִים
מִי־תִיַּצֵּב לִי עַם־פְּעֻלֵי אוֹן: לוֹלֵי יְהוָה עֲזַרְתָּה לִי כַמְעָטוֹ
שָׁכְנָה דוֹמָה נִפְשִׁי: אִם־אֶמְרָתִי מָטָה רַגְלִי חֲסִדְךָ יְהוָה
יִסְעֲדֵנִי: בְּרַב שְׂרַעֲפֵי בְּקִרְבִי תִנְחַוְמִיךָ יִשְׁעִשְׁעוּ נִפְשֵׁי:
הִיחַבְּרָךְ כִּסָּא הַנּוֹת יִצַּר עֲמַל עַל־יְחִיק: יִגּוּדוּ עַל־נִפְשׁ
צָדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי
לְצוּר מַחְסִי: וַיִּשָּׁב עָלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם וּבִרְעַתָּם יִצְמִיתָם
יִצְמִיתָם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

משנ' תמיד
פ"ז מ"ד.

סה' פא, ט"ח.

בְּחַמִּישֵׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְמַנְצִיחוֹ עַל־הַגְּתִית לְאַסֵּף: הֲרַגְנוּ לַאלֹהִים עוֹזְנוֹ
 הָרִיעוּ לַאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוֹזְמָרָה וּתְנוּתָף
 כְּנֹזֵר נְעִים עַם־נָבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם
 חֲגִינוּ: כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁפֵּט לַאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֲדוּתוֹ
 בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁפְתַּי לֹא־יִדְעֵתִי
 אֲשַׁמְעֵ: הַסִּירוֹתֵי מִסְבֵּל שְׂכֵמוֹ כִּפְיוֹ מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה:
 בְּצָרָה קָרָאתָ וְאַחֲלֶצֶךָ אֶעֱנֶךָ בְּסִתֵּר רַעַם אֶבְחַנְךָ עַל־מִי
 מְרִיבָה סֵלָה: שָׁמַע עַמִּי וְאַעֲיִדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם־
 תִּשְׁמַע־לִי לֹא־יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
 גֵּכָר: אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 הֲרַחֲב־פִּיךָ וְאַמְלֵאֵהוּ: וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל
 לֹא־אָבְדָה לִי: וְאַשְׁלַח־הוּוּ בְּשָׂרֵירוֹת לְבָס יִלְכּוּ
 בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ:
 כְּמַעֵט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדַי: מִשְׁנֹאֵי
 יְהוָה יִכְחָשׁוּ־לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֶטֶה
 וּמִצֹּר דָּבַשׁ אֲשַׁבֵּיעֶךָ:

בבלי ר"ה
ל"ח, ט.**בְּשִׁשִּׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:**

יְהוָה מָלְךְ גִּאֹת לְבָשׁ לְבָשׁ יְהוָה עַז הַתְּאֹזֵר אֶף־תִּכּוֹן
 תִּבְל בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֵאֶךָ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתָּה:
 נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ יְהוָה נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת
 דְּכִיָּם: מְקַלּוֹתוֹ מִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אֲדִיר
 בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדַתִּיךָ נֶאֱמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ
 יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

בבלי ר"ה
ל"ח, ט.משנ' תמיד
פ"ז מ"ד.

סה' נג, ט"ח.

בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

בבלי ר"ה
לא, ה.

מִזְמוֹר¹ שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר
 לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ
 בְּלֵילוֹת: עֲלֵי־עֲשׂוֹר וְעֲלֵי־נָבֶל עָלֵי הַגִּזְיוֹן בְּכַנּוֹר: כִּי
 שָׁמַחֲתָנִי יְהוָה בְּפַעֲלְךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּנּוּ: מִה־גִּדְלוֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדַע
 וְכֹסֶל לֹא־יִבִּין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיֵצוּ
 כָּל־פְּעֵלֵי אֹן לְהַשְׁמַדֵם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם
 יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ יִתְפָּרְדּוּ
 כָּל־פְּעֵלֵי אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קַרְנֵי בַלְתֵּי בְּשִׁמֹן רַעֲנָן:
 וְתַבֵּט עֵינַי בְּשׂוֹרֵי בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעֲנָה אָזְנִי:
 צְדִיק כַּתְמֵר יִפְרַח כְּאֶרֶז בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָה: שְׁתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבּוֹן בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יִשְׂרָאֵל יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עוֹלָתָה בּוֹ:

ויש מוספים וכן המנהג המקורי לומר אותו במקום מזמור שיר ליום השבת:

מִזְמוֹר שִׁיר לְעֵתִיד לְבָא לְעוֹלָם שְׁפֹלוֹ שַׁבַּת
 שְׁהִיא מְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְאֵא תְלַמִּידֵי חֲכָמִים
 מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי
 יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֵל תִּקְרֵי בְּנֵיךָ אֶלָּא בְּנֵיךָ:
 יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי
 אֲדַבְּרָה־נָּא שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה
 טוֹב לָךְ: וְרֵאֵה־בָּנִים לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם)

ירושלמי
 ברכות סוף
 פ"ט; בבלי
 ברכות דף
 סד, ה.

חז"ל סוף
 פי' נחת.

ישע' נד, יג.

תה' קכג,
 ז"ט.

שם קכת, ו.
 שם קיע,
 קסה.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה: המזמור בשלמותו איננו, וכאן הוכנס עפ"י הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג.

תה' כט, יא. רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום):

קדיש דרבנן:

מוזכר צמס"ו סועה דף מנ, א; שצה"ל תפילה ס"ו ח' צמס תש"ו הראצ"ד ס"ו קאג; שצה"ל תפילה ס"ו ת.

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דברא כרעותה. וימליך מלכותה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן:

מוזכר צמס"ו פ"ו, ה"ו; תוס' ברכות דף ג, ה.

יהא שמה רבא מברך. לעלם ולעלמי עלמיא יתברך.

תרגום ירוש' ברא' מנ, א; ט"פ דני"ב, ב.

וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא:

לעלא לעלא מן כל ברכתא שירתא. תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

לויקלוס דצ' כח, מנ.

על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל (כל) תלמידי תלמידיהון (די תבין) דעסקין באוריתא (קדשתא) די בארתא הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא (לנא ו) להון ולכון שלמא ונחא וחסדא ורחמין (וחיי אריכי) ומזוני רויחין מן קדם מרה שמיא וארעא ואמרו אמן:

ט"פ ח' ירוש' שמי"ב, כ. ט"פ דני"ב, ב. ית. ט"פ שמי"ב, ה. יא.

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל. ואמרו אמן:

עשה שלום במרומי. הוא ברחמיו. יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל. אמן:

לוי' כה, ב. ט"פ ישעי' כז, ה.

החזן אומר בקול רם:

לינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר בראשית. שלא עשנו כגויי הארץ. ולא שמנו כמשפחות הארצות. שלא שם חלקנו בהם. וגורלנו ככל המונס. שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים אל אל לא ישוע. ואנו כורעים

תשובה"ג שער' תשובה ס"ו מנ.

ט"פ ירמי' י, טז.

ישעי' מה, ב.

וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 (שהוא) נוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בַּשָּׁמַיִם ^{יש"ע נא, יג.}
 מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֹזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ. אֶמֶת מְלַכְנוּ וְאֵין זולתו. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרַתְךָ. וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא ^{דב' ד, לג.}
 הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נִמְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת
 עֹדְךָ. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת
 יִכְרֹתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכַל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ
 בְּשִׁמְךָ. לְהַפְנוֹת אֱלֹהֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אֶרֶץ. יִפְּרוּ וַיִּדְעוּ
 כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל־לִשׁוֹן. <sup>ע"פ ישע"י
מה, כג.</sup>
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקְרְ
 יתנו. וַיִּקְבְּלוּ כָּל־עַל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
 לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא. וְלַעֲזוּלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
 בְּכָבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרַתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: ^{שמ' עו, יח.}
 וְכַתוּב². שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: ^{דב' ו, ד.}

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

תרגום ירוש'
ברא' מע, א;
ע"פ דני' ב, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֹלָם וְלַעֲלָמִי עֲלֵמֵי יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה
ס' ת.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַומַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה וַיִּתְהַלָּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

¹ במד' רמ"ז: "ואין" בתוספת וי"ו. ² במד' רמ"ז: "ונאמר".

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאֲמָרוּ אָמֵן:

אויקלוס ד'ב'
כה, מנ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמִיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאֲמָרוּ אָמֵן:

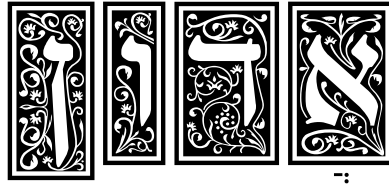
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

אוי' כה, ג.
ע"פ יסנ'
כו, ה.

פיוט לר' דניאל בן יהודה דיין:

יִגְדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאִין־עַת אֶל־מְצִיאֹתוֹ:
אֶחָד וְאִין יְחִיד בְּיַחְדוֹ. נְעֵלָם וְגַם אִין־סוּף לְאַחַדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְּמוּת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוּף. לֹא־נִעְרוּךְ אֱלִיו קְדָשְׁתּוֹ:
קְדָמוֹן לְכָל־דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רֵאשׁוֹן וְאִין־רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצָר. יוֹרָה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שִׁפְעָה נִבּוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֶל־ אַנְשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
לֹא־קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נִבְיָא וּמִבֵּיט אֶת־תְּמוּנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֶל. עַל־יַד נִבְיָאוּ נְאֻמֵּן בֵּיתוֹ:
לֹא־יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא־יִמִּיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָּתוֹ:
צוּפָה וְיוֹדֵעַ סִתְּרֵינוּ. מִבֵּיט לְסוּף דְּבָר בְּקַדְמוּתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד¹ כְּמַפְעֵלוֹ. נוֹתֵן לְרִשְׁעָה רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ. לְפָדוֹת מְחַכֵּי קִץ יִשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ. בְּרוּךְ עַד־יְעוֹד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
(אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וְנִבּוֹאָתוֹ):

¹ נ"א: חסיד.

עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ.	בְּטָרִם כָּל-יִצִיר נִבְרָא:
לָעֵת נַעֲשֶׂה כְּחֶפְצוֹ ¹ כָּל.	אֲזִי מֶלֶךְ שָׁמוּ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כָּכֵלֹת הַכָּל.	לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹנֵה.	וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאֲרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי.	לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה ² :
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי ³ תְּכָלִית.	וְלֹא הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:
וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי.	וְיִצוֹר חֲבֻלֵי בְּעֵת ⁴ צָרָה:
וְהוּא גָּסִי וּמְנוּסִי.	מְנַת כּוֹסֵי בְּיֹסֵם אֶקְרָא:
בְּיָדּוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי.	בְּעֵת אִישׁוֹן וְאֶעִירָה:
וְעַסְרוּחֵי גְּוִיָּתִי.	יִהְיֶה לִּי וְלֹא אֵירָא:

ט"פ תכ"ו
ק"ח, נ

בהושענא רבה תוקעים תשר"ת.

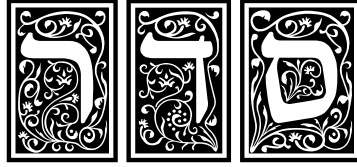
בשבת אומרים בנחת:

מ"ב ט, יו.
בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
דָּבַר לְאַנְפֹּל דָּבַר אֶחָד מְכֹל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר
דָּבַר בְּיַד מֹשֶׁה עֶבְדּוֹ:

ואומרים בנחת:

מ"א ט, טו.
יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם-אַבְתִּינּוּ
אֶל-יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל-יִטְשֵׁנוּ: וְכוּ'

¹ במח' רמ"ז: בְּעֵת; כְּחֶפְצוֹ. ² במח' רמ"ז: וְלְהַחֲבִירָה. ³ במח' רמ"ז: וְכֵלִי. ⁴ במח' רמ"ז: בְּיֹסֵם.

קידוש לשחרית של סוכות,
שמיני עזרת ושמחת תורה

בשבת אומרים:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם
כִּי־שָׁשַׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ:

שמו' לה,
עזרת.

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שָׁמֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ
כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם
הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ:

שם כ, ת.
דבר' ה, יב.
שמו' כ, יא.

אם חל יום טוב בחול מתחילים מכאן:

**אֱלֹהֵינוּ מוֹעֵד יְהוָה מִקְרָאֵי קִנְיָן
אֲשֶׁר־תִּקְרָאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:**

ויק' כג, ד.

סְבָרֵי מִרְגָּן (הקהל עונה: לְחַיִּים):

מד' תנחומא
פקודי סי' צ.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:**

דע"ז ויק' י, ט
ע"פ צנז'י
שבת דף סז, ג;
סת"ר סי' כד.

בסוכות מברכים בסוכה:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֹּכָה:**

סדר' רס"ג
עמ' רלד;
סה"ת
סי' נב.

תוספתא
ברכות
פ"ו, ה"ט;
ירוש' ברכות
פ"ט, ה"ג.

בשבת אומרים:

ישע' נח.
יב"ד.

אִם-תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רִגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בַּיּוֹם קִדְשֵׁי וְקִרְאתָ
לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדָתוּ מַעֲשׂוֹת
דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֲפָצֶךָ וְדַבֵּר דְּבַר: אֹז תִּתְעַנֵּג עַל-יְהוָה
וְהִרְבַּבְתִּיךָ עַל-בְּמַתִּי אֶרֶץ וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ
כִּי פִי יְהוָה דְּבַר:

שנה"ל
ס"ו קבו
ס"ח ר
ס"ו כ
ס"ה"ח
ס"ו מה.

ס"ס נכ, ז.

שנה"ל
ס"ו קבו
ס"ח ר
ס"ו כ
ס"ה"ח
ס"ו מה.

נֶאֱוֹו עַל-הַהָרִים רִגְלֵי מְבֹשֵׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מְבֹשֵׁר טוֹב
מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אָמַר לְצִיּוֹן מְלֶךְ אֱלֹהֶיךָ: גִּילֵי מְאֹד
בֵּת-צִיּוֹן הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָךְ יָבֹא לָךְ צְדִיק
וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל-חֲמֹר וְעַל-עֵיר בְּדֹאֲתָנוֹת: הִנְנִי
שֹׁלַח מְלֹאכֵי וּפְנֵה-דָרֶךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל-הֵיכָלֹ
הָאֲדוֹן אֲשֶׁר-אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמְלֹאךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר-אַתֶּם
חֹפְצִים הִנֵּה-בָא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם
אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא:
וְהִשִּׁיב לִבְּאֲבוֹת עַל-בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל-אֲבוֹתָם: הִנֵּה
יָמִים בָּאִים נֹאם-יְהוָה וְהִקְמַתִי לְדוֹר צֶמַח צְדִיק וּמְלֶךְ
מְלֶךְ וְהִשְׁפִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאֶרֶץ: בְּיָמָיו תּוֹשַׁע
יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל יִשְׁכַּן לְבֶטַח וְזֶה-שְׁמוֹ אֲשֶׁר-יִקְרָא יְהוָה
צַדִּיקָנוּ: וַיֵּשְׁבוּ עַל-הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדֵי לַיַּעֲקֹב אֲשֶׁר

זכר' ע, ט.

מללכ' ג, א.

ס"ס כר"כ.

ירמ' כג, ה'.

יחז' לו,
כה"כח.

יִשְׁבוּבָה אֲבוֹתֵיכֶם ויָשִׁבוּ עָלֶיהָ הִמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
 עַד־עוֹלָם וְדוֹד עֲבָדֵי נְשֵׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם
 בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יְהִי־הִיא אוֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבִּיתִי
 אוֹתָם וּנְתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכְכֶם לְעוֹלָם: וְהִיא מְשַׁכְנִי
 עָלֵיהֶם וְהִיִּיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהִמָּה יְהִי־לִי לְעַם: וַיִּדְעוּ
 הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדָּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי
 בְּתוֹכְכֶם לְעוֹלָם:

צ"ו לו"ח
 ס"ו רל"ז
 תמדת הימים
 משמרת החדש
 פ"ח.

לְמִנְצַח¹ עַל־הַגְּתִית לְבְנֵי־קַרְח מְזֻמּוֹר: מֵהַיָּדִידוֹת
 מְשַׁכְּנֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָהּ
 נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרִי יִרְנְנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר
 מִצָּאָה בֵּית וּדְרוֹרוֹ קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרַחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ
 יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשָׂרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלָלוּךָ
 סְלָה: אֲשָׂרִי אָדָם עוֹזֵלוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: עֲבָרְיוֹ בְּעַמְּקֵי
 הַבְּכָא מַעֲיָן יִשְׁתַּוְּהוּ גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל
 אֱלֹהֵי יִרְאָה אֱלֹהֵי בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה
 תְּפִלַּתִּי הָאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סְלָה: מִגִּנְנוּ רְאָה אֱלֹהִים וְהִבֵּט
 פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב־יּוֹם בַּחֲצִירֶיךָ מֵאֶלֶף בַּחֲרָתִי הַסְּתוֹפֵף
 בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֶהֱלִי־רָשָׁע: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים
 חַן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלְכִים בְּתַמִּים: יְהוָה
 צְבָאוֹת אֲשָׂרִי אָדָם בִּטַח בְּךָ:

ס"ו פד, ר"ג.

לגרת
 התשובה
 אות ע.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם אֶת־קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאֲשֵׁי רִיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
 לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד:

ס"ו כח, ר"ח.

1 לפי מח' רמ"ו ובולוניה ממשיכים ב"אשרי". ונוסח זה מופיע ממוח' שד"ל ואילך.

אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
הָעֲרָבִים: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית
רְבִיעֵת הֶהָיִן: עֲלֹת תָּמִיד הַעֲשִׂיָה בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחֹחַ
אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הֶהָיִן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּד
נֶסֶד שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים
כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

ע"פ סרע"ג
ח"ה ס"ו סה.
צנלי כריתות
דף ו, א.

אֵתָהּ הוּא שְׁהִקְטִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֵת־)קִטְרֵת הַסַּמִּים.
פְּטוּם הַקִּטְרֵת. הַצָּרִי וְהַצֶּפְרָן. הַחֲלֻבָּנָה וְהַלְבוֹנָה.
מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֻלַת נֶרְדַּ וְכַרְכֶּם.
מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר
וְקִלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כְּרִשִּׁינָה תִשְׁעָה קִבִּין.
יֵין קִפְרִיסִין סָאִין תֵּלֶת וּקִבִּין תֵּלֶת־א. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין
מִבֵּיא חֲמֵר חוֹרִיץ עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעֲלָה עֶשֶׂן
כָּל־שָׁהוּא. רַבִּי נִתֵן אוֹמֵר אֵף כֶּפֶת הִירְדָן כָּל־שָׁהוּא.
אִם נִתֵן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ
חַיֵּב מִתָּהּ:

צנלי כריתות
דף ו, א.

רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שְׂרָף הַנוֹטָף
מַעֲצֵי הַקֶּטֶף. בּוֹרִית כְּרִשִּׁינָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֵת־הַצֶּפְרָן
כְּדֵי שְׁתֵּהָא נָאָה. יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוֹרִין בּוֹ אֵת־הַצֶּפְרָן כְּדֵי
שְׁתֵּהָא עֲזָה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שְׁאִין מִכְּנִיסִין
מִי רַגְלִים בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

מד' שכל טוב
צ"ו כ"ג, יח.

וְעַרְבֵהּ לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קִדְמָנִית:

¹ במד' רמ"ו ובולוניה: תור יין.

תה"פד, ה.

שצה"ל ענין
תפילה סו' ז.

שס קמ"ד, טו.

יִשְׁבִּי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁפְכָה לֹא
אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵינוּ:

תְּהִלָּה לְדוֹר אַרְוֹמֶמְךָ אֱלֹהֵי הַמַּלְאָךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוָה וּמְהַלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדָר כְּבוֹד
הַזֶּדֶךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ
וְגִדְלוֹתֶיךָ אֲסַפְרֶנָּה: זָכַר רַב־טוֹבֶכָה יִבִּיעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ:
חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה אֲרָךְ אֲפָיִם וְגִדְלוֹתֶיךָ: טוֹב־יְהוָה לְכָל
יִרְחֲמֵנו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחַסִּדֹתֶיךָ
יִבְרַכְכוּ: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ:
לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתֶיךָ וְכְבוֹד הֵדָר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דוֹר וָדָר:
סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵינוּ כָּל־
אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח
אֶת־יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו
וְחַסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קוֹרְאָיו לְכָל־אֲשֶׁר
יִקְרָאוּהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאוּ יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
וְיִוָּשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֲהַבָיו וְאֶת־כָּל־הַרְשָׁעִים
יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבֹר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד:

תה"קמ"ה,
ח"כ"א; צצ"ו
צרכות דף
ד, ב; פסקין
ר"ד צרכות
דף ד, ב;
שצה"ל ענין
תפילה סו' ז,
וענין שבת
סו' קכ"ו
סו"ת סו' ב;
סו"ר סו' ב.

וְאֶנְחַנּוּ נְבֻרָךְ יְהי מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם. הַלְלוּ-יָהּ:

תה' קטו, ית.

רמ"ש זככות פ"ח, ס"ו.

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פֹשַׁע בִּיעֲקֹב נֹאֵם יְהוָה: וְאֲנִי
 זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ
 וּדְבָרֵי אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּפִיךָ לֹא-יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ
 וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם: וְאַתָּה
 קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וּקְרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ: בַּלְחַשׁ: וּמִקְבְּלֵין דִּן מִן דִּן וְאָמְרִין קַדִּישׁ בְּשִׁמִּי
 מְרוּמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבֵד
 גְּבוּרְתָּהּ. קַדִּישׁ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמִי עֲלִמְיָא. יְהוָה צְבָאוֹת
 מְלִיא כָּל-אַרְעָא זִיו יְקָרָה ע"כ: וְתִשְׁאַנְנִי רוּחַ וְאֶשְׁמַע
 אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
 בַּלְחַשׁ: וּנְטַלְתַּנִּי רוּחָא. וּשְׁמַעִית בְּתֵרַאי קָל זִיעַ שְׁגִיא-
 דְּמִשְׁבַּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּיהוָה מֵאַתֵּר בֵּית
 שְׁכִינְתָּה ע"כ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלְמָא וְעַד: בַּלְחַשׁ: יְהוָה מַלְכוּתָהּ
 קָאִים לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמִי עֲלִמְיָא: יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
 וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה-זֹאת לְעוֹלָם לְיִצְחָר מַחְשְׁבוֹת
 לְבָב עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבְךָ אֱלֹהֵיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן
 וְלֹא-יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אַפּוֹ וְלֹא-יִזְעִיר כָּל-חַמְתּוֹ:
 כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסֹלַח וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאֵיךָ: צְדָקְתֶךָ
 צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרְתֶךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֶדֶם: בְּרוּךְ
 אֲדֹנָי יוֹסֵם יוֹם יַעֲמֹס-לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה
 צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁגֹּב-לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת

רמ"ש תשובה"ג שער"ת סו' נה; ליקו"פ טו, כ; שבה"ל ענן חפ"ל סו' מד.

תה' כב, ד.

שע"ו ג, ב.

תרגום.

יש"ו ג, יב.

תש"ו ח"ג חו"ח סו' לה; תוס' זככות ג, ח סוף ד"ה וענין טור חו"ח סו' קלב.

שמו"ע, ית.

דמ"א כטו, ית.

תה' עח, לת.

שם פו, ה.

שם קטו, קמ"ג.

מ"כ ז, ב.

תה' סח, כ.

תה' נט, ת.

שם פד, יג.

ירושלמי זככות פ"ה, ה"ה.

אֲשָׁרֵי אֲדָם בְּטַח בָּדָ: (יהוה הושיעה הפלך יעגנו
ביום־קראנו): ע"כ בלחש:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאנוּ לְכַבֹּדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים.
וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וְחַיִּי¹ עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכְנוּ.
הֶרְחַמְן יִפְתַּח לִבָּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבְּתוֹ וְיִרְאֶתוּ בְּלִבָּנוּ.
וְיִשִּׁים בְּלִבָּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲבֹדוֹ
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבֵּי שָׁלֵם וּבְנַפְשׁ חַפְצָה. לְמַעַן לֹא
נִיגַע לָרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה. וְכֵן יִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנָיִךְ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁנִּשְׁמַר חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְנִזְכֶּה וְנַחֲמֶיךָ וְנִרְאֶה וְנִשְׁמַע יְשׁוּעַת שְׁנֵי הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה
וְלִבְרָכָה. לְזָכוֹת וְלִמְעֻשִׁים טוֹבִים וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא:

ראה רמב"ם
ח"א שו"ת סי'
קס"ה; שבה"ל
ענין תפילה
סי' מ"א;
סת"ר סי' ג.

ע"פ סרטי"ג
ח"א סי' ס"ה.

ע"פ דה"א
כת, ט.

ע"פ ישנ'
סה, כג.

צנז' סנהדרין
ט, ח.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שבה"ל שבת
סי' קכו.

מוחקר במס"ו
פ"ו, ה"ו;
תוס' ברכות
דף ג, ח.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שבה"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
ברא' מט, ח;
ע"פ דני"ב, כ.

אויקלוס ד'
כת, נג.

ביו"ט החל בחול ממושיכים בעמוד 173. ובשבת בעמוד הבא:

1 במח' רמ"ז ובולוניה: "חיי" ללא וי"ו.

בשבת אומרים:

תה' סע, יד.

סס פו, י.

שנה"ל שנת
ס"ו קכו
בשם רש"י

וְאֵנִי תִפְלְתִי-לָךְ וַיְהוֶה עֵת רִצּוֹן אֱלֹהִים בְּרַב-חַסְדֶּךָ
עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ: כִּי-גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה נִפְלְאוֹת
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ-קְדוֹשׁ
וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

הוצאת ספר תורה

במ"י י, לה.

תה' מו, כז.

ישע"ג, ג.
תה' קלה, יג.
ישע"ו, כח.

ספר המעשים
ד"ה ושני
כלכו ס"ו לו.

וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצֹוּ אֲיִבֶיךָ
וַיִּנְסוּ מִשְׁנֹאֵיךָ מִפְּנֵיךָ: קוֹמְהוּ עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חַסְדֶּךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶךְ-דֹּר: יְהוָה חַפֵּץ לְמַעַן אֲדַקֵּן
יַגְדִּיל תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

תה' קי"ח, ס"ג.

הִלְלוּ יְהוָה אֹדָה יְהוָה בְּכָל-לֵבב בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה:
גְּדִלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל-חַפְצֵיהֶם:
הוֹדוּהֶדֶר פִּעְלוֹ וְאֲדַקְתּוּ עֲמֻדַת לְעֵד: זְכַר עֲשֵׂה לְנִפְלְאוֹתַי
חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה: טָרַף נֶתַן לִירְאָיו יִזְכַּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כַּח
מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אֵמַת
וּמִשְׁפָּט נְאֻמָּנִים כָּל-פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעֵד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם
בְּאֵמַת וַיִּשָּׂר: פְּדוּתוֹ שָׁלַח לְעַמּוֹ צִוְּה-לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ
וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רְאשִׁית חֲכָמָהוּ יִרְאֵת יְהוָה שִׁכֹּל טוֹב לְכָל-
עֲשִׂיהֶם תְּהַלְתּוּ עֲמֻדַת לְעֵד:

סס לד, ד.

סס נט, ה.

סס, ט.

ש"ה, ב, ג.

מס"ו יד, ה.

גְּדִלוֹ לִיהוָה אֵתִי וְנִרְוַמְתָּה שְׁמוֹ יַחְדָּו:
רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶר קְדָשׁוֹ כִּי-קְדוֹשׁ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין-קְדוֹשׁ כִּי הוּא כִּי אֵין בְּלַתְךָ וְאֵין צוּר

כֹּאֱלֹהֵינוּ: (כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי אֲצֹר זְוֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ):
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ- גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ- קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

תהי' ית, לב.

מס"ו יד, ה.

וְתִגְלָה (וְתִרְאֶה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה- וְיַחֲזֹן וּיְרַחֵם¹
פְּלִיטָתָנוּ וּפְלִיטַת כָּל-עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל- וְיִתְנַנוּ
(תְּמִיד) לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן וְאָמְרוּ כָל-הָעַם אָמֵן-
הַכֹּל הֵבוּ גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ- וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

ט"פ מס"ו
פ"ד, ה"ו.

ד' לב, ג.

מגביהים ספר התורה ואומרים²:

זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר-שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
צְוֵה-לָנוּ מֹשֶׁה מִזְרָשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

דב' ד, מ"ד.

שס לג, ד.

שס ד, ה.

כִּהֵן קָרַב יַעֲמֹד הַכֵּהֵן (או: אִין כַּאֵן כַּהֵן יַעֲמֹד הַלּוֹי או:
יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ³ שֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל

בְּקִדְשָׁתוֹ- תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוּת יְהוָה
נְאֻמָּנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי-לֵב מִצְוֹת
יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד
מְשֻׁפְטֵי-יְהוָה אֲמַת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דָּרְכוּ אִמְרַת-יְהוָה
צְרוּפָה מְגֵן הוּא לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרַכֵּיהֶּ דְּרַכֵּי-נְעָם
וְכֹל-נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: עֵץ-חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּה
מְאֻשָּׁר: כִּי-בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ וְיִוָּסְפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: יְהוָה עֹז
לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

תהי' יע, ט"ו.

שס ית, לא.

משל' ג, חזית.

שס ט, יא.

תהי' כט, יא.

¹ במח' רמ"ו: תיבת "וירחם" לא מופיעה. ² במח' רמ"ו ובולוניה הגבהת התורה והפסוקים שאומרים אח"כ
עד "כלכם היום" לא מופיעים. עד מח' שד"ל הגבהת התורה מופיעה לאחר קריאת התורה- ואח"כ בכל
הסידורים מופיעה לפני קריאת התורה וכן נהוג היום. ³ במח' רמ"ו ובולוניה "ברוך שנתן תורה לעמו
ישראל בקדושתו" לא מופיע. וכן הפסוקים מספר משלי אינם מופיעים- הנוסח כאן הינו עפ"י המנהג האיטלקי
בירושלים, שערך הרב מ"ע הרטום, עמ' 13, ג.

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם • (הקהל עונה: יְבָרְכֶךָ יְהוָה)¹:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
נוֹתֵן הַתּוֹרָה:**

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ
תּוֹרַת אֱמֶת • וַחַיֵּי עוֹלָם נִשְׁע בְּתוֹכֵנוּ • בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה • נוֹתֵן הַתּוֹרָה:**

קריאות לשבת של סוכות, שמו"ע ושי"ת

פרשת וזאת הברכה

**וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח
מִשְׁעֵיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאֲרֹן וְאַתָּה מֵרַבְּבַת קָדֵשׁ מִימֵינוּ
אִשׁ דָּת² לָמוֹ: אַף חִבַּב עַמִּים כָּל־קִדְשָׁיו בְּיָדְךָ וְהֵם תִּכּוּ
לְרַגְלְךָ יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ: תּוֹרָה צִוִּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה
קִהַלְתָּ יַעֲקֹב: וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ בְּהַתְּאַסֵּף רָאשֵׁי עַם יִחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: יַחֲיֵי רְאוּבֵן וְאַל־יִמָּת וַיְהִי מָתוֹ מִסְפָּר:
וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר
שָׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאַל־עָמוּ תִבְיָאֵנוּ יְדִיו רַב לֹו וְעֶזֶר**

רות 3, 7.

מס"ו פי"ג,
ה"ו.

ספרי פסקה
ש"ד ה'
כי שס.

מחבר צמשי
מגילה 7, 3;
צבלי ברכות
יא, 3.

מחבר צמשי
מגילה 7, 3;
מס"ו פי"ג,
ה"ו.

סדו' רס"ג
עמ' שנט;
סה"ק סדר
קה"ת.
סדו' רס"ג
עמ' שנט;
רה"ש ברכות
פ"ז סו' כו.

רה"ש ח"א
ש"ת סו'
קסת; שנה"ל
ענין תפילה
סו' מא;
סת"ר סו' ו.

סה"ת
סו' מה.

דבר' לג,
ז"כ.

¹ במד' רמ"ו וכולוניא: לא מופיע. ² זהו הקרי, והכתיב "אשרת".

מצריו תהיה: פ לוי

וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָךְ וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמִסְפָּה
תְּרִיבָהוּ עַל־מִי מְרִיבָה: הָאֱמֹר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת־אֲחִיו לֹא הִפִּיר וְאֶת־בָּנָיו לֹא יָדַע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרֹתֶיךָ
וּבְרִיתֶךָ יִנְצְרוּ: יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרֹתֶיךָ לְיִשְׂרָאֵל
יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ: בְּרַךְ יְהוָה חֵילוֹ
וּפְעֵל יָדָיו תִּרְצֶה מִחֵץ מְתַנְּגִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאִיו מִן־יְקוּמוֹן:
לְבַנְיָמֵן אָמַר יָדִיד יְהוָה יִשְׁכֵּן לְבִטַח עָלָיו

חֲפָף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתַפְּיוֹ שָׁכֵן: ס יִשְׂרָאֵל וּלְיוֹסֵף
אָמַר מִבְּרַכַּת יְהוָה אֲרָצוֹ מִמְּגַד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְהוֹם רִבְצַת
תַּחַת: וּמִמְּגַד תְּבוֹאֵת שֶׁמֶשׁ וּמִמְּגַד גְּרֵשׁ יְרֻחִים: וּמִרֹאשׁ
הַר־רִיִקְדָם וּמִמְּגַד גְּבַעוֹת עוֹלָם: וּמִמְּגַד אֶרֶץ וּמִלְאָה וּרְצוֹן
שָׁכְנֵי סָנָה תְּבוֹאֵתָהּ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקַדְקֹד נֹזֵר אֲחִיו: בְּכוֹר
שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וּקְרָנֵי רֹאשׁ קְרָנָיו בָּהֶם עַמִּים יִנְגַח יַחַדּוֹ
אֶפְסֵי־אֶרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אֲלֵפֵי מְנַשֶּׁה:

פִּרְשֵׁת בְּרֵאשִׁית

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הֵיְתָה
תְּהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קִרָּא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם אֶחָד: פ לוי

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם
לְמַיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת
לְרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרְקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים

כ"ה
ח"ב

לְרַקִּיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁנִי: פ ישראל
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד
 וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְנֵה
 הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא
 הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִנּוֹ
 אֲשֶׁר זָרְעוּבוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב
 מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּבוּ לְמִינֵהוּ
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

ברכת הגומל¹:

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

ע"פ 33
 צרכות 77
 ד, 3.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים
טוֹבוֹת. שְׁנַמְלֵנִי כָּל־טוֹב:

ס"ח סוף
 ס"ו נח.

הקהל עונה:

ס"ח ק"ו, ט.

מִי שְׁנַמְלֵךְ כָּל־טוֹב. הוּא יִגְמְלֵךְ כָּל־טוֹב לְעַד סְלֵה. יוֹדוּ
לִיהוָה חֶסֶדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם:

ס"ח
 נספחים
 ס"ג.

מי שברך לעולה לתורה:

מִי שִׁבְרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ אֶת־כְּבוֹד
רַבִּי... שְׁמִתְנַדֵּב... לְמִנּוּחַת נַפְשׁ... וְלְמִנּוּחַת נַפְשׁ כָּל־קְרוֹבֵי
שְׁמֵתוֹ וְכָל־שְׂאֵר שְׂכָבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּי... וְלְחַיִּי כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ
וְלְחַיִּי כָּל־קְרוֹבֵי וְאוֹהָבֵי וְלְחַיִּי כָּל־הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבְשִׁכְר
זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וַיְצִילֵהוּ מִכָּל־צָרָה וְצַוּקָה. וַיִּשְׁלַח
בְּרַכָּה רוּחָה וְהַצִּלָּהּ בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדָיו. וַיְבָרְכֵהוּ וַיַּזְכֵּהוּ לְעֹלֹת
לְרִגְלַ עַם־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַחֲיוֹ. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

ע"פ 37
 סוף פ"ו יא.

¹ במד' רמ"ו וכולוניא לא מופיע.

ט"פ סרט"ג
לח. כ.

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְכוֹנֵן אֶת־בֵּית חַיִּינוּ.
וּלְהַשִּׁיב שְׂכִינָתֵנו בְּתוֹכוֹ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְנֹאמֵר אָמֵן:

ט"פ סרט"ג
לח. כ.

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְרַחֵם עַל פְּלִיטָתֵנוּ. וְלַעְצֹר
אֶת־הַמַּגָּפָה וְהַמְשַׁחִית מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל בְּתֵינוּ. וּמֵעַל
כָּל־עֵדֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים לְקַיֵּם לָנוּ אֶת־כָּל־חֻמְי
יִשְׂרָאֵל. הֵם וּבְנֵיהֶם (וּנְשֵׂיהֶם) וְתַלְמִידֵיהֶם
וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם. שֶׁבְּכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׂוֹרוֹת
טוֹבוֹת (יְשׁוּעוֹת) וְנִחְמוֹת. מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת
הָאָרֶץ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

ט"פ יא. יב.

אֲחֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאַנּוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנִּתְנוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָהּ. הַמְּקוֹם (בְּרַחֲמֵינוּ) יְרַחֵם וְיַחֲוֶן
אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ) בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיוֹשִׁיעֵם וְיוֹשִׁיעֵנוּ.
וְיוֹצִיאֵם וְיוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקִרְוֵב).
וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־חֲסִדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה
הוֹחֲלֵתִי אַתָּה תַעֲנֶנּוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ יְדִידֶיךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּגְנוֹ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָךְ:
לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיָּה וְאֲסַפֵּר מֵעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַפְּלֵךְ
יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

תה"ל לג. כב.
שס לח. טז.
שס ס. ז.
שס פד. י.
תה"ל קי"ח. ת.
שס כ. י.

¹ במז' רמ"ז מופיע רק הפסוק הראשון.

מחזירים את ספר התורה ואומרים:

בַּחֹרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת זְמָנִים עִם־נְעָרִים¹: יִהְיֶה לָּהֶם אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי־נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
 וַיִּרְם קָרוֹן לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל־חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבּוֹ
 הַלְלוּ־יָהּ: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמְאִיבֵי אוֹשַׁע: וּבְנַחֵה יֹאמֶר
 שׁוֹבֵה יְהוָה רַבְבוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבָדָךְ
 אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי
 אֶל־תִּעֲזוּבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּינָה מֵאֲשֶׁר:
 דְּרַכִּינָה דְרַכִּי־נִגְעִים וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵיךְ
 וְנִשְׁוֹבֵה חַדָּשׁ יִמִּינוּ כְּקֹדֶם: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים לְכַלְנו חַיִּים.
 כִּי־עֲמֶךָ מְקוֹר חַיִּים:

תה' קמח.
יכ"ד.

ש"צ כב, ד.
צמ"י, לו.

תה' קלג, ו.

משל' ד, ב.

שס, ג, יח.

שס, ח.
איכ"ה, כח.

תה' לו, ו.

סמנטי"ו
סי' טו.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ.
 וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיִמְיִכוּן וּבְחַיִּי דְכָל־בֵּית־
 יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוחבר צמס"ו
פ"י, ה"י.
תוס' צרכות
דף ג, א.

תרגום ירוש'
צרח' מע, א;
ע"פ דני' ב, כ.

שצח"ל תפילה
סי' ת.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

לונקלוס צד'
כת, מנג.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה הפסוק הראשון לא מופיע. וכן מ"בעבור דוד עבדך" וכו'. והנוסח כאן הוא לפי הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, עמ' 13 וראה שם בהערה (1) שבשעת הדחק אפשר לקצר.

שמ"ע וש"ת

בשבת וחזה"מ עוברים לעמ' 225.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שֹׁפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

תה' נה, ת.

צבלי צרכות
דף ט, ב.

מכילתא דר"י
שמ"פ טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהִם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבֹרָהִם:

משנה צרכות
פ"ד מ"ג.
שמו"ג, ו.
צ"י, י.
צבלי צרכות
דף לז, ב.
צ"י, יז, ב.

צ"י רצה
פ' לז; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה ס"ו ית.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
בסוכות: מוֹרִיד הַטָּל | בשמ"ע וש"ת: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמֵי רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׂרָאֵל עֲפָרָה. מֵי־כַמּוֹךְ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ישע"י סג, ה.
ע"פ צבלי
תענית דף
ג, א; אגדה
צ"י פ' מנה;
סרע"ג ח"א
ס"ו לת.

משנ' תענית
פ"ח, מ"א;
פסקי ר"ד
צרכות דף
לז, א.

ש"א ג, ו.
שבה"ל תפילה
ס"ו יח צבס
אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלָם
קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאָךְ. וּקְרָא
זֶה אֱלֹהֶיךָ וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁוּ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת
מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמָּתְם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ
כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קִדְשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח:
יְמֶלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

סרע"ג; ר"ח
מגילה דף
יג, ב.
ישע"י, ג.
יח"ג, יב.
תה' קמו, י.

צבלי צרכות
דף כה, ב;
פרקי היכלות
רצתי מפ' ג'
ואו"ך.
תוספתא
צרכות
פ"ח, ה"ט.

¹ במח' רמ"ז נוסף: "בְּקָרְבֵיךְ".

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. סרע"ג.
 וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי־אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מנצח
 א, יד.
 ששה"ל תפילה
 ס"א יח בשם
 אגדה.
 צבלי ברכות
 דף יב, ב.
 ע"פ דב' ז, ת.
 ע"פ תה"ו
 קמט, ד.
 ע"פ ורמ"ג
 יד, ט.

מזכר צבלי
 יומר פז, ב;
 סד' רס"ג
 עמ' קן.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת. קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
 וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ. וְשִׁמְךָ¹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
 עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וּתְתֶנּוּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבְּתוֹת לְמִנְחָה
 וּמוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה וְחַגִּים וְזִמְנִים לְשִׁשׁוֹן. אֶת־יוֹם
 (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם)

סרע"ג ח"ב
 ס"א קמח.
 ויק' כג, לה לו.

ויק' כג, לה;
 סת"ר ס"א פז.

זִמְנֵי שִׁמְחָתָנוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכַר לִיציאת מצרים:

מס' סופרים
 פ"ו, ט, ה"ה;
 סרע"ג ח"ב
 ס"א עה.

ע"פ סד'ו
 רס"ג עמ' קן.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצֶה.
 וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוֹרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ. וְזִכְרוֹן
 כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן
 וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם)

ויק' כג, לה.
 ששה"ל תפילה
 ס"א כג.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינִי חַג עֲצַרְת הַזֶּה.

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה. | בשמ"ע וש"ת: שְׁמִינִי חַג עֲצַרְת הַזֶּה.
 זְכוֹרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקָדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה.
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחֹסֶם
 וְחֲנֹנִי וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מְלֶךְ
 חֲנוּן וְרַחוּם אַתָּה:

ע"פ דה"ב
 כ, יב.
 ע"פ נחמ"ג
 ט, לא.

¹ במז' רמ"ז ובולגריא: איתא "ישמך".

מזכר ציוש
צרכות
פ"ט, ה"ב.

וְהַשִּׂיאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים
 וְלִשְׂמֹחָה וְלִשְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְרָצִיתָ
 לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סְלֵה. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן
 חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שְׂבַעֲנוּ מִטוֹבֶךָ. שִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתֶךָ.
 וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן (בשבת: שְׂבֻתוֹת
 וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ (בשבת:
 הַשְּׂבֻת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

מס"ו פ"ט, ט.
ה"ה; סרע"ג
ח"ב ס"ו ע"ג;
ס"ו קלג; סד"ו
רס"ג עמ"ק
דב' עז, ח.

צנ"ל פסחים
דף קח, ג;
סח"ר ס"ו ג.

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתֶם שְׁעָה.
 וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתֶךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
 וְתִפְלָתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
 עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן
 וְלִירוּשָׁלַיִם עִירֶךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

חוס' מנחות
דף קח, ח ד"ה
ומיכאל.

ע"פ מוס'
ד, יא.
שנה"ל תפילה
ס"ו יח צנ"ס
אגדה.

ע"פ מוד' סח'
ט, א.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":
מ"ב אות ז;
שנה"ל תפילה
ס"ו כג.
ע"פ צנ"ל
סוכה דף
מ"ח ספרי
הג"ה פ"ג קל"ג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה
 הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ
 הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל-
 גְּשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 וְעַל-גְּסִיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וְיוֹם
 עִמָּנוּ וְעַל-גְּפִלְאוֹרְתֶיךָ
 וְטוֹבוֹרְתֶיךָ שֶׁבְּכָל-עֵת.
 חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ בְּאֵמֶת וּבְלִבְבִי שָׁלֵם. עַל שְׂאָנוּ מוֹדִים לָךְ.
 (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":
מ"ב אות ז;
שנה"ל תפילה
ס"ו כג.
ע"פ צנ"ל
סוכה דף
מ"ח ספרי
הג"ה פ"ג קל"ג.
ש"ע יא, יב.

מ"ב כ, ג.
ע"פ ירוש'
צרכות
פ"א, ה"ה.

עָרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם
 כִּי לֹא־תִמּוּ חֲסָדֶיךָ וַיַּעֲוֹלֶם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

תה' נה, ית.
 ע"פ ח"כ'
 ג, כג.
 סרע"ג ח"א
 ס' לטו.
 ע"פ ישע'
 ס' ו, ו.

עַל־כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שצה"ל תפילה
 ס' יח כשס
 אגדה.

ע"פ תה'
 כג, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בִּרְכָנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נִתַּתְּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

תה' פט, טז.

שצה"ל ענין
 תפילה ס' כד.

תּוֹרַת חַיִּים. אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בִּרְכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבִרְכָנוּ ו) לְבָרַךְ
 אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעַר
 בְּשְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):¹

שצה"ל תפילה
 ס' יח כשס
 אגדה.

ע"פ תה'
 כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. ובחזרה החזן אומר אותו בלחש:
 יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה' יט, טז.

כצלו ברכות
 דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נְצוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁפַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְר
 עֲצַתְּם וְתִמְלִקְל מַחְשְׁבוֹתֶם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי
 דַּעָה. שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה וְכִלְכִּלָּה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
 וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כצלו ברכות
 דף ח, א; רש"י
 ברכות דף
 כט, ב ד"ה
 תחנונים.

ע"פ תה'
 לד, יח.

ע"פ ש"ס
 יח, לז.

ע"פ סרע"ג.

¹ במחז' רמ"ז ובולוניה "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכתיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ז ס"א.

תה' יט, טו.

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

צבלי צרכות
דף יח, ט.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

צבלי יומא דף
נג, ג.

אוי' כה, ג.
ע"פ ישע'
כו, ה.

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:**

ע"פ צבלי
יומא דף נג, ג.

ע"פ משנ'
אצות
פ"ה, מ"ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבַּחְנָה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

רמ"א או"ח
סי' קכג ס"א.

החזן אומר:

מוחזר צמס"ו
פ"ו, ה"ו
תוס' צרכות
דף ג, ט.

**יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְדְבָרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

שצה"ל תפילה
סי' ת.

תרגום ירוש'
צרח' מט, ח;
ע"פ דני' ג, ב.

**יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:**

אונקלוס דב'
כה, מג.

**לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁיר-תָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

ע"פ תרגום
מ"א ת, מה.
תרגום ירוש'
שמ"א, יט.

**תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם
אָבוּהוֹן דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-
כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

**יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-
כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

אוי' כה, ג.
ע"פ ישע'
כו, ה.

**עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:**

¹ במח' רמ"ו ובולגריא הנחיייה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה. ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקב"ג סעיף א'. ² בתנ"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח סי' קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונגאנו וכך מנהגנו.

בשבת אומרים בנחת:

מ"ג ת, טו.

בְּרוּךְ יְהוָה אֱשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר
דָּבַר לְאַנְפֹּל דָּבַר אֶחָד מְכֹל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר
דָּבַר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

ואומרים בנחת:

מ"ד ת, טז.

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבוֹתֵינוּ
אֶל־יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל־יִטְשֵׁנוּ: וכו'

אם יש בכיה"כ אדם החייב באמירת קדיש, אומרים מזמור של יום (לעיל מעמ')
151-155) וקדיש יתום.

מוחקר בנס"ו
פ"י, ה"ו,
תוס' ברכות
דף ג, ת.

וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תרגום ירוש'
ברא' מע, א;
ע"פ דני' ב, כ.

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

שנה"ל תפילה
ס"ח ת.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לויקלוס דב'
כת, נג.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

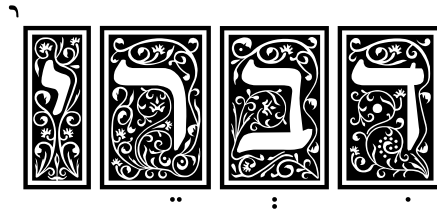
איו' כה, ב.
ע"פ ישעי'
ק, ה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

במנחת שמיני עצרת ושמחת תורה אומרים קהלת ללא ברכה:

ס"ה
ס"ו מה.

מגילת קהלת.

קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם: הֶבֶל הַבָּלִים אָמַר קֹהֶלֶת
הֶבֶל הַבָּלִים הַכֹּל הֶבֶל: מִהֵי־תְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ
שִׁיעֵמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דּוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם
עֹמֶדֶת: וְזֶרַח הַשָּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֵל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֶרַח
הוּא שָׁם: הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵבוּ סָבִב
הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סִבִּיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ: כָּל־הַנְּחָלִים הַלְכִים
אֶל־הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מָלֵא אֶל־מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים
שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת: כָּל־הַדְּבָרִים יִגְעִים לֹא־יִוָּכַל אִישׁ
לְדַבֵּר לֹא־תִשָּׁבַע עֵינַי לְרֹאוֹת וְלֹא־תִמְלֵא אָזְנוֹ מִשְׁמַע:
מִה־שִּׁהְיָה הוּא שִׁהְיָה וּמִה־שָּׁנַעֲשֶׂה הוּא שִׁיעֲשֶׂה וְאִין

כָּל־חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמֶר רְאֵה־זֶה חֲדָשׁ
הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנָיו: אֵין זְכוֹרֹן
לְרֹאשֵׁינִים וְגַם לְאַחֲרָנִים שִׁיְהִיו לֹא־יְהִיָּה לָהֶם זְכוֹרֹן עִם
שִׁיְהִיו לְאַחֲרָנָה: פ

אֲנִי קֹהֵלֶת הַיִּיְתִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם: וְנָתַתִּי
אֶת־לִבִּי לְדָרוֹשׁ וְלַתּוֹר בַּחֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר גַּעֲשֶׂה תַּחַת
הַשָּׁמַיִם הוּא עֲנֵן רֶעַ נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לְעֲנוֹת
בוֹ: רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה
הַכֹּל הֵבֵל וְרֵעוֹת רוּחַ: מְעוֹת לֹא־יֻכַל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן
לֹא־יֻכַל לְהַמְנוֹת: דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה
הַגִּדְלָתִי וְהוֹסַפְתִּי חֲכָמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־
יְרוּשָׁלַם וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת: וְאֶתְנֶה לִבִּי
לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת הוֹלֵלֶת וְשִׁכְלוֹת יִדְעַתִּי שֶׁגַּס־זֶה הוּא
רַעֲיוֹן רוּחַ: כִּי בָרַב חֲכָמָה רַב־כֶּעֶס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף
מִכְאוֹב: אִמַּרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי לִכְהֹנֵא אֲנִסְכָּה בְשִׂמְחָה וְרָאָה
בְטוֹב וְהִנֵּה גַם־הוּא הֵבֵל: לְשִׁחּוֹק אִמַּרְתִּי מִהוֹלֵל
וְלְשִׂמְחָה מִה־זֶה עֲשֶׂה: תִּרְתִּי בְלִבִּי לְמִשׁוֹד בֵּינֵן אֶת־
בְּשָׂרִי וְלִבִּי נִהַג בַּחֲכָמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוֹת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶה
אִי־זֶה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסֵּפֶר
יְמֵי חַיֵּיהֶם: הַגִּדְלָתִי מַעֲשֵׂי בְנֵיתִי לִי בַתִּים נִטְעַתִּי לִי
כְרָמִים: עֲשִׂיתִי לִי גִנּוֹת וּפְרֻדִּים וְנִטְעַתִּי בָהֶם עֵץ
כָּל־פְּרִי: עֲשִׂיתִי לִי בְרֻכּוֹת מַיִם לְהִשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ
עֲצִים: קִנִּיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַם מְקַנְהָ
בְקָר וְצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלַם:
כִּנְסַתִּי לִי גַם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגָלֶת מְלָכִים וְהַמְדִּינוֹת עֲשִׂיתִי

לִי שָׁרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנִגוֹת בְּנֵי הָאָדָם שָׂדֶה וְשָׂדוֹת:
 וְגִדְלָתִי וְהוֹסַפְתִּי מִכָּל שֶׁהָיָה לִפְנֵי בִירוֹשָׁלַם אֲף חֲכַמְתִּי
 עֲמֻדָה לִי: וְכֹל אֲשֶׁר שָׂאֲלוּ עֵינַי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם
 לֹא־מִנְעָתִי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שִׂמַּח מִכָּל־עֲמָלִי
 וְזֶה־הָיָה חִלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי: וּפְנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשֵׂי שִׁעְשׂוֹ
 יָדַי וּבַעֲמָל שֶׁעֲמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הִבָּל וְרַעוֹת
 רוּחַ וְאִין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: וּפְנִיתִי אֲנִי לְרֵאוֹת חֲכָמָה
 וְהוֹלָלוֹת וְסִכְלוֹת כִּי מֵה הָאָדָם שִׁיבּוֹא אַחֲרַי הַמְּלֹךְ אֶת
 אֲשֶׁר־כָּבַר עָשׂוּהוּ: וְרֵאִיתִי אֲנִי שֵׁישׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה
 מִן־הַסִּכְלוֹת כִּי־יִתְרוֹן הָאֹר מִן־הַחֲשָׁד: הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ
 וְהַכְּסִיל בַּחֲשָׁד הוֹלֵךְ וַיִּדְעֵתִי גַם־אֲנִי שֶׁמִּקְרָה אֶחָד יִקְרָה
 אֶת־כָּלָם: וְאִמַּרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כַּמִּקְרָה הַכְּסִיל גַם־אֲנִי
 יִקְרָנִי וְלָמָּה חֲכַמְתִּי אֲנִי אִזּו יִתֵּר וְדַבַּרְתִּי בְּלִבִּי שֶׁגַם־זֶה
 הִבָּל: כִּי אִין זְכוּרֹן לַחֲכָם עַם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשֶׁכָּבַר
 הַיָּמִים הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח וְאִךְ יָמוֹת הַחֲכָם עַם־הַכְּסִיל:
 וְשִׁנְאַתִּי אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁנַּעֲשֵׂה תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ כִּי־הַכֹּל הִבָּל וְרַעוֹת רוּחַ: וְשִׁנְאַתִּי אֲנִי אֶת־כָּל־
 עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאֲנִיחֶנּוּ לְאָדָם שֶׁיְהִיָּה
 אַחֲרָי: וּמִי יוֹדַע הַחֲכָם יְהִיָּה אִזּו סִכָּל וַיִּשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי
 שֶׁעֲמַלְתִּי וְשֶׁחֲכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הִבָּל: וְסִבּוֹתִי
 אֲנִי לִיֵּאשׁ אֶת־לִבִּי עַל כָּל־הָעֲמָל שֶׁעֲמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:
 כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחֲכָמָה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם
 שֶׁלֹּא עָמַל־בוֹ יִתְנַנּוּ חִלְקוֹ גַּם־זֶה הִבָּל וְרַעָה רַבָּה: כִּי
 מֵהֵיוֹה לְאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לְבוֹ שֶׁהוּא עֲמַל
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: כִּי כָל־יָמָיו מִכְּאֲזִים וְכַעַס עֵנְיָנוּ גַם־

בְּלִילָה לֹא־שָׁכַב לְבֹו גְּסֻזָּה הֶבֶל הוּא: אֵין־טוֹב בְּאָדָם
 שְׂיֹאכַל וְשִׁתָּה וְהִרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ טוֹב בְּעֵמְלוֹ גְּסֻזָּה
 רְאִיתִי אֲנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא: כִּי מִי יֹאכַל וּמִי יִחַוֵּשׁ
 חוּץ מִמֶּנִּי: כִּי לְאָדָם שְׂטוֹב לְפָנָיו נָתַן חֲכָמָה וְדַעַת
 וְשִׂמְחָה וּלְחוֹטֵא נָתַן עֲגִזָּן לְאֶסֶף וּלְכָזוֹס לְתֵת לְטוֹב לְפָנָיו
 הָאֱלֹהִים גְּסֻזָּה הֶבֶל וְרַעוּת רֹיחַ: לְכֹל זְמַן וְעַת לְכֹל־חֶפֶץ

עַת	◦	תַּחַת הַשָּׁמַיִם:
וְעַת	◦	לְלֵדָת
עַת	◦	לְמוֹת
וְעַת	◦	לְטַעַת
עַת	◦	לְעֵקוֹר גְּטוּעַ:
וְעַת	◦	לְהַרוֹג
עַת	◦	לְרַפֵּא
וְעַת	◦	לְפָרוֹץ
עַת	◦	לְבָנוֹת:
וְעַת	◦	לְבָכוֹת
עַת	◦	לְשִׁחוּק
וְעַת	◦	סְפוֹד
עַת	◦	רְקוֹד:
וְעַת	◦	לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים
עַת	◦	כְּנוֹס אֲבָנִים
וְעַת	◦	לְחַבּוֹק
עַת	◦	לְרַחֵק מִחֶבֶק:
וְעַת	◦	לְבַקֵּשׁ
עַת	◦	לְאַבֵּד

ועַתָּה	◦	לְשִׁמּוֹר
עַתָּה	◦	לְהַשְׁלִיךְ:
ועַתָּה	◦	לְקַרְוֵעַ
עַתָּה	◦	לְתַפּוֹר
ועַתָּה	◦	לְחַשּׁוֹת
עַתָּה	◦	לְדַבֵּר:
ועַתָּה	◦	לְאַהֲבֹ
עַתָּה	◦	לְשִׁנְאֹ
ועַתָּה	◦	מִלְחָמָה

שְׁלוֹם: ◦ מה־יתרון העושה באשר הוא עמל:

רְאִיתִי אֶת־הָעֵנָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְבְנֵי הָאָדָם לְעֲנוֹת
בו: אֶת־הַכֹּל עֹשֶׂה יָפֶה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת־הָעֵלֶם נָתַן בְּלִבָּם
מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא־יִמָּצֵא הָאָדָם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עֹשֶׂה
הָאֱלֹהִים מִרֹאשׁ וְעַד־סוֹף: יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי
אִם־לְשִׂמּוֹחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו: וְגַם כָּל־הָאָדָם שִׂיאֲכַל
וְשִׂתָּה וְרָאָה טוֹב בְּכָל־עֲמָלוֹ מִתַּת אֱלֹהִים הִיא: יָדַעְתִּי
כִּי כָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין
לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגָרַע וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו:
מִה־שִּׁהְיֶה כָּבֵד הוּא וְאֲשֶׁר לִהְיוֹת כָּבֵד הִיא וְהָאֱלֹהִים
יִבְקֹשׁ אֶת־גְּרָדָף: וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ מְקוֹם
הַמְּשֻׁפָּט שִׁמָּה הִרְשַׁע וּמְקוֹם הַצָּדֵק שִׁמָּה הִרְשַׁע: אָמַרְתִּי
אֲנִי בְּלִבִּי אֶת־הַצְּדִיק וְאֶת־הִרְשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי־עַתָּה
לְכָל־חִפְזָן וְעַל כָּל־הַמַּעֲשֶׂה שֵׁם: אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי
עַל־דְּבַרְתִּי בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם־
בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם: כִּי מְקַרְהַ בְּנֵי־הָאָדָם וּמְקַרְהַ הַבְּהֵמָה

וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה בֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל
 וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הֶבֶל: הַכֹּל הוֹלֵךְ
 אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הִיָּה מִן־הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל־הָעֶפֶר:
 מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
 הִירֵדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ: וְרֵאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר
 יִשְׁמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי־הוּא חִלְקוֹ כִּי מִי יִבְיֹאֲנוּ לְרֵאוֹת
 בְּמָה שֶׁיְהִיָּה אַחֲרָיו: וְשָׁבֹתִי אֲנִי וְאָרְאָה אֶת־כָּל־הָעֲשָׂקִים
 אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנְהוּ דְמַעַת הָעֲשָׂקִים וְאֵין
 לָהֶם מִנְחָם וּמִיֵּד עֲשָׂקִיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מִנְחָם: וְשָׁבַח
 אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכָּבְרָ מָתוּ מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים
 עֲדָנָה: וְטוֹב מִשְׁנִיָּהֶם אֶת אֲשֶׁר־עָדוֹן לֹא הָיָה אֲשֶׁר
 לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֵׂה הָרַע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:
 וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָל וְאֶת־כָּל־כְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֵׂה כִּי הִיא
 קִנְיַת־אִישׁ מִרְעָהוּ גַם־זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ: הַכֹּסִיל חֲבֹק
 אֶת־יָדָיו וְאָכַל אֶת־בְּשָׂרוֹ: טוֹב מִלֹּא כֶף נָחַת מִמְּלֵא
 חֲפָנִים עֲמָל וְרַעוֹת רוּחַ: וְשָׁבֹתִי אֲנִי וְאָרְאָה הֶבֶל תַּחַת
 הַשָּׁמַשׁ: יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנַיִם גַּם בֶּן וְאָח אֵין־לוֹ וְאֵין קֶץ
 לְכָל־עֲמָלוֹ גַם־עֵינָיו לֹא־תִשָּׁבַע עֲשֶׂר וּלְמִוִּי אֲנִי עֲמָל
 וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטוֹבָה גַם־זֶה הֶבֶל וְעַנְיָן רַע הוּא:
 טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יִשְׁלָהֶם שָׂכָר טוֹב
 בְּעַמְלָם: כִּי אִם־יָפְלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרֹו וְאֵילוֹ הָאֶחָד
 שִׁפּוֹל וְאֵין שְׁנַיִם לְהַקִּימוֹ: גַּם אִם־יִשְׁכָּבוּ שְׁנַיִם וְחָם לָהֶם
 וְלָאֶחָד אֵיךְ יַחֵם: וְאִם־יִתְקַפּוּ הָאֶחָד הַשָּׁנִים יַעֲמְדוּ נִגְדָו
 וְהַחוּטֵי הַמְּשָׁלֵשׁ לֹא בְמַהֲרָה יִנְתַּק: טוֹב יָלֵד מִסֶּכֶן וְחָכֵם

¹ זהו הקרי, והכתיב "עיניו".

מִמֶּלֶךְ זָמַן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לְהִזְהַר עוֹד: כִּי־מִבֵּית
הַסּוּרִים יֵצֵא לְמֶלֶךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רֶשׁ: רְאִיתִי
אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהִלְכִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עִם הַיֶּלֶד הַשְּׂנִי
אֲשֶׁר יַעֲמֵד תַּחְתָּיו: אִיזֶקֶן לְכָל־הָעַם לְכָל אֲשֶׁר־הָיָה
לִפְנֵיהֶם גַּם הָאֲחֵרוֹנִים לֹא יִשְׁמְחוּבוּ כִּי־גַם־זֶה הַבַּל
וְרַעֲיוֹן רוּחַ: שָׁמַר רַגְלִי¹ כְּאֲשֶׁר תִּלְךְ אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים
וְקָרוֹב לִשְׁמַע מִתַּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי־אִינִם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת
רָע: אֶל־תִּבְהַל עַל־פִּיךָ וְלִבְךָ אֶל־יַמְהַר לְהוֹצִיא דָבָר
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל־הָאָרֶץ
עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֻטִּים: כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עֲנָן
וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים: כְּאֲשֶׁר תִּדְרֹךְ גִּדְרֵי לַאֲלֹהִים
אֶל־תִּאָּחַר לְשַׁלְּמוֹ כִּי אִין חֲפִץ בְּכַסִּילִים אֶת אֲשֶׁר־תִּדְרֹךְ
שָׁלֵם: טוֹב אֲשֶׁר לֹא־תִדְרֹךְ מִשְׁתַּדּוֹר וְלֹא תִשְׁלַם: אֶל־תִּתֵּן
אֶת־פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת־בִּשְׁרֶךָ וְאֶל־תֹּאמַר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי
שָׁגָגָה הִיא לְמָה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלְךָ וְחִבַּל אֶת־
מַעֲשֵׂה יְדִיךָ: כִּי בְּרֹב חַלְמוֹת וְהִבְלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה
כִּי אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא: אִם־עָשָׂק רֶשׁ וְגִזְלֵי מִשְׁפָּט וְצָדֵק
תִּרְאֶה בְּמִדִּינָה אֶל־תִּתְמָה עַל־הַחֲפִץ כִּי גְבִיָּה מֵעַל גְּבִיָּה
שֹׁמֵר וְגִבְהִים עֲלִיָּהֶם: וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הוּא² מֶלֶךְ לְשֹׁדָה
נִעְבָּד: אֱהָב כְּסָף לֹא־יִשְׁבַּע כְּסָף וּמִי־אֱהָב בְּהֶמוֹן לֹא
תִבּוֹאָה גַם־זֶה הַבָּל: בְּרִבּוֹת הַטּוֹבָה רַבּוֹ אוֹכְלִיָּה
וּמִה־כְּשָׁרוֹן לִבְעֻלְיָה כִּי אִם־רְאוּת³ עֵינָיו: מִתּוֹקָה שְׁנַת
הָעֵבֶד אִם־מְעֻט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכַל וְהַשְּׁבַע לַעֲשִׂיר אִינְנוּ
מִנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן: יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֲשֶׂר

1 זהו הקרי, והכתיב "רגליך". 2 זהו הקרי, והכתיב "היא". 3 זהו הקרי, והכתיב "ראית".

שְׁמוֹר לְבַעְלֵיךָ לְרַעְתּוֹ; וְאָבֵד הָעֵשֶׁר הַהוּא בְּעֵנִין רָע
 וְהוֹלִיד בֵּן וְאִין בְּיָדוֹ מְאוּמָה: כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ
 עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשֶׁבֵא וּמְאוּמָה לֹא־יִשָּׂא בַעֲמָלוֹ שִׁילָךְ
 בְּיָדוֹ; וְגַם־זֶה רָעָה חוֹלָה כָּל־עַמַּת שֶׁבֵא בֶן יֶלֶךְ וּמֵה־יִתְרוֹן
 לוֹ שִׁיעֵמַל לְרוּחַ: גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֲשֹׁךְ יֹאכַל וְכַעַס הִרְבָּה
 וְחָלְיוֹ וּקְצָף: הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפָה
 לֶאֱכֹל־זֵלְשָׁתוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל־עֲמָלוֹ שִׁיעֵמַל תַּחַת־
 הַשָּׁמֶשׁ מִסֵּפֶר יְמֵי־חַיָּו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־הוּא
 חָלְקוֹ: גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֵשֶׁר וּנְכָסִים
 וְהַשְּׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלִשְׂאֵת אֶת־חֻלְקוֹ וְלִשְׂמַח בַּעֲמָלוֹ
 זֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא: כִּי לֹא הִרְבָּה יִזְכֹּר אֶת־יָמָיו חַיָּו
 כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ: יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל־הָאָדָם: אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן־לוֹ
 הָאֱלֹהִים עֵשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינְנו חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל
 אֲשֶׁר־יִתְּאוּהוּ וְלֹא־יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ
 נָכְרִי יֹאכְלֵנוּ זֶה הֶבֶל וְחֻלִּי רָע הוּא: אִם־יִוֹלֵד אִישׁ מֵאָה
 וְשָׁנִים רַבּוֹת יַחֲיֶה וְרַבּוֹ שִׁיְהִי יְמֵי־שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשָּׁבַע
 מִן־הַטּוֹבָה וְגַם־קְבוּרָה לֹא־הִיְתָה לוֹ אֲמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ
 הַנֶּפֶל: כִּי־בִהְבֵּל בָּא וּבַחֲשֹׁךְ יֵלֶךְ וּבַחֲשֹׁךְ שָׁמוֹ יִכְסֶה:
 גַּם־שָׁמֶשׁ לֹא־רָאָה וְלֹא יִדְעַנּוּ גַחַת לְזֶה מוֹזֶה: וְאֵלּוֹ חִיָּה
 אֶלֶף שָׁנִים פְּעַמִּים וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל־מְקוֹם אֶחָד
 הַכֹּל הוֹלֵךְ: כָּל־עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהוּ וְגַם־הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא:
 כִּי מֵה־יִוֹתֵר לְחָכְם מִן־הַכֶּסֶל מֵה־לָּעֲנִי יוֹדַע לְהֵלֶךְ נֶגֶד
 הַחַיִּים: טוֹב מִרְאֵה עֵינַיִם מֵהֵלֶךְ־נַפְשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת
 רוּחַ: מֵה־שִׁהְיָה כְּבָר נִקְרָא שָׁמוֹ וְנוֹדַע אֲשֶׁר־הוּא אָדָם

וְלֹא־יִוָּכַל לְדִין עִם שְׁתַּקְיָו מִמֶּנּוּ: כִּי יִשְׁדַּבְּרִים הַרְבֵּה
 מִרְבִּים הֶבֶל מִהַיִּתֵּר לָאָדָם: כִּי מִיִּזְדַּע מִה־טוֹב לָאָדָם
 בְּחַיִּים מִסֹּפֶר יְמֵי־חַיֵּי הֶבֶל וַיַּעֲשֶׂם כְּצֶל אֲשֶׁר מִי־יָגִיד
 לָאָדָם מִה־יְהִיָּה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן
 טוֹב וַיּוֹם הַמּוֹת מִיּוֹם הַוּלְדוֹ: טוֹב לְלַכֵּת אֶל־בֵּית־אָבֶל
 מִלִּכְתּוֹת אֶל־בֵּית מִשְׁתֶּה בְּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל־הָאָדָם וְהַחַי
 יִתֵּן אֶל־לִבּוֹ: טוֹב כְּעַם מִשְׁחֹזֵק כִּי־בִרְעַ פְּנִים יִיטֵב לֵב:
 לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אָבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית שְׂמֻחָה: טוֹב
 לְשָׁמַע גְּעֵרַת חָכָם מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים: כִּי כְּקוֹל
 הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחָק הַכְּסִיל וְגַם־זֶה הֶבֶל: כִּי
 הַעֲשֵׂק יְהוּלֵל חָכָם וַיֵּאבֵד אֶת־לֵב מִתְּנָה: טוֹב אַחֲרִית
 דְּבַר מִרְאשִׁיתוֹ טוֹב אֶרְךְ־רוּחַ מִגְּבַה־רוּחַ: אֶל־תִּבְהַל
 בְּרוּיַחֲךָ לְכַעֲוֹס כִּי כְעַס בְּחִיק כְּסִילִים יִגְנוּחַ: אֶל־תֵּאמַר
 מֶה הִזָּה שֶׁהַיָּמִים הַרְאִשָּׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא
 מִחֲכָמָה שָׁאַלְתָּ עַל־זֶה: טוֹבָה חֲכָמָה עַם־נַחְלָה וַיִּתֵּר
 לְרֹאֵי הַשָּׁמַשׁ: כִּי בְּצֶל הַחֲכָמָה בְּצֶל הַכֶּסֶף וַיִּתְרוֹן דַּעַת
 הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעַלְיָהּ: רֹאֵה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי
 יִוָּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר עָוְנוֹ: בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב וּבְיוֹם
 רָעָה רֹאֵה גַם אֶת־זֶה לְעַמְת־זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים עַל־דַּבְּרַת
 שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה: אֶת־הַכֹּל רֹאֵיתִי בִימֵי
 הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אֵבֶד בְּצַדִּיק וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאַרְיָךְ בְּרַעַתוֹ:
 אֶל־תְּהִי צְדִיק הַרְבֵּה וְאֶל־תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשְׁוֹמֵם:
 אֶל־תִּרְשָׁע הַרְבֵּה וְאֶל־תְּהִי סָכַל לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עֲתָד:
 טוֹב אֲשֶׁר תִּאָּחַז בְּזֶה וְגַם־מִזֶּה אֶל־תִּנָּח אֶת־יָדְךָ כִּי־יֵרָא
 אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת־כָּלָם: הַחֲכָמָה תַּעֲזוֹ לְחָכָם מַעֲשֵׂרָה

שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
 יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטֵא: גַּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ
 אֶל־תַּתְּנוּ לִבְךָ אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע אֶת־עַבְדְּךָ מִקְּלָלְךָ: כִּי
 גַם־פְּעָמִים רַבּוֹת יִדַּע לִבְךָ אֲשֶׁר גַּם־אֶתֶּה¹ קָלַלְתָּ אַחֲרֵיהֶם:
 כָּל־זֶה נִסִּיתִי בַּחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אַחֲכָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי:
 רְחוּק מִה־שָׁהִיָּה וְעַמְקוֹ עַמְקוֹ מִי יִמְצְאוּנִי: סְבוּתִי אֲנִי
 וְלִבִּי לִדְרֹעַת וְלִתּוֹר וּבִקְשׁ חֲכָמָה וְחִשְׁבוֹן וְלִדְרֹעַת רִשְׁעַת
 כָּסֶל וְהַסְכָּלוֹת הוֹלִלוֹת: וּמוֹצֵא אֲנִי מֵרַחֲמֵי אֶת־הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר־הִיא מְצוּדִים וְחַרְמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יְדִיָּה טוֹב לִפְנֵי
 הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלְכֹּד בָּהּ: רֹאֵה זֶה מְצֵאתִי
 אֲמַרְהָ קִהְלַת אַחַת לְאַחַת לְמִצָּא חִשְׁבוֹן: אֲשֶׁר עוֹד־
 בִּקְשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מְצֵאתִי אָדָם אֶחָד מֵאֲלֵף מְצֵאתִי וְאִשָּׁה
 בְּכָל־אֵלֶּה לֹא מְצֵאתִי: לִבְדֹּר רֹאֵה־זֶה מְצֵאתִי אֲשֶׁר עֲשֶׂה
 הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יִשָּׂר וְהִמָּה בִקְשׁוּ חִשְׁבֹּנוֹת רַבִּים:
 מִי כִהְחַכֵּם וּמִי יוֹדַע פִּשְׁרֵי דְבַר חֲכָמַת אָדָם תִּאִיר פְּנָיו
 וְעוֹז פְּנָיו יִשָּׁנָא: אֲנִי פִי־מִלֶּךְ שִׁמֹּר וְעַל דְּבַרְתָּ שְׁבוּעַת
 אֱלֹהִים: אֶל־תִּבְהַל מִפְּנֵי תִלְךָ אֶל־תִּעַמַּד בְּדְבַר רַע כִּי
 כָל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה: בְּאֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן וּמִי
 יֹאמְרוּ מִה־תַּעֲשֶׂה: שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יִדַּע דְּבַר רַע
 וְעַתּוֹ וּמִשְׁפָּט יִדַּע לֵב חָכֵם: כִּי לְכָל־חַפֵּץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט
 כִּי־רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו: כִּי־אֵינְנוּ יוֹדַע מִה־שָׁהִיָּה כִּי
 כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ: אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכָל־זֶה
 אֶת־הָרוּחַ וְאֵין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם הַמּוֹת וְאֵין מְשַׁלַּחַת בְּמִלְחָמָה
 וְלֹא־יִמְלֹט רִשְׁעַת אֶת־בְּעָלָיו: אֶת־כָּל־זֶה רֹאִיתִי וְנִתְּנוֹן

¹ זהו הקרי, והכתיב "את".

אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ עֵת אֲשֶׁר
 שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לֹו: וּבִכֵּן רָאִיתִי רְשָׁעִים קִבְּרִים
 וְזָאוּ וּמִמְקוֹם קְדוֹשׁ יִהְיוּ וַיִּשְׁתַּכְּחוּ בְּעִיר אֲשֶׁר כִּן־עָשׂוּ
 גַם־זֶה הֶבֶל: אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשֶׂה פִתְגָם מַעֲשֵׂה הָרַעָה מְהֵרָה
 עַל־כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי־הָאָדָם בְּהֵם לַעֲשׂוֹת רָע: אֲשֶׁר חָטָא
 עֲשֵׂה רָע מֵאֵת וּמֵאֲרִיךְ לֹו כִּי גַם־יִוֹדַע אָנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טוֹב
 לִירְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלִּפְנֵי: וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה
 לְרָשָׁע וְלֹא־יֵאָרֶיךָ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינְנוּ יִרָא מִלִּפְנֵי
 אֱלֹהִים: יִשֶׁהֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁרוֹ יִשׁ
 צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֱלֹהִם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וַיִּשׁ רְשָׁעִים
 שִׁמְגִיעַ אֱלֹהִם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אִמְרַתִּי שִׁגְס־זֶה הֶבֶל:
 וּשְׂבַחְתִּי אָנִי אֶת־הַשִּׁמְחָה אֲשֶׁר אֵין־טוֹב לְאָדָם תַּחַת
 הַשָּׁמַשׁ כִּי אִם־לֵאכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנוּ בְּעַמְלֹו
 יָמֵי חַיָּו אֲשֶׁר־נָתַן־לֹו הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: כֹּאֲשֶׁר
 נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לְדַעַת חֲכָמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הָעֲנָן אֲשֶׁר
 נַעֲשֶׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שִׁנָּה בְּעֵינָיו אֵינְנוּ
 רְאוּה: וְרָאִיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוֹכֵל הָאָדָם
 לְמַצּוֹא אֶת־הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת־הַשָּׁמַשׁ בְּשֵׁל
 אֲשֶׁר יַעֲמַל הָאָדָם לְבִקֵּשׁ וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם־יֵאָמֵר
 הַחֲכָם לְדַעַת לֹא יוֹכֵל לְמַצּוֹא: כִּי אֶת־כָּל־זֶה נָתַתִּי אֶל־לִבִּי
 וְלָבוֹר אֶת־כָּל־זֶה אֲשֶׁר הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵי־הֵם
 בְּיַד הָאֱלֹהִים גַּם־אֶהְבֶּה גַם־שִׁנְאַה אֵין יוֹדַע הָאָדָם הַכֹּל
 לַפְּנִיָּהִם: הַכֹּל כֹּאֲשֶׁר לְכֹל מִקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלְרָשָׁע
 לְטוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזִּבְחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינְנוּ זִבְחַ כְּטוֹב
 כַּחֲטָא הַנִּשְׁבָּע כֹּאֲשֶׁר שְׂבוּעָה יִרָא: זֶהוּ רָע בְּכֹל

אֲשֶׁר־נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי־מָקְרָה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב
 בְּנֵי־הָאָדָם מִלֹּא־רָע וְהוֹלִלּוֹת בְּלִבָּבְכֶם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו
 אֶל־הַמֵּתִים: כִּי־מִי אֲשֶׁר יַחְבֵּר¹ אֶל כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בַּטְּחוֹן
 כִּי־לְכָל־בַּחַיִּים חַי הוּא טוֹב מִן־הָאָרֶץ הַמֵּת: כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים
 שִׁימְתוּ וְהַמֵּתִים אֵינֶם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין־עוֹד לָהֶם שָׂכָר
 כִּי נִשְׂכַּח זְכָרָם: גַּם אֶהְבֶּתֶם גַּם־שִׁנְאַתֶּם גַּם־קִנְיַתֶם כְּכֹר
 אַבְדָּה וְחֶלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשֶׂה
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: לֶךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וְשִׂתָּה בְּלִב־טוֹב
 יֵינֶךָ כִּי כָּכֹר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֶׂיךָ: בְּכָל־עֵת יִהְיֶה
 בְּגִדֶיךָ לְבָגִים וְשִׁמֹן עַל־רֹאשְׁךָ אֶל־יַחְסֹר: רְאֵה חַיִּים
 עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אֶהְבֶּת כָּל־יְמֵי חַיֵּי הַבְּלִיָּה אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כָּל יְמֵי הַבְּלִיָּה כִּי הוּא חֶלְקְךָ בְּחַיִּים וּבַעֲמַלְךָ
 אֲשֶׁר־אַתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יוֹדֶךָ
 לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחִשְׁבוֹן וְדַעַת וְחִכְמָה
 בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הַלֵּךְ שָׁמָּה: שִׁבְתִּי וְרָאִה תַּחַת־הַשָּׁמֶשׁ
 כִּי לֹא לִקְלִים הַמְרוֹץ וְלֹא לַגְּבוּרִים הַמְלַחֲמָה וְגַם לֹא
 לַחֲכָמִים לְחֶסֶם וְגַם לֹא לַנְּבִנִים עֵשֶׂר וְגַם לֹא לַיְדְעִים חֵן
 כִּי־עֵת וּפְגַע יִקְרָה אֶת־כֻּלָּם: כִּי גַם לֹא־יָדַע הָאָדָם
 אֶת־עֵתוֹ כַּדְּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בַּמַּצּוּדָה רָעָה וְכַצְּפָרִים
 הַאֲחֻזּוֹת בַּפֶּח כִּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתְּפוּל
 עֲלֵיהֶם פְּתָאֵם: גַּם־זֶה רָאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְגִדּוּלָה
 הִיא אֵלַי: עִיר קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וּבֵא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ
 גְּדוֹל וְסָבַב אֶתָּה וּבָנָה עֲלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוֹלִים: וּמִצָּא בָּהּ
 אִישׁ מִסִּפֵּן חָכֶם וּמִלֹּט־הוּא אֶת־הָעִיר בְּחֲכָמְתוֹ וְאָדָם

¹ זהו הקרי, והכתיב "יבחר".

לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמְּסַכֵּן הַהוּא: וְאָמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה
 חֲכָמָה מִגְּבוּרָה וְחֲכָמַת הַמְּסַכֵּן בְּזוּיָהּ וּדְבָרָיו אֵינָם
 נִשְׁמָעִים: דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים מִזְעָקַת מוֹשֵׁל
 בְּכִסְיִלִים: טוֹבָה חֲכָמָה מִכְּלֵי קָרֵב וְחוּטָא אֶחָד: יֶאֱבֹד
 טוֹבָה הַרְבֵּה: זְבוּבֵי מוֹת יִבְאִישׁ יִבִּיעַ שָׁמֶן רוֹקַח יִקַּר
 מִחֲכָמָה מִכְּבוֹד סְכָלוֹת מְעַט: לֵב חָכֵם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל
 לְשִׁמְאֵלוֹ: וְגַם־בַּדֶּרֶךְ כְּשִׁסְכַּל¹ הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶר וְאָמַר לְכָל
 סָכַל הוּא: אֲסִירוֹחַ הַמוֹשֵׁל תִּתְעַלֶּה עֲלֶיךָ מִקּוֹמְךָ אֶל־תַּנַּחַח
 כִּי מֵרֶפֶא יִנְיַח חֲטָאִים גְּדוֹלִים: יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ כְּשִׁנְגָה שִׁיָּצָא מִלִּפְנֵי הַשְּׁלִיט: גִּתָּן הַסָּכַל
 בְּמִרוּמֵים רַבִּים וְעַשִּׂירִים בְּשִׁפְלֵי יִשְׁבוּ: רְאִיתִי עֲבָדִים
 עַל־סוּסִים וְשָׂרִים הַלְּכִים כַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ: חֶפֶר גּוֹמֵץ
 בּוֹ יִפּוֹל וּפְרִיץ גָּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ: מִסִּיעַ אֲבָנִים יַעֲצֹב בֵּהֶם
 בּוֹקַע עֵצִים יִסְכֵּן בָּם: אֲסִיקָהּ הַבְּרוּל וְהוּא לֹא־פָנִים
 קַלְקַל וְחִילִים יִגְבֵּר וְיִתְרוֹן הַכְּשִׁיר חֲכָמָה: אֲסִישָׁד הַנְּחַשׁ
 בְּלוֹא־לַחֵשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְּשׁוֹן: דְּבָרֵי פִי־חֲכָם חֵן
 וְשִׁפְתוֹת כְּסִיל תִּבְלָעֵנּוּ: תַּחֲלַת דְּבָרֵי־פִיהוּ סְכָלוֹת
 וְאַחֲרֵית פִּיהוּ הוֹלְלוֹת רָעָה: וְהַסָּכַל יִרְבֶּה דְּבָרִים לֹא־יִדַע
 הָאָדָם מֵה־שִׁיְהִיָּה וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יִגִּיד לוֹ: עֵמֶל
 הַכְּסִילִים תִּינְעֵנּוּ אֲשֶׁר לֹא־יִדַע לָלֶכֶת אֶל־עִיר: אֵי־לֶךְ
 אֶרֶץ שְׁמֵלֶכֶךָ גֵּעַר וְשָׂרִיךְ בְּבִקָּר יֹאכְלוּ: אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ
 שְׁמֵלֶכֶךָ בְּנִחּוּרִים וְשָׂרִיךְ בַּעֲת יֹאכְלוּ בְּגְבוּרָה וְלֹא
 בְּשִׂתִּי: בַּעֲצֻלָּתִים יִמָּךְ הַמְּקַרָּה וּבְשִׁפְלוֹת יָדַיִם יִדְלָף
 הַבַּיִת: לְשִׁחוּק עוֹשִׂים לָחֶם וְיֵין יִשְׁמַח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה

¹ זהו הקרי, והכתיב "כשהסכל".

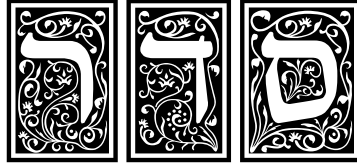
אֶת־הַכֹּל: גַּם בְּמִדְעוֹ מֶלֶךְ אֶל־תִּקְלָל וּבַחֲדָרָי מִשְׁכַּבְּךָ
 אֶל־תִּקְלָל עֲשִׂיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת־הַקּוֹל וּבַעַל
 כְּנָפַיִם¹ יִגִּיד דְּבָר: שִׁלַּח לַחֲמֶךָ עַל־פְּנֵי הַמַּיִם כִּי־בָרַב
 הַיָּמִים תִּמְצָאֲנוּ: תִּן־חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוּנָה כִּי לֹא
 תִדַע מֵה־יְהִיָּה רָעָה עַל־הָאָרֶץ: אִם־יִמְלְאוּ הָעֵבִים גִּשְׁמִ
 עַל־הָאָרֶץ יִרְיִקוּ וְאִם־יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצַפּוֹן מְקוֹם
 שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּא: שִׁמְרֵ רוּחַ לֹא יִזְרַע וְרֹאֵה בַעֲבִים
 לֹא יִקְצֹר: כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מֵה־דָרְךָ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים
 בְּבִטָּן הַמְּלֶאכֶה כָּכֵה לֹא תִדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּל: בְּבִקְרֹ זָרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְלַעֲרַב אֶל־תִּנַּח
 יָדְךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אִי זֶה יִכָּשֵׁר הַזֶּה אוֹ־זֶה וְאִם־שָׁנִיָּהֶם
 כְּאֶחָד טוֹבִים: וּמִתּוֹק הָאֹר וְטוֹב לַעֲיִנַיִם לִרְאוֹת
 אֶת־הַשָּׁמֶשׁ: כִּי אִם־שָׁנִים הִרְבֵּה יַחִיָּה הָאָדָם בְּכֹלֶם
 יִשְׂמַח וְיִזְכֹּר אֶת־יָמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי־הִרְבֵּה יִהְיוּ כָּל־שָׁבָא
 הַבָּל: שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתֶיךָ וּיְטִיבְךָ לִבְךָ בִּימֵי בְּחֹרוּתֶיךָ
 וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל־כָּל־אֱלֹהִ
 יִבְיֹאֵךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט: וְהִסֵּר כְּעֵס מִלִּבְךָ וְהִעֲבֵר
 רָעָה מִבְּשָׂרְךָ כִּי־הִילַדְוֹת וְהַשְּׁחָרוֹת הַבָּל: וְזָכַר אֶת־
 בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחֹרְתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה
 וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵינֶנְלִי בְּהֵם חִפְּץ: עַד אֲשֶׁר
 לֹא־תַחֲשֶׁךְ הַשָּׁמֶשׁ וְהָאֹר וְהִירַח וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הָעֵבִים
 אַחַר הַגִּשְׁמִ: בַּיּוֹם שִׁזְעוּ שְׂמֵרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְתוּ אֲנָשֵׁי
 הַחִיל וּבִטְלוּ הַטְּחָנוֹת כִּי מַעֲטוּ וַחֲשָׁכוּ הָרָאוֹת בְּאֲרָבוֹת:
 וְסָגְרוּ דְלָתַיִם בְּשׁוֹק בְּשֹׁפֵל קוֹל הַטְּחָנָה וַיִּקּוּם לְקוֹל

¹ זהו הקרי, והכתיב "הכנפים".

הַצָּפוֹר וַיִּשְׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשָּׁיִר: גַּם מִגְבֵּה יִרְאוּ וַחֲתַחֲתִים
 בַּדֶּרֶךְ וַיִּנְאֹץ הַשִּׁקָּד וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲגֹב וַתִּפֹּר הָאֲבִיוֹנָה
 כִּי־הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל־בֵּית עוֹלָמוֹ וְסִבְבוּ בַשּׁוּק הַסּוֹפְרִים:
 עַד אֲשֶׁר לֹא־יִרְתַּקוּ חֶבֶל הַפֶּסֶף וַתְּרוֹץ גִּלְת הַזֹּהָב
 וַתִּשָּׁבֵר כֶּד עַל־הַמְּבוּעַ וַנִּרְץ הַגִּלְגָּל אֶל־הַבּוֹר: וַיִּשָּׁב
 הָעֶפֶר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהִיָּה וְהָרוּחַ תִּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים
 אֲשֶׁר נָתַנָּה: הַיָּבֵל הַבָּלִים אָמַר הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הַבָּל: וַיִּתֵּר
 שֶׁהִיָּה קֹהֶלֶת חֲכָם עוֹד לְמַד־דַּעַת אֶת־הָעָם וְאוֹן וַחֲקָר
 תִּקַּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה: בִּקְשׁ קֹהֶלֶת לְמִצָּא דְבַר־חֶפֶץ
 וְכִתּוּב יִשָּׂר דְּבַר־י אֱמֶת: דְּבַר־י חֲכָמִים כַּדְרַבְנֹת
 וְכַמְשֻׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֵלֵי אֲסָפוֹת נִתְּנוּ מֵרַעָה אֶחָד:
 וַיִּתֵּר מֵהֶמָּה בְּנֵי הַזֹּהָר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קִין
 וְלַהֲג הַרְבֵּה יִגְעַת בְּשָׂר: סוֹף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת־
 הָאֱלֹהִים יִרְא' וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי־זָה כָּל־הָאָדָם: כִּי
 אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֵא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל־נַעֲלָם
 אֲס־טוֹב וְאֲס־רַע: פ

והחוזרים על הפסוק "סוף דבר" וכו', לסיים בדבר טוב²:

¹ זהו הקרי, והכתיב "ירחק". ² במח' רמ"ו לא כתוב לחזור על הפסוק, אולם במח' בולוניה כן.

ערבית למוצ"ש ויו"ט ולימי חוה"מ

במוצאי שבת אומרים:

תהי' נג' א"ה.

יְהוָה מִלֶּךְ גִּאֲוֹת לְבָשׁוּ לְבָשׁ יְהוָה עֵז הַתְּאֹזֵר אֶף־תְּכוּן
תִּבְלַל בַּל־תְּמוּט: נִכּוֹן כֶּסֶף מֵאֵז מֵעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאֹו
נְהָרוֹתוֹ יְהוָה נִשְׂאֹו נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאֹו נְהָרוֹת דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ
מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרִיִּים אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדֹתֶיךָ
נֶאֱמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נְאוּה־קֹדֶשׁ יְהוָה לְאַרְבֵּי יָמִים:

שם קמ"א, ג.
שם נה, יח.
שם סו, כ.

תְּכֹוֹן תְּפִלְתִּי קִטְרֵת לְפָנֶיךָ מִשְׂאֵת כְּפִי מִנְחַת־עֶרֶב: עֶרֶב
וּבִקְרָ וַיִּצְהָרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: בְּרוּךְ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־הִסִּיר תְּפִלְתִּי וְחִסְדּוֹ מֵאֵתִי:

שם קכ"א,
ל"ח.

שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשָׂא עֵינֵי אֱלֹהֵהֶרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל־יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ
אֱלֹהֵינוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה
שְׁמֶרְךָ יְהוָה אֶצְלֶךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הִשְׁמַשׁ לֹא־יִכְבֶּה וַיִּרְחַח
בַּלְיָלָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה
יִשְׁמַר־צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

שם קמ"ד,
ל"טו.

לְדָוִד בְּרוּךְ יְהוָה צוּרֵי הַמִּלְמַד יְדֵי לְקָרֵב אֶצְבְּעוֹתַי
לְמַלְחָמָה: חֲסֵדִי וּמִצְוֹתַי מִשׁוֹנְבֵי וּמִפְלִטֵי לִי מִגְּנֵי
וּבוֹ חֲסִיתִי הִרְוֹדֵד עַמִּי תַחְתָּי: יְהוָה מִה־אָדָם וַתִּדְעֶהוּ
בְּנֵאֲנוּשׁ וַתַּחֲשִׁבֵהוּ: אָדָם לַהֲבֵל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה
הִט־שִׁמְךָ וַתִּרְדַּ גַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: בְּרוּךְ בָּרַק וַתִּפְיֵצֵם
שָׁלַח חֲצִיךָ וַתַּהַמֵּם: שָׁלַח יָדֶיךָ מִמְּרוֹם פְּצָנֵי וְהִצִּילֵנִי מִמָּוִם

רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֹכַר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וְיַמִּינָם יַמִּין שִׁקָּר:
 אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּגִבְלֵי עֲשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ:
 הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֵה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רָעָה:
 פָּצְנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֹכַר אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שׂוֹא וְיַמִּינָם
 יַמִּין שִׁקָּר: אֲשֶׁר בְּנִינוּ כְּנֻטְעִים מְגֹדְלִים בְּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ
 כְּזוּיֹת מְחַטָּבוֹת תְּבַנֵּית הֵיכַל: מְזוּיָנוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזֶּן אֵל
 זֶן צְאוּנָנוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרַבְּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ: אֱלוֹפֵינוּ מְסַבְּלִים
 אֵיזֶר־פָּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוֹחָה בְּרַחֲבֵתֵינוּ: אֲשֶׁר־יֵהֱעֵם שִׁכְכָה
 לוֹ אֲשֶׁר־יֵהֱעֵם שִׁיהוּהָ אֱלֹהֵיו:

לַמְּנַצֵּחַ בְּנִגִּינַת מְזֹמֵר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר
 פָּנָיו אֲתָנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דִּרְכָךְ בְּכָל־צוּרִים
 יְשׁוּעֶתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: יִשְׁמְחוּ
 וַיִּרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאַרְץ תִּנְחֵם
 סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: אֶרֶץ נִתְּנָה
 יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אֹתוֹ
 כָּל־אֲפִסֵי־אֶרֶץ:

תה"ו סו, ח"ת.

בימי חול המועד ובמוצאי יו"ט מתחילים מכאן:

סרש"י סי'
 תכה, שצח"ל
 ענין תפילה
 סי מט,
 וסת"ר סי' ע
 צשס ר'
 אליעזר הגדול.

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיֵב אִפּוֹ
וְלֹא־יִנְעִיר כָּל־חַמָּתוֹ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קָרְאָנוּ:¹

שס עה, לטו;
 סרש"י, סדו'
 רס"ג.
 שס כ, ו.

סרש"ג ח"א
 סי' 55.

החזן אומר: **בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:**
 הקהל אומר ואחריו החזן: **בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

משנ' ברכות
 פ"ז, מ"ג.
 ספרי פי' שו
 ד"ה כי שס.

¹ במח' רמ"ו בולגניא ובמח' שד"ל "לאחר והוא רחום" כתוב: "ה' אל רחום ותנון אך אפים ורב חסד ואמת". לאחר מכן נשמט.

משנ' ברכות
פ"א, מ"ד;
ע"פ סרע"ג
ח"א סי' א"א;
סדו' רס"ג
עמ' כו.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ
מַעְרִיב עַרְבִים. וּבַחֲכָמָה פּוֹתַח שְׁעָרַיִם.
וּבַתְּבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים. וּמַחֲלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים. וּמְסַדֵּר
אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ. בּוֹרָא יוֹמָם
וְלַיְלָה. גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אֹר. הַמַּעֲבִיר
יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה. הַמְּבַדִּיל בֵּין־יוֹם וּבֵין־לַיְלָה. יְהוָה
צָבָאוֹת שְׁמוֹ. וְשְׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּעְרִיב עַרְבִים:**

אהמ"ד עמ'
127; רש"י
תה' סה, טו.

משנ' ברכות
פ"א, מ"ד;
סרע"ג ח"א
סי' א"א;
סדו' רס"ג
עמ' כו; פסקי
רי"ד ברכות
יא, ג; שצח"ל
ענין תפילה
סי' יד.

**אֵהָבֵת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֵהָבֵת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתָּ. עַל־כֵּן יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ. בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוּמָנוּ תֵּן־בְּלַבְנוֹ. לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ.
וְנִשְׁמַח וְנַעֲלֹז בְּדַבְּרֵי (תְּלִמּוּד) תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
(וּחְקוֹתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם
נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֵהָבֵתְךָ אֶל־תִּסַּר מִמֶּנּוּ עַד־נֶצַח
נִצְחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:**

ע"פ ירמ'
לא, ב.

ע"פ מ"א
י, ט.

הקורא ק"ש יכוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתיו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון על לבבך, על לבבכם. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה, אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדיעבד. צריך להאריך בדלי"ת של "אחד", וצריך להתניז בזיין של "תזכרו" ושל "וזכרתם". אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

צבלי ברכות
דף טו, ג;
סרע"ג.

צבלי ברכות
דף יג, ג;
סרע"ג.

צבלי שבת דף
קט, ג.

צ"ו, ו, ד.

צבלי פסחים
דף נז, א.

המתפלל יחיד אומר: **אֵל מֶלֶךְ נְאֻמָּן:**

מד"א דצ'
ה, יא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

משנ' ברכות
פ"א מ"ג;
סרע"ג ח"א
סי' א"א.
צ"ר ג, לו.

אומרים בלחש: **בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:**

וְאֶהְבֶּתְךָ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ
 וּבְכָל-מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וְדַבַּרְתָּ בָם
 בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ:
 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
 עַל-מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

דב' ו, ה'רענ;
 סדור רס"ג
 עמ' כז.

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ
 בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטַּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ
 יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דָגְנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי
 עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאֶכְלֹת וְשִׁבַּעְתָּ: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן
 יִפְתָּרוּ לִבְבְּכֶם וְסָרְתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאֶבַדְתֶּם
 מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם
 אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהַי עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם
 לְאוֹת עַל-יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם
 אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בַּדֶּרֶךְ
 וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ:

דב' יח,
 יג'כח;
 סדור רס"ג
 עמ' כז.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כַּנְּפֵי
 בְּגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנָתַנּוּ עַל-צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת:

במ' טו,
 ל'מח.

משנ' ברכות
 פ"ח, מ"ה;
 סדור רס"ג
 עמ' כז.

וְהָיָה לְכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת
 יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וּלְאֶתְתוֹרוֹ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
 עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם
 אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיזֹת לְכֶם
 לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

צנלי ברכות
 97 יב, א.

פסקי רי"ד
 ברכות יב, א;
 סת"ר סו' ט.

ירמ' ג, ג.

החזן חוזר ואומר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

וְאַמּוֹנָה כָּל־זֹאת וּמָקִים עָלֵינוּ. כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִין
 זולתו. וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד
 מְלָכִים. הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכָנוּ מִכָּף כָּל־עֲרִיצִים¹. הָאֵל הַנִּפְרָע
 לָנוּ מִצְרַיִמוֹ. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשָׁנוּ. הַשֵּׁם
 נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נִתֵּן לְמוֹט רַגְלָנוּ: הַמְדְרִיכָנוּ עַל־בְּמוֹת
 אוֹיְבֵינוּ. וַיִּרַם קַרְנָנוּ עַל־כָּל־שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל) הָעוֹשֶׂה לָנוּ
 גְּסִים וּנְקָמָה בְּפָרְעָה. אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֲדַמַּת בְּנֵי־חָם.
 הַמִּכָּה בְּעֵבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם. וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ
 מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמְעַבִּיר בְּנָיו בֵּין־גְּזָרֵי יַם־סוּף.
 אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טַבַּע. וְרָאוּ בְּנִים
 אֶת־גְּבוּרָתוֹ. שְׂבָחוּ² וְהוֹדוּ לְשֵׁמוֹ. וּמְלָכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ
 עָלֵיהֶם. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָדָד עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה
 וְאָמְרוּ כָּלֶם. מִי־כִמְכָה בְּאֵלִים יְהוָה מִי כִמְכָה נְאֻדָּר
 בְּקִדְשׁ גּוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פֶלְאָה. מְלָכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵי־ךָ.
 בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מִשָּׁה. זֶה אֵלֵי עָנוּ וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יְמִלֵךְ.

משנ' ברכות
 פ"א, מ"ד;
 סרע"ג ח"א
 סו' נ"א; ע"פ
 סדו' רס"ג
 ענני סו.

תה' סו, ט.

שמ' עו, יא.

סס, יח.

¹ במד' רמ"ז: "העריצים" בתוספת ה"א. ² במד' רמ"ז: תיבת "שבחו" לא מופיעה.

לְעֵלֶם וְעֵד: וְנֹאמַר. כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד
חֲזַק מִמֶּנּוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל:

ירמ' לח, י.
צבלי פסחוס
דף קח, ב.

הַשְׂכִּיבְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידְנוּ מַלְכְּנוּ לְחַיִּים
(טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ.

משנ' זרכות
פ"א, מ"ד;
סרע"ג ח"א
סי' לא; ע"פ
סדו' רס"ג
עמ' סו

וְהִגֵּן בְּעַדְנוּ. וְתַקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנו
(מְהֵרָה) לְמַעַן שְׂמֹךְ. וְהִסַּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב. דְּבַר וְחָרֵב

ע"פ יחז'
יד, כח.

וְרַעַב וַיְגֹזֶן וַאֲנַחָה. וּשְׁבַר (וְהִסַּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ.
וְשָׁמַר צִאתָנוּ וּבּוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

סת"ר סי' ט.
ע"פ תה'
קט, כח.

שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד. אָמֵן:

מד' תה'
(צוזה) יב, ח.

שזה"ל תפילה
סי' נח;
סת"ר סי' ט.

אומרים בלחש:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם

תה' פט, נג.
שם קמו, י.
שם קלה, כח.

הַלְלוּ־יָהּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
לְבָדּוֹ: וּבְרוּךְו שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וּיְמִלָּא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל

סרע"ג ח"א
סי' לא; ע"פ
סדו' רס"ג
עמ' סז;
שזה"ל ה'י
תפילה סי' נג;
סת"ר סי' ט.

שם עה,
יחדיט.

הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה
בְּמַעֲשָׂיו: כִּי לֹא־יִטָּשׁ יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בְּעַבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל

שם קד, לח.
ש"א יב, כב.

כִּי הוֹאִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לֹו לְעַם: וַיֵּרָא כָּל־הָעַם
וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא

מ"א יח, לט.

הָאֱלֹהִים: וְהָיָה יְהוָה לְמִלְךָ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִי־הוּא יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי־חֲסִדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר

זכר' יד, ט.
תה' נב, כב.

יַחֲלֵנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּמְבַצְּנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהַדּוֹת
לְשֵׁם קְדֻשָּׁךְ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֲלַתְךָ: כָּל־גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ

שם קו, מז.
שם פו, ע"י.

יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: כִּי־גְדוֹל אַתָּה
וְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבָדּוֹ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֵאן

שם עט, יג.

מִרְעִיתֶךָ גֹּדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ:
 בָּרוּךְ יְהוָה בַּיּוֹם • בָּרוּךְ יְהוָה בַּלַּיְלָה • בָּרוּךְ יְהוָה בְּשִׁכְבְּנו •
 בָּרוּךְ יְהוָה בְּקוּמְנו: כִּי¹ בְּיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים:
 אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נַפֵּשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ כָּל־בְּשׂוּר־אִישׁ: בְּיָדְךָ אִפְקִיד
 רוּחֵי פְּדִית אֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים • יְחִיד
 שִׁמְךָ וְקִים זְכָרְךָ וּמַלְכוּתְךָ תָּמִיד • הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ
 לְעוֹלָם וָעֶד: ע"כ בלחש: תְּהִלָּה נִבְיַע לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת • לֵאל
 הַמְּפֹאָר בְּמַקְהֵלוֹת קְדוֹשִׁים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • מַלְךְ אֵל
 חַי לְעֵד וְקִים לְנֶצַח:

ח'ו"י י"ג, ו'
 תה"ל ל"א, ו'

שנה"ל ענין
 תפילה ס'י נ"ג;
 סת"ר ס'י ט.

סד'ו' רס"ג
 עמ' כח.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא • בְּעֵלְמָא דְדְבָרָא כְרַעוּתָהּ •
 וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב • וְאָמְרוּ אָמֵן:

מוכר צמס"ו
 פ"ו, ה"ו;
 תוס' צרכות
 97 ג, א.

שנה"ל תפילה
 ס'ו' ח' צמס
 תשו' הראש"ד
 ס'ו' קל"ג.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ • לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ •
 וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשָּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה

תרגום ירוש'
 צרל' מנ"א;
 ע"פ דני' צ, כ.

שנה"ל תפילה
 ס'ו' ת.

וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא • שִׁיר־תָּא • תְּשַׁבְּחָתָא
 וְנַחֲמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא • וְאָמְרוּ אָמֵן:

לונקלוס צד'
 כח, נג.

¹ במד' רמ"ו: תיבת "כי" לא מופיעה.

צבלי מגילה
דף ח, ב,
יה, א.

עמוּדה של ערבית למוצ"ש, למוצאי יו"ט ולימי חוה"מ

202 תגומח צר'
סו' ה';
ירושלמי
צרכות
פ"ד, ה"א.

בלילה הראשון של חוה"מ החזן מכריז "אתה הבדלת"; "ותן טל לברכה"; "יעלה ויבוא".

תה' גא, ח.

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צבלי צרכות
דף ט, ב.

מכילתא דר"י
שמו' פ' טז.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְּנֵיהֶם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבֹרָהֶם:**

משנה צרכות
פ"ד מ"ג.
שמו' ג, ו.
דצ' י, ח;
צבלי צרכות
דף לג, ב.
צב' יד, ב.

צר' רצה
פ' לג; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה סו' יח.

משנ' תענית
פ"א, מ"א;
פסקו ר"ד
צרכות דף
לג, א.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישנ' סג, א.

בסוכות: מוֹרִיד הַטָּל | במוצאי שמיני עצרת ושמחת תורה: **מְשִׁיב
הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם**

ט"פ צבלי
תענית דף
ג, א; אגדה
צר' פ' מד;
סרע"ג ח"א
סו' לח.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמֵים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה¹. וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ט"א ב, ו.

שבה"ל תפילה
סו' יח צבס
אגדה.
סרע"ג.

**לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּיֵנו לְאֵי־מוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:**

ט"פ מלא'
א, יד.

שבה"ל תפילה
סו' יח צבס
אגדה.
צבלי צרכות
דף יב, ב.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִנוּשׁ בִּינָה:

ט"פ תה'
ג, י.

1 במד' רמ"ז נוסף: "בְּקָרוֹב".

במוצ"ש ובמוצאי יו"ט אומרים:

אַתָּה הַבְּדִלְתָּ בֵּין-קֹדֶשׁ לְחֹל. בֵּין-אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין-יִשְׂרָאֵל
לְגוֹיִם. בֵּין-יּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וְכַשֵּׁם
שֶׁהַבְּדִלְתָּנוּ מִגּוֹיֵי הָאָרְצוֹת וּמִמַּשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. כֵּן תְּטַהֲרֵנוּ
וּתְנַקֵּנוּ מִכָּל-חַטָּא וְעוֹן.

סרע"ג ח"ב
סי' נה

משני צרכות
פ"ה, מ"ב;
סרע"ג ח"ב
סי' נד, סדו'
רס"ג עמ'
קקד; פסקי
רי"ד צרכות
דף לג, ב.

וְחַנְּנוּ מֵאֲתָךְ דְּעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
חֹנֵן הַדָּעַת:

הַשִּׁבְּנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּקְרַבְנוּ
מִלְּכֵנוּ לְעִבּוֹדְתְךָ. וְהַחְזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל-לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.
כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חֲנוּן
הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

ע"פ תה"ו
פ"ה.
ע"פ ישעי'
נב, ז.

רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וּרְיִבָה רִיבְנוּ. וּגְאָלְנוּ מִלְּכֵנוּ מְהֵרָה
לְמַעַן שְׁמֹךְ. כִּי (אל) גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

ע"פ תה"ו
קיע,
קנ"קגד.

צנ"י פסחים
דף קה, ב.

מד' שכל ט"ז
שמ' פ' יב.

רְפָאנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנו וְנוֹשְׁעָה. כִּי
תְהַלְתָּנוּ אַתָּה. וְהֵעֵלָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל-
מְכוּתֵינוּ (וְלְכָל-תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן
אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ע"פ ירמ'י
ח, יד.
ע"פ ירמ'י
ל, ח.

ע"פ ש"צ
ה, יב.

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה
וְאֶת-כָּל-מִינֵי תְבוּאָתֶיהָ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל-פְּנֵי
הָאֲדָמָה וְשַׁבַּע אֶת-הָעוֹלָם מִבְּרִכוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רוֹחָה

ע"פ תה"ו, ת.

וְהִצְלַחַהּ בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבָרַךְ אֶת-שָׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים
הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרָכוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרַךְ הַשָּׁנִים:

ע"פ ישעי'
סו, יג.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ. וְשֵׂא נִס לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ.¹
(וּמִבְּצִינוּ יַחַד מֵאֲרָבַע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ).
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

ישעי' יא, יב.

ע"פ ישעי'
נו, ת.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיִזְעַצְינוּ כְּבַתְחֻלָּה.
וְתַמְלֵךְ עָלֵינוּ אַתָּה (מְהֵרָה) לְבִדְךָ (בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים). בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ
אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

ע"פ ישעי'
ח, כו.

ע"פ הושע'
ב, כח.

צבלי ברכות
דף יב, ב.

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצוננר:

וְלַמְּלָשִׁינִים בְּלִ-תְּהִי
תִּקְוָה. וְכָל-

וְלַמְּשֻׁמְדִים בְּלִ-תְּהִי
תִּקְוָה. וְכָל-

הַמֵּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ.
וְכָל-אוֹיְבֵיךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ.
וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִּעַקֵּר
וְתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמִכְנִיעַ
זְדִים:

הַמֵּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ.
וְכָל-אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה
יִכְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה
תִּעַקֵּר וְתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמִכְנִיעַ
זְדִים:

צבלי ברכות
דף כט, א;
ע"פ סרע"ג
ח"א סי' לט.

ע"פ מו"כ
ה, ת.

תוספתא
ברכות פ"ג,
הל' כה.

עַל-הַחֲסִידִים וְעַל-הַצְּדִיקִים וְעַל-גְּרֵי הַצְּדָק וְעַל-פְּלִיטַת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהֵמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל-הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ. וְשִׂים
חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי-בָךְ בִּטְחָנוּ מֶלֶךְ
עוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁעֵן וּמְבַטֵּחַ לַצְּדִיקִים:

1 במח' רמ"ו ובולוניה: גְּלוּיֹתֵינוּ, הַלְמִיד בְּחִירִיק.

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבָנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן
עוֹלָם בְּמִהְרָה בְיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
בוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

תה' קמז, ג.

אֶת־צֶמַח דָּוִד עֲבָדְךָ בְּמִהְרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרָנוּ תְרוּם
בִּישׁוּעָתְךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. מִצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

ט"פ ירמ' לג, טו. ט"פ תה' כה, ה. ט"פ יחז' כט, כח.

צבלי פסחים 97 קח, ג.

שִׁמְעוּ קוֹלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ.
וּקְבַל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ וְאֶת־
תַּחֲנֻנָּתֵנוּ. כִּי אָב מְלֹא רַחֲמִים רַבִּים אַתָּה הוּא מְעוֹלָם.
וְלֹא נָשׁוּב רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן
אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

עירך ערך עין.

תה' סה, ג.

ראה מנחת' (ורשא) צר' פרו' וישלח סי' ט.

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתָם¹ שָׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
וְתְּפִלָּתָם מִהְרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

תוס' מנחות 97 קי, א ד"ה וניכאל.

בחול המועד אומרים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה וְיִרְצָה.
וְיִשְׁמַע. וְיִפְקַד. וְיִזְכַּר זְכוּרֵינוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן
יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדְךָ. וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים
וּלְרָצוֹן בְּיוֹם חַג הַסְּכּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה.
וּפְקָדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי
אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

סרע"ג.

ויק' כג, לה. שצה"ל תפילה סי' כג.

ט"פ דה"ב כ, יב. ט"פ נחמ' ט, לא.

הזכר בתוספתא צרכות פ"ג ס"י צבלי שבת 97 ד, ח.

¹ במד' רמ"ז: "ובתפלתם".

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עֵירְךָ בְּרַחֲמִים
כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

ע"פ מוכי
ד, יא.
שנה"ל תפילה
ס' יח צבט
אגדה.
דה"ח כט, יג.

ע"פ מנדי תה"ו
ט, ח.

מוֹרִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־נַסְיֶיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ
וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים.
הַטוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
וּמַעֲוָלָם קוִינּוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמָּנוּ:

ע"פ ספרי
צמ"ו פ' קלט.

תה"ו נה, יח.

ע"פ חז"ל
ג, כג.
סרע"ג ח"א
ס' לט.
ע"פ ישע"י
סד, ו.

עַל־כָּל־מַעֲוָלוֹתֵינוּ וְיִתְבַרְךָ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִדְוֶוךָ סֶלָה. וַיִּהְיֶה לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמְתָּ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
ס' יח צבט
אגדה.

ע"פ תה"ו
נב, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ
כְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרְךָ
אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָרָה
בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן)²:

תה"ו פט, טז.

ע"פ משל
ד, יג.
ע"פ דצ'
כו, טו.

שנה"ל ענין
תפילה ס' כד.

שנה"ל תפילה
ס' יח צבט
אגדה.

ע"פ תה"ו
כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה"ו יט, טו.

צבלי ברכות
דף ט, ב.

1 במח' רמ"ו: תיבת "וחיים" לא מופיעה. 2 במח' רמ"ו ובולונאי "אמן" לא מופיע, אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי-נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעָה-וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה-וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי-וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה-
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי-שְׂכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה-תִּפְרַר
 עֲצָתָם וְתִמְלָקֵל מִחֲשָׁבוֹתָם-וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי-
 שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה-שְׁעָרֵי חֲכָמָה-שְׁעָרֵי בִּינָה-שְׁעָרֵי
 דַּעָה-שְׁעָרֵי פְּרָנְסָה וְכַלְכְּלָה-שְׁעָרֵי חַיִּים-חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
 וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמַרֵּי-פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי: צבלי ברכות
לה, יח.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך
 לימינו ואומר:¹

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו-הוּא בְּרַחֲמָיו-יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל-אָמֵן: ע"פ צבלי
יומא דף נג, ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ-
 שְׁתַּבְּנָה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ-וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ): רמ"ח אר"ח
ס"ו קכג ס"ח.

במוצאי יו"ט שלא חל בשבת אומרים כאן קדיש שלם (עמוד 210)
 ועלינו (עמוד 215).

במוצ"ש חול המועד אומרים כאן קדיש שלם (עמוד 210), וממשיכים "ויתן
 לך" לקמן עמוד 210.

¹ במח' רמ"ו ובולגריא הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ה ה',
 ענין התפילה- ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'. ² בתי"ו ולא ביו"ד- שערי תשובה או"ח ס"ו
 קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונאנו וכך מנהגנו.

במוצאי שמיני עצרת ושמחת תורה שהוא גם מוצאי שבת, אומרים כאן חצי קדיש, וממשיכים "ויהי נועם" וכו'.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא דְּכָרְעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמִּיכוּן וּבְחַיִּי דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מחבר במס"ץ פ"י, ס"ו; חוס' ברכות 79 ג, ה.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

תרגום ירוש' ברא' מע, ה; ט"פ דני' ב, ב.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְאָ לְעֵלְאָ מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְּאִמְרֵן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

אוינקלוס ד' כח, מג.

וַיְהִי֩ נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

תה' ל, ת.

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֵל שִׁדֵּי יִתְלוֹנָן: אִמְר לִיהוָה מַחְסֵי וּמַצּוֹדֵי אֱלֹהֵי אַבְטַח-בוּ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יְקוּשׁ מִדְּבַר הַזּוֹת: בְּאִבְרֹתָו יִסֹּד לְךָ וְתַחַת-כַּנְפָּיו תַּחֲסֶה צְנֵה וְסַחֲרָה אֲמָתוֹ: לֹא-תִירָא מִפַּחַד לִילָה מִחִץ יַעוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלֵ יְהִלְךָ מִקְטָב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלֶף וּרְבֵבָה מִימִינְךָ אֶלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וְשַׁלְּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי-אַתָּה יְהוָה מַחְסֵי עֲלִיּוֹן שְׁמַת מְעוֹנָה: לֹא-תֶאֱנָה אֶלֶיךָ רָעָה וְנִגַּע לֹא-יִקְרַב בְּאֶהְלֶךָ: כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה-לְךָ לְשַׁמְרֶךָ בְּכָל-דְּרָכֶיךָ: עַל-כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ פֶּן-תִּגָּף בְּאֲבֹן רִגְלֶךָ: עַל-שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חֲשַׁק וְאִפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְּבֶהוּ כִּי-יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עַמּוֹ-אֲנֹכִי

תה' נ"א, ח"ט.

שבה"ל תפילה ס"ו ת.

שדר"ח ברי' ח ד"ה ברכ' סרע"ג ח"ב ס"ו ל"ג שבה"ל ענין שבת ס"ו קכט.

בְּצַרְהָ אֲחֻלְצָהוּ וְאֶכְבְּדָהּ: אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבֵּיעָהוּ וְאֶרְאֶהוּ
בִישׁוּעָתִי: אֲרֹךְ יָמִים וכו'.

תה"כ כג, ד.
ישע"ג ו, ג.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֱלֹזֶה וְאָמַר
קָדוֹשׁוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ

תרגום.

כְּבוֹדוֹ: בלחש: וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין וְאָמְרִין. קָדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוּמָא
עֲלֵאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קָדִישׁ עַל אַרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ. קָדִישׁ
לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵיא כָּל־אַרְעָא זִיו
יְקָרָה ע"כ: וְתַשְׁאֲנֵי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּךְ

ית"ג, יב.

כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: בלחש: וְנִטְלַתְנֵי רוּחָא. וּשְׁמַעִית בְּתַרְאֵי
קַל זֵיעַ שְׁגִיא. דְּמִשְׁבַּחִין וְאָמְרִין. בְּרִיךְ יְקָרָא דִּיהוָה מֵאַתְר

שמ"ט, יח.

בֵּית שְׁכִינְתָּהּ ע"כ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֵלַם וְעַד: בלחש: יְהוָה מְלַכּוּתָהּ
קָאִים לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא: יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק

דה"א כט, יח.

וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה־זֹאת לְעוֹלָם לְיַצֵּר מַחְשְׁבוֹת לְבָב
עַמֶּךָ וְהִכֵּן לְבָבְסָא לְיָדְךָ: וְהוּא רַחוּם וְיַכְפֹּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית

תה"ט עח, לח.

וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסֻלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֲיָךְ: צַדִּיקְתָּךְ צַדִּיק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ

שם פו, ה.

אַמֶּת: תַּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קָדָם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹסֵם יוֹם יַעֲמֵס־לָנוּ הָאֵל

תה"ק קע, קמג.

יִשׁוּעָתָנוּ סְלָה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגַּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סְלָה: יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־יִאֲדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה

מִיכ"ג, ג.

הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ): ע"כ בלחש:

תה"ס, כ.

שם מו, ח.

שם פד, יג.

תה"כ, ג.

ע"פ סרע"ג.
ח"א ס"ה סה.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׁבָרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
לָנוּ תוֹרַת אֶמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הִרְחַמְן
יִפְתַּח לִבָּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֲהַבְתּוֹ וְיִרְאֵתוּ בְּלִבָּנוּ. וְיִשִּׁים

תש"ו ח"ג
ח"ח ס"ו לתת
תוס' ברכות
ג, ה סוף ד"ה
וענין
טור ח"ח
ס"י קלג.

ירושלמי
ברכות
פ"ה, ה"א.

ראה ראב"ה
ח"א שו"ת ס"ו
קסח: שנה"ל
ענין תפילה
ס"ו מהל'
סח"ר ס"ו ג.

1 במז' רמ"ז ובולוניה: "חיי" ללא וי"ו.

בְּלִבְנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 בְּלִבְבִּי שְׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפִצָּה. לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד
 לְבִהָלָה. וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי אָבוֹתֵינוּ.
 שְׁנַשְׁמֵר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲיָה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת
 שְׁנֵי הַמַּשִּׁיחַ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. לְזִכּוֹת וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וּלְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

ע"פ דה"ח
 כת, ט
 ע"פ ישעי'
 סה, כג

צבלי סנהדרין
 ט, ח

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

שצה"ל תפילה
 סי' ח' צ"ט
 תשרי הראשון
 סי' קצ"ג

מוחקר צנז"ר
 פ"ג, ה"ו
 תוס' ברכות
 דף ג, ח

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.

שצה"ל תפילה
 סי' ת

תרגום ירוש'
 ברא' מט, ח;
 ע"פ דני' ב, כ

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירָתָא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

לויקנוס ד'
 כת, מג

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם
אָבוּהוֹן דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ תרגום
 מ"ח, ת, מה.
 תרגום ירוש'
 שני' ח, יט

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוי' כה, ב.
 ע"פ ישעי'
 כז, ה

וְיִתֵּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דְגָן
וְתִירָשׁ: יַעֲבֹדוךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲוּ לְךָ לְאֲמִים הוּא:

סת"ר סי' כה

צ"ו כז
 כח"כט

גְּבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ אֲרִיזָה אֲרוּר
וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ: וְאֵל שְׂדֵי יְבָרְךָ אֶתְךָ וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךָ
ז' כח, ג' ד. וְהֵייתָ לְקָהֵל עַמִּים: וַיִּתֵּן לְךָ אֶת־בְּרִכַּת אַבְרָהָם לְךָ
וְלִזְרַעֲךָ אֶתְךָ לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
ז' נח, טז. לְאַבְרָהָם: הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרְךָ אֶת־
הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אָבִתִּי אַבְרָהָם וַיִּצְחַק
ז' נח, כה. וַיִּדְגּוּ לְרַב בְּקִרְבַּ הָאָרֶץ: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי
וַיְבָרְכֶךָ בְּרִכַּת שְׁמַיִם מֵעַל בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת
בְּרִכַּת שְׂדֵים וְרַחֵם: בְּרִכַּת אָבִיךָ גְּבִירוֹ עַל־בְּרִכַּת הַזְּרִי
עַד־תַּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם תַּהֲיִין לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָקֹד גְּזִיר
ז' ט, יא. אַחֲיוּ: יְהוּה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לְרַב: יְהוּה אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלְף
ז' כח, ג' יב. פְּעָמִים וַיְבָרְךָ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: בְּרוּךְ אַתָּה
בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמְתְךָ
וּפְרִי בְהֵמְתְךָ שֹׁגֵר אֶלְפֶיךָ וְעִשְׂתֵּרוֹת צֹאנֶךָ: בְּרוּךְ טִנְאֶךָ
וּמִשְׁאֲרֵתְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֵאֵךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֹאֲתְךָ: יִתֵּן
יְהוּה אֶת־אֵיבֶיךָ הַקָּמִים עֲלֶיךָ נִגְפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אַחַד
יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבִשְׂבָעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: יֵצֵו יְהוּה אֶתְךָ
אֶת־הַבְּרָכָה בְּאֶסְמֶיךָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדְךָ וּבְרִכְךָ בְּאֶרֶץ
אֲשֶׁר־יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: יְקִימְךָ יְהוּה לֹו לְעַם קְדוֹשׁ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לְךָ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוּה אֱלֹהֶיךָ
וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו: וְרָאוּ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּה נִקְרָא
עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ: וְהוֹתֵרְךָ יְהוּה לְטוֹבָה בְּפָרִי בִטְנְךָ
וּבְפָרִי בְהֵמְתְךָ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוּה לְאַבְתְּיךָ לָתֵת לְךָ: יִפְתַּח יְהוּהוּ לְךָ אֶת־אוֹצְרוֹ

הטוב את־השמים לתת מט־ארצך בְּעֵתוֹ וּלְבַרְךָ אֶת
כָּל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ וְהִלִּיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה:
אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשַׁע בִּיהוָה מִגֵּן עֲזָרְךָ
וְאֲשֶׁר־חָרַב גְּאוֹתְךָ וַיִּכְחָשׁוּ אֲיָבִיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בְּמוֹתֵימוֹ
תִּדְרֹךְ: וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבֹּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם
עַל־רֵאשִׁים שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה: וְאָמַר
בְּיָם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנו זֶה יְהוָה
קִוִּינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי
אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי־עוֹי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה:
וּשְׂאֲבַת־מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וְאָמַרְתֶּם בְּיָם
הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בַעֲמִים עֲלִילָתִי
הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי גְאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת
זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ: צַהֲלֵי וְרַנֵּי יוֹשְׁבֵי צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בִּיהוָה תִּשׁוּעַת עוֹלָמִים
לֹא־תִבָּשׂוּ וְלֹא־תִכְלְמוּ עַד־עוֹלָמֵי עַד: כִּי כָל־הָעַמִּים
יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאַנְחָנוּ גִלְדָּה בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד: בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וּנְלַכֶּה בְּאוֹר יְהוָה: וַיְהִי דָוִד
לְכָל־דָּרְכוֹ מִשְׁכִּיל וַיְהוֶה עִמּוֹ: וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַחֵי וְאַתָּה
שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר־לְךָ שָׁלוֹם: הִנְנִי שֹׁלַח
מִלְּאָכֵי וּפְנֵה־דַרְךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאֲדוֹנָן
אֲשֶׁר־אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלְּאָד הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֹפְצִים
הִנֵּה־בָּא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת
אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: אַחֲרֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאִתּוֹ תִירָאוּ וְאַתֶּם־מְצוֹתֵי תִשְׁמְרוּ
וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאִתּוֹ תַעֲבְדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּן: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים

דב' לג, כט.

ישע' לה, ו.

שם כה, ט.

שם יב, ד'ו.

שם מה, ח.

מזכ' ד, ה.

ישע' ז, ה.

ש"ס יח, יד.

שם כה, ו.

מנצ' ג, ה.

שם כג.

דב' יג, ה.

שם ד, ה.

בִּיהוּה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם: כִּי־בִשְׂמֵחָה תֵּצְאוּ
וּבִשְׁלוֹם תּוּבְלוּן הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רְנָה
וְכָל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף:

שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאִן יָבֹא עֲזָרִי:
עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל־יִתֵּן לְמוֹט
רַגְלֶךָ אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה אֶצְלֶךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם
הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה וַיִּרְחַ בְּלִילָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע
יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמַר־צִאתְךָ וּבואֶךָ מִמַּעַתָּה
וְעַד־עוֹלָם:

יְהוָה עֲזֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בִשְׁלוֹם: תּוֹרַת
יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוּת יְהוָה נְאֻמָּה
מַחְכִּימַת פִּתִּי: פִּקּוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשִׁמְחֵי־לֵב מִצְוֹת
יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת
לְעַד מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב
וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהַר
בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב: שְׂגִיאוֹת מִי־יָבִין מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי:
גַּם מִזִּדִּים חֲשׂוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל־יִמְשְׁלוּ־בִי אֲזִי אֵיתָם וְנִקְיִתִי
מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה
צוּרִי וְגֹאֲלִי: צוּרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וְגֹאֲלִי בְּעוֹלָם הַבָּא: וְאֲנִי
אֲגִיד לְעֵלָם אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: וְכָל־קִרְנֵי רְשָׁעִים
אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קִרְנוֹת צִדִּיק: טוֹב־לִי כִי־עֲנִיתִי לְמַעַן
אֲלַמֵּד חֻקֶּיךָ: טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ מֵאֲלֹפֵי זָהָב וְכֶסֶף: בְּרוּךְ

שם כט, יא.
שם יע, חרטום.

תה' עה,
יח.

שם קיט,
עח"ע.

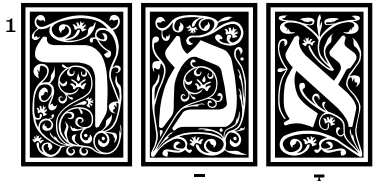
שם פט, נג.

תהי' קלה, כח.

יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שְׁכַן יְרוּשָׁלַם
הַלְלוּ-יָהּ:

שם קג, לד.

הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֲזוֹ:
הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִגְבַל וּכְנֹר:
הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמְחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב:
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעַ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּ-יָהּ:

לד"ג סוף
פ' מנה;
ירושלמי
ברכות סוף
פ"ט; צ"ג
ברכות דף
סד, ה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים מְרַבִּים
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנַאֲמַר: וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֶלֶּא בְּנֵיךָ: יְהִי-שְׁלוֹם
בְּחֵילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה-נָא
שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:
וְרֵאֵה-בָנִים לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי
תוֹרָתְךָ וְאֵין-לָמוּ מְכַשׁוֹל: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ
אֶת-עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם):

ישע' גז, יג.
תהי' קכג,
ז"ט.
שם קכח, ו.
שם קיט,
קסח.
שם קע, יח.

1 קטע זה ליתא במח' רמ"ז, ובמקומו קטע אחר החותם ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות" (ברכת השיר). ובספר שבלי הלקט מובא בשם הרב אביגדור כהן צדק שאין ראוי לחתום בו (ערוגה קכ"ט) ועיין גם קובץ מחקרים על מח' כמנהג בני רומא עמוד ט"ז.

קדיש דרבנו:

מזכר צמס"ו
פ"ו, ס"ו;
תוס' ברכות
דף ג, א.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיָוִמִיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מזכר צצכלי
סוטה דף
מט, א.

תרגום ירוש'
צ"ח, מט, א;
ע"פ דני' ג, כ.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִתְבָּרַךְ.

צ"ח, תפילה
ס"ח.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ רַחֵם:

אונקלוס ד'
כת, מנ.

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן. וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל (כָּל-)תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן (דִּי-תַבִּין) דְעֵסְקִין בְּאִוְרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי
בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-אַתְרֵי וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא ו)לְהוֹן וּלְכוּן שְׁלַמָּא
וְחֵנָא וְחֵסְדָא וְרַחֲמִין (וְחַיִּי אַרְיִבִי) וּמְזוּנֵי רִיחִין מִן-קָדָם מְרַה
שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

ע"פ ת' ירוש'
שמי' כ, כח.
ע"פ דני'
ג, יח.
ע"פ עזר'
ה, יח.

יְהֵא שְׁלַמָּא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

איו' כה, ג.
ע"פ ישע'
ס, ה.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

תשובה ג שטרי
תשובה
ס"ו מנ.

לֵינּוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא
שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאָרְצוֹת. שְׁלֵא שָׁם
חָלְקֵנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלֵנוּ כְּכָל-הַמוֹנִם. שְׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל
וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאֵנוּ כּוֹרְעִים
(שְׁהוּא) נוֹטֵה שְׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם

ע"פ ירמ'
י, טז.

ישע' מה, כ.

שם נח, יג.

מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֶזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אֵינִי עוֹד מְלַבְּדוֹ. אֶמֶת מִלִּפְנֵי וְאֵין זוּלָתוֹ. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרָתְךָ. וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים בְּשָׂמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

דב' ה' לטו.

עַל־כֵּן נִמְנָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת
 עֲזֶךָ. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כָּרוֹת
 יִכְרֹתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי. וְכַל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרָאוּ
 בְּשִׁמְךָ. לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵי כָל־רִשְׁעֵי אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ
 כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בְּרֵךְ. תִּשָּׁבַע כָּל־לְשׁוֹן.
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר
 יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֵם עַל מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
 לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא. וְלַעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ
 בְּכָבוֹד. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעַלְמֵם וָעֶד:
 וְכְתוּב². שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

ט"פ ישעי'
 מה, כג.

שמ' עו, יח.

דב' ה' ז.

קדיש יתום:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:

מוחכר במס"ו
 פ"ו, ס"ו
 תוס' ברכות
 דף ג' א.

שצה"ל תפילה
 ס"ו ת.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעַלְמֵם וְלַעֲלָמֵי עֲלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ.
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַומֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

תרגום ירוש'
 ברא' מט, א'
 ט"פ דני' ב, כ.

¹ במד' רמ"ז: "ואין" בתוספת וי"ו. ² במד' רמ"ז: "ונאמר".

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרִכְתָּאֵי שִׁירְתָּאֵי תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָאֵי וְאִמְרוּ אָמֵן:

אוינקלוס ד'ב'
 כח, עג.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵלֵי.
 וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיוֹ. הוּא בְּרַחֲמָיוֹ יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵלֵי. אָמֵן:

אוי' כה, ג.
 ע"פ ושע'
 ס, ה.

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל עונה ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

במוצ"ש יש אומרים:

1 זְכוּר לְטוֹב. שְׁבוּעַ טוֹב. בְּסֶמֶן טוֹב:

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא.

בְּמַהְרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד:

אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל. אִישׁ בְּשֵׁר שְׁלוֹם עַל־יָד יְקוּמֵי־אֵל.
אִישׁ גָּשׁ וַיִּכְפַּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 אֱלֹהֵינוּ וכו'

אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם־עָשָׂר רְאוּ עֵינָיו. אִישׁ הִנְקָרָא בְּעַל שְׁעָר
בְּסֶמֶן־נוֹ. אִישׁ וְאָזוֹר עוֹר אָזוֹר בְּמַתְנֵינוּ:
 אֱלֹהֵינוּ וכו'

אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל־שְׁמוֹ נִקְרָא. תִּצְלִיחֵנוּ עַל־יָדוֹ בְּתוֹרָה.
תִּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּי בְּשׁוֹרָה טוֹבָה בְּמַהְרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה
לְאוּרָה:
 אֱלֹהֵינוּ וכו'

אֲשָׁרֵי מִי שְׁרָאָה פְּנֵיו בְּחֵלוֹם. אֲשָׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שְׁלוֹם. וְהַחֲזִיר
לוֹ שְׁלוֹם. יִהְיֶה יְבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:
 אֱלֹהֵינוּ וכו'

כְּכַתוּב: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם
 יִהְיֶה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהַשִּׁיב לְב־אֲבוֹת עַל־בְּנֵים וְלֵב
 בְּנֵים עַל־אֲבוֹתָם:

מל"ה ג.
כ"כ

במוצ"ש הכל אומרים:

לִיְהוֹדִים² הֵיְתָה אוּרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וַיִּקְר. (כֵּן
תִּהְיֶה־לָּנוּ). בְּשִׁמְחָה נוֹעַדְנוּ בְּבֵית בְּבֵית

פס' ת. טז.

הַכְּנֶסֶת) הַזֶּה. וּבְכָל־מָקוֹם שֶׁנִּהְיָה שָׁם. יִהְיֶה־אֲדִיר בְּעֲזָרְנוּ.
סֶמֶן טוֹב בְּבֵיתֵנוּ. מִזֵּל טוֹב בְּגוֹרְלָנוּ. יְבָרְכֵנוּ יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
כָּל. בְּפָרִיָּה וְרִבְיָה. בְּעוֹשֵׁר. בְּבְרִיאוֹת. בְּנִכְסִים וּבְרוֹב
כָּל. בְּכָל יִשְׁמַחֵנוּ אֲדוֹן מְעֻזָּנוּ. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל יְדַרְכֵּנוּ:

¹ פיזט זה אינו מופיע במח' רמ"ז ובולוניה, מיוסד ע"ס אל"ף ב"ת ונאמרים רק הבתים הראשונים והאחרונים של הפיזט (השווה מח' וישרי סימן ר"ג). ² נוסח פסוקי הבדלה הינו כמח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז סדר הפסוקים שונה.

במוצאי החג שלא חל בשבת מתחילים כאן:

תהי' קטו, יג.
שם קיט, כה.

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: ¹אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחַהּ נָא: אֲנִי יְהוָה-עֲנֵנוּ בְּיֹם־קְרָאֵנוּ: הוּא יִשְׁלַח (לָנוּ) בְּרָכָהּ רְחוּחַּהּ וְהַצְּלִחַהּ בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

נד' תנחומא
פקודי ס' ב'
צבלי פסחוס
קד, קג, ר.

סְבְרֵי מְרֻנָּה² (הקהל עונה: לְחַיִּים):

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

דע"ז ויק' י ט
ע"פ צבלי
שבת דף סז, ב'
סת"ר ס' כד.
סרע"ג ח"ב
ס' לת:
סת"ר ס' כח.

במוצ"ש אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא עֵצִי (עֲשִׂבִי אוּ מִינִי) בְּשָׂמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

סז

צבלי פסחוס
קד, קג, ר.
סרע"ג ח"ב
ס' לת.

ע"פ צבלי
פסחוס קד
קג, ב: סרע"ג
ח"ב ס' לת:
סד' רס"ג
עמ' קכה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם³ בֵּין יוֹם הַשַּׁבָּעִי לְשִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה בְרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

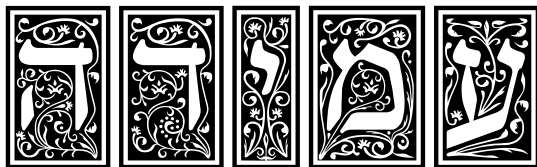
זכר צבלי
צרכות דף
לג, ר.

במוצ"ש יש מוסיפים:

וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: כֵּן נִמְצָא חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם: וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְץ הַהוּא וַיִּמְצָא בְּשָׂנְהָ הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאִים אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאִים אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאִים בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֹהֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:

צ' ר' ת.
משל' ג' ד.
צ' כו, יב.

¹ במח' רמ"ו ובולוניה נוסף כאן: "נשא ברכה מאת ה' וצדקה מאלקי ישענו" (עפ"י תהלים כד, ה). ² במח' רמ"ו ובולוניה: "סברו מורי". ³ היום מקובל לומר הנוסח המצונזר "לעמים".

לליל שבת וחוה"מ

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צצלי ברכות
דף ט, ב.

מכילתא דר"י
שמי' פ' טז.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהִם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבֹרָהִם:

תה' נא, ח.

צצלי ברכות
דף כט, א.
שמו' ג, ו.
דב' י, ח;
צצלי ברכות
דף לג, ב.
בר' יד, ב.

בר' רצה
פ' לט; צצלי

פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה ס' ית.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ישנ' סג, א.

מוריד הטל.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לְיִשְׁרָאֵל עֲפָר. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מְלַךְ
מֵמִית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת
מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחִיָּה הַמֵּתִים:

ע"פ צצלי
תענית דף
ג, א; אגדת
בר' פ' מו;
סרע"ג ח"א
ס' ל.

ש"ה ב, ו.

שבה"ל תפילה
ס' יח צשס
אגדה.
סרע"ג.

לְדוֹר וְדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי־אֵל מְלַךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

ע"פ מלא'
א, יד.
שבה"ל תפילה
ס' יח צשס
אגדה.

צצלי ברכות
דף יב, ב.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בְּקָרוֹב".

וּמֵאֵהֶבְתָּךְ¹ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ
 שְׂאֵדֵהֶבֶת אֶת־יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ. וּמַחְמֶלְתְּךָ מִלְּכַנּוּ
 שְׁחַמְלֶהֶת עַל־בְּנֵי־
 בְּרִיתְךָ. נְתַתְּ לָנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
 הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ הַזֶּה.
 לַגְּדֻלָּהּ וְלַגְּבוּרָה²
 וְלַקְדוּשָׁהּ וְלַמְנוּחָה
 וְלַעֲבוּדָהּ וְלַדְּהוּדָאָה.
 וְלַתַּת לָנוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם
 מֵאֵתְךָ:

יש נוהגים לומר במקום "ומאהבתך",
 אתה קדשת:
 אַתָּה³ קִדְשֶׁת אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ.
 תְּכַלִּית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
 וּבְרַכְתּוּ מִכָּל־הַיָּמִים. וְקִדְשְׁתוּ מִכָּל־
 הַזְּמַנִּים. וְכֵן כְּתוּב בְּתוֹרַתְךָ:
 וַיְכַלֵּךְ⁴ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צָבָאָם: וַיְכַלֵּךְ
 אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ
 אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־
 מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם
 הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־
 מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:
 וַיִּשְׁמַח⁵ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שְׁבֹת וְקוֹרְאֵי
 עֲנֵג. עִם מְקַדְשֵׁי שְׁבִיעֵי כָּלֶם
 וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבְךָ. וַיִּשְׁבְּעֵי רְצִית בּוֹ
 וַיְקַדְּשׁוּ. חֲמֶדֶת יָמִים אוֹתוֹ קְרָאתָ. זְכוֹר
 לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

רצו לדק היה
 מתפלל תפילה
 קצרה צלילי
 שבתות.
 תוספתא
 דרכות
 פ"ג, ה"ז;
 ראב"ה ח"ב
 סי' קנז בשם
 הירושלמי;
 ש"ס
 ס"ג
 ס"ד
 ס"ה
 ס"ו
 ס"ז
 ס"ח
 ס"ט
 ס"י
 ס"יא

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רְצֵה בְּמְנוּחַתְנוּ. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ. שִׁבְעֵנוּ

¹ בש"ס דפוס וילנא מופיע רק תיבות "ומאהבתך ה' אלקינו". והביא החוקר יחזקאל הנוסח: "שאהבת את ישראל עמך ומחמלתך מלכנו שחמלת על בני בריתך נתת לנו ה' אלקינו את יום השביעי הגדול והקדוש הזה באהבה" ע"פ כתב יד ערפורט, וכן מצאתי שהגיה האור הגנוז הנדפס בש"ס וילנא, אות יב. ² הנוסח כאן הוא לפי מח' בולוניה. ובמח' רמ"ו הנוסח הוא: "למנוחה ולגדולה ולקדושה ולעבודה ולהודאה". ³ כתב השבלי הלקט, ענין שבת, סי' סו: "יש מקומות שנהגו לומר בתפלת לחש אתה קדשת, ויש בה ויכולו, ומנהיגו לומר ומאהבתך כדאיאת בתוספתא דברכות (פ"ג ה"ז)". ⁴ הקשה הקמחא דאבישונא על אתר, הלא צריכים לומר "ויכולו" ע"פ בבלי, שבת דף קט, ב, א"כ לנוסח הלועזים שאומרים רק "ומאהבתך" היכן ה"ויכולו", ותירץ סומכים על שאומרים "ויכולו" עם הש"ץ. ובאמת משבלי הלקט ענין שבת, סי' סו, ומהתניא סי' יג, ענין ערבית של לילי שבת, מוכח שלקיום דברי הבבלי אומרים "ויכולו" לפני ברכת מעין שבע, מפני שהביאו להלכה את דברי הבבלי לומר ויכולו, אבל כתבו ש"מנהגנו לומר ומאהבתך", והוסיפו להורות שמנהגינו לומר ויכולו עם ברכה מעין שבע. וראה נא את אשר כתב בפירושי סידור התפילה לרוקח עמ' תעה: "יש בני אדם טועים וסוברים שיש לומר ויכולו בתפלה, והבל יפצה פיהם, כי אין להוסיף, אלא אחר תפלה אומר ויכולו". וגם ברא"ש, מס' שבת פט"ז סי' ה, כתב: "ראיתי בסדר תפלות הקדמונים שאין אומרים ויכולו". ⁵ ליתא במח' רמ"ו ובולוניה.

מְטוּבָךְ. שְׂמַחְנוּ בִישׁוּעַתְךָ. וְטַהַר לִבְנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.
 וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קֹדֶשְׁךָ.
 וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקֹּדְשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מִקֹּדֶשׁ הַשַּׁבָּת:

צבלי פסחים
דף קח, ב.

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלָתָם שְׁעָה.
 וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
 וְתִפְלָתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד
 עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

תוס' מנחות
דף קה, א ד"ה
ומיכאל.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגִּיעַ. יֵרָאֶה וְיִרְצָה.
 וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוּרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדְּךָ.
 וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה.
 לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלְרִצּוֹן בְּיוֹם חַג הַסְּכוּת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן
 וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
 וְרַחוּם אַתָּה:

סרע"ג
סדו' רס"ג
עמ' רנד.

ויק' כג, לה.

שנה"ל תפילה
סו' כג.

ע"פ דה"צ
כ, יב.
ע"פ נחמ'ו
ט, לה.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים
 כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:
מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־
 נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־נַפְשֶׁךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ
 וְעַל־נַפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבִקֵּר וְצָהַרְרִים.

ע"פ מוכי'
ד, יא.

שנה"ל תפילה
סו' יח צבט
אגדה.

דה"א כט, יג.

ע"פ ספרי
צמ' פ' קלט.

תה' נה, יח.

הזכר
צתוספתא
צרכות
פ"ג ה"ה
צבלי שבת דף
נד, א.

ע"פ מדי' תה'
צט, א.

הטוב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חַסְדֶיךָ
 וַיַּעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ
 וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

ט"פ אי"ג
 ג, כג.
 סרע"ג ח"א
 ס"ו לט.
 ט"פ ישע'
 סד, ו.

עַל־כֵּלָם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי תַמִּיד. כָּל־הַחַיִּים
 יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שצה"ל תפילה
 ס"ו יח כשס
 אגדה.

ט"פ תה"ו
 כג, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרְךָ
 אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל תַּמִּיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעֲדָה
 בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרְךָ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן)²:

תה"ו פט, טו.

ט"פ משל'
 ד, יג.
 ט"פ דב'
 כו, טו.

שצה"ל ענין
 תפילה ס"ו כד.

שצה"ל תפילה
 ס"ו יח כשס
 אגדה.

ט"פ תה"ו
 כט, יא.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו.

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה"ו יט, טו.

כצלי ברכות
 דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תִּדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעַתְּם
 וְתִקַּלְקַל מִחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח
 לִי שַׁעְרֵי תוֹרָה. שַׁעְרֵי חֶכְמָה. שַׁעְרֵי בִינָה. שַׁעְרֵי דַעָה. שַׁעְרֵי
 פְּרָנְסָה וְכִלְכָּלָה. שַׁעְרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כצלי ברכות
 דף ח, א; רש"י
 ברכות דף
 כט, ב ד"ה
 תחנונים.

ט"פ סרע"ג.

ט"פ תה"ו
 לד, יח.

ט"פ ש"ב
 יח, לב.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "חיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה לא מופיע אמן אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א.

צבלי צרכות
 97 ח, ט, 6.

יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי פִי וְהִגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

סה' יט, טו.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

צבלי יומא 97
 נג, 3.

ט"פ צבלי
 יומא 97 נג, 3.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

הוי' כה, 3.
 ע"פ ישעי'
 כז, ה.

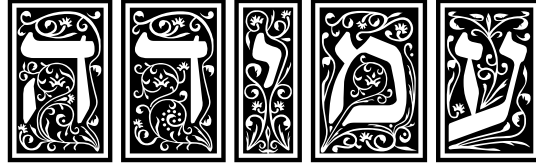
רמ"א הו"ח
 ס' קבג ס"א.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 שְׁתַּבְּנֶה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

ע"פ משנ'
 חצות
 פ"ה, מ"ב.

וממשיכים ב"ויכולו", לעיל עמוד 27.

¹ במח' רמ"ז ובולוניה הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ה ה', ענין התפילה. ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'. ² בתי"ו ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח ס"ו קבג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונאנו וכך מנהגנו.

צבלי ברכות
דף כטו, א;
סרע"ג ח"ב
סו' כב.

לשחרית של שבת וחוה"מ

בחזרה החזן אומר בלחש:

תה' נא, ח.

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צבלי ברכות
דף ט, ב.

שמו' ג, ו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי

מוכילתא דר"י
שמו' פ' טז.

צב' י, ח;
צבלי ברכות

אֲבָרָהֶם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל

דף לג, ב.
צרי' יד, ב.

הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה

אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם

לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ

אַתָּה יְהוָה. מְגַן אֲבָרָהֶם:

צרי' רבה
פ' נטו; צבלי
פסחים דף
קח, ב; שבה"ל
תפילה סו' יח.

ישע' סג, א.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ע"פ צבלי
תענית דף

מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים

ג, א; אגדת
צרי' פ' ננד;

בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר

סרע"ג ח"א
סו' לח.

אֲסוּרִים. וּמְקִיִּם אֱמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כַמוֹךְ בְּעַל

ש"א ב, ו.

גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מְלַךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ לָנוּ

יְשׁוּעָה.¹ וְנַאֲמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

שבה"ל תפילה
סו' יח צשס
אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

סרע"ג ח"ב
סו' כג; ר"ח

בְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מַעֲלָה עִם־קְבוּצֵי מַטֵּה. יַחַד כָּלָם

מגילה דף
יג, ב.

קֹדֶשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאֶךָ.

צבלי ברכות
דף כח, ב;
פרקי הכולות
רצתי מופ' ג'
ואילן.

¹ במד' רמ"ז נוסף: "בקרוב".

תוספתא
זרכות
פ"א, ה"ט.

וּקְרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר - קו"ח: קָדוֹשׁוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה
 צְבָאוֹת מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ.
 קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קִדְשׁךָ כְּתוּב
 יֵאמַר - קו"ח: יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם - אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר.
 הַלְלוּ־יָהּ:

יש"ג, ג.

יש"ג, ג.

תה"ק, י.

לְדָר וָדָר נְמַלִּיךָ לְאֵל - כִּי־הוּא לְבַדּוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ.
 וּשְׂבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי־אֵל מְלִיךָ גָדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה - בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

סרע"ג.

ע"פ מלח"א,
א, יד.
שנה"ל תפילה
ס"א יח צ"ס
אגדה.

יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ - כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קִרְאת לֹא־
 אֱלֹהֵינוּ - כְּלִיל תְּפִאָרֶת בְּרֵאשׁוֹ נִתַּת בְּעַמְדוֹ
 לְפָנֶיךָ עַל־הַר סִינַי - שְׁנֵי לִוְחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ.
 וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת - וְכֵן כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

דה"א כט, יג.
ע"פ ספרי
צמ"א פ' קלט.
ע"פ דב'
ה, יט.
ע"פ דב'
ה, יב.

צבלי זרכות
דף יב, ג.
סרע"ג ח"ב
ס"א כג.
סד"ו רס"ג
עמ"ד רנה.
שנה"ל הל'
שבת ס"א עה.
סד"ר ס"א עה.

וּשְׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת
 לְדִרְתָּם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֹת הוּא לְעוֹלָם כִּי־שִׁשַּׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ:

שמו"א
טז.

וְלֹא נִתְּתוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאָרָצוֹת - וְלֹא הִנַּחְלָתוּ
 מִלְּכָנּוּ לְעוֹבְדֵי אֱלֹהִים¹ - וְגַם בְּמִנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ
 עַרְלִים - כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נִתְּתוּ בְּאַהֲבָה - לְזָרַע יַעֲקֹב
 אֲשֶׁר בָּס בְּחַרְתָּ - עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעֵי - כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְּעַנְּגוּ

שנה"ל הל'
שבת ס"א עה.
סד"ר ס"א עה.

ע"פ מד' תה"
ש"י"ט, צ.
פד"א פ"י"ט.

ע"פ יש"ג
מא, ת.

1 צריך להיות: פסילים.

שצה"ל ה'ג'
שבת ס"ו ע"ג
סח"ר ס"ו ע"ג

מטובך. ובשביעי רצית בו וקדשתו. חמדת ימים אותו
קראת. וזכר למעשה בראשית:

סרע"ג ח"ג
ס"ו כ"ג

אלהינו ואלהי אבותינו. רצה במנוחתנו. קדשנו
במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו
מטובך. שמחנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת.
והנחילנו יהוה אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך.
וישמחו בך כל ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה יהוה.
מקדש השבת:

צ"ג פסחים
דף קח, ג.

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ואלתפלתם שעה.
והשב העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל
ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד
עבודת ישראל עמך.

ח"פ מנחות
דף ק"ו, א ד"ה
וויכח.

סרע"ג
סד"ו רס"ג
עמ"י רנד.

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא. יגיע. יראה וירצה.
וישמע. ויפקד. ויזכר זכרוננו וזכרון אבותינו.
וזכרון ירושלים עירך. וזכרון משיח בן דוד עבדך.
וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך (לפליטה) לטובה.
לחן ולחסד ולרחמים ולרצון ביום חג הסוכות הזה. זכרנו
יהוה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו
בו לחיים טובים. בדבר ישועה ורחמים. וחוס וחנו
ורחם עלינו והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון
ורחום אתה:

ויק' כג, לה.
שצה"ל תפילה
ס"ו כג.

ע"פ דה"ג
כ, יג.
ע"פ נחמ'
ט, לא.

ע"פ מ"כ
ד, יא.
שצה"ל תפילה
ס"ו יח צ"ג
לגדה.

ותחזינה עינינו בשוכך לציון ולירושלים עירך ברחמים
כמאז. ברוך אתה יהוה. המחזיר ברחמיו שכנתו לציון:

ס"ו נה, ית.

ע"פ ח"כ
ג, כג.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ
הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-
נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
וְעַל-נַסִּיךָ שֶׁבְּכָל-יוֹם וַיֹּסֵם
עַמְּנוּ וְעַל-נַפְּלֹאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל-עֵת.
עָרַב וּבִקֵּר וַיְצַהֲרֵם. הַטּוֹב
כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ
חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

סרע"ג ח"א
 סי' לטו.
 ע"פ ישע"י
 סד, ו.

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל
 הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":

פסקי תשובות
 זרכות פ"ג
 ה"ב אות ז'
 שנה"ל תפילה
 פ"ב כ"ג.

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל-בֶּשֶׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל
שֶׁחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תַּחֲיֵינוּ
וּתְחַנְּנוּ וְתַאֲסוּף גְּלוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר
חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת
וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל שְׂאֵנוּ מוֹדִים
לָךְ. (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

ע"פ זכני
 פ"א ח"א
 פ"א ה"ה.

ע"פ זכני
 יב, ז.
 ע"פ זכני
 נד"ל כ"ג, כז.

ישע"י יא, יב.
 הזכר
 בתוספתא
 זרכות
 פ"ג ה"ה
 זכני שבת דף
 כד, א.
 ע"פ מד' תה'
 נט, א.

לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ
פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל-כֵּלָם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד. כָּל-הַחַיִּים
יִדְוֶךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה
 סי' יח זכסס
 אגדה.

ע"פ זכני
 נב, יא.

הכהנים נושאים כפיהם בחזרה. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה
 אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
הַכְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֱמוּרָה מִפִּי אֲהַרֹן
וּבְנֵי כֹהֲנִים עִם קְדוּשָׁיֶךָ. כְּאֱמֹרָה. יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יֵאָר
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם:

סרע"ג
 זכני'
 כד"כ.

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
 עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ
 כְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
 תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
 וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ
 אֶת-כָּל-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שַׁעַר
 בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן)²:

שצ"ל ענין
תפיל' ס"י כ"ד.

תה"פ טז, טז.

ט"פ משה
ד, יג.

ט"פ דב'
כו, טו.

שצ"ל תפילה
ס"י יח כצ"ס
אגדה.

ט"פ תה"
כט, יח.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. ובחזרה החזן אומר אותו
בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צצ"ל ברכות
דף ט, ב.

תה"י יט, טו.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי
 תְּדוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תְּהִיָּה.
 יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁפַל-הַקְּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְר
 עֲצָתָם וְתִמְלִקֵל מַחֲשָׁבוֹתָם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי
 דַּעָה. שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה וְכִלְפָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
 וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

ט"פ תה"
לד, יח.

צצ"ל ברכות
דף ט, א; רש"י

צצ"ל ברכות
דף כט, ב ד"ה
תחנונים.

ט"פ ש"ס
יח, לב.

ט"פ סרע"ג.

יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

צצ"ל ברכות
דף ט, ב.

תה"י יט, טו.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו
ואומר:³

צצ"ל יומא
דף ג, ב.

¹ במח' רמ"ו: תיבת "חיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ו ובולוניה לא מופיע אמן אולם בהנחיות לדין עניית
אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א. ³ במח' רמ"ו ובולוניה
הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, ס"ה, ענין התפילה. ועיין
שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'.

עושה שלום במרומו. הוא ברחמיו. יעשה שלום עלינו
 ועל-כל-ישראל. אמן:

ע"פ בבלי
 יומא דף נג, ב.

א"י כה, ב.
 ע"פ ישעי'
 כז, ה.

רמ"א חו"ח
 סי' קכג ס"א.

(יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו ואלהי אבותינו.
 שתבנה¹ בית המקדש במהרה בימינו. ותן חלקנו בתורתך):

ע"פ משג'
 אבות
 פ"ה, מ"ב.

וממשיכים בהלל לעיל עמוד 91.

¹ בתי"ו ולא בוי"ד. שערי תשובה או"ח סי' קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

למנחה של שבת וחזה"מ

בחזרה החזן אומר בלחש:

תה"נא, יח.

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

צצלי צרכות
דף ט, ג.

צצלי צרכות
דף כט, א.
שמו"ג, ו.
צ"י, יח.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל

מכילתא דר"י
שמו"פ, עח.

צצלי צרכות
דף לג, ג.
צ"י, יד, ב.

הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִגֵּן אַבְרָהָם:

צ"י רצה
פ' לטו; צצלי
דף פסחים
דף קח, ג; שבה"ל
תפילה ס"ו יח.

ישע"ס, א.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ט"פ צצלי
תענית דף
ג, ח; אגדת
צ"י פ' מד;
סרע"ג ח"א
ס"ו לח.

מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקִים אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מִלֶּךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה.¹ וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

שבה"ל תפילה
ס"ו יח צצס
אגדה.

החזן והקהל אומרים בחזרה:

סרע"ג ח"ב
ס"ו לג; ר"ח
מגילה דף
יג, ג.
ישע"ג, ו.

כִּתְּרֵנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מֵעֵלָה עִם-קְבוּצֵי מְטָה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. כָּמָה שָׁנְאַמְר עַל-יַד נְבִיאֶיךָ. וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹ יְהוָה יְצַבְּאוֹת

צצלי צרכות
דף כח, ג;
פרקי הובלות
רצתי מופ' ג'
והילך.
תוספתא
צרכות
פ"א, ה"ט.

1 במז' רמ"ז נוסף: "בקרוב".

מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזון: לְעַמְתֶּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ
 כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזון: וּבְדַבְּרֵי קְדֻשָּׁה כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח:
 יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וְדָר. הִלְלוּ־יָהּ:

יח"ג יב.
 תה"קמנו ג

לְדָוָר וְדָוָר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוֹשׁ.
 וּשְׂבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפְּיֵנו לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כִּי־אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

סרע"ג.
 ע"פ מנח"א,
 א, יד.
 שנה"ל תפילה
 סו"י יח בשם
 הגדה.

בבלי ברכות
 דף יב, ב.

דה"א ת, כא.

ע"פ שמי'
 נח, כטו.

ישע"ל ג, ת.

תשרי רמ"ג
 אר"ח סו"י עד.

ע"פ מנח"א,
 א, יד.
 שנה"ל תפילה
 סו"י יח בשם
 הגדה.
 סרע"ג ח"ב
 סו"י לה
 שנה"ל שבת
 סו"י קכז
 סת"ר סו"י ב.

ע"פ ולקו"ש
 צר"י רמז נח.
 סת"ר סו"י ב.
 שמי' לג, יד.

סרע"ג ח"ב
 סו"י לה.

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד. וּמִי כְּעֶמְךָ יִשְׂרָאֵל גְּזוּי אֶחָד
 בְּאָרֶץ: תַּפְאֶרֶת גְּדֹלָה וְעִטְרַת יְשׁוּעָה. מְנוּחָה
 וְקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתַתָּ. אַבְרָהָם יָגַל. יִצְחָק יָרִיז. יַעֲקֹב וּבְנָיו
 יָנוּחוּ בּוֹ. מְנוּחַת אֲהָבָה וּנְדָבָה. מְנוּחַת אֱמֶת וְאַמוּנָה.
 מְנוּחַת שְׁלוֹם הַשָּׁקֵט וּבְטָח. מְנוּחָה שְׁלֵמָה שְׂאֵתָה רֹצֵה
 בָּהּ. יִכְירוּ בְּנֵיךָ וַיֵּדְעוּ. כִּי מֵאַתָּה הִיא מְנוּחַתֶם. וְלִמְשָׁה
 עֲבַדְךָ מִסִּינֵי אֲמַרְתָּ. פָּנֵי יַלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רְצֵה בְּמְנוּחַתֵנוּ. קְדֻשָּׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ
 מִטּוֹבְךָ. שְׂמַחְנוּ בִישׁוּעֶתְךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֱמֶת.
 וְהִנַּחֲלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שֶׁבֶת קְדֻשָּׁה.
 וַיִּשְׁמְחוּ בְךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלְתֶם שְׁעָה.
 וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל
 וְתִפְלְתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד
 עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

תוס' מנחות
 דף קא, א ד"ה
 ומיכאל.

החבר
בתוספתא
ברכות
פ"ג ה"י
בבלי שבת 77
דף, א.

סרע"ג;
סדו' רס"ג
עמ' רנד.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא יַגִּיעַ יִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֵּר זְכוֹרֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֵךְ וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי דָוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם חַג הַסְּכּוֹת הַזֶּה זְכָרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחֹסֶם וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה:

ויק' כג, לה.
שנה"ל תפילה
סי' כג.
ע"פ דה"צ
כ, יב.
ע"פ נחמ'
ט, לא.

ע"פ מנ' תה'
ט, א.

ע"פ מנ' יב'
ד, יא.
שנה"ל תפילה
סי' יח בשם
אגדה.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם עִירֵךְ בְּרַחֲמִים כִּמְאֹז בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמַּחְזִיר בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

פסקי רי"א
ברכות פ"ג
ה"ב אות ז'
שנה"ל תפילה
סי' כג.
ע"פ בבלי
סוטה 77
מ, א.
ירמ' לג, כז.
ישע' יא, יב.
תה' קיט, ה.
מ"ב כ, ג.
ע"פ ירוש'
ברכות
פ"ח ה"ה.

דה"א כט, יג.
ע"פ ספרי
צמ' פ' קלט.
תה' נה, יח.
ע"פ חז"ל
ג, כב.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל־נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל־נַפְשֵׁיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עָרַב וּבִקְרַב וְצַהֲרִים הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוָלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָל־בְּשָׂר יוֹצֵרנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עַל שֶׁחַיֵּיתָנוּ וְקִמַּמְתָּנוּ בֵּן תַּחֲזִינוּ וְתַחַנְנוּ וְתִאַסּוּף גְּלוּתֵינוּ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ וְנָשׁוּב לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת וּבְלִבָּב שָׁלֵם עַל שְׁאֵנוּ מוֹדִים לָךְ (בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת):

בחזרה כשהחזן אומר "מודים" צריכין כל הציבור לשוח עמו ואומרים "מודים דרבנן":

לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עִזְבָתָנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

סרע"ג ח"א ס"א לטו. ע"פ ישע"י סד, ו.

עַל־כָּל־מַלְאָכָי וְיִתְרֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכַנּוּ תָמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלּוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךָ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

שנה"ל תפילה ס"א יח צבס אגדה.

ע"פ תה"י נב, יא.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חיים). חן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאֹר פְּנֵיךָ. כִּי בְּאֹר פְּנֵיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים. אֱהָבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים¹ וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבִרְכָנוּ וּלְבִרְךָ אֶת־כָּל־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעַר בְּשָׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבַרְךָ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אמן)²:

תה"י פט, טז.

שנה"ל ענין תפילי ס"א כד.

ע"פ משל"י ד, יג. ע"פ דב"י כו, טו.

ע"פ תה"י כט, יא.

שנה"ל תפילה ס"א יח צבס אגדה.

הנוהגין לומר "אלקי נצור", יאמרו פסוק זה לאחריו. ובחזרה החזן אומר אותו בלחש:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֹרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תה"י יט, טו.

צבלי ברכות דף ט, ב.

ויש נוהגין לומר:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מְרָע. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מְרָמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְלִמְצוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תְּהִיָּה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה. תִּפְרַעְתֶּם וּתְמַלְקַל מַחְשָׁבוֹתַם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שַׁעְרֵי תוֹרָה. שַׁעְרֵי חֲכָמָה. שַׁעְרֵי בִּינָה. שַׁעְרֵי דַעַת. שַׁעְרֵי פְּרָנְסָה וְכִלְכִּלָּה. שַׁעְרֵי חַיִּים. חן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

צבלי ברכות דף ח, א; רש"י ברכות דף כט, ב ד"ה תחנונים.

ע"פ תה"י לה, יד.

ע"פ ש"י יח, לז.

ע"פ סרע"ג.

¹ במח' רמ"ז: תיבת "חיים" לא מופיעה. ² במח' רמ"ז ובולוניה לא מופיע אמן אולם בהנחיות לדין עניית אמן נאמר: "אבל בסוף ברכותיו רשאי לענות אמן" ועיין שו"ע או"ח סימן רט"ו ס"א.

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: צבלי צרכות
97 ח, ט. ב.

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת וחוזר לשמאלו, ואחר כך לימינו ואומר:¹

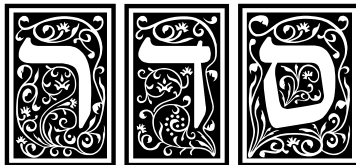
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן: ע"פ צבלי
יומא דף נג, ב.

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁתַּבְּנָה² בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ): רמ"ח חו"ח
סי' קכג ס"ח.

ע"פ משנ
חצות
פ"ה, מ"ב.

וממשיכים בקדיש שלם, לעיל עמוד 178.

¹ במח' רמ"ז ובולגריא הנחיה זו מופיעה קודם "יהיו לרצון אמרי פי", וכן איתא בספר תניא רבתי, סי' ה', ענין התפילה. ועיין שו"ע או"ח סימן קכ"ב וקכ"ג סעיף א'. ² בתנ"י ולא ביו"ד. שערי תשובה או"ח סי' קכג, ס"ק ג', בשם מהר"ם די לונזאנו וכך מנהגנו.

הושענות ליום ערבה¹

סרע"ג ח"ב
ס"ו קמ"ג סד"ו
רס"ג עמ"ו
רלח ועמ"ו
רלע"ג סה"ח
ס"ו מז.

מוציאים ספר תורה או יותר, והקהל מקיפים את התיבה שעליה ס"ת שבע פעמים בזמן אמירת ההושענות עם הלולים בידיהם.

ילקו"ש תה"ו
רמז תשנ"ג
סת"ר ס"ו פ"ו
וס"ו פ"ז
סד"ו רס"ג
עמ"ו רלח.

הקפה ראשונה

אֶרְחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפַּי וְאֶסְבְּבָה אֶת־מִזְבְּחֶךָ יְהוָה: כִּי־אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה שְׁמִי־סוּ תִכֵּן אֲמוֹנַתְךָ בָּהֶם:

תה"ו כ"ו
תה"ו פ"ט, ג.

סד"ו רס"ג
עמ"ו רלח.

הוֹשַׁעְנָא:	אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים.	לְמַעַן:	ד' י, ח.
הוֹשַׁעְנָא:	אֲדֹנָי הָאֲדֹנָיִם.	לְמַעַן:	ד' י, ח.
הוֹשַׁעְנָא:	אֱלֹהִים חַיִּים.	לְמַעַן:	ד' ה, כג.
הוֹשַׁעְנָא:	צוּר עוֹלָמִים.	לְמַעַן:	ישע"ו כ"ו, ד.
הוֹשַׁעְנָא:	אֱלֹהֵי עֲלִיּוֹנִים.	לְמַעַן:	
הוֹשַׁעְנָא:	אֱלֹהֵי תַחְתּוֹנִים.	לְמַעַן:	
הוֹשַׁעְנָא:	מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים.	לְמַעַן:	משנ"ו חצות פ"ג מ"א.
הוֹשַׁעְנָא:	מוֹשֵׁל בְּכָל־יְצוּרִים.	לְמַעַן:	
הוֹשַׁעְנָא:	מְחִיָּה הַמֵּתִים.	לְמַעַן:	
הוֹשַׁעְנָא:	רוֹפֵא חוֹלִים.	לְמַעַן:	
הוֹשַׁעְנָא:	מְתִיר אֲסוּרִים.	לְמַעַן:	תה"ו קמ"ו, ז.

¹ הפסוקים שלפני כל הקפה אינם מופיעים במח' רמ"ו ובולונויא, וכאן דועתקו ממח' שד"ל.

הושענות ליום ערבה

רלו

תה' קמז, ת.	הושענא:	זִקְקָה כְּפֹפִים.	לְמַעַן
תה' קמז, ז.	הושענא:	עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֹשׂוֹקִים.	לְמַעַן
	הושענא:	עוֹנָה מִמַּעַמְקִים.	לְמַעַן
	הושענא:	מִשְׁפִּיל גָּאִים.	לְמַעַן
	הושענא:	שׂוֹכֵן שְׁחֻקִים.	לְמַעַן
	הושענא:	מְרוֹמֵם שְׁפָלִים.	לְמַעַן
	הושענא:	תּוֹמֵךְ תְּמִימִים.	לְמַעַן

הקפה שנייה

לך זרוע עם גבורה תעז ירך תרום ימינך:

תה' פנ, יד.

הושענא¹:

סדר רס"ג
עמ' רלח.

הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	אֲמַתְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	בְּרִיתְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	גְּדֻלָּךְ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	דְּתָךְ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	הוֹדְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	וְעוֹדְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	זְכָרְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	חֶסֶדְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	טוֹבְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	יְחוּדְךָ.
הושענא:	לְמַעַן	לְמַעַן	הושענא:	לְמַעַן	כְּבוֹדְךָ.

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

הקפה שלישית

תַּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּינוּ מִיְמֵי קָדָם:

מ"ז, ז, כ.

הושענא¹:

אָבֵן	שְׁתִּיחַ	הוֹשַׁעְנָא:	כְּלִילַת הַיָּפִי	הוֹשַׁעְנָא:
בֵּית הַבְּחִירָה	הוֹשַׁעְנָא:	לִינֵת	הַצֹּדֵק	הוֹשַׁעְנָא:
גֶּרֶן אֲרָנִי	הוֹשַׁעְנָא:	מְכוֹן	לְשִׁבְתְּךָ	הוֹשַׁעְנָא:
דְּבִיר הַמְצָנֵעַ	הוֹשַׁעְנָא:	גִּוְהָ	שְׁאֲנֵי	הוֹשַׁעְנָא:
הַר הַמּוֹרִיחַ	הוֹשַׁעְנָא:	סִכַּת	שָׁלֵם	הוֹשַׁעְנָא:
וְהַר יִרְאֶה	הוֹשַׁעְנָא:	עֲלִית	שְׁבֻטִים	הוֹשַׁעְנָא:
זְבוּל תְּפַאֲרֶתְךָ	הוֹשַׁעְנָא:	פְּנֵת	יִקְרַת	הוֹשַׁעְנָא:
חֲנָה דָּוִד	הוֹשַׁעְנָא:	צִיּוֹן	הַמְצַיֶּנֶת	הוֹשַׁעְנָא:
טוֹב הַלְּבָנוֹן	הוֹשַׁעְנָא:	קִדְשׁ	הַקְּדוּשִׁים	הוֹשַׁעְנָא:
יְפוֹ	נָף מְשׁוֹשׁ	רְצוּף	אֶהְבֶּה	הוֹשַׁעְנָא:
כָּל־דְּוַאֲרָאֵן		שְׁכִינַת	כְּבוֹדְךָ	הוֹשַׁעְנָא:
וְהוֹשַׁעְנָא:		תַּלְפִּיּוֹת	הוֹשַׁעְנָא:	

ר"ה ס"ד
ס"ו פ"ו

ישע' לג, כ.

הקפה רביעית

תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים
שִׁבַּע שְׂמֵחוֹת אֶת־פְּנִיךָ נְעֻמֹת בְּיַמִּינְךָ נְצַח:

ת"ז, טז, י"א.

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

הושענא¹:

אָדוֹן הַמוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	לְגִיא בַל תִּפְשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
בְּלִתֵּךְ אֵין מוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	מִגְדֵּי־יָם רַנְמֵר־נִיק
גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	וְרַנְוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
יְדִלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	נְשִׂאִים מִלְּהַפְשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
הָאֵל הַמוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	שְׁעִירִים לְהַסִּיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
וּמַצִּיל וּמוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	עֲנָנִים מִלְּהַרְשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
זוֹעֲקִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	פּוֹתַח יָד וּמַשְׁבִּיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
חֲפֹתֵךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	צְמֵאִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
טְלֵאִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	קוֹרְאִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
יְבוּל מִלְּהַפְשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	רַב לְהוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
כָּל־שִׂיחַ רַתְנֵךְ־שֵׁא	שׁוֹחֲרִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:
וְרַנְוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:	תְּמִימִיךְ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁעְנָא:

הקפה חמישית

יְהוָה אֲדַנְיֵנוּ מִה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תִּנְהַ הוֹדִיךָ עַל־הַשָּׁמַיִם:

הושענא²:

אוֹמְרִים לְאֲדָרְךָ. הוֹשַׁעְנָא:	הוֹגִים לְהִדְרֹךְ. הוֹשַׁעְנָא:
בָּאִים לְבִרְכֶךָ. הוֹשַׁעְנָא:	וּמוֹדִים לְוַעֲוֹדְךָ. הוֹשַׁעְנָא:
גָּשִׁים לְגִדְלֶךָ. הוֹשַׁעְנָא:	זוֹעֲקִים לְזִמְרֶךָ. הוֹשַׁעְנָא:
דְּצִים לְדַרְשֶׁךָ. הוֹשַׁעְנָא:	חוֹנִים לְחִסְנֶךָ. הוֹשַׁעְנָא:

¹ מיוסד ע"ס א"ב. ² מיוסד ע"ס א"ב.

טוֹעֲמִים לְטַכְסֵּךְ. הוֹשַׁעְנָא:	עוֹנִים לְעֹטְרֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:
יוֹעֲצִים לְיִקְרֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:	פוֹנִים לְפֹאֲרֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:
פוֹרְעִים לְכַבְּדֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:	צוֹעֲקִים לְצִלְצֵלְךָ. הוֹשַׁעְנָא:
לְמוֹדִים לְלַבְבְּךָ. הוֹשַׁעְנָא:	קוֹרְאִים לְקוֹדְשֵׁךְ. הוֹשַׁעְנָא:
מְהִירִים לְמִלְכְּךָ. הוֹשַׁעְנָא:	רוֹגְשִׁים לְרוֹמְמֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:
נוֹעֲמִים לְנִצְחֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:	שׂוֹאֲגִים לְשִׁבְחֵךְ. הוֹשַׁעְנָא:
סוֹמְכִים לְסִלְסֵלְךָ. הוֹשַׁעְנָא:	תּוֹמְכִים לְתַקְפֵּךְ. הוֹשַׁעְנָא:

הַקְפָּה שִׁישִׁית

צְדִיק יְהוּה בְּכָל-דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל-מַעֲשָׂיו:

תפ"ק קמ"ה, ת.

הוֹשַׁעְנָא¹:

אָדָם וּבְהֵמָה. הוֹשַׁעְנָא:	יְקָבִים וְקָמָה. הוֹשַׁעְנָא:
בְּשָׂר וְרוּחַ וְנִשְׁמָה. הוֹשַׁעְנָא:	כְּרָמִים וְשִׁקְמָה. הוֹשַׁעְנָא:
גִּיד וְעֶצֶם וְקוֹרְמָה ² . הוֹשַׁעְנָא:	לְתַבֵּל הַמֶּסֶימָה. הוֹשַׁעְנָא:
דְּמוֹת וְצִלָּם	מְטוֹר וְנֶעֱזוּ
וְרִקְמוֹת. הוֹשַׁעְנָא:	לְסִמְמוֹת. הוֹשַׁעְנָא:
הוֹד לְהַבֵּל דָּמָה. הוֹשַׁעְנָא:	נְשִׂיָה לְקִימָה. הוֹשַׁעְנָא:
וְנִמְשָׁל כְּבֹד-הוֹמֹר	שִׁיחִים לְקוֹמָמָה. הוֹשַׁעְנָא:
נְדָמוֹת. הוֹשַׁעְנָא:	עֲדָנִים לְעֶצְמָה. הוֹשַׁעְנָא:
זִיו וְתֹאֵר וְקוֹמָה. הוֹשַׁעְנָא:	פְּרָחִים לְהַעֲצִימָה. הוֹשַׁעְנָא:
חֲדוּשׁ פְּנֵי אָדָמָה. הוֹשַׁעְנָא:	צְמָחִים לְגִשְׁמָה. הוֹשַׁעְנָא:
טִיעַת עֲצֵי נִשְׁמָה. הוֹשַׁעְנָא:	קָרִים לְזֹרְמָה. הוֹשַׁעְנָא:

רל"ה סת"ר
ס"ו פ"ו

¹ מיוסד ע"ס א"ב. ² ברמ"ז: "קוֹמָה".

רְבִיבִים לְשִׁלְמָה. הוֹשַׁעְנָא: | רְתֹאיוֹן עַל-
 שְׁתִּייה לְרוֹמָמָה. הוֹשַׁעְנָא: | בְּלִימָוֶה. הוֹשַׁעְנָא:

הקפה שביעית

לָךְ יְהוֹה הַגְדֵּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד
 כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לָךְ יְהוֹה הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשָׂא
 לְכָלוֹ לְרֹאשׁ: וְהִיָּה יְהוֹה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
 יְהִיָּה יְהוֹה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרַתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר-
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוֹה אֶחָד:
 בְּלַחֲשׁ: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: עַד כֹּאן:

הושענא¹:

ראה סת"ר
 סי' פו.

ד-הוֹשַׁעְנָא:	אֵל לְמוֹשָׁעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	בְּאֶרְבַּע שְׁבוּעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	גְּשִׁים בְּשׁוּעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	דוֹפְקֵי עֶרְךָ שׁוּעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	הוֹגֵי שְׁעֵשׂוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	וְחִידוֹתֶם מְשַׁעֲשָׁעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	זוֹעֲקֵךְ לְהַשְׁעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	חֲכָמוֹת ² מְשׁוּעֵשָׁעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	טְפוּלִים בְּךָ שְׁעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	יודעי בין שעות.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	כּוֹרְעֵיךָ בְּשׁוּעוֹת.
ד-הוֹשַׁעְנָא:	לְהַבִּין שְׁמוֹעוֹת.

¹ מיוסד ע"ס א"ב. ² נ"א: חוכי ישועות.

מִפִּיךָ גְּשֻׁמֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 נִפְשׁוֹת צוֹ שׁוֹמְעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 סְפוּרוֹת מְשֻׁמְעוֹת¹. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 עֵדוֹת מְשֻׁמְעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 צְדִיק צוֹר מוֹשְׁעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 קָרִית תְּשׁוּאוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 רָגַשׁ תְּשׁוּעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 שָׁלֵשׁ שְׁעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:
 תַּחִּישׁ יְשׁוּעוֹת. וְהוֹשַׁעֲנָא:

מה שלהלן אומרים בלי להקיף.

אָנָּה הוֹשִׁיעָה נָּא²:

אָנָּה אֶזֶן חֵין תְּאֵבִי יִשְׁעֶךָ. בְּעֶרְבֵי־נַחַל לְשַׁעֲשַׁעֲךָ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
ראה סת"ר ס"ו פ"ג סה"ת ס"ו מ"ד.

אָנָּה גָּאֵל כַּנַּת גְּטֶעֶךָ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
 וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה הַבֵּט לְבָרִית טְבִיעֶךָ. וּמַחֲשַׁבֵי־אָרֶץ בְּהַטְבִּיעֶךָ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
 וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה זְכַר־לָנוּ אָב יִדְעֶךָ. חֲסִדֶךָ לֹ בְּזוֹדֵי־עֶךָ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
 וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה טְהוֹרֵי לֵב בְּהַפְּלִיאֶךָ. יוֹדַע כִּי הוּא פְּלִאֶךָ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:
 וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

¹ בכ"ז המאה ט"ו ובמח' רמ"ז: "משמיעות". ² מיוסד ע"ס א"ב.

אָנָּא כְּבִיר כַּח תַּן יִשְׁעָךְ • לְאֲבוֹתֵינוּ כְּדֹהֲשִׁבְעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא מְלֵא מִשְׁאֲלוֹת עִם מְשׁוֹעָךְ • נֶעְקֵד כְּמוֹ בְּהַר
מֵר שׁוֹעָךְ • וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא שׁוֹב אֲשַׁאֲלִי נֶעֱנוּעָךְ • עָרִי יֵצִים בְּדֹהֲנִיעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא פְּתַח־לָנוּ אוֹצְרוֹת רְבוּעָךְ • צִיָּה מֵהֶם בְּהַרְבִּיעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא קוֹרְאִיךְ בְּרוּעָךְ • רַעֲם בְּטוֹב מְרָעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא שְׁעָרֶיךָ תַעֲלֵ מִמְשׁוֹאָךְ • תֵּל תִּלְפִיּוֹת בְּהוֹשִׁיעָךְ •
וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא¹:

כְּהוֹשִׁיעַת אֱלִים בְּלוֹד עַמָּךְ • בְּצִאתְךָ לְיִשְׁעַ עַמָּךְ •
כֵּן הוֹשִׁיעָנָא:

כְּהוֹשִׁיעַת גּוֹי וְאֱלֹהִים • דְּרוּשִׁים לְיִשְׁעֵ אֱלֹהִים •
כֵּן הוֹשִׁיעָנָא:

כְּהוֹשִׁיעַת הַמּוֹן צְבָאוֹת • וְעַמָּם מִלְּאֲכֵי צְבָאוֹת •
כֵּן הוֹשִׁיעָנָא:

כְּהוֹשִׁיעַת זַפִּים מִבֵּית עֲבָדִים • חֲנוּן בְּיָדָם מִעֲבָדִים •
כֵּן הוֹשִׁיעָנָא:

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

כְּהוֹשִׁיעַת טְבוּעִים בְּצוֹל גְּזָרִים. יִקְרָךְ עַמָּם מֵעַבְיָרִים.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת כְּנָה מְשׁוֹרְרַת וַיֹּשֶׁע. לְגוֹחָה מְצִינַת וַיֹּשֶׁע.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת מְאָמַר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. נְקוּב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת סוּבְבֵי מִזְבַּח. עוֹמְסֵי עֶרְבָה לְהַקְיֹף מִזְבַּח.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת פְּלֵאֵי אַרְזוֹן כְּהַפְּשֵׁע. צַעַר פְּלִשְׁת בְּחֶרוֹן וְנוֹשֶׁע.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת קַהְלוֹת בְּבִלָּה כְּשִׁלְחַת. רַחוּם לְמַעַנְס שְׁלַחַת.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

כְּהוֹשִׁיעַת שְׁבִטֵי יַעֲקֹב. תְּשׁוּב וְתִשָּׁיב שְׁבוֹת אֱהֲלֵי יַעֲקֹב.
כֵּן הוֹשִׁיעָא:

אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָא:

אֲנָא אֵל נָא הוֹשִׁיעָא. וְהוֹשִׁיעָה נָא אֲבִינוּ אֶתְהָ¹:

לְמַעַן תָּמִים בְּדוֹרוֹתֵינוּ. הַנְּמַלֵּט בְּרַב צְדָקוֹתֵינוּ. נְצַל
מִשְׁטָף בָּבֶא מְבוֹל מַיִם.

ס"ט
ס"ז

לְאוּם אֲנִי חוֹמָה. הוֹשִׁיעָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֶתְהָ:

לְמַעַן שָׁלֵם בְּכָל-מַעֲשִׂים. הַמְּנַסָּה בַּעֲשָׂרָה נְסִים. כְּשֶׁר
מִלְּאָכִים נֵם. יִקַּח-נָא מְעַט מַיִם.

¹ מיוסד ע"ס תשר"ק בדלת, וע"ס א"ב בסוגר.

לְבָרָה כַּחֲמָה: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן רַךְ וַיַּחֲדֵד וַנְּחַנֵּן לְמֵאָה. צַעַק אֵיךְ הָשָׂה לְעֵלָה.
בְּשָׂרוֹהוּ עֲבָדָיו מִצֵּאֲנוּ מַיִם.

לְגֹזֵלָה וְסוֹרֵרָה: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן קָדַם שְׂאֵת בְּרִכָּה. הַנְּשַׁטֵּם וּלְשִׁמְךָ חֲכָה. מִיַּחַם
בְּמַקְלוֹת בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם.

לְדַמְתָּה לְתַמָּר: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן צָדֵק הָיִיתָ לְךָ מְכֵהוּ. כִּחְתָּן פֶּאֶר יִכְהֵן. מְנַסָּה
בְּמַסָּה עַל־מֵי מְרִיבַת מַיִם.

לְהִהָרֵר הַטּוֹב: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן פֶּאֶר הָיִיתָ גְבִיר לְאַחִיו. יְהוּדָה אֲשֶׁר גָּבַר בְּאַחָיו.
מִסְפַּר רִבְעֵי מֵדָלָיו יוֹל־מַיִם.

וְלֹא לָנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן עָנוּ מְכַל וְנִאֲמָנוּ. אֲשֶׁר בְּצַדְקוֹ כָּלְכַל הַמֶּן. מְשׁוּד
לְגֹזֵל וּמְשׁוֹי מִמַּיִם.

לְזֹאת הַנְּשַׁקְפָה: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן שִׁמְתוּ כְּמִלְאֲכֵי מְרוֹמִים. הַלּוֹבֵשׁ אוֹרִים וְתַמַּיִם.
מִצְוָה לָבֵא בְּמַקְדָּשׁ בְּרַחֲמֵי־מַיִם.

לְחֹלֵת אֶהְבֶּה: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן נְבִיאָה מְחֹלֵת מַחְנִים. לְכַמְהֵי לֵב הוֹשִׁמָּה עֵינַיִם.
לְרַגְלָהּ רִצָּה עֲלוֹת וְרִדְתָּ בְּאֵר מַיִם.

לְטוֹבוֹ אֶהְלִיו: הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אַתָּה:

לְמַעַן מְשַׁרְת לֹא מֵשׁ מֵאֵהֶל. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עָלָיו אֵהֶל.
בְּעֵבְרוֹ בִּירְדָן נִכְרְתוּ מַיִם.

לְיוֹנָה תָמָה: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן לִמַּד רְאוּת לְטוֹבָה אוֹת. צָעַק אִיָּה נִפְלְאוֹת. מִן
טַל מְגֹזָה מְלֵא הַסֶּפֶל מַיִם.

לְכַלֵּת לְבָנוֹן: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן כְּלוּלֵי עֲשׂוֹת מְלַחֲמֶתְךָ. אֲשֶׁר בְּיָדֶם תָּתָה
יְשׁוּעֶתְךָ. צְרוּפֵי מְגוּי בְּלִקְקִם בְּיָדֶם מַיִם.

לְלֹא בְגָדוֹ בָּךְ: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן יַחִיד צוֹרְרִים דָּשׁ. אֲשֶׁר מֵרַחֵם לְנֹזֵיר הַקֹּדֶשׁ.
מִמְכַתֵּשׁ לְחֵי הַבְּקִיעַת לֹו מַיִם.

לְמִי זֹאת עֲלָה: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן טוֹב הוֹלֵךְ וְגִדְל. אֲשֶׁר מֵעֲשֵׂק עֵדָה מְחַדְל.
בְּשׁוֹב עִם מִחְטֵא צוֹ שְׂאֵב מַיִם.

לְנֵאוֹה כִירוּשָׁלַם: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן חֵיד מְכַרְכֵר בְּשִׁיר. הַמְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָל-כְּלֵי
שִׁיר. מְנַסֵּךְ לְפָנָיו כְּתָאֵב שְׁתוֹת מַיִם.

לְסַגְלָה מַעַמִּים: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן זָךְ עוֹלָה בְּסַעְרָה. הַמְקַנָּא וּמְשַׁכֵּךְ עֵבְרָה. בְּפִלּוּלֹו
יְרֵדָה אֵשׁ. וְלַחֲכָה עֶפֶר וּמַיִם.

לְעֵינֶיהָ בְּרִכּוֹת: הוֹשִׁיעָנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אֲבִינוּ אֲתָה:

לְמַעַן וְשִׁירַת בְּאֵמַת לְרַבּוֹ. וּפִי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ נֶאֱצֵל בּוֹ.
בְּקַחְתּוֹ מְנַגֵּן גַּתְמֵלָאוֹ גְבִים מַיִם.

לְפוֹצְחֵי מִי־כְמוֹדֶךָ • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

לְמַעַן הִרְהַר עֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ • הַמְכַרִּיז תְּשׁוּבָה לְצִאֲנֶךָ •

אֶץ בָּבֵא מְחַרֵּף סִתָּם מַעֲיִנוֹת מִים •

לְצִיּוֹן מְכַלְל יָפִי • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

לְמַעַן דּוֹרְשֵׁיךָ בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה • וְסוֹד הַקֶּדֶשׁ לָהֶם נִגְלָה •

בְּלִי לְהִתְנַאֵל דְּרָשׁוּ זְרַעוּנִים וּמִים •

לְקוֹרְאֶיךָ בַּצָּר • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

לְמַעַן גָּמוּר בְּחֻכְמָה וּבִינָה • הַמְפַלֵּשׁ דְּבָרֵי אֱמָנָה •

מַחְכְּמֵנוּ רְחֻבָה מִרְחֲבֵי מִים •

לְרַבְתֵי עָם: • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

לְמַעַן בָּאֵי הַיּוֹם בְּכָל־לֵב • שׁוֹפְכִים לְפָנֶיךָ שׁוּעָה •

בְּלֹא־לֵב וְלֵב • שׁוֹאֲלֵי מִמֶּךָ מִטְרוֹת עֲזוֹ וּמִים •

לְשׁוֹרְרוֹךְ בָּיִם: • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

לְמַעַן אֹמְרֵי יַגְדֵּל שְׁמֶךָ • וְהֵם נִחַלְתְּךָ וְעַמְּךָ • צְמֵאֵי •

לְיִשְׁעֶךָ כְּאֶרֶץ עֵינָפָה לְמִים •

לְתַרְתֵּ לָמוּ מְנוּחָה • הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא • אָבִינוּ אֲתָהּ:

אָנָּה אֵל נָא רַפָּא נָא סְלַח נָא

הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְלִיחָה נָא¹:

אל טוב וסלח • אדמתנו הצלח • ברכות לעם זו שלח • ס"ט
ס"י מז.

הוֹשִׁיעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְלִיחָה נָא:

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

גָּשָׁם נְדָבוֹת תְּנִיף. עַל־עַם עֶרְבָה מַעֲנִיף. דְּשֹׁאִימוֹ
עַל־מִזְבֵּחַךְ מִנִּיף. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

הַפּוֹנִים מִסֶּכֶה לְדִירִם. בְּפִרְי־עֵץ הַדְּרִם. וּלְךָ יִשְׁלַם
נְדָרִם. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

זוֹעֲקִים לְךָ שְׁעוֹת. מַחֲכִים לִישׁוּעוֹת. חֲנוּן כִּי לְךָ הִישׁוּעוֹת.
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

טִיעַת עֲצֵי שְׁלַחִין. לְעַמְּךָ יִהְיוּ מִצְּלַחִין. יִצְלַיְחוּ בְּבִנְיָן
וּמִצְּלַחִין. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

כָּרִים צֹאן יִלְבָּשׁוּ. לְשׁוֹנָם בְּצִמָּא בַל־יִיבָשׁוּ. לְגִיא מְגַבְעוֹת
יִחַבְּשׁוּ. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

מַעֲמָקִים יַעֲטֹפוּ בַר. וּבְרֵאשׁ הָרִים יִהְיֶה פֶסֶת־בַּר. גִּזְלֵ
בְּרִדְתוֹ כַּמְדָּבָר. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

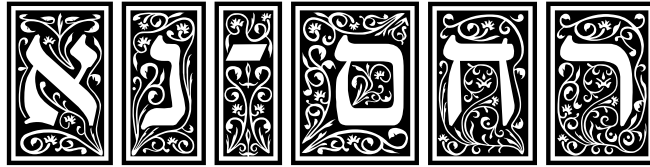
סִלַּת תְּבוֹאֲתְךָ. תְּנוּב² שָׂדֶה בְּהַרְבוֹתְךָ. עֹטֵר שְׁנַת
טוֹבֶתְךָ. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

פָּתַח לָנוּ אוֹצֵר הַטּוֹב. וְדוֹרְשֵׁיךָ לֹא־יִחְסְרוּ כָל־טוֹב.
צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ וְטוֹב. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

קָרָא שְׁנַת רְצוֹן. לְבַלְתִּי עוֹד הֵיזֶת בָּהּ לַחֲצוֹן. רְעֵה
וְהַרְבֵּץ בְּטוֹב צֹאן. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

שְׁנוֹתֵינוּ בְּנְעִימִים. תְּבַלֶּה בְּטוֹב טְעָמִים. תוֹשִׁיעַ מְעוֹטֵי
עַמִּים. הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהַצְּלִיחָה נָא:

¹ בכ"י המאה ט"ו: "קבנן". ² במח' רמ"ו: תנוב.

קָהַל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל וּמַחֲלֵ עֲוֹנֵם.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

ס"ט
ס"ח
אִז כְּעֵינֵי עֲבָדִים. אֶל-יַד אֲדוֹנִים. בָּאֵנו לְפָנֶיךָ גְּדוֹנִים.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

גָּאָה אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. נִתְגַּרְרוּ בָנוּ מְדָנִים. דִּשְׁוֹנוּ וּבְעַלְוֹנוּ
זוֹלְתֶךָ אֲדוֹנִים.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

הֵן גָּשְׁנוּ הַיּוֹם בְּתַחֲנוּן. לְפָנֶיךָ רַחוּם וְחַנּוּן. וְסַפְּרָנוּ
נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּשַׁנּוֹן.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ. נָא אֶל-תִּיבֶשׁ². חֲשֵׁר־תַּמִּים כְּאִבָּה
תַּחֲבֶשׁ.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

טָעַנוּ בְּשִׁמְנָה. בְּיַד נְסִיכִים שְׂמוֹנָה. יִשָּׂר וְצַדִּיק אֶל
אִמּוֹנָה.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

כָּרַת בְּרִית לְאֶרֶץ. עוֹד כָּל-יְמֵי הָאָרֶץ. לְבַלְתִּי פָרֵץ עוֹד
בָּהּ פָּרֵץ.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

מִתַּחֲנוּנִים עָלֶי מַיִם. כְּעַרְבִים עַל-יְבֵלֵי מַיִם. נָא זָכֵר לָנוּ
נְסוּךְ הַמַּיִם.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

¹ מיוסד ע"ס א"ב. ² ברמיו: "תיבש".

שִׁיחִים בְּדָרֶךְ מְטַעְתֶּם. עוֹמְסִים בְּשׁוּעַתְּם. עֲנֵה לְקוֹל פְּגִיעַתְּם.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת. פְּנֵה פְּלִלִים שְׁעוֹת. צְדִיק צוֹר מוֹשְׁעוֹת.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

קוֹל רִגְשָׁתְּם תִּשְׁעוּ. תִּפְתַּח אָרֶץ וַיִּפְרוּ יִשְׁעוּ. רַב לְהוֹשִׁיעַ
וְלֹא חֶפֶץ בְּרָשָׁע.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

שְׁעָרֵי שָׁמַיִם פָּתַח. וְאוֹצָר טוֹב לָנוּ תִּפְתַּח.
תוֹשִׁיעֵנו וְרִיב עִמָּנוּ אַל-תִּמְתַּח.
הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

אֵל נָא. אֲנִי הוֹשִׁיעָה נָא: הוֹשִׁיעֵנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא וְהִצַּלְיָהָה
נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מְעֻזָּנוּ:

תִּעֲנֵה אֲמוּנִים שׁוֹפְכֵי לֵב כַּמִּים. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן
בָּא בָּאֵשׁ וּבַמִּים. גָּזַר יִקַּח נָא מְעַט מִים.
וְהִצַּלְיָהָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מְעֻזָּנוּ:

סד"ו רס"ג
עמ"ו רנ"ח;
סס"ח
ס"ו מ"ה

תִּעֲנֵה דְגָלִים גְּזִי גְזָרֵי מִים. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן הִנְעִקְדוּ
בְּשַׁעַר הַשָּׁמַיִם. וְשָׁב וְחָפַר בְּאֵרוֹת מִים.
וְהִצַּלְיָהָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מְעֻזָּנוּ:

¹ מיוסד ע"ס א"ב.

תַּעֲנֶה זָכִים חוֹנִים עָלֶי-מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן חֲלֹק
מִפִּצָּל לֹוּ בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם. טָעַן וּגְלַ אֶבֶן מִבְּאֵר
מַיִם. וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

תַּעֲנֶה יְדִידִים גּוֹחֲלֵי דָת מְשׁוֹלֵת מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא.
לְמַעַן כָּרוּ בְּמִשְׁעָנוֹתֶם מַיִם. לְהִכִּין לְצִאֲצֵאֵימוֹ
מַיִם. וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

תַּעֲנֶה מִתְחַנְּנִים בִּישִׁימוֹן עָלֵי מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן
נֶאֱמָן מִסְפִּיק לָמוֹ מַיִם. סָלַע הָדָּ וַיִּזְוּבוּ מַיִם.
וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

תַּעֲנֶה עוֹנִים עָלֵי בְּאֵר מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן פִּקּוּד
בְּמֵי מְרִיבַת מַיִם. צְמֵאִים לְהִשְׁקוֹת מַיִם.
וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

תַּעֲנֶה קְרוֹשִׁים מְנַסְכֵי לָדָּ מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא. לְמַעַן
רֹאשׁ מְשׁוֹרְרִים תֵּאָב שְׁתוֹת מַיִם. וַיִּנְסַךְ לָדָּ
מַיִם. וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

תַּעֲנֶה שׁוֹאֲלִים בְּרִבּוּעַ אֲשֶׁאֲלֵי מַיִם. וְהוֹשִׁיעָה נָא.
לְמַעַן תֵּל תִּלְפִּיּוֹת מוֹצֵא מַיִם. תִּפְתַּח אֶרֶץ
וְתִרְעִף שָׁמַיִם. וְהִצְלִיחָה נָא. הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי מַעֲזֵנו:

אָנָּה אֵל נָא הוֹשִׁיעֵנָּה וְהוֹשִׁיעָה נָא¹.

אֵל נָא תַעֲנֵנו כְּשֶׁה אוֹבֵד. שָׁמְנוּ בְּשִׁמְךָ² אֵל תִּאֲבֹד. סס"ט
סי' מד.
הוֹשִׁיעֵנָּה וְהוֹשִׁיעָה נָא:

¹ מיוסד ע"ס א"ב. ² במח' רמ"ז: "מספרך"

אֵל נָא רְעֵה אֶת־צֹאן הַהֲרֻגָה׃ קְצוּפָה וְעֹלִיד הַרְוּגָה׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא צֹאנְךָ וְצֹאן מִרְעִיתְךָ׃ פְּעֹלְתְךָ וְרַעֲיֹתְךָ׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא עֲנֵי הַצֹּאן׃ שִׁיחַם עֲגוּרֵי בָּעֵת ר־צוֹן׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא נוֹשְׂאֵי לֶךְ עֵינַי׃ מִתְקוֹמֵי־הֵם יִהְיוּ כְּאֵין׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא לְמִנְסְכֵי לֶךְ מַיִם׃ כְּמַמְעֵינֵי הַיְשׁוּעָה יִשְׁאָבוּן
מַיִם׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא יַעֲלוּ לְצִוּוֹן מוֹשִׁיעִים׃ טְפוּלִים בְּשֹׁמֵךְ וּבָךְ׃
נוֹשְׂעִים׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא חֲמוּץ בְּגוֹרִים׃ זַעַם לְנַעַר כָּל־בוֹגְרִים׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא וְזָכֹר תִּזְכָּר׃ הַמְּכֹרִים בְּלֹתְךָ וְזָכֹר׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא דוֹרְשֵׁיךָ בְּעֲנֵפֵי עֲרָבוֹת׃ גְּעִיתָם שְׁעָה מֵעֲרָבוֹת׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

אֵל נָא בָּרֶךְ עֲטוּר שָׁנָה׃ אֲמָרֵי בְּפִלְלֵי שְׁעָה נָא׃ בְּיוֹם
הוֹשַׁעֲנָא׃
הוֹשַׁעֲנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃

הוֹשִׁיעֵנוּ מוֹשִׁיעֵנוּ כִּי לֶךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ׃

אָנָא רַחוּם אֵל תַּפֶּן לְרַשְׁעֵנוּ. בִּינָה הִגִּיגְנוּ וּשְׁעֵנוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

גֹּאֵל וְחֹזֵק. חֵזֶק שִׁמְחַת גִּילָנוּ. דָּגוּל בְּשִׁמְךָ הַדְּגִילָנוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

הָאֵר פָּנֶיךָ וְנוֹשְׁעוּ— וְעַמְּךָ אֵל— הוֹשִׁיעָה.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחַסְדֶיךָ. חָשַׁב לָנוּ מִפְּעֻלוֹת חַסִּדֶיךָ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

טְבַחָה לַהוֹרְגִים כְּצֹאן נֶחֱשָׁבְנוּ. יִשׁוּעָתָה אֵין קָשָׁבְנוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

כָּרַב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֱלֵינוּ. לְבַלְתִּי כָרַע מֵעַלְלֵינוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

מֵלֵא לְטוֹבָה כָּל־מִשְׁאֵלוֹתֵינוּ. נִשְׁלָמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

שִׁמְחָנוּ בִישׁוּעָתְךָ כִּי בָךְ קוִינֵנוּ. עֲזָרְנוּ קוִינֵנוּ וּמְקוֹנֵנוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

פּוֹעֵל יִשׁוּעוֹת פְּנֵה נָא לְהוֹשִׁיעֵנוּ. אֲצַלֵּל בְּמִצּוֹלוֹת יָם
 כָּל־פְּשָׁעֵינוּ. כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

קַץ יוֹם נָקָם חִישֵׁנָא לְגֵאָלָנוּ¹. רַחוּם מִתְהוֹמוֹת תַּעֲלָנוּ.
 כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

¹ ע"פ כללי הדקדוק צ"ל: לְגֵאָלָנוּ, אבל מנהגנו כמו שתומן למעלה.

שׁוֹבְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁעֵנוּ. תְּשׁוּב בְּרַחֲמִים וְתֹאמַר לְהוֹשִׁיעֵנוּ.
כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:

קוֹל מְבִשֵׁר מְבִשֵׁר

ס"ט
ס"י

אָמֵן יִשְׁעֶךָ בָּא. קוֹל דוֹדֵי הַנְּהִיזָה בָּא. ס"ט ט"ז ג. ת.
 בָּא בְּרַבְבוֹת כְּתִים. לַעֲמוֹד עַל-הַר הַזֵּיתִים. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר: ט"פ זכר, יד, ה.
 גִּשְׁתוּ בְּשׁוֹפָר יִתְקַע. תַּחֲתֵיו הָהָר יִבְקַע. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 דָּפַק וְהָאִיר וְזָרַח. וּמִשׁ חָצִי הָהָר מִמְּזָרַח. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 הַקִּים מְלֹל נְאֻמוֹ. וּבֹא יְהוָה אֱלֹהִים וְכָל-קְדוֹשִׁים עִמּוֹ. ט"פ ט"ז, ט.
 מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 וּלְכָל-בָּאֵי הָעוֹלָם. בְּתִ-קוֹל יִשְׁמַע בְּעוֹלָם. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 זָרַע עֲמוּסֵי רַחֲמוֹ. נוֹלְדוּ כִּילּוֹד מִמְּעֵי אִמּוֹ. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 תִּבְלָה וַיִּלְדָּה מִי זֹאת. מִי־שָׁמַע כְּזֹאת. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר: יט"ו סו, ת.
 טְהוֹר פָּעַל כָּל-אֱלֹהֵי. מִי רָאָה כְּנִסְיוֹנוֹת אֱלֹהֵי. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:
 יִשַׁע וּזְמַן הַיּוֹחַד. הַיּוֹחַל אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד. מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר: ט"ז.
 כִּבְיָרִי רוּם וְתַחַת. רְאוּ אִם-יִוָּלַד גּוֹי פְּעַם אֶחָת. ט"ז.
 מְבִשֵׁר וְאוֹמֵר:

1 ע"פ סדר א"ב, אלעזר בירבי קליר חזק.

לַעֲת יִגְלֶה עַמּוֹ נְאוֹר. לַעֲת-עֶרֶב יִהְיֶה-אוֹר. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: זְכַר' יד, ז.

מוֹשִׁיעִים יַעֲלוּ לְצִיּוֹן. כִּי-חָלָה גַם-יִלְדָּה צִיּוֹן. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: יִשַׁע' סו, ת.

נִשְׁמַע בְּכָל-גְּבוּלָךְ. הִרְחִיבֵנו מִקּוֹם אֶהְלֶךְ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שֵׁם נד, ב.

שָׁמִי עַד דַּמָּשֶׁק מִשְׁכַּנּוֹתֶיךָ. מִכְּבֵּלִי בְּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ.

מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

עֲלֹזִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן. כִּי קָמוּ יִשְׁנֵי חֲבָרוֹן. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

פְּדוּנֶיךָ עוֹד לֹא-אֶקְשִׁיחַ. צֵץ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

צָמַח אִישׁ צָמַח שָׁמוֹ. הוּא דָוִד בְּעֶצְמוֹ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

קוֹמוּ כְּפוֹשֵׁי עֶפְרָי. הִקְיִצוּ וּרְנְנוּ שִׁכְנֵי עֶפְרָי. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שֵׁם כו, יע.

רַבְתִּי עִם בְּמַלְכוֹ. מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוֹ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: ש"ב כב, נא.

שֵׁם עַדִּינָה לְהֶאֱבִיד. וְעִשָּׂה-חֶסֶד לְמְשִׁיחוֹ לְדָוִד. שֵׁם

מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

תָּנָה יְשׁוּעָה לְעַם עוֹלָם. לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד-עוֹלָם. שֵׁם

מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

אָבִי עַד חָשׁ לְתַאֲרֶךְ. קוֹמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרְךָ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: יִשַׁע' ס, ט.

לְחִזֵּק לֵב נְמַהְרִים. בָּא מְדַלֵּג עַל-הַהָרִים. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שֵׁם ט, ב.

עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׁי עֶזְרָךְ. וְהוֹשִׁיעֵי כָל-מְעֹזְךָ. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: יִשַׁע' נב, ט.

זָרַעְךָ יִוֹדַע בְּהוֹדִי. וְהִחַזִּיקוּ בְּכַנְף אִישׁ יְהוּדִי. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: זְכַר' ט, כב.

רַחֲבָה וְנִסְבָּה לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. כִּי-יֵשֵׁב בָּהּ שׁוֹכֵן מַעַלָּה. יחז' מא, ז.

מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

בְּרוּחַ שְׁפָתַי יִמִּית רָשָׁע. בְּיָמָיו יְהוּדָה תִּוָּשַׁע. מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: יִשַׁע' יא, ד.

יִטְפוּ הַהָרִים עֲסִים־ כִּי בְשִׁמְחָה שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: יואל ד, ית.
 רַבְבוֹת וְאַלְפִים בְּהַקְבִּיץ־ וּנְפִצֹת יְהוּדָה יִקְבִּץ־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: ישע' יא, יב.
 בְּבִגְנֵן הַיְכָל לִיְפוֹת־ חֲזָקוּ יְרֵדִים רַפּוֹת־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שם לה, ג.
 יִנּוֹן לִפְנֵי שָׁמֶשׁ שָׁמוּ־ הוּא דָוִד בְּעֶצְמוֹ־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: תה' פט, לו.
 קוֹל דּוֹדֵי בָּא תִגְדִּי־ כִסָּאוֹ כְּשִׁמְשׁ נִגְדִי־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שם קיג, ג.
 לְהַקִּים בַּיַּת־הָאוֹלָם־ מִעֲתָה וְעַד־עוֹלָם־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שם קיח, כה.
 יוֹם הָיִיתֶם מְחֻכִּים בּוֹ־ נִגְיֵלָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר: שם קטו, ח.
 רוּחַ וְהִצֵּלָה דָת וְהוֹד־ כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:
 חַיִּים גִּמְצָא וְהִנְחָה־ כְּהַיּוֹם הַזֶּה בְּשִׁמְחָה־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:
 זָבֵד טוֹב לְאַנוּחִים־ כְּהַיּוֹם הַזֶּה שְׁשִׁים וּשְׁמֵחִים־ מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:
 קְדוֹשׁ הָעֵלְנוּ וּבָלַב גִּתְחַדֵּשׁ־ בְּבִגְנֵן בַּיַּת־הַמְּקוֹדֵשׁ־
 מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

שִׁדֵּי בְּרַכְנוּ וְנַחֲיָה־ וְכֻלְכֶם בְּרוּכִים תִּהְיוּ־

וְאָמְרוּ לִי (הַקְהֵל אוֹמֵר:): בְּרוּךְ תִּהְיָה:

מְבַשֵּׁר וְאוֹמֵר:

כְּכַתּוּב מִגְדוֹל יִשׁוּעוֹת מִלְּכּוֹ וְעִשָׂה־חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ לְדָוִד־ ש"ב כב, נח.
 וּלְזָרְעוֹ עַד־עוֹלָם: וְנֹאמֵר וַיְהִי דְבַר־יְיָ אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־ מ"א ה, נט-ס.
 הַתְּחַנֵּנִתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרִבִּים אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וּלְיַלְהָ
 לְעִשׂוֹתוֹ מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם
 בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים
 בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד: וְנֹאמֵר

הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמֶּךָ וּבִרְךָ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם:

סה"ת
סי' מד.

ומחזירים את ס"ת ואומרים:

יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וְדָר. הַלְלוּ־יָהּ:¹

סה' קמ"ג

סה' כ"ט
ל"ח.

סה"ר סי' פ"ז.

לְדָוִד הָבּוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹים הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: הָבּוּ
לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ: קוֹל
יְהוָה עַל־הַמַּיִם אֶל־הַכְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים:
קוֹל־יְהוָה בַּכַּח קוֹל יְהוָה בְּהַדָּר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אַרְזִים
וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל לְבָנוֹן
וַיִּשְׂרֹץ כְּמוֹ בֶן־רְאֵמִים: קוֹל־יְהוָה חָצַב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל
יְהוָה יַחֲלִי מְדַבֵּר יַחֲלִי יְהוָה מְדַבֵּר קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה
יַחֲלִל אֵילֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹזֹת וּבָהִיכְלוּ כָּלֹּ אֲמַר כְּבוֹד:
יְהוָה לַמַּבּוּל יֵשֵׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ
יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

החזן אומר:

מוחקר במס"ו
פ"ו, ס"ו
תוס' ברכות
דף ג' ע.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ.
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיִזְמִיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

סה"ת
סי' מד.

¹ במד' רמ"ו ובלוניה פסוק זה לא מופיע וכאן הועתק מח' שד"ל ח"ב דף קפ"ד ע"א.

שנה"ל תפילה
סי' ת

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרְךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמִי עֵלְמִיא יְתְבָרְךְ.

תרגום ירוש' ברא' מט, ח; ע"פ דני' ב, ב.

וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁיר־תָּא. תְּשַׁבְּחָתָּא וְנַחֲמָתָּא דְאֲמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

לויקלוס ד' כח, מג.

תְּתַקַּבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קְדָם אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

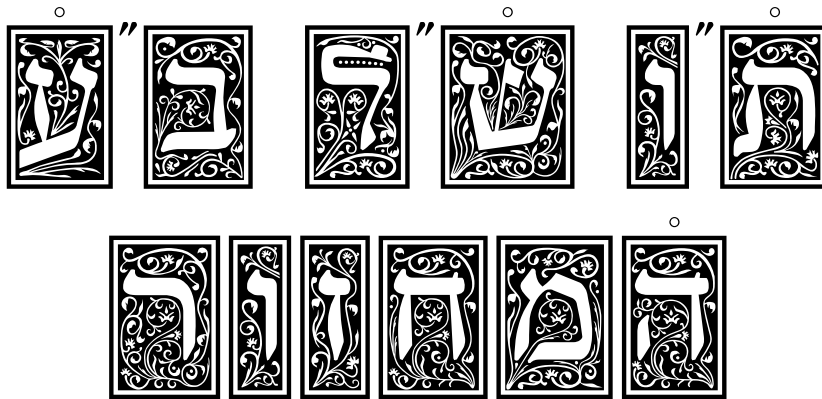
ע"פ תרגום מ"א ת, מה; תרגום ירוש' שני' ח, יט.

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמִיא וַחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוי' כה, ב. ע"פ ישע' כז, ה.

חובטין את הערבה וממשיכים אין כאלקינו עמוד 150.

1 חזק.

שבח ותהילה לדר במרומים.

לתשלום סדר תפילות חג האסיף שבו יאסף את כל גלוייתינו.

נשלמה המלאכה ע"י עושיה ברחמיו המרובים. ערב חג הסכות תשע"ה מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים... אמרי לערי יהודה (ישעיהו מ, ט) - הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על־חמור ועל־עיר בן־אתנות' (מכילת ט, ט) - 'למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים' (דברים ה, ז).

ירושלים עיה"ק ת"ו, אני המעמיד והמסדר:

אם לא צויין אחרת, המקורות ע"פ תוכנת 'פרוייקט השו"ת', שע"י אוניברסיטת בר אילן, גירסה מספר 22.

סדר רב עמרם גאון, ערוך ומוגה ע"פ כ"י ודפוסים עם השלמות וש"נ ומבוא, מאת דניאל גולדשמידט, ירושלים, דפוס מוסד הרב קוק, תשס"ה.

סידור רב סעדיה גאון, רס"ג, מהדורת ישראל דודזון, שמחה אסף, יששכר יואל, ירושלים, חברת מקיצי נרדמים, תש"ס.

שכל טוב, פסקים, לרבינו מנחם ב"ר שלמה. יו"ל בפעם הראשונה ע"פ כ"י, עם הערות ומראה מקומות. ע"י משה יהודה הכהן בלוי, בתוך 'שיטת הקדמונים', ניויורק, תשנ"ב.

סדור חיבור ברכות, מחזור טורין. העתקת שלמה זלמן שכטר מכ"י טורינו שאבד בשריפה. העתקה נמצאת בספריית ביהמ"ד לרבנים בניו יורק, כ"י Mic8401.

סדור התפילה לרוקח. פירוש התפילה וסודותיה לכל ימות השנה, לרבינו אלעזר ב"ר יהודה מגרמיוא. יו"ל בפעם הראשונה ע"פ כ"י עתיקים, עם מקורות הערות וביאורים. ע"י הרב משה הרשור ז"ל, והרב יהודה אלטר הרשור, ירושלים, תשנ"ב.

ספר מנהג טוב, כולל מנהגים שקבץ חכם אחד מחסידי איטאליא. יו"ל ע"פ כ"י A89 של עקד ספרים בבודאפעשט. עם הערות ותקונים וציורים, מאת מאיר צבי ב"ר יוסף ווייס, בודאפעשט, תרפ"ט.

ספר שבלי הלקט השלם...חיברו רבינו צדקיה ב"ר אברהם הרופא, ירושלים, זכרון אהרן, תשע"ב.

ספר תניא רבתי, לרבי יחיאל ב"ר יקותיאל הרופא ממשפחת הענוים, פסקי הלכות, דינים ומנהגים. יו"ל ע"פ כ"י ודפוסים ראשונים, מאת ר' ישראל בראון, ירושלים, דפוס מוסד הרב קוק, תשע"א.

ספר התדיר, לרבינו משה ב"ר יקותיאל איש רומי ממשפחת האדומים, מדבר במצות תדירות. יו"ל ע"פ כמה כ"י, ובעיקר ע"פ כ"י הנמצא בספריית העיר פארמא באיטליה. ע"י משה יהודה הכהן בלוי, בתוך 'שיטת הקדמונים', ניויורק, תשנ"ב.

מחזור לפי הנהוג לקהל רומה, שונצינו-קאזאל מיורי, דפוס בני שונצינו, רמ"ו (1485-1486), 2 כר'.

מחזור כפי מנהג ק"ק רומא, עם פירוש קמחא דאבישונא לר' יוחנן טריויס, בולוניא, דפוס השותפים, ש"ש"א (1540), 2 כר'.

סידור היעב"ץ - עמודי שמים, שערי שמים. נוסח אשכנז. יצא לאור בראשונה ע"י המחבר בביתו באלטונא, שנת תק"ה-תק"ז. ערוך ומסודר ע"י הוצאת ספרים אשכול, ירושלים, תשנ"ד, 2 כר'.

מחזור כל השנה כפי מנהג ק"ק איטאליאני, עם מבוא מאת ר' שמואל דוד לוצאטו, ליורנו, דפוס שלמה בילפורטי וחברו, תרט"ז (1856), 2 כר'.

סדר עבודת ישראל, כולל תפלות וברכות לכל השנה, כמנהג מערב אשכנז, עם ביאור 'יכין לשון'. מחובר מסודר ומוגה ע"י ר' יצחק בן אריה יוסף דוב, המכונה דר' זליגמן בער. רעדעלהיים, תרכ"ח.

סדר תפלות כמנהג איטאליאני, בעריכת הרב דונאטו קאמריני, טורינו, פ' סרווי, 1912 [-] 1916.

סדר תפלה כפי מנהג קהלות קדושות איטאליאני יע"א. הוגה ע"י דוד יצחק פאנצ'ירי, וינא-בודאפשט, דפוס 'י שלזינגר, תרח"צ (1938).

מחזור מנהג איטאליאני לפי הנהוג בכל הקהילות. הגיה, תרגם לאיטלקית והוסיף הערות מנחם עמנואל הרטום, רומא, קארוצי, תש"ן-תשנ"ב, 3 כר'.

מנחם עמנואל הרטום, המנהג האיטלקי בירושלים עיה"ק. מהדורה שניה מתוקנת. ירושלים, חברת יהודי איטליה לפעולה רוחנית, תשנ"א (1991).

ספר התיבה. בית הכנסת כמנהג בני רומה, ירושלים. (ירושלים), הדפסה לרגל בר המצוה של דניאל ענו, תשנ"ט (1999). (מהדורת צילום של ספר התיבה בכתיבת ידו של דניאל קאסוטו, משנת תשנ"א).

כתר ירושלים: תנ"ך האוניברסיטה העברית בירושלים (על פי הנוסח והמסורה של כתר ארם צובה וכתבייד הקרובים לו, בשיטת הרב מרדכי ברויאר. פיקוח מדעי: יוסף עופר), ירושלים, בן צבי, 2004 (מהד' ב).

א' בן זמרה, ה' סרמוניטה וא' פיאטלי, הוספות ותיקונים לחוברת של מ"ע הרטום, "המנהג האיטלקי בירושלים עיה"ק" (נדפס כאן בנספח).

סדור כמנהג איטאליאני של ק"ק רומא יע"א: ימי חול ושבת (עם תרגום לאיטלקית). מילאנו, מורשה, תשס"ט, 2008.

סדור כמנהג איטאליאני של ק"ק מילאנו יע"א: ימי חול ושבת (עם תרגום לאיטלקית). מילאנו, מורשה, תשס"ט, 2008.

מיכאל ריוזיק, מסורות לשון חכמים באיטליה על פי מחזורים מימי הביניים, ירושלים, מוסד ביאליק, תשס"ט.

קובץ מחקרים על מחזור כמנהג בני רומא, בעריכת אנג'לו מרדכי פיאטלי. יו"ל עם מהדורת פקסימיליה של 'מחזור כמנהג רומה, שונצין - קזאל מיורי רמ"ז (1485-1486), ירושלים, י"ל מאגנס, תשע"ב.

לוח קיצורי מקורות

<p>(61) ילקו"ש = ילקוט שמעוני. (62) מד' = מדרש. (63) מד"א = מדרש אגדה. (64) מד"ר = מדרש רבה. (65) מד"ש = מדרש שמואל. (66) מדת"נ = מדרש תנחומא. (67) פדר"ך = מדרש פסיקתא דרב כהנא. (68) פסז"ו = מדרש פסיקתא זוטרותא - לקח טוב. (69) פסר"ב = מדרש פסיקתא רבתי. (70) שו"ט = מדרש שוחר טוב. (71) שמו"ר = שמות רבה.</p> <p style="text-align: center;">גאונים:</p> <p>(72) בה"ג = בעל הלכות גדולות. (73) כארצ"ו = כתר ארם צובה, למדקדק הגדול ר' אהרן בן-אשר. (74) סדו' רס"ג = סידור ר' סעדיה גאון. (75) סרע"ג = סידור ר' עמרם גאון. (76) ר"ג מאה"ג = רבינו גרשום מאור הגולה. (77) ר"ח = רבינו חננאל גאון. (78) שדר"א = שאילתות דרב אחאי גאון. (79) תשוה"ג = תשובות הגאונים. (80) תשו' רנ"ג = תשובות ר' נטרונאי גאון.</p>	<p>(36) אסתר = אס'. (37) דניאל = דני'. (38) עזרא = עזר'. (39) נחמיה = נחמ'.</p> <p style="text-align: center;">ספרות חז"ל:</p> <p>(40) אד"ג = אבות דרבי נתן. (41) אכנה"ג = אנשי כנסת הגדולה. (42) בבלי = תלמוד בבלי. (43) ירוש' = תלמוד ירושלמי. (44) מכיל' דר"ז = מכילתא דרבי ישמעאל. (45) מס' = מסכת. (46) מס"ו = מסכת סופרים. (47) משנ' = משניות. (48) פדר"א = פרקי דרבי אליעזר. (49) ש"ס = ששה סדרים. (50) תר"א = תרגום אונקלוס. (51) תדא"ר = תנא דבי אליהו, אליהו רבא. (52) תדא"ז = תנא דבי אליהו, אליהו זוטא. (53) תוספ' = תוספתא. (54) תי"ר = תרגום ירושלמי. (55) תי"ו = תרגום יונתן בן עוזיאל.</p> <p style="text-align: center;">מדרשים:</p> <p>(56) אהמ"ד = אוצר המדרשים. (57) במדב"ר = במדבר רבה. (58) ב"ר = בראשית רבה. (59) דב"ר = דברים רבה. (60) ויק"ר = ויקרא רבה.</p>	<p style="text-align: center;">תנ"ך:</p> <p>(1) בראשית = ברי'. (2) שמות = שמי'. (3) ויקרא = ויק'. (4) במדבר = במ'. (5) דברים = דבי'. (6) יהושע = יהו'. (7) שופטים = שופ'. (8) שמואל א' = ש"א. (9) שמואל ב' = ש"ב. (10) מלכים א' = מ"א. (11) מלכים ב' = מ"ב. (12) ישעיהו = ישעי'. (13) ירמיהו = ירמי'. (14) יחזקאל = יחו'. (15) הושע = הוש'. (16) יואל = יוא'. (17) עמוס = עמי'. (18) עובדיה = עוב'. (19) יונה = יוני'. (20) מיכה = מיכי'. (21) נחום = נחו'. (22) חבקוק = חבק'. (23) צפניה = צפי'. (24) חגי = חגי'. (25) זכריה = זכי'. (26) מלאכי = מלא'. (27) דברי הימים א' = דה"א. (28) דברי הימים ב' = דה"ב. (29) תהלים = תהי'. (30) איוב = איוי'. (31) משלי = משל'. (32) רות = רות'. (33) שיר השירים = שה"ש. (34) קהלת = קהי'. (35) איכה = איכי'.</p>
--	--	---

ראשונים, אחרונים ושאר ראשי תיבות:

<p>קצובות- (91) הר"א כ"ץ = הרב ר' אביגדור כהן צדק. (92) הר"ש כ"ץ = הרב ר' שניאור כהן צדק. (93) ח"א = חלק א'.</p>	<p>הטור- (87) בעה"ט = בעל הטורים. (88) דע"ז = דעת זקנים מבעלי התוספות. (89) הל' = הלכות. (90) הלק"צ = ספר הלכות</p>	<p>(81) אב"ע = אבן עזרא. (82) אבה"ע = אבן העזר. (83) או"ז = אור זרוע. (84) או"ח = אורח חיים. (85) אור"ח = אורחות חיים. (86) ב"ח = בית חדש ועל</p>
---	---	--

- 94 ח"ב = חלק ב'.
 95 חו"מ = חושן משפט.
 96 חיי"א = חיי אדם.
 97 ח"נ = חילופי נוסחאות.
 98 ט"ז = טורי זהב.
 99 יור"ד = יורה דעה.
 100 יעב"ץ = הרב יעקב בן צבי מעמדין.
 101 כנה"ג = כנסת הגדולה.
 102 ליקה"פ = ליקוטי הפרדס.
 103 מג"א = מגן אברהם.
 104 מז" = מזמור.
 105 מחו"ו = מחזור ויטרי.
 106 מש"ט = מדרש שכל טוב.
 107 משנ"ב = משנה ברורה.
 108 סד"ר = סידור רוקח.
 109 סדה"י = סדר היום.
 110 סה"ע עשה"ד = ספר העיטור, עשרת הדברות.
 111 סה"ת = ספר התדיר.
 112 סהא"ק = ספר הלכות איטלקי קדמון (מהד' י"מ תא-שמע).
 113 סחב"ר = סדור חיבור ברכות - מחזור טורנינו.
 114 סי' = סימן.
 115 סמנט"ו = ספר מנהג טוב.
- 116 סמ"ש = ספר מצת שמורים.
 117 ספ"ר = ספר רוקח.
 118 ספה"מ = ספר המכריע לר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 119 סרש"י = סידור רש"י.
 120 סת"ר = ספר תניא רבתי.
 121 ע"א = עמוד א'.
 122 ע"ב = עמוד ב'.
 123 עה"ת = על התורה.
 124 ערה"ב = ערוגת הבושם.
 125 פסקי רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 126 פר' = פרשה.
 127 פש"ט = פסקי שכל טוב.
 128 קד"א = קמחא דאבישונא.
 129 ר' בחיי = רבינו בחיי בן אשר.
 130 ראב"ד = ר' אברהם בן דוד.
 131 ראבי"ה = ר' אליעזר בן יואל הלוי.
 132 ראה"ע = רבי אברהם הרופא מן העניים.
 133 רבב"א = רבי בנימין ב"ר אברהם נאח שבה"ל.
 134 ריא"ז = ר' ישעיה ב"ר אליה.
- 135 ריבב"ן = רבי יהודה יעל"ה ב"ר בנימין.
 136 רמב"ם = ר' משה בן מימון.
 137 רע"ב = רבי עובדיה מברטנורה.
 138 רשב"א = ר' שלמה בן אדרת.
 139 שבה"ל = שבלי הלקט.
 140 שה"ג = שלטי הגבורים לר' יהושע בועז לבית ברוך.
 141 שיטמ"ק = שיטה מקובצת.
 142 שע"ת = שערי תשובה.
 143 תה"ד = תרומת הדשן.
 144 תו"י = תוספות ישנים.
 145 תוס' = בעלי התוספות.
 146 תוס' רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.
 147 תר"י = פ"י תלמידי רבינו יונה גירונדי [על הרי"ף].
 148 תשב"ץ = תשובות ר' שמעון בן צמח.
 149 תשב"ץ קטן = ר' שמעון בן צדוק תלמיד מהר"ם.
 150 תשו' הרי"ד = תשובות ר' ישעיה ב"ר מאלי דטרני.

Typesetting and graphic design:
Dc.kugelschreiber@gmail.com

Typesetting software:
"Tag" by D. Weissman

©

All rights reserved

hebraica@netvision.net.il

hillser@netvision.net.il

Printed in Jerusalem

Machazòr di Sukkòt
e
Sheminì 'Atzéret-Simchát Torà
di rito italiano

secondo l'uso di Gerusalemme

a cura di

Angelo M. Piattelli e Hillel M. Sermoneta

Seconda edizione

Gerusalemme

Hevrat Yehudé Italia be-Israel

5775 (2015)